

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE

KSIĘGA MIASTA
PAWŁOWA
1646–1762

OPRACOWAŁ I WYDAŁ
MARIAN JANUSZ KAWAŁKO

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE

LUBLIN 2016

KSIEGA MIASTA
PAWŁOWA
1646–1762

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE

KSIĘGA MIASTA
PAWŁOWA
1646–1762

OPRACOWAŁ I WYDAŁ
MARIAN JANUSZ KAWAŁKO

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE
———— LUBLIN 2016 ————

REDAKCJA NAUKOWA

Piotr Dymmel

RECENZENCI

Prof. dr hab. Tomasz Jurek

Prof. dr hab. Ryszard Szczygieł

REDAKCJA

Grażyna Bury

PROJEKT OKŁADKI, SKŁAD

Studio Format || studioformat.pl

SKANOWANIE

Michał Zawada

DRUK

Petit || petit.lublin.pl

Copyright by Archiwum Państwowe w Lublinie, 2016

ISBN 978-83-945713-1-3

Dofinansowano ze środków Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych

Publikację wydano przy udziale Urzędu Gminy Rejowiec Fabryczny

Spis treści

7	In memoriam (Piotr Dymmel)
11	Wstęp (Marian Janusz Kawałko)
47	Księga miasta Pawłowa 1646–1762
223	Indeks osób i miejscowości
242	Wykaz fotografii

In memoriam

Doktor Marian Janusz Kawałko

1947–2017

To miała być zwyczajna przedmowa, trochę informacyjna, trochę kurtuazyjna. Miała wprowadzać czytelnika w charakter książki, w okoliczności jej powstania i wskazać na jej znaczenie dla badaczy i miłośników historii. Miała też być pochwałą autora, za jego trud i wytrwałość w pokonywaniu niełatwych progów pracy edytorskiej. Stało się inaczej. W czasie, gdy książka była już przygotowana do druku, dotarła do nas najbardziej nieoczekiwana i smutna wiadomość o śmierci Autora, doktora Mariana Janusza Kawałko. Przedmowa zamieniła się we wspomnienie o człowieku – dodajmy – człowieku niezwykłym, który przeżył życie prawdziwie, bez nudy i udręki, pozostawiając bogate świadectwo swoich zainteresowań, pasji i aktywności. W słowniku biograficznym hasło dotyczące jego osoby będzie zawierało isticie renesansową listę dokonań: nauczyciel, menedżer oświaty, poeta, autor piosenek, tłumacz, działacz społeczny, radny gminy, urzędnik samorządowy, przyrodnik, historyk, wydawca źródeł, regionalista.

Marian Janusz Kawałko urodził się 25 marca 1947 r. we wsi Rybie koło Rejowca. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego w Rejowcu w 1965 r., studiował na Wydziale Technologii Rolno-Spożywczej SGGW w Warszawie. Po ukończeniu studiów w 1970 r., swoją pracę zawodową związał z oświatą. Był wieloletnim nauczycielem w Zespole Szkół Gastronomicznych w Lublinie oraz dyrektorem Wojewódzkiego Ośrodka Doksztalcania Zawodowego w Lublinie. W latach 1994–1998 pracował na stanowisku dyrektora Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego przy Ambasadzie RP w Wiedniu. Osiągnięcia zawodowe dopingowały go do zdobywania i pogłębiania wiedzy w różnych dziedzinach, mógł więc poszczycić się wszechstronnym wykształceniem. Po powrocie do Polski ukończył w 2000 r. studia podyplomowe z geografii na Uniwersytecie Warszawskim, a w 2002 r. na UMCS studia podyplomowe z zakresu organizacji i zarządzania. Dalszą pracę zawodową związał z samorządem, zajmując się bliskimi mu sprawami oświaty i kultury. Od

2001 r. pracował w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Departamencie Kultury, Edukacji i Sportu. Mając odpowiednie doświadczenie do pracy w polskich placówkach zagranicą, w latach 2010–2013 kierował Szkolnym Punktem Konsultacyjnym przy Ambasadzie RP w Berlinie, udanie organizując obchody 40-lecia tej placówki oświatowej.

M. J. Kawałko od młodych lat ujawniał niezwykły talent literacki. Twórczość poetycka była jego pasją i spełnionym wyzwaniem. Od połowy lat 70. XX w. zaczął wydawać zbiory własnych utworów poetyckich. Był autorem kilku tomów wierszy, pozytywnie ocenionych przez krytyków i zdobywających liczne nagrody literackie. Za swoje wiersze zebrał laury na ponad 40 ogólnopolskich konkursach poetyckich. Pisał również teksty piosenek do muzyki Marka Andrzejewskiego związanego z „Lubelską Federacją Bardów” i Piotra Kuby Kubowicza z krakowskiej „Piwnicy pod Baranami”. Został uznany za autora najlepszych przekładów metafizycznej poezji Rainera Marii Rilkego. Przekłady dra Kawałko posłużyły artystom „Piwnicy pod Baranami” do stworzenia misterium pt. „Godzinki” z muzyką Piotra Kuby Kubowicza, wystawianego w wielu miastach Polski oraz w Wiedniu.

Obok poezji, drugą wielką fascynacją M. J. Kawałko była historia. Tę swoją pasję ujawnił znacznie później, ale jak zwykle oddał się jej z całym przekonaniem i poświęceniem. Pracowicie spędzał czas w archiwach i w bibliotekach na poznawaniu źródeł oraz odkrywaniu przeszłości rodzinnej ziemi rejowieckiej. Fascynował się osobą i twórczością Mikołaja Reja, ale nie mogło być inaczej, gdyż był synem ziemi, która dawniej należała do dóbr rodu Rejów. Interesowały go dzieje regionu, z którym był związany, stał się uznanym badaczem historii regionalnej. W 2009 r. na Wydziale Humanistycznym UMCS obronił pracę doktorską pt. *Dzieje Rejowca i dóbr rejowieckich w latach 1531–1867*, przygotowaną pod kierunkiem prof. Wiesława Śladkowskiego. Był autorem wielu publikacji naukowych i popularnonaukowych o tematyce historycznej. Najważniejszą z nich jest opublikowana w 2009 r. monografia *Rejowiec, jego okolice i właściciele w latach 1531–1869*, oparta na pracy doktorskiej (w 2011 i 2016 ukazały się dwa kolejne wydania). Rodowi Rejów poświęcił także osobne prace: *Rejowie w ziemi chełmskiej w szesnastym stuleciu (studium do rodowego portretu)*, *Ród Rejów w Ziemi Chełmskiej w XVI wieku (studium do rodowego portretu)*, *Akty lokacyjne Mikołaja Reja w Ziemi Chełmskiej*. Interesował się dziejami okolicznych miejscowości, często o nieznanym powszechnie historii; był współautorem pracy zbiorowej *Zarys dziejów Pawłowa od XV do XX wieku* (2012) i autorem studiów *O historii Depułtycz i innych dóbr do Uhra należących*. W swoich badaniach sięgał również po tematykę późniejszą, stąd otrzymaliśmy *Powstanie styczińskie w relacjach „Gońca” oraz w dokumentach i opiniach*, a także *Kartki z dziejów żydów chełmskich*.

Trwałym dorobkiem historycznych zainteresowań M. J. Kawałko są dwie wydane drukiem edycje ksiąg miejskich Pawłowa. Pierwsza, zatytułowana: *Księga miasta Pawłowa. Dokumenty łączonego sądu ławniczo-radzieckiego z lat 1546–1640* (b.d. i m.w.), obejmuje najstarszą zachowaną księgę miejską Pawłowa. Kontynuacją tego zamysłu edytorskiego jest wydanie kolejnej księgi miasta Pawłowa z lat 1646–1762. Jej realizację stanowi obecna publikacja. Praca nad wydaniem tych dwóch ksiąg miejskich najlepiej pokazuje otwartość i konsekwencję M. J. Kawałko w dążeniu do realizowania własnych pomysłów naukowych. Było to dla niego zupełnie nowe doświadczenie, które wymagało umiejętności paleograficznych, rozumienia języka polskiego z okresu staropolskiego, respektowania odmienności języka pogranicza kulturowego, badania rękopisów, opanowania warsztatu edytorskiego i krytyki tekstu. Wymaganiom tym edytor starał się sprostać z właściwym sobie uporem i zrozumieniem swojej roli. Rozwój tych umiejętności jest widoczny w obu edycjach – żałować trzeba, że nie będzie już mu dane wykorzystać ich w pracy nad kolejną księgą, o czym poważnie myślał.

Pomimo pracy w mieście, M. J. Kawałko nie przerwał swojego związku ze wsią, z której się wywodził i z naturą, którą rozumiał. Kochał przyrodę, dawała mu odprężenie i nastrajała do pracy. Był dumny z parku, który założył i pielęgnował w swojej posiadłości w Rybiem. Był jednym z największych znawców ziół w Polsce – jego monografia *Historie ziołowe*, wydana w 1986 r., to książka kultowa. Napisał w niej o historycznym, kulturowym i symbolicznym znaczeniu ziół, poddał analizie ich działanie zdrowotne, pokazał znaczenie ziół w światowej gastronomii. Popularyzował wiedzę o ziołach – na temat roli ziół w diecie człowieka opublikował wiele tekstów.

M. J. Kawałko nie szczędził czasu i wysiłku na działalność społeczną. Pełnił funkcję prezesa lubelskiego oddziału Związku Literatów Polskich, był radnym miejskim w Rejowcu w obecnej kadencji (2014–2018) oraz przewodniczącym Komisji Oświaty, Kultury i Sportu Rady Miejskiej w Rejowcu. Należał do inicjatorów odzyskania przez Rejowiec statusu miasta.

Za swoje osiągnięcia wielokrotnie wyróżniany i odznaczany: Zasłużony Działacz Kultury (1980), Zasłużony dla Lublina (1984), Złoty Krzyż Zasługi (1989), Medal KEN (1994), Zasłużony dla Lubelszczyzny (2007), Krzyż Kawalerski OOP (1998).

M. J. Kawałko zmarł 17 stycznia 2017 r. w wieku 69 lat. Zmarł niespodziewanie i przedwcześnie, w pełni sił twórczych i zamiarów oraz pomysłów odnośnie do dalszych działań i prac, także edytorskich. Niech książka, która obecnie trafia do rąk Czytelników, zawsze przypomina o tym niezwykłym i dobrym Człowieku.

Piotr Dymmel

Wstęp

1. Charakterystyka *II Księgi miasta Pawłowa*

Księga radziecko-lawnicza z lat 1646–1762, zwana w oryginale *Księgą miasta Pawłowa od Roku 1646 do Roku 1762*¹, stanowi kontynuację *I Księgi miasta Pawłowa*, znajdującą się w zbiorach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie². Księga jest w różnym stopniu zniszczona, prawdopodobnie w wyniku przechowywania w niewłaściwych warunkach. Liczne ubytki brzegów kart, zwłaszcza do strony 57, utrudniają lekturę manuskryptu. W dobrym stanie zachowały się strony 132–175 oraz 180–305. Księga ma współczesną oprawę, tekturową (tzw. mnisią) z płóciennymi narożami i grzbietem.

Jest to typowa dutka, podobnie jak księga I, o wymiarach 310 mm x 100 mm i grubości 28 mm.

Zachowany zbiór wpisów nie tworzy jednak pełnej ciągłości z księgą poprzednią, brakuje bowiem w nim pierwszych 74 stron, tj. 37 kart, z okresu od kwietnia 1640 r. do końca 1645 r. Stanowi on zatem część pierwotnej, obszerniejszej księgi, co stwierdzili kontrolujący ją rejenci chełmscy³.

Księga, zwana niekiedy wieczystą⁴, a czasem miejską⁵, posiada zasadniczo podwójną paginację: dawną oraz współczesną, dokonaną ołówkiem. Nie ma jednak manuskrypt ciągłej numeracji: strony 125 i 126 według nowej numeracji oznaczone zostały tą samą dawną paginą – 199. Natomiast współczesny paginator mylnie

¹ Archiwum Państwowe w Lublinie (dalej: APL), *Akta miasta Pawłowa* (zespół 62/11), sygn. 1, *Księga miasta Pawłowa od Roku 1646 do Roku 1762* (mf. 110884), dalej: APL, *II KmP*.

² *Księga miasta Pawłowa*, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie (dalej: BŁ), rkps 17, cz. IV. Jak pisał B. Groicki (*Tytuły prawa majdeburskiego*, Warszawa 1954, s. 63): „nie tylko w mieściech, ale i w miasteczkach, i we wsiach, wszędy urząd miejski księgi ma [...]”.

³ APL, *II KmP*, s. 303.

⁴ Tamże, wpisy 160, 164, 173, 174 i in.

⁵ Tamże, zob. np. wpis 240.

ponumerował dawne strony 106–116, sugerując się ich numeracją, aczkolwiek nie zostały one we właściwej kolejności złożone przed oprawą. Dlatego przy porządkowaniu treści wpisów, w tej edycji *Księgi* do zachowania właściwej ich kolejności i logiczności, po tekście wpisanym na stronach 31 i 42 według najnowszego spaginowania, wprowadzono części wpisów ze stron 43 i 34. Taka kolejność wpisów wynika również z datowania (po zapisie z 14 I 1650 r. następuje zapis z 21 I 1650 r.). W konsekwencji strona 32 według współczesnej numeracji ma dawny numer 117, a zapis datę 21 V 1651 r.

Nie jest przy tym możliwe stwierdzenie, w jakim czasie nastąpiło przemieszanie wspomnianych kart (strony 106–116, obejmujące wpisy z 1650 i z początku 1651 r.).

Z powyższego pozwalamy sobie na ostrożny domysł, iż pierwotne numerowanie stron rozpoczęto prawdopodobnie jeszcze przed 1651 r. i w następnych latach je kontynuowano.

Niejasne jest także nadanie przez dawnego archiwistę podwójnej paginacji dla strony 247 (247/248).

Pierwotna paginacja pozwoliła na określenie kolejnych braków manuskryptu, a mianowicie braku dwóch stron 89–90 z 1646 r. oraz trzydziestu stron z okresu od 1715 r. do 1727 r., obejmujących numery od 284 do 313 (najnowsza paginacja tego braku nie uwzględniła)⁶. We wpisie na stronie 320, opatrzonym datą 14 III 1732 r., wprowadzona została przez dawnego archiwistę dodatkowa numeracja stron, rozpoczynająca się od numeru 290), uwzględniająca brak w księdze wspomnianych trzydziestu stron. Dawna podwójna numeracja kończy się na wpisie z 17 VI 1743 r. znajdującym się na pierwotnej stronie 330 (po korekcie strona 300).

Wtórnej dawnej paginacji dokonano prawdopodobnie w 1743 r., gdy przy porządkowaniu kart z zapisami, odkryto wymieniony brak 30 stron. Było zapewne tak, iż ówczesny pisarz, w celu uporządkowania numerowania stron w księdze, rozpoczął je wstecznie od pierwotnego numeru strony 320, wpisując przy nim nowy numer 290, uwzględniający zauważony brak trzydziestu stron. Doszedłszy do pierwotnej strony 330, nadał jej nowy, uaktualniony numer 300. Późniejsze strony zawierają jedynie paginację poprawioną, tj. numery 301, 302, 303 itd., oraz numerację współczesną: 228, 229, 230 itd.

Do zakończonej i podpisanej przez archiwistę Jana Koczurzyńskiego *Księgi* zostały przed oprawą dołączone 3 strony, w tym jedna z kwietnia 1762 r., dotycząca kupna-sprzedaży młyna w Siedliszczu, jedna stanowiąca spis ważniejszych wpisów i jedna

⁶ Jedyny wpis znajdujący się na stronie 283 nosi datę 13 marca 1714 r., zaś wpis zaczynający się na stronie 314, opatrzony został datą 22 kwietnia 1727 r.

mająca charakter parainowokacji o niejasnych intencjach (być może były to próby piór) – dwie ostatnie sporządzone przed oddaniem całego manuskryptu do oprawy.

Liczbę zachowanych wpisów w poszczególnych latach podano w tabeli I.

Tabela I. *Liczba zachowanych wpisów z lat 1646^a–1762*

Rok	1632 ^a	1643	1646	1647	1648	1649	1650	1651	1652
Liczba wpisów	1	1	13? (brak 2 stron)	1	5	1	7	4	6
Rok	1653	1654	1655	1656	1661	1662	1664	1665	1666
Liczba wpisów	1	4	2	4	2	1	8	4	2
Rok	1667	1669	1670	1672	1677	1678	1679	1680	1681
Liczba wpisów	1	1	1	2	1	5	9	8	2
Rok	1682	1683	1684	1685	1686	1687	1688	1689	1690
Liczba wpisów	4	13	6	2	7	6	1	8	2
Rok	1691	1691	1693	1695	1696	1697	1698	1700	1703
Liczba wpisów	1	1	1	9	1	1	4	2?	13
Rok	1714	1715–1726	1727	1732	1737	1739	1742	1743	1745
Liczba wpisów	1	brak 30 stron	4	3	2	1	1	4	1
Rok	1746	1747	1748	1749	1750	1751	1753	1754	1755
Liczba wpisów	1	6	2	4	2	5	2	3	3
Rok	1756	1757	1758	1759	1760	1761	1762	-----	-----
Liczba wpisów	5	5	2	1	3	2	2 ^b	-----	-----

^a W tabeli uwzględniono wpis z 1632 r., stanowiący oblatę wpisu niezamieszczonego w *I Księdze miasta Pawłowa* (oprac. M. J. Kawałko, Lublin 2011) oraz podobny wpis z 1643 r.

^b Uwzględniono wpis dołączony po przyjęciu księgi przez notariusza do archiwum.

Należy zaznaczyć, iż charakteryzowana księga nie zawiera pełnej rejestracji wpisów pawłowskiego sądu miejskiego. Obrazuje ona wyłącznie lokalny rynek nieruchomości i dotyczy jedynie transakcji tymi nieruchomościami. Obrót nimi, jak z tabeli I wynika, nie był zbyt intensywny. Zanikał zwłaszcza w okresach wojen i niepokoїв wewnętrznych, czym można tłumaczyć brak wpisów z lat 1657–1660

(wojna polsko-szwedzka⁷), następnie z lat 1673–1676 (4 lata)⁸, 1704–1713 (10 lat)⁹, 1728–1731 (4 lata)¹⁰ i 1733–1736¹¹. Sąd radziecko-ławniczy nie zbierał się z uwagi na zastój w transakcjach kupna–sprzedaży, darowiznach itp., powodowany m.in. wojną północną, podczas której August II Wettyn, wspomagany przez oddziały wojska saskiego, walczył ze zwolennikami Stanisława Leszczyńskiego, wspieranego oddziałami szwedzkimi, ale także zwyczajnym brakiem alienacji nieruchomości (przeniesienie własności lub tytułu do nieruchomości). Dowodzi to pewnej zależności obrotu nieruchomościami od sytuacji politycznej i społeczno-gospodarczej w ówczesnej Rzeczypospolitej.

Brak wpisów po dacie 2 IV 1739 r. (pierwotne numery stron 322–324) a przed wpisem z datą 5 II 1742 (strony pierwotnie numerowane 325–326) przedziela wpis znacznie późniejszy: z 25 III 1761 r. Kolejność stron pierwotnie numerowanych nie wskazuje na ich ubytek (zaginięcie). Prawdopodobnie wpisu tego dokonano później w wolne miejsce, w celu wykorzystania papieru.

⁷ O tym, że sąd nie zbierał się podczas szwedzko-polskiego konfliktu zbrojnego (zanik obrotu nieruchomościami) świadczy fakt, że na stronie 144 według pierwotnej paginacji (współczesny numer strony – 69) kończył się zapis z 10 IX 1656 r., a zaczynał zapis z 20 kwietnia 1661 r. Pisarzem był wówczas, na ogół skrupulatny co do datowania, Jan Pogonowski, o którym szerzej piszę w rozdziale „Pisarze II Księgi miasta Pawłowa”.

⁸ Dawna numeracja stron nie sugeruje braku kart z lat 1673–1676, o czym świadczy fakt, że na tej samej stronie 168 (według pierwotnej numeracji) znajduje się wpis z datą 20 VI 1672 r. i zaczyna wpis z datą 8 IV 1677 r. Domniemywać można, że pawłowski sąd zawiesił posiedzenia z uwagi na najazd armii tureckiej na Ukrainę pod koniec czerwca 1672 r. Konflikt polsko-turecki zakończył się rozejmem w październiku 1675 r., ale sytuacja społeczna nie skłaniała do przeprowadzania poważniejszych transakcji wśród mieszczan pawłowskich (takich potrzeb mogło po prostu nie być).

⁹ Dawna numeracja stron nie pozwala na stwierdzenie zaginięcia kart z lat 1704–1713 (zachowana jest kolejność ich liczbowania).

¹⁰ Na stronie 318 według dawnej numeracji kończy się wpis z 24 IV 1727 r., a zaczyna wpis opatrzonej datą 5 V 1732 r.

¹¹ Przerwa w posiedzeniach sądu spowodowana była zapewne niestabilną sytuacją wewnętrzną kraju, wywołaną podwójną elekcją Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Wettyna na króla Rzeczypospolitej, a w jej następstwie interwencją wojska rosyjskiego i wojną sukcesyjną o tron (1733–1735), zakończoną w styczniu 1736 r. abdykacją Stanisława Leszczyńskiego. Sytuacja ta niewątpliwie wpłynęła na zahamowanie obrotu nieruchomościami. Przerwę potwierdzają wpisy: na stronie 321 (291) według dawnej numeracji, czyli na stronie nieparzystej, otwierającej, kończy się wpis z 14 III 1732 r., zaś na stronie następnej, 322 (292), a więc parzystej, czyli dopełniającej, znajduje się wpis z 27 III 1737 r. Wyklucza to ewentualne podejrzenie o zaginięcie kart z „martwego” okresu lat 1733–1736.

Również z braku transakcji sąd nie zbierał się w latach 1662¹², 1668¹³, 1671¹⁴, 1744¹⁵ i 1752¹⁶. Jego posiedzenia odbywały się bowiem jedynie wtedy, gdy „był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany”¹⁷. Nie wszystkie też transakcje zgłaszano sądowi na bieżąco. Warto nadmienić, iż mąż zbywający nieruchomości, zwłaszcza, gdy stanowiła oprawę żony, do jej alienacji – wedle prawa – winien uzyskać zgodę małżonki. Liczne wpisy w *Księdze* dowodzą przestrzegania tej zasady.

Liczba wpisów, w poszczególnych latach zróżnicowana, odzwierciedla, zdaniem autora opracowania, prawdopodobny stan przeprowadzonych w Pawłowie alienacji majątkowych. Niemniej pojedyncze wzmianki o istnieniu innych jeszcze, – niż zamieszczone w *Księdze* – wpisów, nasuwają przypuszczenie, że były one odnotowywane też w innym rodzaju ksiąg miejskich, niestety niezachowanych do czasów współczesnych, co sugerują niektóre wpisy. Zapisy takie, jak zapis nr 182, świadczą o tym, że niekiedy przeprowadzano alienacje własności bez potwierdzania ich w księgach miejskich.

Rekapitulując powyższe: treść opracowanej księgi pozwala na poznanie pewnych tylko sfer ustroju miasta. Niemniej dla rodów, o których w niej mowa i które dotrwały do dnia dzisiejszego, ten zbiór zapisów może stanowić istotne źródło informacji genealogicznych i wyznaniowych. Obok niego, w kancelarii miejskiej prowadzono zapewne także inne księgi, np. sądownictwa spornego czy rachunkowe, lecz nie zachowały się one do czasów współczesnych.

2. Pisarze *II Księgi miasta Pawłowa*

Pisarzami *Księgi* byli mieszkańcy miasta o różnym wykształceniu i umiejętnościach pisarskich. Najwięcej wiemy o pierwszym z nich – Janie Pogonowskim, potomku ławnika, landwójta i rajcy – Stanisława Pogonowskiego, być może zubożałego szlachcica,

¹² Na stronie 147 według pierwotnej numeracji, a więc na stronie otwierającej, znajduje się dokończenie wpisu z 28 I 1662 r., zaś na stronie następnej (148), dopełniającej, znajduje się początek wpisu z datą 7 I 1664 r. Wyklucza to podejrzenie o zaginięcie kart.

¹³ Zachowana kolejność stron według pierwotnej numeracji i następstwo wpisów na tych stronach świadczą o braku posiedzeń sądu w terminach innych, niż wynikają z zapisów.

¹⁴ Jw.

¹⁵ Po zakończeniu wpisu na stronie 302 według dawnej wtórnej numeracji, noszącego datę roczną 1743, rozpoczęto na tej samej stronie wpis z 27 IV 1745 r.

¹⁶ Na stronie 337 według dawnej wtórnej numeracji znajduje się dokończenie wpisu z 19 VI 1751 r. oraz początek wpisu datowanego na 23 IV 1753 r.

¹⁷ Zob. wpis 139 z 8 III 1689 r.

niemal zawsze wymienianego we wpisach tuż po wójcie sądowym i zapewne nieźle wykształconego¹⁸. Od niego zaczynają się dwie linie rodu Pogonowskich, które z dużym prawdopodobieństwem można odtworzyć po dokładnej analizie wpisów znajdujących się w I księdze sądowej miasta Pawłowa. Stanisław miał synów Szczęsnego i Jana; wnuk tego drugiego, urodzony około 1605 r., to pisarz pawłowski od co najmniej 1635 r.¹⁹ Ojciec Jana Wojciech, z zawodu krawiec²⁰, pełnił w latach 1623–1633²¹ funkcję ławnika, wprowadzając syna w reguły pracy sądu miejskiego. Sam Jan ukończył dość dobrą szkołę, co wynika z dokonywanych przez niego wpisów. Pierwsze zapisy o nim, jako synu Wojciecha, pochodzą z lat 1628 i 1630, a dotyczą zakupu gruntów przez jego ojca²². On sam nabył dwie działki siedliskowe w styczniu 1639 r., w tym jedną od poprzedniego wieloletniego pisarza – Stefana Skickiego, już jako początkujący pisarz miejski, stając się tym samym osobą majątną²³. Syn Skickiego – Jan odprzeda wiele lat później Pogonowskiemu – pisarzowi także część gruntu uprawnego, po czym opuści Pawłów²⁴.

Dodać należy, iż stryj pisarza, również Jan, po złożeniu przysięgi w 1613 r., został ławnikiem, a od 25 VI 1621 r. widzimy go jako rajcę. W 1629 r. powołano go na wójta sądowego. Zmarł w 1630 r.²⁵ Jego syn Fabian pełnił funkcję rajcy miejskiego w latach 1646–1648, w tym rajcy urzędującego (burmistrza). Tak więc obie rodziny Pogonowskich, po niejasnej przeszłości ich antecesaora Stanisława i odbyciu przez nich swoistej „pokuty” polegającej na odsunięciu od funkcji publicznych na wiele lat, wróciły do miejscowej władzy. Kariera Jana Pogonowskiego pod względem czasu trwania okazała się najdłuższa. Ustanowił on swoisty rekord, pozostając na stanowisku pisarza miejskiego przez 53 lata (1635–1688).

¹⁸ Stanisław Pogonowski pełnił funkcję ławnika przysięgłego, landwójta oraz rajcy w latach 1555–1556, 1558–1559, 1562–1563, 1567 (zob. *Księga miasta Pawłowa. Dokumenty łączonego sądu ławniczoradzieckiego z lat 1546–1640*, oprac. M. J. Kawałko, Lublin 2011, wpisy 3, 16, 21, 2426, 32–33, 38). Wycofał się ze służby publicznej po zabójstwie na przełomie lat 1567/1568 plebana pawłowskiego przez ówczesnego wójta (w 1570 r. nabył połowę działki siedliskowej w dobrym miejscu Pawłowa – wpis 41). Na ponad 40 lat rodzina Pogonowskich zniknęła z władz miasta, niewykluczone, że za przyczyną kolejnych władz kościelnych, które musiały mieć uzasadnione podejrzenia o pośrednim choćby udziale Stanisława Pogonowskiego w zamachu na pawłowskiego proboszcza.

¹⁹ *Księga miasta Pawłowa*, wpis 298 z 16 VII 1635 r., s. 209.

²⁰ Tamże, s. 129.

²¹ Ostatni zapis posiedzenia ławy sądowej z jego obecnością nosi datę: 17 IV 1633 r.

²² *Księga miasta Pawłowa*, wpis 220 z 28 IV 1628 r.; 229 z 4 XI 1630 r.

²³ Tamże, wpisy 287, 288.

²⁴ APL, II KmP, wpis 51 z 10 IX 1656.

²⁵ Testament Jana Pogonowskiego nosi datę 30 IV 1630 r. (*Księga miasta Pawłowa*, wpis 228, s. 168–169).

W ciągu tego czasu na tylko jednym posiedzeniu, tj. 7 I 1664 r., zastąpiła go inna osoba – może pisarz parafialny lub ksiądz pawłowski (należy pamiętać o tym, że miasto należało do biskupa chełmskiego). Pisarz ów przydał zasadniczym literom dodatkowej, barokowej ornamentyki, co poważnie utrudniło odczytanie trzech wpisów (nr 55–57). Wszystkie pozostałe, do 14 III 1688 r. włącznie, zostały spisane ręką Jana Pogonowskiego. Jego charakterystyczne liternictwo, zwężone, drobne, lecz czytelne, oszczędne w wykorzystaniu papieru, pisane konsekwentnie czarnym atramentem, niekiedy lekko wznoszące się w górę ku prawemu brzegowi strony, pozwala w nim widzieć człowieka ceniącego porządek i swój zawód. W niespokojnych latach Rzeczypospolitej niekiedy dokonywał wpisów z opóźnieniem, co może nasuwać podejrzenie, że sporządzał brudnopisy, z których przepisywał treść transakcji do księgi sądowej. W ostatnich latach życia zdarzały się mu gramatyczne niepoprawności, powtórzenia lub pominięcia wyrazów, zagubienia pojedynczych liter w wyrazach, a w całym okresie zawodowego posługiwania urzędowi pawłowskiemu – niekiedy zbyt niefrasobliwe podejście do brzmienia nazwisk. Skutkowało to takimi przypadkami, że nazwisko tego samego mieszczanina, będącego stroną w sprawie, zapisywane było niejednolicie, w dwóch lub nawet trzech wersjach. Niekiedy Pogonowski wpisywał do tekstów wyrazy nienotowane przez słowniki dawnej polszczyzny, a imiona podmiotów transakcji – w brzmieniu pospolitym (np. Chwiedko, Oleszek, Demko, Chryc, Maciek, Błażek, Stach). Jednak, mimo podeszłego wieku, sprawnie i poprawnie pełnił urzędniczą posługę.

Około 10 lat przed śmiercią, Jan Pogonowski spisał testament²⁶, w którym dokonał podziału nieruchomości, inwentarza hodowlanego, gruntów uprawnych wraz z zasiewami, łąki, niezagospodarowanej działki siedliskowej w rynku oraz droższych ubiorów między żonę, córki z pierwszego i drugiego małżeństwa²⁷ oraz wnuków. Wskazania co do wykorzystania ubiorów oraz kwoty legowanej na kościół pawłowski (2 złote) wyraźnie dowodzą, iż pisarz był, najogólniej go oceniając, przesadnie oszczędny, zwłaszcza gdy chodziło o darowizny. Natomiast na koszty własnego pogrzebu i modły za poprzednią żonę przeznaczył do sprzedania jednego wołu roboczego, a ponadto polecił odpruć i sprzedać srebrne guziki od sukmany, z przeznaczeniem pieniędzy na kolejne msze żałobne.

²⁶ Testament Jana Pogonowskiego – pisarza został spisany prawdopodobnie 23 IV 1679 r. (niemożliwość odczytania pierwszej cyfry dziennej); poprzedni wpis nosi bowiem datę 14 III 1679 r., następny zaś po testamencie – 22 V 1679 r. (APL, *II KmP*, wpisy 85, 86, 87).

²⁷ Pierwszą żoną Pogonowskiego była Anna (tamże, wpis 287); data jej zgonu nie jest znana.

1 listopada 1684 r., zapewne już jako wdowiec, zapisał córce Katarzynie i zięciowi Adamowi Korpichowi słodownię z połową ogrodu,²⁸ potwierdzając tym samym wolę zawartą w wyżej scharakteryzowanym testamencie. Dla siebie, w formie zachowka, zapisał „izdebkę” i połowę ogrodu – ojcowizny.

Po śmierci Jana Pogonowskiego w 1688 lub na początku 1689 r., urząd pisarza przysięgłego objął Józef Korpich *vel* Korpychowicz²⁹. Być może był potomkiem Krzysztofa Korpicha, w latach 1604–1605 ławnika, a podczas następnych 33 lat rajcy³⁰. Jego ojcem mógł być też mieszczanin Mikołaj Korpich, notowany w zapisach 1646 r. jako rajca, lub Jan – również rajca od 1648 r. Pierwszy pełnił swą funkcję do 1665 r. włącznie, drugi zaś – do 1653 r.

Charakter pisma Józefa Korpycha, w porównaniu z pismem Jana Pogonowskiego, odznaczał się większą elegancją, nawet pewną wykuintnością typową dla epoki baroku, charakteryzującą się zaokrągleniami liter, ale też równą z praktyką poprzednika, dbałością o właściwe wykorzystanie papieru. Pisarz ten miał także podstawową wiedzę z zakresu języka łacińskiego, na co wskazuje sposób datowania dokumentów. Potwierdza on wyniki badań Wacława Urbana, iż w XVII w. „kaligraficznie i ortograficznie pisali urzędnicy miejscy”³¹.

Jak długo sprawował urząd miejskiego pisarza, trudno stwierdzić, ponieważ brakuje stron z zapisami obejmującymi okres pomiędzy 15 III 1714 r. a 22 IV 1727 r. (najpewniej zaginęły w niewiadomych okolicznościach, przypuszczalnie na początku lat trzydziestych XVIII w., o czym piszę w innym miejscu wstępu).

Nie są też dotychczas znane inne pisma sporządzone przez tego urzędnika.

Osoba, która dokonała wpisu 15 marca 1714 r., nie jest możliwa do zidentyfikowania. Jednakże analiza konstrukcji wpisu (oświadczenie o sprzedaży ogrodu sformułowane w pierwszej osobie liczby pojedynczej) oraz wykazu osób towarzyszących transakcji 15 III 1714 r. pozwala na bardzo ostrożne wskazanie, jako autora zapisu, urzędującego rajcę Jana Sorokę, od maja 1698 r. pełniącego funkcję ławnika (przez jaki okres – trudno dociec, ponieważ brak wpisów od 18 IV 1703 r. do 14 III 1714 r. włącznie), a więc najpewniej nieźle obeznanego z instrukcją kancelaryjną. Ten charakter pisma pojawia się jedynie we wspomnianym przypadku. Nie jest jednak pewne, że właśnie ten urzędnik był osobą piśmienną.

²⁸ Tamże, wpis 122.

²⁹ Pierwszy wpis jego ręką nosi datę 8 III 1689 r. (APL, II KmP, wpis 139).

³⁰ Ostatni wpis z jego nazwiskiem nosi datę 20 III 1638 r.; *Księga miasta Pawłowa*, s. 200.

³¹ W. Urban, *Sztuka pisanie w województwie krakowskim w XVII i XVIII wieku*, „Przegląd Historyczny”, t. 751 (1984), z. 1, s. 55.

Nieco więcej pewności mamy co do osoby sprawującej urząd pisarza w latach 1727–1732. Jak pośrednio wynika z wpisu 201 z 2 V 1747 r., był nim prawdopodobnie Paweł Korpych – możliwe, że syn wcześniejszego pisarza Józefa Korpycha.

Niemożliwe jest natomiast na podstawie *Księgi* wskazanie nazwisk kolejnych pisarzy z lat: 1737 (2 wpisy), 1739 (1 wpis) i 1742 (1 wpis). Te trzy osoby, co wynika z porównania charakterów pisma, słabo operowały językiem polskim. Dowodzą tego wpisy nr 189–191 i 193, pomieszczone w tym opracowaniu.

W latach 1743–1745 i od czerwca 1747 do końca czerwca 1749 r. pisarzem pawłowskim z całą pewnością był Bazyli Postułyński (pod niektórymi wpisami dopisywał własne personalia i funkcję). Jego autorstwa są także dwa wpisy z 1750 r. Kadencję Postułyńskiego charakteryzuje wpisywanie aktów transakcji nie zawsze w kolejności ich przeprowadzania. Pisał jednak czytelnie, wprawdzie nie zawsze gramatycznie, ale również, jak poprzednicy, z dbałością o wykorzystanie miejsca na stronie. To prawdopodobnie za jego wskazaniem było stawianie krzyżyków jako językowych znaków graficznych przy nazwiskach niepiśmiennych członków kolegium sądu radziecko-ławniczego, uczestniczących w posiedzeniach, i takich osób przeprowadzających transakcje obrotu nieruchomościami (umiejętność pisania mieli tylko nieliczni pawłowianie, mimo istnienia miejscowej szkoły parafialnej).

Dodajmy, iż zwyczaj podpisywania się znakiem krzyża był powszechnie stosowany w sądownictwie od połowy XVII w. Jak pisał Wacław Urban³², pierwszy udokumentowany w aktach sądowych krzyżyk jako forma podpisu, pochodził z 1633 r. Z czasem ten sposób potwierdzania własnych personaliiów nasilił się w wyniku coraz słabszej alfabetyzacji społeczeństwa³³. Według obliczeń wspomnianego badacza, w województwie lubelskim w XVII w. „umiało pisać jedynie ok. 15 % mężczyzn i 8 % kobiet”³⁴ (dla Pawłowa współczynnik ten wypada zdecydowanie gorzej). Generalne zmniejszenie w XVIII w. liczby osób umiejących się podpisać w stosunku do połowy poprzedniego stulecia, widoczne jest również w zapisach pawłowskich i potwierdza ustalenia Urbana³⁵.

W 1746 r. i na pierwszym posiedzeniu sądu w 1747 r., a także w latach 1748–1749 urząd pisarza sprawował inny mieszczanin – Jan Strosewicz *vel* Strosiewicz. Występował on także w roli pisarza w latach 1751–1755. Duża czytelność pisma oraz niegramatyczność w użyciu języka – to główne cechy jego wpisów.

³² Tamże, s. 64.

³³ Tamże, s. 71.

³⁴ Tamże, s. 79.

³⁵ Tamże.

Od 1756 r. urząd pisarza sprawował jeszcze jeden mieszczanin. Niestety nieznane są jego personalia. Jego pismo jest staranne, a w związku z tym czytelne, niekiedy dość drobne, lecz wyraźne, na ogół poprawne stylistycznie i gramatycznie, charakterem zbliżone do pisma kaligraficznego.

3. Uwagi o formularzu *II Księgi miasta Pawłowa*

Analiza formalna zapisów dokonywanych przez pisarzy pawłowskich w latach 1646–1762 pozwala sformułować następujące spostrzeżenia i uwagi:

1) W okresie, gdy urząd pisarza pawłowskiego sprawował Jan Pogonowski (około 1635 r. – około 1689 r.), układ strukturalny zapisów był dość stabilny i opierał się na wpisach pochodzących z I dekady XVII w., kiedy członkiem ławy był inny Jan Pogonowski³⁶, stryj wymienionego. Mógł on wprowadzić młodego adepta jakiejś szkoły (możliwe, że przykościelnej pawłowskiej), w niezbędny zakres wiedzy prawniczej, związanej z prowadzeniem księgi sądowej.

2) Struktura zapisów przedstawiała się następująco:

Każdy z nich, mający swój tytuł (zawierał on zazwyczaj imię i nazwisko nabywcy nieruchomości lub gruntu), otwierała formuła datacyjna, po której przedstawiany był skład kolegium sądowego, czyli osób biorących udział w posiedzeniu, według ustalonego porządku personalnego: imię i nazwisko wójta (po prawdopodobnym zniesieniu tego urzędu po potopie szwedzkim, pierwszy w kolejności był rajca urzędujący, a więc pełniący funkcję burmistrza), imiona i nazwiska rajców (w tym także rajców, tzw. starych – *consules antiqui*) oraz personalia ławników i niekiedy, gdy liczba rajców uczestniczących w posiedzeniu była mniejsza od trzech – tzw. osób „wiarygodnych”. Kolejnym elementem formularza było przedstawienie osoby lub osób dokonujących czynności prawnej i zakresu tej czynności (sprzedaż, darowizna, zapis testamentowy, ugoda rodzinna lub sąsiedzka). Istotne, z punktu widzenia prawnego, było ich oświadczenie o dobrowolności transakcji i konsultacji tej decyzji z rodziną, która mogłaby ją zastrzec z określonych powodów (np. prawo do pierwokupu lub niezgoda na sprzedaż).

Następnie, przy aktach kupna–sprzedaży, podawano cenę nieruchomości lub gruntu, personalia osób kupujących a także – często, lecz nie zawsze – lokalizację wymienionego przedmiotu sprzedaży.

³⁶ Por. *Księga miasta Pawłowa*, s. VI–VII, 116.

Formularz kończyło oświadczenie o prawnym przeniesieniu własności na kupujących i zakresie możliwości dysponowania nabytą majątnością (osobiste użytkowanie „wiecznymi czasy”, sprzedaż, darowizna, zamiana) i – w znacznej części przypadków – sądowe potwierdzenie transakcji przez przyjęcie od nabywcy opłaty zwanej „pamiętym” lub „świadomym”.

Pod wybranymi zapisami pisarz umieszczał własne nazwisko z podaniem funkcji (np. „Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa przysięgły” lub „Jan Pogonowski pisarz miescki przysięgły”)³⁷.

3) Dokonane inną ręką wpisy na posiedzeniu 7 stycznia 1664 r. (wpisy 55–57) nie spowodowały naruszenia struktury formularza.

4) Po śmierci Pogonowskiego, urząd pisarza miejskiego objął Józef Korpych (pierwszy zapis jego ręką pochodzi z 8 marca 1689 r.). Wprowadził on czasowo do formularza oraz przebiegu posiedzeń dwa uzupełnienia. W formularzu mianowicie, podczas trzech pierwszych lat swego urzędowania, dopisywał niekiedy stwierdzenie o rzeczywistej potrzebie zwołania posiedzenia ławy sądowej („sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany” – stanowił on rodzaj sądu zwyczajnego, zwanego *iudicium necessarium bonitum*). Wprowadził też do wpisów jako część formularza, informację o ogłaszaniu „we czterech części miasta” przedmiotu transakcji³⁸, w celu formalnego stwierdzenia, iż nikt inny – poza umawiającymi się stronami – nie zgłosił prawa do tego przedmiotu (nieruchomość lub grunt uprawny) „krewnością, ani bliskością do odłożenia sumy”. Wykonanie zadania powierzano zazwyczaj klikonowi miejskiemu, woźnemu sądowemu lub słudze miejskiemu. Uprawniało to ławę sądową do dokonanie wpisu do księgi sądowej, zwanej też – o czym już wspominałem – „wieczystą”³⁹. Nie jest wykluczone, że publiczne ogłaszanie alienacji praktykowano w Pawłowie wcześniej, lecz nie odnotowywano tej czynności prawnej we wpisach. Należy dodać, iż wyroki sądu radziecko-ławniczego mogły być przez strony sprawy zaskarżane do sądu II instancji, jaką był biskup chełmski.

Po 1693 r., z niewiadomych przyczyn, zaniechano praktycznie umieszczania w księdze sądowej wzmianek o publicznym obwoływaniu zapisów transakcji (pojawiały się one jedynie w zapisach z 8 VIII 1696 r. i z 26 V 1698 r.). Również struktura formularza została upodobniona do stosowanej przez Jana Pogonowskiego.

³⁷ Zob. np. wpisy: 8, 14, 17, 24, 28, 30, 39, 40.

³⁸ Ta forma obwieszczania ogłoszeń stosowana była w innych miastach już w II połowie XVI w.; por. W. Maisel, *Sądownictwo miasta Poznania do końca XVI wieku*, Poznań 1961, s. 193.

³⁹ Był to więc w pewnym sensie prawzór XIX-wiecznych ksiąg hipotecznych.

5) Z uwagi naprzód na prawdopodobny brak transakcji obrotu gruntami i nieruchomościami w latach 1703–1713, a następnie na zaginięcie 15 kart zapisów z lat 1714–1726, niemożliwe jest zidentyfikowanie osoby kolejnego (?) pisarza oraz stwierdzenie, czy i w jakim stopniu dotychczasowy formularz sądowy był przezeń stosowany. Jedyne zachowane zapisy z 15 III 1714 r., mimo iż w szczegółach formalnych – o czym wcześniej wspomniałem – różni się od poprzednich, nie pozwala na uogólnienia.

6) Kolejne wpisy, poczynwszy od datowanego na 22 IV 1727 r., a skończywszy na zapisie z 14 III 1732 r., były zasadniczo tożsame z formularzem stosowanym przez Jana Pogonowskiego. Również ich styl i forma nie odbiegały wyraźnie poziomem od przyjętego wzorca. Natomiast struktura i stylistyka trzech zapisów dokonanych w latach 1737–1739 świadczą o wyraźnym niedokształceniu ówczesnego anonimowego pisarza, posługującego się słowami niekiedy nieznanymi, a często zaczerpniętymi z miejscowej gwary. W dwu przypadkach rozpoczynał on wpisy od przedstawienia przedmiotu sprawy, zaś kończył na przedstawieniu członków ławy sądowej, natomiast jeden zakończył określeniem zakresu możliwości co do dysponowania nabytym gruntem.

7) Następne zmiany na urzędzie pisarza miejskiego, jakie zachodziły z biegiem lat czterdziestych XVIII w. (Paweł Korpych, Bazyli Postułyński), nie wpłynęły na strukturę wpisów. Jedyną nowością było, wzmiankowane już, wprowadzenie zamiast podpisów – krzyżyków wobec niepiśmienności członków kolegium sądowego. Zwyczaj ten został zachowany aż do ostatniego wpisu w księdze.

8) Formularza tego przestrzegał również kolejny pisarz pawłowski Jan Strosewicz *vel* Stroszewicz oraz jego – nieznanego z nazwiska – następcę.

Analiza zapisów pozwala stwierdzić, że formuły kancelaryjne, jakimi posługiwali się kolejni pisarze pawłowscy, niewiele zmieniły się w ciągu ponad stu lat. Wprowadzanie nowinek do zapisów było zazwyczaj krótkotrwałe, poza stosowaniem przez niepiśmiennych członków ławy sądowej krzyżyków jako formy potwierdzenia obecności na posiedzeniach. Pierwsze taki wpis opatrzony jest datą 5 II 1742 r. Warto dodać, iż w okresie, gdy pisarzami byli Józef Korpych i jego następcy (do początku lat trzydziestych XVIII w.) używaną często formułą wieńczącą zapis było stwierdzenie, iż według „zwyczaju prawnego” dokonanie transakcji po publicznym jej ogłoszeniu „na czterech części [miasta] do ksiąg przyjęto i zapisano”⁴⁰. Być może zwyczaj ten stosowano w Pawłowie już znacznie wcześniej, lecz nie odnotowywano go w zapisach.

⁴⁰ Obwoływanie ogłoszeń o alienacjach „na czterech rogach rynku” znane było w dużych miastach już w II połowie XVI w.; por. Maisel, *Sądownictwo miasta*, s. 197 (wpis do księgi sądowej z 1563 r.).

3. Krótki rys dziejów Pawłowa od jego założenia do połowy XVII w.⁴¹

Dokładna data lokacji miasta Pawłowa ani też treść przywileju lokacyjnego nie są znane. Wiadomo, że lokowano je na prawie magdeburskim na gruntach wsi Łyszcz, nadanych wraz z wsią Siedliszcze pierwszemu biskupowi chełmskiemu Janowi Biskupcowi przez Władysława Jagiełłę 5 VII 1419 r. (Obie wsie zostały przeniesione na mocy nadania z prawa polskiego i ruskiego na prawo średzkie⁴². Władzę w nich w imieniu biskupa sprawowali sołtysi). W 1421 r. bp Jan Biskupiec erygował w Łyszczu kościół parafialny, sama zaś parafia objęła 25 ówczesnych wsi (m.in. Hruszów, Kanie, Kobyle, Krasne, Krzywowolę, Liszno, Mogielnicę, Olchowiec, Rubie i Żulin)⁴³

Lokacji miasta dokonać miał chełmski ordynariusz rzymskokatolicki Paweł z Grabowy (Grabowej) herbu Powała⁴⁴, zapewne po pożarze Chełma, gdzie rezydował, tj. około 1479 r. Należy dodać, iż w tym czasie funkcjonowała już na tamtym terenie cerkiew prawosławna⁴⁵, gromadząca wiernych z dość szerokiego obszaru i podlegająca władcy chełmskiemu. Jest pewne, iż jeden z nich – Grzegorz z Depułtycz – podpisał we Florencji akt unii z Kościołem Rzymskim (5 VII 1439 r.). W 1449 r. wydarzenie to polecił zapisać w mszałach lub w innych księgach kościelnych wspomniany Jan Biskupiec⁴⁶. Pięć lat wcześniej Władysław Warneńczyk zrównał w prawach kościoły łaciński i wschodni w Ziemi Chełmskiej, zaś Grzegorza Depułtyckiego uniezależnił w zakresie sądów duchownych od urzędników królestwa⁴⁷. Niewykluczone, że takie usytuowanie prawne władzy chełmskiego i jego następców oraz przewaga

⁴¹ Przyczynkowo o niektórych XVII-wiecznych i późniejszych rodach pawłowskich pisał S. Lipiński (*Pawłów w świetle ksiąg miejskich i parafialnych od XVII do XIX wieku*, w: *Zarys dziejów Pawłowa od XV do XX wieku*, red. S. Lipiński, s. 58–97). Brak systemowej pracy naukowej obejmującej dzieje Pawłowa od II połowy XVII w., po koniec XVIII w.

⁴² *Zbiór dokumentów małopolskich. Cz. VII. Dokumenty króla Władysława Jagiełły z lat 1418–1434*, oprac. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, Warszawa 1975, s. 29–32.

⁴³ L. Bieńkowski, *Działalność organizacyjna biskupa Jana Biskupca w diecezji chełmskiej (1417–1452)*, „Roczniki Humanistyczne”, 7(1958), z. 2, s. 240.

⁴⁴ *Poczet imienny senatorów i ministrów Królestwa Polskiego wyjęty z Niesieckiego i doprowadzony do 1795*, w: K. Sienkiewicz, *Skarbiec historii polskiej*, t. I, Paryż 1839, s. 248.

⁴⁵ Diecezja prawosławna istniała w Chełmie od 1245 r. (wcześniej jej władze miały siedzibę w Uhrusku), natomiast diecezję rzymskokatolicką utworzono w 1375 r.; G. J. Pelica, *Kościół prawosławny w województwie lubelskim (1918–1939)*, Lublin 2009, s. 13; por. *Księga miasta Pawłowa*, s. 24, przyp. 40.

⁴⁶ J. Sawicki, *Consilia Poloniae. Źródła i studia krytyczne. Cz. IV. Najdawniejsze statuty synodalne diecezji chełmskiej z XV w.*, Lublin 1948, s. 16.

⁴⁷ *Zbiór dokumentów, cz. III. Dokumenty z lat 1442–1450*, oprac. I. Sułkowska-Kuraś, S. Kuraś, s. 128–129. Dokument spisany w Waradynie (dzisiejsza Rumunia) nosił datę 22 VIII 1444 r.

wyznawców prawosławia⁴⁸ nad katolikami nie tylko w Chełmie, mogły wpłynąć na decyzję miejscowego biskupa rzymskokatolickiego o przeniesieniu w 1490 r. własnej siedziby do Krasnegostawu. Znaczna część Chełmszczyzny była bowiem zamieszкана przez ludność rusińską, a przykłady Pawłowa i Rejowca spostrzeżenie to potwierdzają. Warto także zauważyć, że ówczesnym kasztelanem chełmskim był ziemianin łucki – Wańko Kiedejowicz z Kwaśiłowa koło Równego (1454 r.).

Zapoczątkowany przez biskupa Pawła z Grabowy proces urbanistyczny z pewnością kontynuowali kolejni ordynariusze: Jan Kaźmierski (1480–1484), Jan z Targowiska (1484–1486), Maciej ze Starej Łomży (1490–1505) i Mikołaj Kościelecki (1505–1518). Urządzanie miasteczka trwało zapewne sporo lat, co na przykładzie rozwoju Łęcznej wykazał R. Szczygieł⁴⁹. W innej pracy pisał on też, iż „nawet osady dysponujące (miejskimi) przywilejami lokacyjnymi, pod względem gospodarczym i społecznym pozostawały nadal na poziomie wsi”⁵⁰. Formalny status miasteczka zatem rozmijał się często z aktualnymi realiami rozwojowymi, limitowanymi m.in. liczbą osadników, ich technicznymi i fizycznymi możliwościami usuwania drzewostanu pod przyszłe siedliska, a także liczbą i rodzajem zwierząt pociągowych używanych przy likwidowaniu poręby oraz zagospodarowywaniu innych nieużytków.

Należy pamiętać, iż funkcję lokalnego centrum osadniczego pełnił naówczas Łyszcz, mający za sobą ponad stuletnią tradycję w funkcjonowaniu wiejskiej gromady oraz stanowiący dla rodzącego się miasteczka bezpośrednie zaplecze kultowe, gospodarcze i aprowizacyjne. Niewykluczone, iż część najbogatszych, najbardziej pracowitych oraz przedsiębiorczych mieszkańców tej wsi przeniosła się do Pawłowa. Czynniki wiary, jak się wydaje, miał wówczas drugorzędne znaczenie, co potwierdza poniekąd data translokacji świątyni rzymskokatolickiej do osady (14 IX 1538)⁵¹. Uzyskując formalnie status mieszczanina, pierwsi mieszkańcy Pawłowa w praktyce pozostawali nadal bardzo często włościanami. Nie było to bynajmniej zjawisko wyjątkowe: wielu bogatszych mieszczan w dużych miastach królewskich miało spore areale gruntów uprawnych. Jak podają niektóre opracowania, na Kresach ponad połowa mieszczan

⁴⁸ Jeszcze w 1832 r. liczba wiernych obrządku unickiego wynosiła w Pawłowie ponad 480 osób; APL, Chełmski Konsystorz Grekokatolicki (dalej: ChKGK) sygn. 149, k. 234v.

⁴⁹ Por. R. Szczygieł, *Powstanie miasta Łęcznej i jego rozwój do końca XVI w.*, w: *Łęczna. Studia z dziejów miasta*, red. E. Horoch, Łęczna 1989, s. 39.

⁵⁰ R. Szczygieł, *Lokacje miast w Polsce XVI wieku*, Lublin 1989, s. 79.

⁵¹ Archiwum Archidiecezjalne w Lublinie (dalej: AAL), Konsystorz Generalny Lubelski (dalej: KGL), sygn. 150, k. 42v.

zajmowała się rolnictwem⁵². Nawrót do gospodarowania na roli jako podstawowego źródła utrzymania, nastąpił zwłaszcza w II połowie XVII w., na skutek poważnego zubożenia miejscowego mieszczaństwa. Spowodowały je – oprócz klęsk żywiołowych i osłabienia handlu wewnętrznego – szkody (rabunki) dokonane przez polskie, litewskie lub szwedzkie chorągwie w latach 1648–1694. Już po pierwszych najazdach król Jan Kazimierz wydał 22 II 1651 r. uniwersał, w którym napisał, iż „[...] patrząc na wielkie miasteczka Pawłowa i wsi jemu przyległych, do biskupstwa chełmskiego należących [...] spustoszenie i prawie wniwecz obrócenie, tak przez nieprzyjaciela, jako i wojska nasze przechodzące [...] surowo rozkazujemy, aby żaden [regiment] w pomienionym miasteczku Pawłowie i wsiach Siedliszczu i Łyszczu do niego należących nie ważył się [...] noclegów odprawować, podwód brać, stacyi jakimkolwiek imieniem nazwanych wybierać, ani krzywd poddanym czynić”⁵³. Skutek był taki, że najazdów dokonywano na prywatne wsie w Ziemi Chełmskiej. Powodem najczęstszym rabacji było niezapłacenie żołdu żołnierzom rekrutującym się z zaciągów.

Zapewne dopiero na początku XVI w., gdy okrzepły pierwsze samorządowe praktyki, wyznaczono terminy jarmarków i cotygodniowych targów. Te ostatnie, na co wskazuje datacja wielu zapisów, wyznaczano na piątek, a dzień ten jako targowy, odnotowywały dokumenty rządowe jeszcze w połowie XIX w.⁵⁴ Uwaga ta dotyczyła również dorocznych jarmarków. Odbýwały się one przez parę wieków – zwracam uwagę na silne zakorzenienie tradycji i przywiązanie do prawa magdeburskiego – we wtorki po święcie Zwiastowania NMP, w dzień po święcie Józefa Opiekuna, w dzień po Zielonych Świątkach i po Bożym Ciele, a także w dzień „po świętej Barbarze”⁵⁵. W części z tych dni odbywały się również sesje ławy sądowej, co pozwalało uczestniczyć w nich osobom postronnym jako obserwatorom. Miały zatem te zgromadzenia również znaczenie edukacyjne: ukazywały istotę nowoczesnego prawa oraz jego funkcjonowanie w określonych przypadkach rodzinnych i obrocie nieruchomościami.

W II połowie XVI w. w granicach zwartej zabudowy miasteczka – wciąż zaliczanego do najmniejszych w Ziemi Chełmskiej⁵⁶ – znajdowały się cerkiew⁵⁷, kościół

⁵² W. Biliński, *Mieszczanie i miasta w dawnej Rzeczypospolitej*, w: *Tradycje polityczne dawnej Polski*, red. A. Suchenia-Grabowska, Warszawa 1995, s. 269.

⁵³ APL, KGCh, Zapisy, sygn. 26, k. 240.

⁵⁴ APL, Rząd Gubernialny Lubelski (dalej: RGL), *Akta generalia tyżące się jarmarków i targów*, sygn. 1742 Adm., k. 24–24v.

⁵⁵ Tamże, k. 24.

⁵⁶ *Miasta polskie w tysiącleciu*, red. M. Siuchniński, t. II, Wrocław 1965, s. 743.

⁵⁷ *Księga miasta Pawłowa*, BŁ, k. 8, 121v.

wraz z plebanią⁵⁸, budynki mieszkalne oraz gospodarcze (stodoły, obory), a także funkcjonowały różne warsztaty usługowe⁵⁹, karczma, browar, 3 palarnie gorzałki⁶⁰ i piekarnia, zlokalizowane zapewne wokół centrum.

Poza granicami zwartej zabudowy Pawłowa znajdowały się: cmentarz cerkiewny (na północ od miasta)⁶¹, pastewnik (pastwisko) tamże las dębowy, nadto pola uprawne i łąki (część dóbr zwana Bielskiem), a także staw łączący się ze strugą, zwaną rzeką Stajeńską, u którego wypływu usytuowany był jeden z młynów.

Z czasem coraz mniej mieszkańców miasta zajmowało się uprawą roli jako podstawowym źródłem egzystencji, poświęcając się głównie rzemiosłu (w tym garncarstwu). W 1640 r. na terenie dóbr pawłowskich zagospodarowane były rolniczo zaledwie 4 łąny⁶². O rozwoju rękodzielnictwa w Pawłowie może świadczyć fakt, iż już w 1564 r., gdy miasteczko liczyło zaledwie 55 mieszkańców⁶³, przedstawiciele aż 12 rodzin zajmowali się wyrobem naczyń glinianych, młynarstwem, krawiectwem, szewstwem, ślusarstwem, kowalstwem, bartnictwem, wypalaniem okowity (3 destylarnie), rybactwem i in.

Tworzenie się środowiska zawodowych garncarzy trwało prawdopodobnie od późnych lat czterdziestych XVI w. do 1612 r., kiedy prawdopodobnie (o ile nie wcześniej) powołany został cech „rzemiosła garncarskiego”⁶⁴. Oryginał przywileju biskupiego nie zachował się do czasów współczesnych. [Znacznie późniejszą proveniencję mają *Przepisy dla Cechu Garncarskiego m. Pawłowa* wydane przez Wojciecha Skarszewskiego, biskupa chełmskiego i lubelskiego w 1796 roku (oryginał dokumentu w posiadaniu Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego, sygn. 187)].

W ostatnim kwartale 1567 r. lub w początkach następnego, doszło do tragicznego wydarzenia – z rąk ówczesnego wójta Pawła Lepiacza i jego najbliższych zwolenników

⁵⁸ Tamże, k. 72.

⁵⁹ W 1564 r. w Pawłowie rękodzielnictwem (rzemiosłem) zajmowało się 12 mieszczan (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (dalej: AGAD), Archiwum Skarbu Koronnego (dalej: ASK), Dz. I, sygn. 37, *Regestrum Exactionis contributionum Publicarum*, k. 584v.

⁶⁰ Tamże.

⁶¹ Tamże, k. 166. Brak wzmianek o cmentarzu łacińskim nasuwa przypuszczenie, że w Pawłowie wyznawców religii rzymskokatolickiej było niewielu, o czym świadczy jedno z potwierdzeń opłaty dziesięcinnej z 1623 r. Zmarłych grzebano być może w części Siedliszcza zwanej Siedliszczem Biskupim lub przy dawnej świątyni w Łyszczu.

⁶² APL, KGCh, Relacje, Manifestacje, Oblaty (dalej: RMO), sygn. 22, k. 83.

⁶³ Po ponad 110 latach liczba mieszkańców wzrosła do 89 osób dorosłych (AGAD, ASK, Dz. I, sygn. 71, k. 215v).

⁶⁴ W zapisie sądowym z 28 III 1612 r. wymienieni są wśród mieszczan „inni”, czyli wiarygodni, biorący udział w posiedzeniu sądu radziecko-ławniczego, a wśród nich Szymon Kszok, *cehmistrz rzemiosła garncarskiego* (zob. *Księga miasta Pawłowa*, oprac. Kawałko, s. 124).

zginął rzymskokatolicki pleban pawłowski, kanonik chełmski ks. Sylwester Wilczopolski⁶⁵. Zabójstwo miało wymiar podwójny. Po pierwsze, dokonano go „haniebnie” na osobie stanu duchownego; po drugie zaś, na osobie urodzenia szlacheckiego. Konsekwencją materialną tego przestępstwa stały się: pozbawienie osób winnych ich majątności (użytkowanych osobiście lub dzierżawionych innym) oraz przekazanie onych „kościółowi pawłowskiemu” (co prawdopodobnie zostało wpisane do ksiąg grodzkich krasnostawskich⁶⁶).

Konflikt między środowiskiem prawosławnym, a miejscową władzą kościelną bynajmniej na tym się nie zakończył, lecz czasowo przycichł po nastaniu nowego proboszcza – Jana Żardeckiego. Ten, nie mając finansowego wsparcia ze strony wiernych (zapewne nielicznych) ani nie potrafiąc pozyskać nowych wyznawców, bardzo zaniedbał świątynię, wymagającą różnych napraw⁶⁷. Wreszcie ją z niewiadomego powodu opuścił (możliwe, iż z początkiem lat siedemdziesiątych XVI w.).

Wakat na urzędzie plebańskim spowodował „odarcie” kościoła⁶⁸ przez złodziei (tzw. ludzie luźni) lub może nawet przez część wyznawców prawosławia, skonfliktowaną z dotychczasowym duszpasterzem.

Kolejny pleban Jarosz Brunirski niemal od podstaw wyremontował przybytek, angażując także własne dochody z gruntów uprawianych po zabójcach. Przychody „z naści”, czyli z ofiar, wystarczały bowiem zaledwie na utrzymanie wikariusza, natomiast wpływów z dziesięcin od wiernych parafian w ogóle nie było (pawłowianie wyznania łacińskiego obowiązani byli płacić tzw. dziesięcinę pieniężną)⁶⁹. Sytuacja ta może świadczyć o pewnym stopniu poróżnienia się miejscowego proboszcza z mieszczanami, na czele z najbogatszymi, których nie udało się pozyskać dla wiary. Pozostała jedynie współpraca na gruncie prawnym (rzadki udział proboszcza w posiedzeniach ławy sądowej).

Jeśli chodzi o pracę łączonego sądu radziecko-ławniczego, warto nadmienić, iż funkcję wójta sądowego w latach 1546–1640 pełnili kolejno: Paweł Lepiacz (1546–1567), Iwaszko Hrync (1568–1570), Stanisław Kobryń (1570–1575), Jakub Andrysek (1576–1599), Ichnat Tymosz vel Tymoszko (1600–1610), (1611–1612 brak informacji, może *vacat?*), Łukasz Trymu(n)d (1612–1628), Jan Pogonowski (1629–1630), Matias Głąb (1631–1640).

⁶⁵ *KmP*, k. 48v.

⁶⁶ Spłonęły podczas pożaru miasta w 1648 r.

⁶⁷ *KmP*, k. 48v–49.

⁶⁸ Tamże, k. 48v.

⁶⁹ Tamże, k. 49.

Godna jest również zauważenia w zapisie ze stycznia 1601 r. wzmianka o istnieniu w Pawłowie szkoły, zapewne prowadzonej przez miejscowego proboszcza. Czasowy zanik nauki nastąpił w latach siedemdziesiątych XVIII w., lecz po objęciu parafii w 1780 r. przez ks. Franciszka Ksawerego Rzepeckiego, szkoła została ponownie uruchomiona⁷⁰. Funkcjonowała jeszcze w I połowie XIX w. (w 1828 r. liczyła 32 uczniów obojga płci)⁷¹.

Jak wynika z rejestru podatkowego sporządzonego w 1630 r.⁷², miasteczko pła- ciło do skarbu królewskiego zaledwie 1 florena i 18 groszy tzw. szosu, czyli podatku miejskiego, stanowiącego miernik liczebności rodzin legitymujących się statusem mieszczanina. Mieszkały w nim jedynie 23 rodziny, w tym rodzina młynarza (młyn tzw. korzeczny zakupny) oraz 15 rodzin utrzymujących się z rzemiosła. Przyjmując za Aleksandrem Jabłonowskim⁷³ liczbę 5 osób przypadających średnio na jedną rodzinę mieszczańską, można oszacować liczebność mieszkańców ówczesnego Pawłowa na 120–130 osób.

W 1661 r. Pawłów liczył 27 dymów łącznie z karczmą⁷⁴. Pięć lat później w mieście mieszkało 89 osób⁷⁵, zaś 25 lat później miasteczko liczyło 28 zasiedlonych domów, płacących po pół złotego podatku podymnego⁷⁶.

Dalsze chronologicznie dzieje miasta wymagają szczegółowych badań podstawowych.

4. Antroponimia nazwisk i imion. Kwestie wyznaniowe w *Księdze*

Interesująco przedstawia się w *Księdze* aspekt antroponimiczny. Dotychczasowa lite- ratura naukowa poświęcona temu zagadnieniu w odniesieniu do zachodnich terenów nadbużańskich jest bardzo skromna⁷⁷. W szczególności brakuje badań tematycznych

⁷⁰ AAL, *Ecclesia Parochialis Pawłoviensis*, Rep. 60A, sygn. 180, s. 306.

⁷¹ M. J. Kawałko, *Rejowiec, jego okolice i właściciele w latach 1531–1869*, wyd. 3, Lublin 2016, s. 328.

⁷² APL, KGCh, RMO, sygn. 22, k. 83.

⁷³ A. Jabłonowski, *Polska XVI wieku pod względem geograficzno-statystycznym*, t. VII, cz. I: *Ziemie Ruskie. Ruś Czerwona*, Warszawa 1902, s. 194.

⁷⁴ APL, *Księgi Grodzkie Krasnostawskie* (dalej: KGKr), RMO, sygn. 34, k. 457.

⁷⁵ AGAD, ASK, Dz. I, sygn. 71.

⁷⁶ APL, KGCh, RMO, sygn. 4, k. 804.

⁷⁷ O strukturalnych typach antroponimów w województwie podlaskim pisały L. Citko i L. Dace- wicz (*Typy strukturalne antroponimów w XVI-wiecznym województwie podlaskim*, „Prace Onoma- styczne. Antroponimia słowiańska”, t. XXXV, red. E. Wolniewicz-Pawłowska, J. Duma, Warszawa 1996, s. 83–91). Natomiast zagadnienie nazw osobowych Polaków zamieszkujących na terenie dawnych

dotyczących dawnej Ziemi Chełmskiej. Poniższe uwagi, wynikające z lektury manuskryptu II księgi sądowej miasta Pawłowa, lukę tę próbują częściowo wypełnić.

W uzupełnieniu informacji na temat kształtowania się nazwisk w środowiskach mieszczańskich kresów południowo-wschodnich podanych przez E. Wolniewicz-Pawłowską i W. Szulowską⁷⁸ podkreślić należy, iż proces kształtowania się identyfikatorów nazwiskowych w mieście Pawłowie, trwający co najmniej od początku lat czterdziestych XVI w., zakończył się zasadniczo jeszcze przed jego upływem⁷⁹. Część nazwisk jednak w późniejszym czasie zanikła, m.in. z uwagi na wymieralność pni rodowodowych, powodowaną chorobami, wojną polsko-szwedzką 1655–1660 oraz niskim na ogół przyrostem naturalnym w rodzinach mieszczan pawłowskich. W miejscach dotychczasowych nazwisk pojawiły się nowe, ukształtowane już to przez miejscowe środowisko, już to – częściowo – przez pisarzy miejskich, nie zawsze prawidłowo je zapisujących lub jako skutek procesów migracyjnych. Pewna część nazwisk, w formie pierwotnej lub częściowo przekształconej, dotrwała do czasów współczesnych.

Nawiązując do socjolingwistycznej klasyfikacji zaproponowanej przez J. Bubaka⁸⁰, tu jeszcze rozszerzonej, w społeczności Pawłowa można wyróżnić następujące typy nazwisk:

- a) Nazwiska określające zewnętrzną lub wewnętrzną cechę osoby (Baran, Biegan, Bezrączek, Bosak, Bosy, Chromuła, Derda, Drab, Duda i nazwiska pochodne, np. Dudek, Głąb, Guz, Jarmoł, Kanar, Klin, Kociuba, Konuć, Kos, Kozioł, Kucyk, Kusyk, Mormoł, Pachuta, Piskorz, Suszek, Szepczywek, Świnka, Tracichleb, Żuk);
- b) Nazwiska oznaczające przynależność rodzinną (Daniluk – potomek Daniły, Demczuk – potomek Demki, Głąbik – potomek Głęba, Guziuk – potomek Guza, Jarmolik – potomek Jarmoła, Kliniuk – potomek Klina, Kołaczuk – potomek Kołacza, Koszuc lub Koszyk – potomkowie Kosza oraz odpowiednio: Kowalczuk, Kozłowski, Ładyczuk, Melniczuk i Mielniczuk, Ostafijuk, Paszczuk, Pawluc, Piotruk, Szokaluc, Świńczuk, Wasilczuk i Wasylczuk, Wawryszuk);
- c) Nazwiska związane z wykonywanym przez dane osoby zawodem lub pełnioną funkcją (Kaletka, Kosz, Kowal, Krawczyk, Kucharkówna, Masarka, Mielnik, Papiernia, Piekarz, Rymarz, Sernik, Ślusarczyk, Winnik);

polskich województw południowo-wschodnich (obecne tereny Ukrainy Zachodniej) szeroko oświetliły E. Wolniewicz-Pawłowska i W. Szulowska (*Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich. XV–XIX wiek*, Warszawa 1998, ss. 366).

⁷⁸ Tamże, s. 157.

⁷⁹ Por. *Księga miasta Pawłowa*, oprac. Kawalko.

⁸⁰ Cyt. za: Wolniewicz-Pawłowska, Szulowska, *Antroponimia polska*, s. 159.

- d) Nazwiska związane z miejscem urodzenia osoby lub jej antecesorą (Woleński i Zwoleński – pochodzący z Krzywowoli lub Woli Korybutowej, Dąbrowa – może z osady śródleśnej (dąbrowy), Litwin – z Litwy, Mazur – może z północnego Mazowsza, Moskalik – przybysz z terenów państwa moskiewskiego, Rudkowska – z Rudy lub Rudy Huty, Wołynka – pochodzący z Wołynia, Zabłocki – pochodzący z Zabłocia lub zamieszkały za podmokłym terenem, na tzw. zabłociu);
- e) Nazwiska odimienne (Borys, Demczuk, Marczuk, Marko, Ostafijuk, Pawluk, Piotruk, Roman, Terech, Wasilczuk);
- f) Nazwiska o charakterze przezwiska (Bezrączek, Biskupek, Panieboża);
- g) Nazwiska wskazujące na funkcję pełnioną przez przodka (Popik – potomek popa, Ładyka i Władyka – potomkowie duchownego cerkwi unickiej, Wójcik i Wójtowicz – potomkowie wójta).

Za E. Wolniewicz-Pawłowską i W. Szulowską⁸¹, należy potwierdzić, iż pawłowscy pisarze miejscy podczas niemal całego analizowanego okresu (XVII–XVIII w.) nie przywiązywali uwagi do zapisu nazwisk w jednolitym brzmieniu. Nie byli również prawdopodobnie świadomi ważności urzędowej, ale także historycznej dokonywanych zapisów. Zamieszczony w tym opracowaniu *Indeks osób i nazw miejscowych* dowodzi fonetycznego i słowotwórczego zróżnicowania nazwisk tych samych osób (np. *Bałata, Bałatyn, Bałatyński; Began, Biegan, Bieganiuk; Choswa, Chosza, Choszwik, Hosza*). Pod tym względem zdecydowanie większą dyscypliną urzędniczą wykazywali się pisarze XVI-wieczni⁸².

Dopiero wprowadzenie w życie *Kodeksu Napoleona* w całym Księstwie Warszawskim (w Pawłowie od 1 stycznia 1811 r.⁸³) sprawę tę w miarę uporządkowało. Prowadzenie bowiem aktów stanu cywilnego zostało decyzją Fryderyka Augusta powierzone duchownym wszystkich wyznań chrześcijańskich⁸⁴. Ten akt prawny nakładał na osoby sporządzające akty urodzeń, zaślubin i zgonów – w 2 egzemplarzach – obowiązek stosowania jednolitej pisowni nazwisk. Wprawdzie nie zawsze był ten nakaz bezwzględnie stosowany, a nadto sankcjonował dotychczasowe różnice w brzmieniu nazwisk tego samego rodu, stanowił jednak swoistą cezurę i granicę,

⁸¹ Tamże, s. 163.

⁸² Por. *Księga miasta Pawłowa*.

⁸³ APL, USC rk Pawłów, *Księga aktów urodzeń gminy i parafii pawłowskiej w Pawłowie w powiecie chełmskim. Rok 1811* (mf 382798–382811).

⁸⁴ Fryderyk August, *Włożenie na duchownych obowiązku urzędnika cywilnego*, w: *Dziennik Praw Księstwa Warszawskiego*, t. VIII, 1809, s. 221–222.

od której rozpoczynało się porządkowanie brzmienia nazwisk wszystkich stanów (od 1826 r. także Żydów).

Tzw. uszlachetnianie nazwisk z dopisem sufiksu *-ski* (*Bałata* – *Bałatyński*, *Baran* – *Baranowski*, *Biegan* – *Bieganowski*, *Guziuk* – *Guziński*, *Postułyk* – *Postułyński* itp.) miało, jak wolno suponować, podnosić prestiż mieszczańskich famillii oraz zacierać pierwotne ich brzmienie.

Zachowały się także przeniesienia z antroponimii rusińskiej (ukraińskiej) z sufiksami *-uk* i *-czuk* oraz ich spolszczenia z sufiksami *-ak*, *-ik* i *-yk* (*Barczuk*, *Czernuszak*, *Demczuk*, *Dereźniak*, *Duboszyk*, *Jarmolik*, *Kliniuk*, *Koszuk*, *Paszczuk*, *Szokaluk* itd.). Możliwe, iż przeniesienia te stanowiły próbę utrwalenia dawnych związków rodowych z Rusią oraz z wiarą prawosławną (w Pawłowie co najmniej do końca XVII w. istniała ortodoksyjna diaspora). Nazwiska antroponimicznie rusińskie miałyby zatem stanowić swoisty dowód na przynależność konkretnych rodzin do cerkwi ruskiej.

Nazwiska kobiece w zasadzie można ująć w 2 typy:

- a) Nazwiska odojcowskie dla panien i odmeżowskie dla kobiet zamężnych (np. *Biłaniówna* – córka Biłana, *Chupalanka* – córka Chupała, *Dudkowa* – żona Dudka, *Dyrdzina* – żona Dyrdy, *Gmurkówna* – córka Gmurka, *Jarmolska Stefanowa* – żona Jarmolskiego Stefana);
- b) Nazwiska odmeżowskie dla kobiet starszych i pomeżowskie dla wdów, z sufiksami *-icha* lub *-ycha* (np. *Bałacicha* – wdowa po Bałacie, *Galanicha* – wdowa po Gałanie, *Kołączycha* – żona Kołacza)⁸⁵.

Nie zawsze jednak możliwe jest ustalenie na podstawie treści wpisu, czy nazwisko odnosi się do kobiety starszej, lecz zamężnej, czy do wdowy. W większości przypadków, jakie *Księga* zawiera, takiego rozróżnienia udaje się dokonać.

Przeprowadzona analiza częstotliwości występowania imion wykazała, iż *II Księga miasta Pawłowa* zawiera 457 przypadków występowania imion męskich i 214 przypadków występowania imion żeńskich.

Do najczęściej nadawanych imion męskich należały: Jan, Iwan, Chryc, Stanisław, Jędrzej, Wawrzyniec, Wojciech, Chwedory, Marcin i Matiasz (występowały w zapisach w co najmniej 3% przypadków).

II Pawłowska księga sądowa zawiera ogólnie 77 imion męskich. Do najrzadziej nadawanych (1–3 przypadki, tj. poniżej 1% przypadków) należały: Adam *vel* Jadam, Aleksander *vel* Oleksander, Antoni, Bartosz, Bazyli, Błażej, Borys, Buchryk, Charko, Daniel, Demko, Dymitr, Fabian, Hawryło, Hryc *vel* Hryć, Jacek *vel* Jacko, Jarmoł, Jerzy, Józef, Kazimierz, Kondrat, Lewko, Łukasz, Maciej, Misko, Nazar, Ostafij, Ostap,

⁸⁵ Por. Wolniewicz-Pawłowska, Szulowska, *Antroponimia polska*, s. 230–231.

Pasko, Pilip, Roman, Samuel, Sawka, Sieńko, Stenko, Sydor *vel* Sidor, Szopek, Teodor, Tołstyczek, Trochim, Troć, Ulchim, Walenty i Wawrzysz.

Spośród stwierdzonych 457 przypadków zapisanych imion, 72,1 % stanowiły imiona najczęściej używane. Imiona typowo rusińskie, tj. Chryc, Chwedory, Iwan, Matiasz, Oleszko, Siemion, Tymosz i Wasyl wystąpiły łącznie w 26 % przypadków.

Najczęściej nadawanymi imionami żeńskimi były: Anna, Katarzyna, Maryna, Zofia, Anastazja *vel* Nastazja, Marusza, Oryнка, Barbara, Jadwiga, Chwienka, Marianna i Połazka (w zapisach wystąpiły w co najmniej 3% przypadków).

W *Księdze* pisarze zanotowali 39 imion kobiecych. Najrzadziej występowały: Aniszka, Cecylia, Chanuszka, Chapa, Chwieda, Dorota, Elena, Elżbieta *vel* Chalszka, Ewa, Franciszka, Justyna, Lena, Magda, Monka, Olena, Orzyjanna, Otelia, Paraska, Połynka, Róża, Tacza, Ulianna i Wocza (po 1 – 3 przypadki, tj. poniżej 1,5 % przypadków). Imiona typowo rusińskie, tj. Chwienka, Marusza, Nastazja, Oryнка, Połazka i Raina wystąpiły łącznie w 24,7 % przypadków.

Na podstawie powyższych danych można ostrożnie przyjąć, że niemal do końca lat osiemdziesiątych XVII w.⁸⁶ diaspora prawosławna mogła stanowić w Pawłowie około ¼ wszystkich mieszkańców – poniekąd potwierdza to zbieżność liczby przypadków nadawanych rusińskich imion męskich i żeńskich (odpowiednio 26 % i 24,7 %). Była to jednak grupa mieszczan wymierająca, o czym pośrednio świadczy m.in. wpis 203 z 26 czerwca 1747 r., wzmiankujący o gruncie *popopowiczym* (pozostałym po popie i przejętym zapewne przez parocha unickiego).

Supozycja powyższa, znajdująca potwierdzenie w niektórych zapisach, dowodzi znacznej żywotności wyznania prawosławnego w Pawłowie jeszcze kilkadziesiąt lat po przystąpieniu w 1596 r. chełmskiego biskupa prawosławnego do unii z papieżem (unia brzeska). Wynikała ona m.in. z prawnej ochrony schizmatyków ustanowionej mocą konstytucji Zygmunta III Wazy z 1609 r. pt. *Religia grecka*⁸⁷, nigdy przez Sejm Rzeczypospolitej nieuchylonej. Nakazywał w niej mianowicie król, aby ci przełożeni duchowni, którzy zaaprobowali unię, jak też ci, którzy „[...] przestawać z nimi nie chcą, [...] żadnym sposobem i pretekstem oppressiej i przenagabania jeden drugiemu nie czynili, ale w pokoju we władactwach, manasterach, cerkwiach i dobrach cerkiewnych, tak w Koronie jako i w W. X. Litewskim zachowani byđz mogli, pod winą dziesiąci tysięcy złotych”. W istocie władca starał się nakłonić z podobne obojętne do wzajemnej tolerancji wśród wiernych i ich duchowych przewodników.

⁸⁶ Por. zapisy 113 i 128.

⁸⁷ Zob. *Volumina Legum*, t. II, Petersburg 1859, s. 465.

Pisał Antoni Mironowicz⁸⁸, iż na ogólną liczbę 700 parafii schizmatyckich, jedynie 300 po 1596 r. przyjęło unię z Rzymem.

Wspomniana żywotność wiary prawosławnej odnosiła się – jak można uważać – głównie do starszego pokolenia i części średniego, przywiązanego silnie do religii przodków. Pokolenie najmłodsze natomiast z pewnością ulegało nowym trendom, przyjmując unityzm jako własną wiarę z wyboru.

Jak wynika z wpisu 113 datowanego na 16 IV 1683 r., pawłowską diasporą prawosławną opiekował się pop z Krasnego, co z kolei wskazuje na istnienie podobnej „gromady ruskiej” w tej wsi. Natomiast z wpisu 128 z 1686 r. wynika, iż prawosławna parafia była także w Żdżannem.

Zestawienie szkód, jakie poczyniła w Pawłowie chorągiew litewska w 1694 r., objęło m.in. miejscowego popa i władkę chełmskiego⁸⁹, co potwierdza istnienie tam schizmatycznej diaspory.

Warto dodać, iż cerkiew greckounicką wraz z dzwonnica wystawiono w Pawłowie dopiero w 1719 r.⁹⁰ – pozwala to domniemywać, iż w okresie wcześniejszym zwolennicy unityzmu odbywali swoje obrzędy w cerkwi prawosławnej. Pracę duszpasterską, połączoną z kierowaniem szkołą, prowadził wikariusz unicki (dane z 1675 r.)⁹¹.

Nie można zatem akceptować poglądów tych badaczy problemów wyznaniowych w Ziemi Chełmskiej, którzy uważają, że prawosławie nie przetrwało w Chełmszczyźnie dłużej niż do końca I połowy XVII w. Powyżej przywołane zapisy *II Księgi miasta Pawłowa* stoją w opozycji do tych twierdzeń.

Równolegle do zmniejszającej się liczby dyzunitów, wzrastała w mieście i okolicy liczba wyznawców unityzmu. Wzmacniała się też, aczkolwiek nie w stopniu przez władze kościelne oczekiwanym, diaspora rzymskokatolicka.

5. Władze miejskie i sądowe Pawłowa w latach 1646–1762

II Księga miasta Pawłowa to manuskrypt odzwierciedlający nie tylko prawne stosunki mieszkańców i przeniesienia własności gruntów, w tym działek siedliskowych, ze sprzedawców na nabywców oraz związane z tymi alienacjami konsekwencje formalnoprawne, ale również zmieniającą się w czasie strukturę miejscowej władzy. Ta zaś

⁸⁸ A. Mironowicz, *Kościół prawosławny w Polsce*, Białystok 2006, s. 407.

⁸⁹ APL, KGCh, RMO, akta luźne, sygn. 6, k. 268.

⁹⁰ APL, Chełmski Konsystorz Grekokatolicki (dalej: ChKGk), sygn. 154, k. 19.

⁹¹ AGAD, ASK, Dz. I, sygn. 71.

stanowiła kontynuację ugruntowanego już wcześniej systemu funkcjonowania miasta, wynikającego wprost z prawa magdeburskiego, na jakim miasto zostało utworzone. W pawłowskiej strukturze samorządowej istniały trzy niezależne ciała, częściowo wybieralne, tworzące jednak wspólny jeden sąd:

- a) Rada miejska składająca się z czterech rajców (*cosules residentes*) wybieranych rokrocznie przez pospólstwo, z których każdy przez określony czas pełnił funkcję burmistrza⁹² oraz rajców starych (*consules antiqui*), stanowiących organ doradczy dla rajców urzędujących⁹³;
- b) Ława sądowa, w skład której wchodził ławnicy przysięgli (organ sądowy rady), zapewne w liczbie siedmiu osób, również rokrocznie wybieranych;
- c) Wójt jako odrębny organ, powoływany przez rzymskokatolickiego biskupa chełmskiego (do 1655 r. włącznie był nim Wojciech Zawada)⁹⁴, który przewodniczył posiedzeniom tego złożonego, ławniczo-radzieckiego sądu, reprezentując „interesy właściciela miasta”⁹⁵, czyli biskupa chełmskiego.

Jak wynika z analizy dat wpisów, wybory rajców i ławników odbywały się zazwyczaj równolegle, w czasowym przedziale od trzeciej dekady stycznia do połowy lutego. Badania Ryszarda Szczygła wskazywały natomiast na początek roku⁹⁶.

Jak zaznaczono, w Pawłowie istniał łączony sąd ławniczo-radziecki (*utriusque magistratus*), który jako element wykonywania prawa ukształtował się w XVI w. w miastach funkcjonujących na prawie magdeburskim. Jego wdrożenie można przypisać jednemu z chełmskich biskupów rzymskokatolickich, zawiadujących wówczas miejscową diecezją⁹⁷. Nie wiadomo jednak dokładnie, kto bezpośrednio powoływał wójta: ordynariusz, czy w jego imieniu kanonik chełmski, pełniący funkcję proboszcza para-

⁹² Zdaniem J. Łosowskiego (*Kancelarie miast szlacheckich województwa lubelskiego od XV do XVIII wieku*, Lublin 1997, s. 30), był to kwartał, aczkolwiek z zapisów sądowych taki wniosek nie wynika; por. też *Księga miasta Pawłowa*, s. XVII.

⁹³ Rajcy ci uzyskiwali status rajców starych, kiedy w wyniku kolejnych wyborów tracili mandat rajcy urzędującego, tzn. nie byli wybierani na nową roczną kadencję.

⁹⁴ W *I Księdze miasta Pawłowa* występował Wojciech Zawadka, być może ojciec wójta (w 1596 r. notowany jako ławnik przysięgły, ponownie wybrany na ławnika w 1605 r. jako Wojciech Zawada – ławnik, odnotowany w 1606 i w 1626 r.; ponownie jako Wojciech Zawadka – w latach 1607, 1610, 1626, 1630–1631; jako Wojciech Zawacki – w 1635 r.; od 1636 r. na stanowisku rajcy). Data powołania Wojciecha Zawady na wójta niemożliwa do określenia, z uwagi na zaginięcie pierwszych 37 kart *II Księgi miasta Pawłowa*.

⁹⁵ Cyt. za: Szczygł, *Lokacje miast*, s. 137.

⁹⁶ Tamże, s. 140.

⁹⁷ Mogli to być: bp Jan Dziaduski (na urzędzie biskupim w Chełmie od 30 III 1543 r. do 8 VI 1545 r.), bp Andrzej Zebrzydowski (zarządzający diecezją od 8 VI 1545 r. do 19 II 1546 r.) lub bp Jan Drohojowski (pełniący urząd ordynariusza od 19 II 1546 r. do 25 II 1551 r.).

fii pawłowskiej i znający miejscowe środowisko mieszczańskie. (Wójt przewodniczył złożonemu sądowi pawłowskiemu do 1655 r. W następnych latach ten obowiązek spełniali burmistrzowie, czyli rajcy urzędujący).

Należy dodać, że księga nie zawiera także żadnej bezpośredniej lub pośredniej informacji o ordynacji, wedle której wyłaniano rajców i ławników. Ci pierwsi powinni w połowie pochodzić z mianowania przez duchownego nadzorcę miasta oraz w połowie z tzw. wolnych wyborów, dokonywanych na dorocznych zebraniach ogólnych pospólstwa. Być może także ławnicy pochodzili z takich wyborów⁹⁸.

W posiedzeniach sądu uczestniczyli niekiedy „ludzie wiary godne”, do których pisarze zaliczali czasem starych rajców oraz inne osoby, zapewne w różny sposób związane z miejscową władzą (w zapisach wymieniano niekiedy ich personalia⁹⁹).

Pisał Bartłomiej Groicki, świetnie zorientowany w prawie magdeburskim, iż do rady powinni być wybierani „ludzie dobrzy, mądrzy, lat zupełnych przynamniej we dwudziestu i pięci, w mieście osiedli, wszakże nie barzo bogaci ani też ubodzy, ale średniego stanu [...], z prawego małżeństwa narodzeni, dobrej sławy, Boga się bojący, sprawiedliwość i prawdę miłujący, kłamstwa i złość w nienawiści mający”. A nadto zachowujący urzędowe tajemnice, nieprzekupni, bez nałogów, moralnie porządnie się prowadzący¹⁰⁰.

Ławników, zwanych przysiężnikami, tak charakteryzował: „[...]są to osoby na sądzie siedzące, którzy wysłyszawszy, a dobrze wyrozumiawszy sprawę obudwu stron, sentencyją sędziemu przez swoje porządne wota najdają [...]”¹⁰¹.

W celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania miasta, urząd miejski w Pawłowie zatrudniał pisarza¹⁰², który m.in. brał udział w posiedzeniach sądu i dokonywał w księdze miejskiej stosownych wpisów oraz troszczył się o stan miejskiego archiwum. Istniała zatem także kancelaria miejska¹⁰³. Wedle pouczeń B. Groickiego, pisarz miał spisywać sprawy sądowe „jasnymi, własnymi, nietrudnymi i wyrozumnymi słowy”¹⁰⁴. Dobrze wykształcony pisarz był bowiem „okrasą a klejnotem miejskim”¹⁰⁵,

⁹⁸ Dokładna analiza wpisów pozwala w przybliżeniu określić czas wyborów. Zazwyczaj odbywały się na przełomie stycznia i lutego, ale niekiedy przenoszono je na kwiecień.

⁹⁹ APL, II KmP, np. wpisy 4, 5, 22, 32, 40, 77, 87, 144.

¹⁰⁰ B. Groicki, *Porządek sądów i spraw miejskich prawa majdeburskiego w Koronie Polskiej*, Warszawa 1953, s. 29.

¹⁰¹ Tamże, s. 37.

¹⁰² Por. Szczygieł, *Lokacje miast*, s. 140.

¹⁰³ Por. A. Bartoszewicz, *Miasto czy wieś? Małe miasta polskie w późnym średniowieczu*, „Przegląd Historyczny”, t. 49 (2008), z. 1, s. 125, 135.

¹⁰⁴ Groicki, *Porządek sądów i spraw*, s. 40.

¹⁰⁵ Tamże, s. 41.

co w przypadku niektórych urzędników pawłowskich nie zawsze pokrywało się z tą opinią, ponieważ nie całkiem byli świadomi tego, „co na pisarza zależy i jako sprawy miejskie z strony urzędu są ważne”¹⁰⁶.

Warto dodać, iż za czasów Groickiego, pisarze otrzymywali z opłat urzędowych co trzeci grosz, a od każdego wyroku sądowego (ortelu) 2 szelągi¹⁰⁷.

Liczba ławników rokrocznie wybieranych nie jest możliwa do jednoznacznego określenia, ponieważ nie wszyscy brali udział w kolejnych posiedzeniach sądu. Na podstawie niektórych wpisów, a także za ustaleniami Stanisława Kutrzeby należy przyjąć, iż było to – jak już zaznaczono – 7 osób¹⁰⁸. Od połowy lat czterdziestych do początku lat osiemdziesiątych XVII w. w zebraniach łączonego sądu uczestniczyło od 2 do 5 ławników. Pod koniec lat osiemdziesiątych w posiedzeniach brało udział nawet 7 osób. W latach następnych, aż do 1762 r., na którym księga się kończy, liczba ławników podczas sesji sądowych nie spadała poniżej 3, co dobrze świadczy o ich społecznej odpowiedzialności. Natomiast rajców biorących udział w posiedzeniach do początku lat osiemdziesiątych XVII w. było 4. W latach dziewięćdziesiątych zdarzały się przypadki, gdy frekwencja rajców na sesjach sądu spadała do 2 osób i wówczas dopisywano do jego składu „osoby wiarygodne” (liczba członków sądu radziecko-ławniczego podczas posiedzeń musiała być zawsze nieparzysta). Od końca lat dwudziestych XVIII w., przebiegiem posiedzeń sądowych kierował zazwyczaj 1 rajca urzędujący, czyli burmistrz, przemennie z drugim rajcą. Byli to: Wawrzyniec Kosz, Gabriel Chosza *vel* Hosza, Marcin Kliniuk, Wawrzyniec Kosz i Stefan Szokaluk *vel* Szokaliński. Od 1751 r. ławie przewodniczył jedynie burmistrz Stefan Cichomski, zwany wcześniej gubernatorem pawłowskim¹⁰⁹. Nazwiska innych rajców nie zostały w manuskrypcie odnotowane.

Natomiast zanik funkcji wójta sądowego po 1655 r. (w 1656 r., a więc podczas toczącej się wojny polsko-szwedzkiej, sąd zebrał się trzykrotnie: 10 IX, 20 IX i 10 X, lecz bez przewodnictwa wójta), nie znajduje rozświetlenia w zapisach czynionych przez pisarza pawłowskiego – Jana Pogonowskiego. Przypuszczać należy, że najazd szwedzki, a wcześniej, tj. w latach 1648–1650, także najazd wojsk polskich i kozackich na miasteczko na tyle je zubożyły i zmniejszyły liczebność mieszkańców (ocalało zaledwie 26 domów i karczma¹¹⁰), że postanowiono wspólnie z plebanem pawłow-

¹⁰⁶ Tamże.

¹⁰⁷ Tamże, s. 39.

¹⁰⁸ S. Kutrzeba, *Historia ustroju Polski w zarysie. Korona*, wyd. 8, Warszawa 1949, s. 122.

¹⁰⁹ APL, II KmP, wpis 198 z 27 IV 1745 r.

¹¹⁰ Kawałko, *Rejowiec, jego okolice*, s. 161.

skim lub biskupem chełmskim, iż przewodzenie posiedzeniom sądu łączonego można powierzać urzędującym rajcom.

Wpisy dokonywane przez Pogonowskiego nie wskazują wyraźnie, którzy z rajców – po likwidacji urzędu wójta – przewodniczyli kolejnym posiedzeniom tego sądu, zwłaszcza że pisarz wymieniał często nie jednego, ale dwóch, trzech, a niekiedy nawet czterech rajców. Domyślnie przyjąć można jednak, iż był to rajca urzędujący, wymieniany w zapisach jako pierwszy.

Sąd obradował, jak głosiła formuła kancelaryjna, „przy urzędzie miesckim pawłowskim”, ten zaś mieścił się w pawłowskim ratuszu (wzmiankowanym wprawdzie dopiero w połowie XVIII w., ale zapewne istniejącym wcześniej).

Interesująco przedstawiają się kariery urzędnicze ławników. Wśród nich można rozróżnić następujące podgrupy:

- a) ławników „nieawansujących”, wśród których byli ławnicy wybierani na 1 rok lub 2 lata¹¹¹, wybierani rokrocznie na kilka lat oraz ławnicy wielokrotnie wybierani (o stażu co najmniej dziesięcioletnim);
- b) ławników „awansujących”, tj. takich, którzy – zgodnie z przyjętym prawem zwyczajem – po odbyciu stażu ławniczego mogli być wybrani na rajców miejskich.

Wśród ławników pierwszej grupy należy wymienić:

- Wojciecha Barana, występującego we wpisach w latach: 1670, 1672, 1677–1681, 1683–1688;
- Matiasza Dąbrowę, wymienianego w latach: 1661, 1664–1667, 1670, 1677–1680, 1682;
- Wawrzyńca Głęba, notowanego w latach: 1670, 1672, 1677–1685, 1687;
- Jakuba Kliniuka, występującego w zapisach w latach: 1669–1670, 1672, 1678–1684, 1686–1689, 1695;
- Adama (Jadama) Korpicha, ławnika wymienianego w latach: 1677, 1681, 1683–1690, 1695;
- Jakuba Korpycha, ławnika występującego w zapisach w latach: 1689–1691, 1693, 1695–1698, 1700;
- Jana Koszuka *vel* Koszyńskiego, wyszczególnianego w latach: 1751, 1753–1757, 1760;
- Marcina Kozlika *vel* Kozłowskiego, notowanego we wpisach w latach: 1737, 1739, 1742–1743, 1745, 1747–1751, 1753–1759, –1762;

¹¹¹ Kadencja rajców i ławników sądu łączonego trwała rok, po którym mogli być wybrani na kolejną roczną kadencję; por. Maisel, *Sądownictwo miasta*, s. 46, 180.

- Wojciecha Krawczyka, wymienianego we wpisach w latach: 1638–1639, 1646–1650, 1652;
- Jakuba Kulpę, notowanego w latach 1681–1688;
- Stanisława Ładykę, ławnika wymienianego w latach: 1750–1751, 1753–1757, 1760;
- Marcina Woleńskiego, ławnika notowanego w latach: 1661–1662, 1664–1665, 1672, 1677, 1681–1684, 1688.

W grupie ławników awansujących, najdłuższym stażem legitymowali się:

- Trochim Biegan, wymieniany jako ławnik w latach: 1751, 1754–1759, a w latach 1760–1762 jako rajca;
- Chryc Choszwa, notowany jako ławnik w latach: 1664–1665, 1669, 1679–1680, 1682, zaś jako rajca w latach 1683–1684;
- Matiasz Kołacz, notowany jako ławnik w latach: 1661, 1664–1666, a w latach: 1667, 1669–1670, 1672, 1677–1682, 1684, 1686, 1689–1691, 1693 jako rajca;
- Mikołaj Korpich, rajca urzędujący w latach: 1639–1640, 1646–1656, 1661–1662, 1664–1665 (staż ławniczy rozpoczęty w marcu 1638 r.¹¹²);
- Wawrzyniec Kuśmierz *vel* Kuśmirek w 1661 r. wymieniany jako ławnik, zaś w latach: 1665–1667, 1669–1670, 1672 jako rajca;
- Piotr Przegaliński, występujący jako ławnik w latach 1649–1653, a jako rajca w latach 1654–1656;
- Ostafij Siczyński, wymieniany jako ławnik w latach 1636–1638¹¹³, a jako rajca w latach: 1638–1640, 1643, 1648;
- Stefan Szokaluk, wybrany na ławnika 1745 r., zaś w latach 1746–1751 na rajcę;
- Tymosz Szokał, notowany jako ławnik w latach 1683, 1686–1687, 1689–1691, 1693, 1695–1696, a w 1698 r. jako rajca;
- Wojciech Władyka, wymieniany jako ławnik w latach 1682–1683, a jako rajca w latach 1684–1691, 1693, 1695–1698, 1703;
- Aleksander Zawłocki, wyszczególniany jako ławnik w latach 1683–1684, 1686–1691, 1695, zaś jako rajca w latach 1696–1698.

Niczego natomiast nie można stwierdzić odnośnie do ławniczego stażu takich rajców jak: Stefan Cichomski, wymieniany we wpisach z lat 1751, 1753–1762, Mikołaj Korpich (notowany we wpisach w latach 1639–1640, 1646–1656, 1661–1662, 1664–1665, 1667), Iwan Jarmolik, wymieniany w latach 1649–1656, 1661–1662, 1664 czy Jadam (Adam) Kosz, wyszczególniany w zapisach z lat 1672, 1678–1681,

¹¹² Zob. *Księga miasta Pawłowa*, s. 199, wpis 280.

¹¹³ Tamże, s. 189, wpis 262.

1683–1686. Można domniemywać, iż funkcję ławników pełnili wcześniej niż obejmowali urząd rajców – spełniając wymogi prawa magdeburskiego – tj. w latach, w których sąd łączony się nie zbierał.

Prawdopodobnie długości karier ławników i rajców sprzyjał – paradoksalnie – powszechny analfabetyzm społeczności pawłowskiej. Istniejąca przykościelna szkołka nie przygotowywała swoich uczniów do odpowiedzialnego pełnienia ról społecznych, a do takich należały zarządzanie miasteczkiem i aktywne uczestniczenie w posiedzeniach sądu. Wymagały one, przynajmniej od rajców, pewnej biegłości w czytaniu i w pisaniu. Tej umiejętności ani rajcy, ani ławnicy nie mieli, co wynika z treści wpisów, zwłaszcza XVIII-wiecznych. W tej sytuacji ci ławnicy i rajcy, którzy zdobyli już pewną praktykę i doświadczenie w rozstrzyganiu spraw majątkowych, stanowili swoistą paraliż intelektualną wśród miejscowego pospólstwa. Należy domniemywać, że wybory tych samych osób na kolejne, roczne kadencje stanowiły pochodną owego stanu rzeczy¹¹⁴.

Zapewne pozycja społeczna rajców i ławników, jako szczególnej grupy interesów w spauperyzowanej społeczności Pawłowa, była znacząca. Aby tę pozycję w rodzinach utrzymać, należało kierować następców (synów, wnuków) na praktyki prawnicze, przez ich uczestnictwo w posiedzeniach sądu łączonego, i tak zapewne było. Świadczy o tym pośrednio indeks nazwisk i nazw miejscowych. Takie rodziny, jak: Biłanowie, Kliniukowie, Kołaczowie, Korpichowie, Koszowie, wyraźnie zaznaczały swoją obecność wśród mieszczaństwa pawłowskiego, jak zauważono, mocno niedokształconego.

Zmiany pokoleniowe, następujące w grupie rządzącej miastem, wynikały z naturalnej umieralności. Dość powiedzieć, iż w okresie, jaki *II Księga miasta Pawłowa* obejmuje (ponad 125 lat), przez sąd przewinęło się ledwie 57 ławników nieawansujących i 25 osób awansujących na rajców. Jak na 5 pełnych pokoleń – są to liczby nader skromne. Sytuacja ta była jednak wynikiem liczebności obywateli Pawłowa.

W porównaniu z okresem, jaki obejmuje I pawłowska księga sądowa (1546–1640), przywiązanie pewnych rodów do funkcji nie zmieniło się – zmieniły się natomiast okoliczności społeczne owego przywiązania. Pozostał też ten sam motywacyjny czynnik: pozyskanie społecznej aprobaty dla własnej publicznej aktywności podczas kolejnych wyborów. Powszechne ubożenie mieszczaństwa pawłowskiego już od schyłku XVII w., wyzbywającego się części majątku na spłatę zadłużeń, zapewnienia

¹¹⁴ Interesujące badania nad elitami wiejskimi, na przykładzie wsi Konopnica (pawłowscy rajcy i ławnicy mogli się w XVII i XVIII w. po części do takich elit zaliczać), przeprowadziła A. Rola (*Z badań nad elitami wiejskimi w pierwszej połowie XVI wieku. Funkcjonariusze samorządu wiejskiego w Konopnicy, „Region Lubelski”* (2015) nr 10–12, s. 9–23).

bieżącej – domyślać się można – skromnej egzystencji¹¹⁵, a wreszcie na opłacenie usług pogrzebowych, nie osłabiło jego dążenia do utrwalenia własnej publicznej obecności w wybieralnych organach miasta (rada miejska, sąd ławniczoradziecki).

Uczestnictwo niektórych tzw. rajców starych, czyli rajców-doradców w wybranych posiedzeniach ławy sądowej (np. Chryc Choszwa, Tymosz Demczuk, Wawrzyniec Gmurek, Matiasz Kołacz) dowodzi, że istniała rodowa potrzeba zaznaczania własnego istnienia już po zaprzestaniu decyzyjnej obecności w tym kolegium, potrzeba utrzymania prestiżu wśród miejscowej społeczności. Uwiecznienie we wpisach tych i innych niefunkcyjnych nazwisk stwarzało – jak się wolno domyślać – poczucie trwałości istnienia w przestrzeni publicznej, przez uczestnictwo w ważnych dla małomiasteczkowego środowiska transakcjach.

Żałować jedynie należy, że nie wszyscy pisarze miejscy, którzy tworzyli wpisy w *II Księdze miasta Pawłowa*, mieli świadomość znaczenia swojej funkcji. Niektórzy, o czym wcześniej wspominałem, byli nie tylko słabo wykształceni w zakresie pisania (błędy gramatyczne, pisanie ze słuchu, używanie pospolitej terminologii), ale także w zakresie znajomości formularza kancelaryjnego. Jednakże większość pisarzy pawłowskich na ogół skrupulatnie odzwierciedlała zakres spraw, jakie na wokandę sądu radzieckolawniczego były wnoszone.

6. Zasady edycji manuskryptu

Na wstępie podaję podstawową informację: opracowanie *II Księgi miasta Pawłowa* w myśl instrukcji Instytutu Badań Literackich PAN z 1952 r. stanowi transkrypcję z modernizacją¹¹⁶. Uszczegółowiając zagadnienie, można za Brygidą Kurbisówną wyjaśnić, iż w redakcji manuskryptu uwzględniono to wszystko, co złożyło się na przekaz, czyli świadomą pracę autorów zapisów oraz ujawniono relikty prawne procesu dziejowego, jakie rękopis zawiera¹¹⁷. Zgodnie z *Instrukcją wydawniczą dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku* Kazimierza Lepszego¹¹⁸, odtworzono w druku wszystkie wyrazy w ich dawnym brzmieniu, przy użyciu współczesnych

¹¹⁵ Por. np. wpis 169 z 16 IV 1703 r.

¹¹⁶ Cyt. za: B. Kurbisówna, *Osiągnięcia i postulaty w zakresie metodyki wydawania źródeł historycznych*, „Studia Źródłoznawcze”, t. I, 1957, s. 74; por. K. Lepszy, *Instrukcja wydawnicza dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*, Wrocław 1953 („Uwagi wstępne”, pkt 4).

¹¹⁷ Zob. tamże, s. 77.

¹¹⁸ Lepszy, dz. cyt., s. 7, pkt 21.

znaków pisarskich¹¹⁹. Przy błędach powtarzających się, potwierdzano je w pierwszym zapisie kursywą w nawiasie kwadratowym [s]¹²⁰, w następnych powtórzeniach błędy te redakcyjnie likwidowano, lecz nie opatrywano ich kolejnymi przypisami.

Za Gerardem Labudą¹²¹ powtórzyć trzeba, iż opracowany zbiór wpisów sądowych „szczególnie wyraziście odbija pewną określoną płaszczyznę procesu historycznego” – jest to płaszczyzna społeczna, samorządowa, ale także edukacyjna. Najkrócej zagadnienie ujmując, *II Księga miasta Pawłowa* to zbiór wytworów procesów historycznych: zmian w funkcjonowaniu i w składzie miejscowego sądu radziecko-ławniczego w okresie ponad 125 lat oraz postępującego ubożenia miejscowego bogatszego mieszczaństwa, utrzymującego władzę w miasteczku.

Nadto, zarówno treść językowa wpisów, jak też forma ich pisemnego utrwalania, odzwierciedlają stan lokalnej świadomości prawnej oraz stopień edukacji najbogatszych mieszczan, wyrażający się m.in. poziomem znajomości języka polskiego przez kolejnych pisarzy pawłowskich oraz petentów urzędu – pospólstwa pawłowskiego. Ten zaś, wyrażany przez zapisy w księdze sądowej, dowodzi – z biegiem czasu – bardzo zróżnicowanego tych urzędników wykształcenia oraz powszechnego braku umiejętności pisanie u innych mieszkańców miasteczka. Szczególnie jest to zauważalne we wpisach z XVIII w.

Zgodnie z uznawaną do czasów obecnych klasyfikacją Adama Wolffa¹²², obecne wydanie *II Księgi* spełnia wymóg ograniczenia transkrypcji tekstu oryginalnego dotyczącego samych wpisów (przypisy i symbole) „do najniezbędniejszych, natomiast ze zwiększeniem przypisów rzeczowych”¹²³.

Przy okazji redakcji *II Księgi miasta Pawłowa* należy przypomnieć, iż podobne stanowisko zajęł Józef Siemieński, stwierdzając, że „ze względu na wygodę czytelnika nie interesującego się specjalnie metodą wydawnictwa lub ścisłym brzmieniem pewnych ustępów (a takich czytelników jest większość), nie należy umieszczać w przypisach tekstowych takich danych, które wychodzą poza uzasadnienie lekcji i rekonstrukcji”¹²⁴.

¹¹⁹ Tamże, s. 77.

¹²⁰ Tamże.

¹²¹ G. Labuda, *Próba nowej systematyki i nowej interpretacji źródeł historycznych z posłowiem*, „Biblioteczka Źródłoznawcy”, Poznań 2010, s. 27.

¹²² A. Wolff, *Projekt instrukcji wydawniczej dla pisanych źródeł historycznych do połowy XVI wieku*, „Studia Źródłoznawcze”, t. I, 1957, s. 155–181.

¹²³ Tamże, s. 156.

¹²⁴ Cyt. za: Wolff, dz. cyt., k. 156.

Redakcję wpisów, jak zaznaczyłem, oparto na *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku* Kazimierza Lepszego¹²⁵.

Aczkolwiek Lepszy dopuszczał możliwość odstępowania od jego wskazówek na rzecz konsekwentnego stosowania zasad własnych, to jednak w dużym stopniu wykorzystano wspomniany projekt. Przykładowo: odtwarzając w druku teksty łacińskie, zachowano w zasadzie właściwości pisowni, przypisy tekstowe ujmowano zwięźle, pozostawiano też w zapisach w języku polskim takie błędy gramatyczne pisarzy miejskich, które nie zniekształcały rozumienia tekstu. Błędy ortograficzne poprawiano, podając w przypisach tekstowych lekcję przekazu źródłowego¹²⁶. Braki w datowaniu również zaznaczano w przypisach tekstowych (objaśnieniach)¹²⁷, a nadto skorzystano z możliwości zachowania ciągłej numeracji przypisów rzeczowych w obrębie całego manuskryptu.

Księga miasta Pawłowa stanowi naukowe opracowanie, skierowane jednak do szerszego kręgu odbiorców interesujących się historią regionalną, zwłaszcza zaś przeszłością historyczną Pawłowa. Redagując dla nich tekst oryginału, starano się skorzystać z doświadczeń archiwistów i mediewistów, nie utrudniając jednak jego lektury nadmierną drobiazgowością. Wykorzystano w tym celu możliwości, jakie stwarza obecna technika komputerowego składu i druku.

Tekst manuskryptu przedstawiony został w taki sposób, aby jego lektura ułatwiała zrozumienie sensu spraw zapisanych przez pisarzy miejskich, odznaczających się różnym stopniem piśmienności i stosujących niejednorodną ortografię oraz stylistykę wpisów. Należy bowiem uwzględnić fakt, iż rękopis obejmuje teksty z ponad 100 lat, podczas których zmieniała się pisownia, zmieniał się także poziom wykształcenia autorów zapisów.

Oto zasady edycji tekstu oryginalnego, jakimi się posłużono:

1. Zachowano oryginalne brzmienie wyrazów w ich rękopiśmiennym brzmieniu, także niegramatycznie użytych, jednak z zastosowaniem współczesnego zapisu, np *zostawuiącz* – *zostawując*, *iedney* – *jednej*, *iego* – *jego*, *piszarz* – *pisarz*, *przedacz* – *przedać*, *wszesz* – *wszerz*, *zwysz* – *zwyż*, *zażywacz* – *zażywać*, *szeszcz* – *sześć*, *stery* – *cztery*, *pieczdziesziąt* – *pięćdziesiąt*, *szuma* – *suma*, *iesliby* – *jeśliby*. Oryginalną pisownię zamieszczono w przypisach tekstowych;
2. Spółgłoski szczelinowe i zwartoszczelinowe, takie jak: *s*, *cz*, *z*, zastępowano, zgodnie z zasadami obecnej ortografii spółgłoskami: *ś*, *sz*, *c* (*ć*), *z*, *ż* w takich

¹²⁵ Lepszy, dz. cyt.

¹²⁶ Tamże, s. 12, pkt 46.

¹²⁷ Tamże, s. 19, pkt 64.

wyrazach, jak: *słosonym* – złożonym, *stanqwsy* – stanąwszy, *czo* – co, *wiecznosc* – wieczność, *zonq* – żoną, *dawnosci* – dawności, *przeskadzaiqcz* – przeszkadzając, *granicz* – granic, *czaszy* – czasy, *chciecz* – chcieć, *dacz* – dać, *darowacz* – darować, *cziele* – ciele, *obecnie* – obecnie, *nicz* – nic, *szobie* – sobie. Oryginalną pisownię wyrazów zamieszczono w przypisach tekstowych;

3. *L* zastąpiono, zgodnie ze współczesnymi ortograficznymi zasadami, spółgłoską *ł*;
4. Przedrostki takie jak: *z-*, *bes-*, *ros-*, oddano, niezależnie od ich pisowni w źródłach w formie współczesnej, np. *zkqd* transkrybowano na *skąd*, *bespieczeństwo* – bezpieczeństwo;
5. Samogłoski *a*, *e* przed spółgłoskami *c*, *n*, *m*, *p*, *t*, *ż* nie zostawiano, zapisując brzmienie wyrazów w wersji współczesnej, np. zamiast *żqno* pisano *żoną*, *kqczy* – kończy, *ktorqn* – któren, *więprzek* – wieprzek, *łqnki* – łąki, *żęznajo* – zeznają. Oryginalną pisownię wyrazów zamieszczono w przypisach tekstowych;
6. Zapisane w tekście oryginalnym niegramatycznie bądź nieortograficznie wyrazy, modernizowano zgodnie z aktualnymi zasadami, np. zamiast *urzon-dem* – urzędem, *ksiong* – ksiąg, *renko* – ręką, *demba* – dębą, *przysienżny* – przysiężny, *wruczycz* lub *wrucić* – wrócić, *bandzie* – będącie, co zaznaczano w stosownych przypisach;
7. Spójniki *y* oraz *s*, rozumiane jako *i* oraz *z*, zapisano zgodnie z instrukcją K. Lepszego;
8. Wyrazy ze spółgłoskami łączonymi *s* i *z* (*sz*) rozumianymi jako *ż*, np. *isz* – iż, *iusz* – już, *asz* – aż, zapisano zgodnie ze współczesną gramatyką;
9. Zachowano przedrostek *na-* w miejsce dzisiejszego *naj-*, np. *nalepiej*;
10. Przy pisaniu wyrazów rozpoczynających zdanie oraz imion własnych zastosowano uwspółcześnione zasady ortografii;
11. Wprowadzono współczesną interpunkcję, pozwalającą łatwiej zrozumieć poszczególne elementy tekstu;
12. Wyrazy łacińskie występujące w tekście złożono antykwą;
13. Wyrazy lub ich części (co najmniej 2 litery) nieczytelne, brakujące w wyniku ubytku papieru, pominięte przez pisarza albo usunięte (wszyte) wskutek oprawy dokumentu, zostały w przypadkach całkowitej pewności ich brzmienia, uzupełnione przez opracowującego tekst rękopisu, z zastosowaniem nawiasów kwadratowych [];
14. W licznych przypadkach braku – z różnych powodów – pojedynczych liter, uzupełniano je we wpisach bez zastosowania nawiasów kwadratowych, co uczyniło te teksty przejrzystymi i łatwiejszymi w lekturze;

15. Gdy z powodu ubytku strony niemożliwe było odtworzenie całego wyrazu, stosowano nawias kwadratowy z trzema kropkami [...] i – jeśli spowodowane było inną przyczyną niż ubytek strony – taki przypadek uzupełniano stosownym przypisem tekstowym; gdy braki związane z uszkodzeniem stron były większe i obejmowały kilka wyrazów lub wierszy, stosowano nawias kwadratowy z pięcioma kropkami [.....];
16. Aczkolwiek datyienne lub roczne zazwyczaj występowały w treści wpisów, jednakże dla porządku powtarzano je przy numerach tych wpisów;
17. W przypadkach, zresztą nielicznych, gdy pisarz przez pomyłkę powtórzył wyraz, powtórzenia takie na ogół zachowywano i opatrywano przypisami tekstowymi;
18. Nazwiska dostojników kościelnych, szlacheckie, mieszczańskie i inne zapisano w brzmieniu współczesnym, natomiast imiona zapisano zgodnie z przekazem rękopiśmiennym;
19. Ujednolicono pisownię i terminologię polskiej waluty (grzywny, złote, grosze), bez stosowania zdarzających się w rękopisie skrótowców;
20. Skróty stosowane przez pisarzy odszyfrowywano, a uzupełnienia tekstowe umieszczano w nawiasach kwadratowych;
21. Kolejne strony rękopisu zaznaczano we wpisach kursywą w nawiasach kwadratowych prostych.

Próby odtworzenia fragmentów tekstów źródłowych z różnych przyczyn zniszczonych lub nieczytelnych podjęto jedynie w tych przypadkach, gdy prawdopodobieństwo rekonstrukcji pierwowzoru uznano za znaczne. Kierowano się w tym względzie także założeniami przyjętymi przez autorów innych naukowych opracowań, m.in. Anny Sochackiej¹²⁸, Grzegorza Jawora¹²⁹ i Małgorzaty Kołacz-Chmiel (typ A według klasyfikacji Wolffa).

Należy zaznaczyć, że braki pojedynczych liter, które uzupełniano, dotyczyły najczęściej spójników (*i*, *z*), dość regularnie pomijanych przez pisarzy, a także początkowych, środkowych lub końcowych liter różnych wyrazów, niezachowanych w wyniku ubytku papieru (kart) lub wszytych w oprawę. Niekiedy braki dotyczyły pominięcia jednej lub dwu liter w wyrazach wskutek nieuwagi pisarza lub jego małej wiedzy z zakresu polskiej pisowni.

¹²⁸ *Księga sądowa miasta Kamionki w Ziemi Lubelskiej 1481–1559*, oprac. A. Sochacka, G. Jawor, „Fontes Lublinenses”, Lublin 2009, s. 13.

¹²⁹ *Księga sądowa podlubelskiej wsi Konopnicy 1521–1555*, oprac. G. Jawor, M. Kołacz-Chmiel, „Fontes Lublinenses”, Lublin 2009, s. 15.

Łacińskie ustępy lub mniejsze fragmenty pisane w tym języku (np. formuły datacyjne) przytoczono dokładnie, korygując jednak pewne błędy gramatyczne. Wydrukowane zostały one antykwą i tekstów tych nie tłumaczono.

Podsumowując podane zasady należy dodać, iż przy opracowywaniu manuskryptu starano się odzwierciedlić specyfikę stylistyki stosowanej przez różnych pisarzy w drugiej połowie XVII i w XVIII w. – w ramach przyjętych zasad redakcyjnych. Dowodzi bowiem ta pisownia niezbicie, iż w tym zakresie następowały powolne zmiany formuły wpisowej, zależne, jak należy domniemywać, od stopnia wykształcenia pisarzy pawłowskich, szczególnie w zakresie retoryki.

Jednocześnie w przypisach tekstowych zastosowano formułę, której wprowadzie *Instrukcja wydawnicza* K. Lepszego nie zawiera, ale też nie uwzględniła ona manuskryptów z tak znacznymi ubytkami tekstowymi, jakie występują w opracowanej księdze. Dotyczy to podawania stanu stron, który wyjaśnia stopień ich zniszczenia, a tym samym tłumaczy braki tekstowe. Wspomniana formuła stanowi autorską propozycję dr. Piotra Dymmela, redaktora serii „*Fontes Lublinenses*”. Została ona podyktowana potrzebą odtworzenia stanu rękopisu. Starano się przy tym, aby „przypisy tekstowe były możliwie najzwięźlejsze”¹³⁰. W przypadkach, gdy stan stron nie utrudniał odczytania wpisów, informację o nim pomijano. Wszystkie zapisy opracowano do druku w kolejności występującej w *Księdze miasta Pawłowa* (dotyczy to również wpisów z datowaniem niepełnym lub dokonanych z opóźnieniem).

Podziękowania

W zakończeniu wstępu do *II Księgi miasta Pawłowa 1646–1762*, pragnę wyrazić wdzięczność wszystkim Osobom, które przyczyniły się do opublikowania wspomnianego zbioru wpisów sądowych, a których uwagi i komentarze zgłoszone podczas opracowywania niniejszego manuskryptu wpłynęły w istotnym zakresie na jego ostateczny kształt.

W szczególności pragnę podziękować następującym Osobom:

- Panu prof. dr. hab. Tomaszowi Jurkowi, którego krytyczne ustosunkowanie się do edytorskiej strony *Księgi* wpłynęło na usunięcie nieścisłości i oczywistych błędów edytorskich, a tym samym na wartość naukową książki;
- Panu prof. dr. hab. Ryszardowi Szczygłowi za niezwykle życzliwą ocenę mojej pracy nad odczytaniem i opracowaniem całości wpisów, uwzględniającą stan

¹³⁰ Lepszy, *Instrukcja wydawnicza*, rozdz. III, ust.40.

zachowania księgi, a także za cenne uwagi i wyjaśnienia dotyczące funkcjonowania urzędu pawłowskiego oraz łączonego sądu radziecko-ławniczego, co wpłynęło na merytoryczną stronę wstępu;

- Panu dr. Piotrowi Dymmelowi, dyrektorowi Archiwum Państwowego w Lublinie, za udzielanie bieżących, cennych konsultacji przy opracowywaniu całości wpisów;
- Pani dr Ewie Zielińskiej za skolacjonowanie niniejszego zbioru wpisów oraz za trafne propozycje i uwagi dotyczące strony edytorskiej całości manuskryptu;
- Panu Zdzisławowi Krupie, wójtowi Gminy Rejowiec Fabryczny, za determinację w utrwalaniu historii tej gminy, szczególnie zaś dawnego miasta Pawłów, a także za utwierdzanie mnie w przekonaniu o ważności książki dla jego mieszkańców, regionalistów i pracowników nauki, zajmujących się dawnymi księgami miejskimi.

Nie przeceniam znaczenia naukowego i popularno-naukowej wartości *II Księgi miasta Pawłowa* dla oceny zależności zakresu obrotu nieruchomościami od poziomu ekonomicznego mieszczan pawłowskich w XVII i w XVIII w. Pozostaję jednak w przeświadczeniu, że publikacja ta wnosi do obrazu dawnej lokalnej społeczności ważne aspekty: wyznaniowy, antroponimiczny, karier urzędniczych oraz aspekt ubożenia ekonomicznego i intelektualnego społeczeństwa tej miejscowości co najmniej od połowy lat czterdziestych XVII w.

s. 1. [Księga] miasta Pawłowa od roku 1646 – do roku 1762

1. s. 2.

[1646?]

[.....] w [.....] [...]sny na to kładziem [...]iemy przez lat 6 zło[...] [te]dy potomek te pieniądze [...]nie Niestiorów, a jeśli by ch[ciał] potomek duś^a Niestioró[w ojczy]zny swojej, tedy powin[ien r]odzić temu Iwanowi tyle za wszytkię pracę jego [na ty]m gruncie przy budow[aniu powin]ien będzie nagrodzić i jego wrócić te złote. Tedy i na zapis kładnę tego Iwana w [...] których się mało [.....] wszierz i wdłuż [od miedze Tymo]szka Soroki [drugiej] strony Napichniła. P[oczyna się] od ulicy, a k[ończy] aż do ogroda ko[ło] Chwiedka. Któremu [to] Biłanowi sprzedajemy t[edy] i wiecznemi czasy. Jeśli [...] Niestiorów nie zechce [wró]cić, jako się jawi swojej, [wo]lno będzie Iwanowi i ż[onie] jego i z potomkiem teg[o gruntu zaży]wać będzie wiecznym[i czasy].

2. s. 2–4.

[1646]

[...]ko Kliniuk

[Anno Domi]ni 1646 die [...]

[s. 3] [.....] przy pa[nu wójcie Wojcie]echu Zawadka¹, pr[zy pan]u Mikołaju Korpichu², Wa[wrzyńcu] Gmurku³, Ostafiju Siczu⁴, Fabianie Pogonowskim⁵ i przy [ła]wnikach: Jakubie Głębiku⁶, Wašku Ślusarczyku⁷, Janie [...]. Stanąwszy przed ten urz[ąd]

1

Stan strony 2: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie co najmniej 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Pojęcie wyrazu niejasne (może: dojść?).

2

Stan strony 3: ubytek lewego, górnego, prawego i dolnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie co najmniej 2 pierwszych wierszy wpisu.

Stan strony 4: ubytek lewego oraz górnego i dolnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenia całości tekstu na tej stronie.

^a Or. zaminiać.

¹ Wojciech Zawada vel Zawadka – jako wójt występował we wpisach w latach: 1643, 1646–1655.

² Mikołaj Korpich – jako rajca wymieniany we wpisach z lat: 1638–1640, 1646–1656, 1661–1662 i 1664–1667.

³ Wawrzyniec Gmurek – jako rajca występował we wpisach z lat: 1638–1639, 1643, 1646, 1648.

⁴ Ostafij Sicz vel Siczyński – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat 1636–1638, zaś jako rajca – w latach 1638–1640, 1643, 1646, 1648.

⁵ Fabian Pogonowski – jako rajca występował we wpisach z lat 1646–1648.

⁶ Jakub Głębik – jako ławnik wymieniony we wpisie z 1646 r., a jako rajca we wpisach z lat 1649–1652.

⁷ Wasyl vel Waško Ślusarczyk – jako ławnik wymieniany w latach: 1626, 1628–1633, 1637 (zob. *Aneks do: Księga miasta Pawłowa. Szczegółowa charakterystyka zapisów*, oprac. M. J. Kawałko, Lublin 2009, s. 56 n.) i 1646.

zwyż mianowany i przed p[raw]em gajnym⁸, sławetny [...] Suszko i z żoną swoją i dziatkami swemi zezna[ł dobrowol]nie, nie z żadnego przymu[szeni]a, dobrze się na to nara[dziwszy i z] summieniem swem, iż przedał połow[icę półłank]a swego własnego sławetnemu [Klin]iukowi za sumę zł[otych czter]dzieści i cztery mone[ty p]olskiej już zapłaćco[nych], nic sobie nie zostawują[c, ani p]owinnym swem. Iż pr[zedał w]iecznymi czasy i ze wszystki[m p]rawem do tego półłan[ka połowi]cę. Które to pole ma się [w sobie] wszersz i wzdłuż z jednej st[rony] miedze Łachudki Wasy[ła, z] drugiej strony miedzę W[asyła] Suska; wzdłuż p[...] laska miesckiego [do gran]ic bezkich. Któr[emu] [s. 4] [.....] [z żo]ną i dziatkam[i teg]o pola będzi[e wolno wie]cznymi czasy zamienia[ć^a, darowa]ć, przedać, jako może [ku swemu na]lepszemu pożytkowi obr[ócić].

3. s. 4–5.

[26? 1646]

Staś Moskiuk

[An]no domini 1646 dnia 26 i [...]

[Dzia]ło się to przy urzędzie miesck[im paw]łowskim, przy panu wójcie W[o]ciechu Zawadzie i przy rajcach: [Mikołaju^a] Korpichu, Fabianie Pogon[owskim, O]stafiju Syczu, Wawrzyńcu Gm[urku i przy] ławnikach: Wašku Ślusarczyk[u, ławni]ku Wojciechu Krawczyku⁹, [ławnik]u Wojciechu Kliniuku¹⁰. [Stanąwszy pr]zed ten urząd zwy[ż mianowany i p]rzed prawem gajnym [Wa]lenty Pyzik i z żoną swą [zeznał d]obrowolnie, nie z żadne[go przymuszenia, dobrze] się na to naradziwszy [...]. Zeznał, iż przeda[ł] [...] Romanowi Doskoczy[kowi] [...]chn sześć Stanisław Mos[kiuk^b p]ołożył i zapłacił swojemi [pieni]ędzmi. Iż ten Walen[ty Pyzik^c] przedał był tę łąkę za su[mę zło]ciech dwanaście mone[ty i liczby] polskiej już zapłaćconech. Ta łąka ma się w sobie wszersz [i wzdłu]ż między miedzami, z jednej str[ony]

⁸ Prawo gajne albo gajone oznaczało jego ważność oraz legalność sądu do rozpatrywania spraw (w przypadku Pawłowa był to łączony sąd ławniczo-radziecki); por. M. S. B. Linde, *Słownik języka polskiego*, t. II, Lwów 1855, s. 16.

3

Stan strony 5: ubytek prawego i dolnego brzegu strony uniemożliwiający odtworzenie co najmniej jednego, ostatniego wiersza na stronie.

^a Imię rajcy odtworzone na podstawie innych wpisów.

^b Rekonstrukcja nazwisk wynikająca z treści wpisu.

^c Rekonstrukcja imienia wynikająca z treści wpisu.

⁹ Wojciech Krawczyk jako ławnik wymieniany we wpisach z lat 1638–1639 (zob. *Aneks do Księgi*, s. 71 n.) oraz w latach: 1646–1650, 1652.

¹⁰ Wojciech Kliniuk jako ławnik występował we wpisach z lat: 1638–1640, 1646 (zob. *Aneks do Księgi*, s. 71 n.).

mi]edze Wojciecha Zawady a z d[rugiej str]ony miedze Steczka Mołczana. [Wzdłuż od] zapusta pańskiego, aż do [granicy kra]szeńsk[i]ej. Któremu to [Stanisławowi⁴ Mo]skiukowi i z żoną j[ego i] dziat[kami jego w]olno [s. 5] będzie sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu [nalepszemu] pożytkowi obrócić.

4. s. 5–6.

[1646]

Anno domini 1646.

Zapis^a Mołokiczyn Chwiedora z Tymoszem Wójcikiem.

Działo się to przy urzędzie miesckim [pa]włowskim, przy panu wójcie^b Wojciechu Zawadzie i przy [pa]nom rajcom: Mikołaju K[orpi]chu, Fabianie Pogonowskim, Wawrzyńcu Gmurku i przy ł[awn]ikach Wojciechu Krawczyku, Pawle Kurku¹¹ i przy innych lu[dzia]ch wiary godnej, mianowicie przy Iwanie Biskupku, Stefanie Demczuku. Wezwawszy Tymosz Wójtowicz tych ludzi mianowa[nych] z urzędu w dom swój i [...] [ze]znał dobrowolnie i chęci, nie z żadnego przymuszenia, [do]brze się na to naradziwszy z sumnieniem swem, będąc [mo]cy dobrej. Zeznał, iż sprzedał połowicę gruntu swego własnego i z chałupą i z budynkiem wszelkim i z płotami, co do tego gruntu należy, oprócz stodoły, która jest sprzedana Korpichowi. Przedał sławetnemu Chwiedorowi Mołokiczyn i z żoną jego Połazką i z potomkiem jego wiecznymi czasy i ze wszystkim prawem do tego gruntu należący. Że sprzedał za summę złotych 54 już zapłaconych monety i liczby polskiej. [s. 6] [.....] [m]iedzę Osty[...] cholwarka grąda [...] [Ty]moszowa ma wolność w te[m cza]sie tego zażywać wieczn[ie wszy]tko nie przedane, a z dr[ugiej strony] miedze tegoż Chwied[ka] [...] części, co na niego n[ależy, wzd]łuż od ulicy Lubels[kiej, aż do paste]wnika miesckiego.

[Wolno tem]u to Chwiedkowi Moło[kiczynowi] z żoną jego i z dziatkami będzie tego gruntu bę[dzie za]żywać wiecznymi czasy, zamieniać, darować, [przeda]ć i ku swemu najlepsz[emu pożytk]owi obrócić. Już tę grze[...] [...] z urzędu [.....].

4

Stan strony 6: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie treści wpisów na tej stronie.

^a Or. zapisz.

^b Or. wujcie.

¹¹ Paweł Kurek – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1646, 1648–1652.

Damczukach Stefanuf [z Tymosz]em Wójcikiem.

[Anno domi]ni 1646 dnia [.....]^a.

[Dzia]ło się [to] przy urzędzie miescki[m pawło]wskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy pa[nom] rajcom, Mikołaju Korpichu, Fabianie Pogonowskim, Wawr[zyńcu] Gmurku i przy ławnikach: [Pa]wle Kurku, Wojciechu Kraw[czyku] i przy innych ludziach godnych, przy Iwanie Biskupku, [An]drzeju Koźliku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym zeznał [Tymo]sz Wójtowicz i z żoną swą dobrowolnie, nie z żadnego pr[zymuszenia], [s. 7] [iż] sprzedał p[ółowicę] fol[warka] [...] kiego^b wieczniami [czasy, nic] sobie nie zostawu[jąc ani dział]kam swoim, ani pow[inem swem], sławetnemu Stef[anowi Dem]czukowi i z żoną jego [i dział]kami jego za sum[mę złotych] 32 już zapłaconych [monity i liczy]by polskiej. Który [fol]warek ma się w sobie [wz]dłuż między miedzami, [jednej] strony miedze folwa[rka Dy]dyńskiego a z drugiej s[trony mie]dze tego Stefana [Demczuka], wzdłuż od ulicy Lu[belskiej, aż] do pastewnika pa[ńskiego]. Któremu to Stefa[no]wi wolno tego folwarka będzie zażywa[ć i z żoną] swą i z działkami je[go]. Wieczniami] czasy wolno będzie p[rzedać], zamieniać, darować, ja[ko mo]że ku swemu nalepszemu p[ożytkowi] obrócić.

Zapis Sydorów z Nakielskim.

Anno Domini 1646 dnia [...] [mar]ca.

Działo się to przy urzędzie mie[s]ckim pawłowskim, przy panu [wójcie] Wojciechu Zawadzie [i przy Ostafiju S]yczu, Ostafiju Ślu[sarczyku] [...]sz będąc[y]ch [.....]

5

Stan strony 7: ubytek prawego oraz górnego i dolnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie treści ostatniego wiersza na tej stronie.

^a Niemożliwość odtworzenia daty dziennej wpisu – miejscowy ubytek strony.

^b Niemożliwość odtworzenia nazwy folwarku – miejscowy ubytek strony.

6

Stan strony 8: ubytek lewego i prawego brzegu strony; część brakujących liter w wyrazach dopisał archiwista regenerujący stronę. Niemożliwość pełnego odtworzenia 2 pierwszych oraz ostatniego wiersza wpisu na stronie.

Stan strony 9: ubytek lewego i środkowej części prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie treści zapisu. Pierwsze 2 wiersze na stronie w znacznym stopniu zatarte i wyblakłe; niemożliwość ich odtworzenia.

^a Or. nakładki.

^b Lewy brzeg strony wszyty w oprawę – niemożliwość odtworzenia wyrazu.

[s. 8] [Wojciechu Knap]iku¹², Wojciechu Kli[niuku, Pawle] Kurku. Stanąwszy przed ten [urząd]d zwyż mianowany, Jan Nakielski [i Syd]or Tołszczyk zeznali dobrowolnie, [nie] z żadnego przymuszenia, iż się stała ugoda między nimi strony tego gruntu [...]. Jan Nakielski przedał był połowę gruntu temu Sydorowi. Jan Nakielski znowu odkupuje u Sydora i wrócił mu pieniądze i nakłady^a wszystkie prawne. Któremu Sydorowi stało się zadość od tego Jana Nakielskiego i ż[ony] Jana Nakielskiego [...], że się nie ma już upominać u niego i prawa już nie ma ten Sydor do tego gruntu. Ten zapis Sydorow już ze [...]em^b wniwecz go, że nie ma już [mocy ża]dnej, że ten Nakielski jako przy swoim już zostaje w całe¹³ i może już używać. Tedy my urząd przy tych zapisach dekretem nakazaliśmy [...]ły i przysądziliśmy tym stronom obyma¹⁴ Janowi Nakielskiemu i z pa[si]erbem jego takim sposobem [...]mo legowały na tego dziedzica [złoty]ch 60, a na tego Nakielskieg[o zło]tych 43. Tedy ta suma [...] przy tym Janie Nak[ielskim] [s. 9] [...] [Jan] Nakielski tego dziedzica a sy[n dzie]dzieczyć zechce przy ojczymie [zos]tać, to powinien swemu ojczymo[wi] wrócić złotych 43 i za pracę powinien nagrodzić, jeśli by ch[...]rzy budował ojczym tego Jaku[ba na] tym gruncie. Na co ten Jan Nakielski i pamiętnem¹⁵ według prawa umocnił.

7. s. 9–10.

[20 IV 1646]

Machniukówny^a.

Działo się to w piątek przed święt[ym W]ojciechem dnia 20 kwietnia w roku 1646.

Przy urzędzie miesckim pawłow[skim], przy panu wójcie Wojciechu [Zawa]dzie i przy burmistrzu Ostafiju [Siczyński]m i przy rajcach Mikołaju Ko[rpi]chu, Fabianie Pogonowskim, Wawrzyńcu Gmurku i przy ławnikach: Jakubie Głębiku, Pawle Kurku,

¹² Wojciech Knapik – jako ławnik wymieniany w zapisach z lat: 1643, 1646.

¹³ Przy całości gruntu.

¹⁴ Obu stronom.

¹⁵ Pamiętne – opłata wnoszona do urzędu pawłowskiego przez kupującego nieruchomość lub grunt za obowiązek zapamiętania i zapisania przez sąd treści zapadłego wyroku (przez wpisanie jego do księgi) i wydanie – w razie potrzeby – odpowiedniego świadectwa (por. Słownik polszczyzny XVI wieku, t. XXIII, red. K. Wilczewska, Wrocław 1995, s. 75). Opłatę tę zaczęto pobierać w Pawłowie prawdopodobnie na początku II połowy XVI w.; por. Księga miasta Pawłowa. Dokumenty łączonego sądu ławniczo-radzieckiego z lat 1546–1640, oprac. M. J. Kawalko, Lublin 2011, s. 3. Warto zauważyć, iż nie wszyscy nabywcy wnosili tę opłatę, której wysokości we wpisach zazwyczaj nie podawano.

7

Stan strony 10: ubytek całego prawego brzegu strony; lewy brzeg częściowo wszyty w oprawę, co uniemożliwia pełne odtworzenie tekstu na tej stronie.

^a Litera h nadpisana nad nazwiskiem we właściwym miejscu.

^b Or. Besku.

Wasyłu Ślusarczyku, Janie Nakielskim¹⁶ i przy innych ludziach wiary godnych. Stąnawszy przed ten urząd zwyż mianowany, Machniukówny dwie i z mężami swemi, jedna Chanuszka, a druga Zofija, co w Bezku^b za mężem. Tedy się stała ugoda między nimi w gruncie i w szóstej części folwarka, co się ostało po jech matce. Tedy ta Zofia, co w Bezku za mężem, wzięła sobie [czę]ść szóstą folwarku Machniu[ko]wskim od miedze bosego Cza[...] [s. 10] [.....] od Chełmskiej ulicy aż [...] ^c, a Chanuszka co za Kliniukiem [.....] ^d ma wolność w gruncie tak [w matczy]nim jako i w ojczystym. Tedy się już ona nie ma nic upominać więcej ^e, ani dzieci jech. Że już mają w zgodz[ie] mieszkać wiecznymi czasy i potomki jech.

8. s. 10.

[20 IV 1646]

[Prz]y tymże zaraz urzędzie tym mia[now]anem i ugodzie tych Machniuków-wien. Tedy zaraz ta Zofija Machniukówna i z mężem swoim Szymonem zapis[al]a część swoją folwarku, co na nią m[...] ^a szósta córce swojej Annie i z Jakubem co w Pawłowie za mę[żem Ga]łuszką. Tedy zapisuję jej wieczny[mi] czasy i z potomstwem jech, jeżeli [Bó]g da jem, a jeżeli potomstwa by nie [mi]eły, tedy jeno do śmierci córki s[am]a ma używać i z mężem swem, a po śmierci córki mojej tedy znowu tę część wolno będzie odebrać na insze dzieci moje od zięcia swego Jakuba. A je[śli] potomstwo będzie, tedy już ma wiecznymi czasy tej części zażywać zięć mój Jakub.

Jan Pogonowski pisarz miescki

9. s. 10–11.

[21 III 1632]

Steczko Szokało z Zasiądkami.

Działo się to w dzień świętego Benedykta w roku 1632¹⁷.

^c 1 lub 2 wyrazy zatarte i wyblakłe.

^d Co najmniej 2 wyrazy wyblakłe; niemożliwość ich odtworzenia.

^e Or. więcej.

¹⁶ Jan Nakielski – jako ławnik wymieniany we wpisach w latach: 1646–1648, 1654, 1656.

8

^a Wyraz nieczytelny.

9

¹⁷ Zapis nieuwzględniony w Księdze miasta Pawłowa z lat 1546–1640, wpisany jako kolejny, w wolne miejsce po poprzednim zapisie; prawdopodobnie przepisany z innej księgi potwierdzającej transakcję i sporządzony w dniu jej przeprowadzenia. Świadczy o tym sposób datowania wpisu, typowy dla poprzedniej księgi; por. Księga miasta Pawłowa.

Przy urzędzie miesckim pawłowskiem. Przy panu wójtowi Matiasu Głābie, [przy rajca]ch: Iwanie Biskupku¹⁸, nate[nczas bur]mistrzem będącym i przy [s. 11] [.....] [Ma]rcinie S[i]korskim¹⁹, Pi[etrze Kowalowskim²⁰ [i przy Ty]moszu Wójtowiczu²¹. Stanāw[szy] przed temże urzędem miesckim p[awłow]skim, sławetni Zasiądkowie: [Sta]nisław i Jakub i Jadwiga, pospołu wszytki troje zeznały, iż sprzedały połowicę ogroda Za[siądko]wskiego wiecznymi czasy, [nic so]bie nie zostawując, ani żadnem [pow]innem swem. Iże sprzedały za [grzy]wien ośm, a dziewiąta grzyw[na na za]pis i na mochorycz²². Przedały [sławie]tnemu Steczkowi zięciowi Bis[kupkow]emu, któremu to Steczkowi [i z żon]ą jego Katarzyną wo[lno będzie teg]o gruntu zażywać wiecznymi [czasy], przedać, darować, zamieniać, ja[ko mo]że ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. Tenże Zasiądko p[rzyzna]ł temu Iwanowi Biskupkowi [St]ānisław, że wziął u Iwana grzy[wnę] zapłaty dziesiątą.

10. s. 12–13.

[1646?]

[.....] [przy] ławnikach [.....] Wašku Ślusarczy[ku, Janie] Korpichu²³, Pawle Kur[ku i przy] innich ludziach wiary godnych. Stanā[w]szy przed ten urząd zwyż mia[n]o-
wany i przed prawem gajnym, Jan Nakielski i [z] żoną swoją i pasierbem swoim Jakubem [...] Jana Rymarza dziedzic[e do] gruntu należący, zeznały do[browolnie], a dobrze się na to naradzi[wszy z] sumnieniem swem i z powi[nnemi] swemi. Zeznały obopólnie, [iż prze]dały grunt Bębenkowski [...]orzowski sławetnemu Sy[dorowi] Tołszczykowski i z żoną jego i potomstwem jego wieczny[mi cza]sy, nic sobie nie

¹⁸ Iwan Biskupek jako rajca występował we wpisach w latach: 1621–1626, 1628–1633, 1635; zob. *Aneks do: Księga miasta Pawłowa. Szczegółowa charakterystyka zapisów*, oprac. M. J. Kawalko, Lublin 2011, s. 49 n.

¹⁹ Marcin Sikorski – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat 1632–1638; tamże, s. 64 n.

²⁰ Piotr Kowalowski – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat 1629–1633; tamże, s. 64 n.

²¹ Tymosz Wójtowicz – jako ławnik wymieniony we wpisie z 1632 r.

²² Linde (dz. cyt.) terminu tego nie notuje. Według J. Karłowicza, A. Kryńskiego i W. Niedźwiedzkiego (*Słownik języka polskiego*, t. I–VIII, Warszawa 1900–1927, t. II, s. 1030), termin ten w konkretnym przypadku mógł oznaczać zadatek na kupno ogrodu, czyli działki budowlanej; por. *Słownik polszczyzny*, t. XIV, red. M. Karpluk, s. 572.

10

Stan strony 12: ubytek lewego brzegu strony w górnej i środkowej części oraz górnej części prawego brzegu strony, co uniemożliwia pełną rekonstrukcję tekstu, zwłaszcza z pierwszych jego wierszy, w tym daty sporządzenia wpisu.

Stan strony 13: ubytek górnego i prawego brzegu strony na przeważającej jej długości, co uniemożliwia pełne odtworzenie całości wpisu, a także daty miesięcznej i dziennej następnego wpisu.

^a Imię nadpisane nad nazwiskiem.

^b Tekst nadpisany nad wyrazami a ta.

²³ Jan Korpich – jako rajca występował w wpisach z lat 1648–1653.

zostawują[c, ze wszy]tkim prawem do tego g[runtu] należącym. Przedały za sumę [złotyc]h sto i złotych dziesięć już zapłaconych monety i liczby polskiej. Który się ten grunt ma być w sobie z jednej strony miedze wójtowszczyzny Głaba nieboszc[zyk]a Matysa²⁴ a z drugiej strony m[iedz]e Bartoszowej Kostowej niebo[...], od ulicy Chełmskiej aż do pas[te]wnika²⁵ miesckiego. Któremu [to] Sydorowi i z żoną jego wolno tego gruntu będzie zażywać wiecznym[i cza]sy, przedać, darować, zamieniać, [jako mo]że ku swemu nalepszem[u poży]tkowi obrócić. Przy tym z[apisie] stało się zadosyć [Nakielsk]iemu Janowi^a otrzy[mał] [...] [s. 13] [.....] [...]ego [...] pasie[rba Nak]ielskiego, że wzi[ął] trz[y]dzieści i trzy ten [Nak]ielski, co spłacił był [mat]kę Jakubową Grzegorz[owę, że] na naukę wydał, że [do pas]ierba swego dopłacił [do rze]mięśla. Że się stało za[dość] i kwituje^b, a ta suma, co nale[ży do] Jakuba złotych 62 [...]dzie będzie. A jeśli by [...] ten dziedzic tej su[my, ma]tka tego Jakuba będzie po śmierci jego tej sumy uży[wać wi]ecznymi czasy.

11. S. 13–14.

[1646]

Kwitowanie siostr [dwó]ch Kowalowych.

Anno domini^a 1646 [.....]a urodzenie do [...] z tego terminu wieczysta [st]ała się zgoda między Krzy[sztof]em Kowalem a między siostrami jego Katarzyną jedną, a dr[ugą] Reiną. Przy urządzie miesckim pawłowskim, przy panu wójc[ie] Wojciechu Zawadzie i przy [pan]u burmistrzu Wawrzyńcu Gm[ur]ku natenczas będącym i przy p[an]och rajcoch: Janie Kosiorowskim, Stanisławie Sobieszyku, że już Reina i Katarzyna [kwitu]je ze wszystkich dóbr [...] Krzysztofa K[owala] [s. 14] [.....] o nic upomina[ć u brata] swego Krzysztofa [...]paska siostram s[wem] [...] które matka jego na gruncie chełmskim [...] Drobiszowskie i ma [do C]hełma jechać i teg[o] [.....] ć i przyznać im [.....].

²⁴ Matys Głab – pełnił funkcję wójta sądowego w latach 1631–1632, zmarł po 1632 r.; por. *Księga miasta Pawłowa*, s. 170.

²⁵ *Ogólnie dostępne pastwisko miejskie (prawdopodobnie ogrodzone* (zob. Kryński, Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, t. IV, s. 79).

11

Stan strony 14: ubytek lewego, górnego oraz prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie co najmniej 2 pierwszych i 2 ostatnich wierszy wpisu.

[Kwitowa]nie Chryca Chupało[wego ze stryjem j]jego Piotrem.

[Anno] [domin]i 1646 dnia 10 w[rześnia]^a.

[Działo się] to przy urzędzie miesck[im pawłowskim], przy panu wójcie Wojc[iechu Zawadz]ie i przy panu Ostafiju [Siczyńskim] natenczas^b burmistrzem b[ędącym i przy p]anu Wawrzyńcu Gmur[ku i przy] ławnikach: Wojciechu [Krawczyku, Janie], Nakielskim, Wojci[echu Kliniuku]. Stanąwszy przed ten urz[ąd zwyż mia]nowanym^c, sławetny Chr[yc Hu]pałczykiuszków syn a syno[wiec] Piotra Chupała kwituje sw[ego stryja] Piotra, że mu się stało zado[ść od] jego stryja^d. Że odebrał czę[ść swoj]ą tak w ogrodach i w folw[arku i] włóczę na Bilsku i spłatę [odebra]łem z chałupy złotych 10 i w [innyc]h rzeczach. Stało mi się za[dość i stryja swe]go kwituję wiecznymi c[zasy] [.....] [s. 15] [.....] [...]dzie z jednego cór[ki] wchodziła czę[ść trzecia] w ogrodach, a teraz jeno na [...]skim ogrodzie obiedwie c[zęści za]pisuje stryj mu, a gdzie czę[ść] ojcowska, to tam [...] [...]nic Chryc, to mu [...] [...]ty od Kołtowej miedz[e, na Bil]sku, od Maskinej miedz[e], [...] od Syrniowej miedze, [tedy] na poły mają się rozdzielić, [a te]mu Chrycowi i z żoną jego i z potomstwem jego w[ol]no [te]go będzie zażywać w[iecznymi] czasy.

Chryc Koziej [...] ^a

Działo się to we śrzedę w [dniu] [świę]tego Benedicti w roku [1646]^b 21 marca.

Przy urzędzie miesckim pa[włowskim], przy panu wójcie Wojciechu Za[wadzie] i przy panu burmistrzu Ostafiju [Siczyń]skim i przy panoch rajcach Miko[łaju] Korpichu, Fabianie Pogonowskim, przy Wawrzyńcu Gmurku, i przy ławnikach: Wojciechu Kliniuku, Wašku Ślusarczyku, Wojciechu Krawczyku, Pawle Kurku. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mianowany i przed prawem g[ajnym], sławetny Matias Suszko

12

Stan strony 15: ubytek całego górnego i środkowej części prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie kilkunastu wierszy wpisu.

^a *Lekcja niepewna z uwagi na ubytek strony.*

^b *Or. nateczas.*

^c *Pisarz użył niewłaściwego przypadku – powinno być: mianowany.*

^d *Or. strzia.*

13

^a *Wyraz częściowo zatarty, a częściowo zniszczony (miejscowy ubytek strony). Wpis dokonany z opóźnieniem.*

^b *Opustka pisarza; por. Chronologia polska, red. B. Włodarski, Warszawa 1957, s. 368.*

i z żo[ną] swą Katarzyną i z dziatkami swemi, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego pr[zymusze]nia dobrze się na to nara[dziwszy] [.....]^c ...

14. s. 16–18.

[10 ? 1643]

[s. 16] [.....] [...]ome p[...] chełmskiego Pa[włowa] [...] [admi]nistratorem dożywotni [tym] niniejszem pisaniem [komu] wiedzieć należy, iż my ski[...] na prawej majątności bisku[powi ch]ełmskiemu²⁶ należących i p[...] [p]rowentów stołowi naszemu, wglądaliśmy i wglądamy, aby nie tylko pomienionemu [...] żadnej się okazji do [...] [...] dawało, ale też i to, co by[ło pier]wej wypadło i zepsowano, tu ku dawnej naprawie przyjść [nie] mogło. A że we wszej nos[...] miasteczka Pawłowa [baczy]liśmy i baczemy młyn przed [...] [do]zorem i częstą odmianą [gospo]darzów [.....] [i pose]sorów, [czeg]o szkoda się nie mała [dzie]je, [dla le]pszego porządku za zaleceniem p[...] [...]ych naszech z miasteczka Pawłowa [po]lleciliśmy uczciwemu Janowi Duboszykowi, młynarzowi z ciesielskiego rzemiosła wiadomemu²⁷, aby z pomienionego młyna potomków niebościka Mikoł[aja] Szopota, którzy summę pieniężną i [do]żywocie na tym młynie od anteceso[ra na]szego dobrej pamięci Jaśnie Wiele[bnego] Ks[iędza] Wojciecha Sobieńskiego²⁸ z [Star]ożebów²⁹. biskupa chełmskiego [Jaśnie P]ana wykupiły, za tym słu[sznie] [s. 17] [.....] [...]porej p[...] że [...] potomst[wo] pieniędźmi^a nie małym[i p]oprawę, też i budowa[nie za] koszt nie mały waży[ć za słu[sz]ną rzecz rozumiemy na [tem m]łynie i na kawałcu [za t]ymże młynem [naszem] [...]ym leżącego i na grunta[ch z] dawna do zagrody nasz[ej] ogrodami i łąkami tem odzyskiem będących sum[ę dwóch se]t złotych polskich przez t[en pr]zywilej temuż to Janowi i mło[d]szemu Markowi zapisać, jakież zapisanie [między]

^c *Wpis niedokończony.*

14

Stan strony 16: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej 20 wierszy wpisu.

Stan strony 17: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenia wpisu na stronie.

Stan strony 18: ubytek górnej i środkowej części lewego oraz całego prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie treści wpisu.

^a *Or. piędzmi.*

²⁶ *W okresie od 27 listopada 1641 r. do 28 listopada 1644 r. chełmskim biskupem rzymskokatolickim był ks. Paweł Piasecki* ([https://wikipedia.org/wiki/Paweł_Piasecki_\(biskup\)](https://wikipedia.org/wiki/Paweł_Piasecki_(biskup))).

²⁷ *Znanemu.*

²⁸ *Pisarz zniekształcił nazwisko księdza Wojciecha Starożrebskiego Sobiejuskiego piastującego urząd rzymskokatolickiego biskupa chełmskiego w latach 1562–1577.*

(http://pl.wikipedia.org/wiki/Wojciech_Starożrebski_Sobiejusk).

²⁹ *Odczyt domyslny; winno być: Starożreby (Starożreby – wieś w dzisiejszym województwie mazowieckim).*

niemi z tego młyna i gru[ntu po ś]mierci tego Jana i syna u[...]ka potomkowie ich nikomu [nie bę]d[ą] powinni ustępować, ponie[waż] aż by mu pierwszej ta suma dwóch [set] złotych wrócona była, młyn jednak od inszej do niego należący, pomieniony Jan i z synem swym Markiem napra[wią]. Trzecia miara zboża wszelakiego [ma] się zostawiać, a dwie folwarko[wi] pawłowskiemu. Także i inne po[win]ności do tego młyna do [dwo]ru należące oddawać będą po[winni]. Na co dla lepszej pewności [s. 18 [.....] ręk[ę] swą przy]kładam] pisa[rz pawłowski. Działo] się die 10 miesi[ca] [...] [rok]u tysiącznego sześć[se]tnego [czterdziesteg]o trzeciego. A to było pr[zy] wó]jcie pawłowskim Wojciech[u Zawadzie] i przy panów burmistrzów [Ostafiju] Siczyńskim, Wawrzyńcu [Gmurku i pr]zy ławniku Wojciechu Kna[piku].

Jan Pogonowski pisa[rz mi]asteczka Pawłowa przysięg[ły].

15. s. 18–19.

[1 VI 1646]

Roman Doskoczuk.

Anno domini 1646 dnia pierwszego czerwca.

Działo się to przy urządzie m[iesckim] pawłowskim. Przy panu w[ó]jcie Wojc[ie]chu Zawadzie i przy b[ur]mistrzu Ostafiju Siczyńskim i [przy ra]jcach Mikołaju Korpichu, Waw[rzyńcu] Gmurku i przy ławnikac[h W]ojciechu Kliniuku, Wašku Ślus[arczyku, P]awle Kurku i przy innich ludziach wiary zgodnich. [Sta]n[ą]wszy przed ten urząd zwyż mi[anowa]ny i przed prawem gajnim, [sławet]ny^a Jan Pogonowski pisarz m[iaste]czka Pawłowa, zeznał dobrowol[nie] z żoną swą Anną, nie z żadnego przym[uszen]ia, dobrze się na to na[ra]dziwszy z su[mni]eniem swym i z powinniemi sw[y]mi [s. 19] [.....] [przedał] sławetnemu Żukowi i z żoną jego [...] za sumę złotych 2[6]^b już [zap]łaconich monity i liczby polski[e]. A stro]ny to pole ma się^c wiecznymi czasy^c w sobie wszer[sz i] wzdłuż, z jednej miedze Jana Nakielskiego, a z drugiej strony m[ie]dze Jędrzeja Guza. Wzdłuż p[oczyna] się od lasa miesckiego aż [do gr]anic bezkich. Któremu to [Ro]manowi Doskoczukowi i z żoną [jego] wolno tego pola będzie zażyw[ac] wiecznymi czasy. Wolno mu b[ędzie] [p]rzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu po[ży]tkowi obrócić. Na co ten Rom[an] według prawa sobie i pami[ę]tnym umocnił.

15

Stan strony 19: ubytek górnej części lewego oraz górnej i środkowej części prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 3 pierwszych wierszy zapisu.

^a Lekcja niepewna – inna możliwość: szlachetny.

^b Lekcja niepewna – możliwa inna kwota: 20.

^c Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

Wojciech Winnik.

Działo się to przy urzędzie miesckim pawłowskim dnia 22 sirpnia w roku 1646.

Przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy panów burmistrzach: Wawrzyńcu Gmurku, Mikołaju Korpichu, Fabianie Pogonowskim, Ostafiju Siczyńskim i przy ławnikach: Wašku Ślusarczyku, Wojciechu Krawczyku, Pawle Kurku i przy innych ludziach wiary godnich. Stanąwszy przed ten urząd zwyż miano[wa]ny, Jan Pietrzyk i z żoną swą Anną [zez]nał dobrowolnie, nie z żadnego przymusz[enia] [s. 20] [.....] pud[...] [którą] miał kupną od Woj[ciecha] [...], a teraz sprzedał ten mian[o- wany Pietrzyk wi]ecznymi czasy za sumę grzywie[n] [...] [sła]wetemu Wojciechowi Winnikowi i [z żoną jego] Jagną. Który ten grunt ma się w sobie [wsze]rz i wzdłuż, między miedzami z jedn[ej] strony miedze Pilipa Kuźmika, a z drug[iej] miedze Korpicha. Wzdłuż poczy[na się od ul]icy Lubelskiej aż do ogroda [...]ego. Któremu Wojciechowi Wi[nnikowi] i żenie jego i dziatkom jego w[olno teg]o gruntu będzie zażywać wieczny[mi czasy], sprzedać, darować, zamieniać, jako m[oże ku s]wemu najlepszemu pożytkowi ob[rócić. N]a co ten Wojciech według pr[awa pa]miętym sobie umocnił.

Ostafij Siczyński.

[Działo] się to w Pawłowie 31 mar[ca ro]ku 1647.

[Pr]zy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaj[u Ko]rpichu, Fabianie Pogonowskim i [ław]nikach: Janie Nakielskim, Janie [Ko]rpichu, Wojciechu Krawczyku. [Sta]nąwszy przed ten urząd zwyż mia[now]any i przed prawem gajnym [pom]ieniony Wawrzyniec Gałuszka [cech]mistrz i z żoną swą Dorotą i z po[tomst]wem swoim zeznał dob[rowolnie] [s. 21] [.....] [powinnem]i swemi. Zeznał, [iż przed]ał dom swój własny i z ogrodem ojczysty wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkam swoim. Przedał pomienionemu Ostafijowi Siczyńskiemu burmistrzowi pawłowskiemu za sumę złotych 100 już zapłaconych, monity i liczby polskiej. Który się ten grunt ma w sobie, wszersz i wzdłuż, między miedzami z je[dnej] strony miedze Stanisławowej Lisień[ski]

16

Stan strony 20: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 3 pierwszych wierszy wpisu.

17

Stan strony 21: ubytek górnego oraz prawego brzegu strony na całej jej długości, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 wierszy wpisu.

ej, z drugiej strony miedze Bartosza [...]kuki. Poczyna się od rynku miesckiego, aż do szkoły kościelnej s[ię koń]czy. Któremu to Ostafijowi Siczyńskiemu i żenie jego Zofiej i dziatkam wolno tego gruntu zażywać wie[cznemi] czasy, sprzedać, zamieniać, darować [jako] może ku swemu najlepszemu pożytko[wi] obrócić.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa.

18. s. 21–22.

[8 I 1648]

Janowa Kosiorowska z Matia[sem] Kocióbką z Dorohuczy.

Działo się to w Pawłowie dnia 8 stycznia Anno Domini 1648³⁰.

Przy urzędzie miesckim pawłow[skim] [a] mianowicie przy panu wójcie W[oj]ciechu Zawadzie i przy bur[mistrzu Fa]bianie Pogonowskim i przy [s. 22] [.....] i z dziatkami swemi i z [powinnemi swe]mi stanął siostrzonek³¹ [.....], których jest pięcioro, [...] Kaśka, Zośka i Cha[nuszka] [.....] obu ze wszystkimi w [.....] [dobro]wolnie, nie z żadnego p[rzymuszenia, dobr]ze się na to naradziwszy z [sumnieniem s]wojem i z powinnymi swemi. [Zeznał], iż się mu stało zadosyć, tem[u Matia]sowi Kociubce od pomienio[nej Janowej] Kosiorowskiej z Dubrojczy³², [iż spłaciła] się z gruntu Kociubińskiego[o pół]ka Kociubińskiego, że już [dała zad]atek grzywien 17 monity i [liczby] polskiej i kwituje wiecznymi czasy [tę] Kosiorowskę i z dziećmi jej, miano[wicie] Matiasem i Szymonem, Mikołajem, a z niem Marcinem i z córkami jej wszystkimi. Kwituję jech i wyr[...]ję że się nie mam czego już upomi[nać] i żona moja i dzieci tak moje ja[ko i] siostrzeńce moi u tej Kosioro[ws]kiej, ani u dziatek jej mianowanych. Pokój wieczysty sobie już zapisuje [nad] sobą.

18

Stan strony 22: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej 5 pierwszych wierszy.

³⁰ *Rekonstrukcja pełnej daty rocznej (zachowały się 3 pierwsze cyfry) – na podstawie poprzedniego i następnych wpisów.*

³¹ Siostrzonek – *siostrzeniec, syn siostry*; (por. Niedźwiedzki, Król, *Słownik języka polskiego*, t. VI, s. 118).

³² *Zniekształcona nazwa wsi Dorohucz.*

19. s. 23–24.

[1648]

[1648]³³. [.....] przy u[rzędzi]e m[iesckim] [pawłowskim] i przy prawie potrzeb[nym].

[Działo] się przy panu wójcie [Wojciechu] Zawadzie i przy burm[istrzach: Mi-ko]łaju Korpichu, Ostafiju Si[czyńskim], Wawrzyńcu Gmurku i p[rzy ławnikach]: Jakubie Głębiku, Janie [Nakielskim], Wašku Ślusarczyku i przy in[nich ludziach] godnich wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż [miano]wany, Paweł Głębik Pachuta i z [żoną] swą Zofią i z dziatkami swem[i zeznał] dobrowolnie, nie z żadnego przymu-s[zenia], dobrze się na to naradziwszy z [sumnien]iem swem i z powinne[m]i swe[mi]. Zeznał, że sprzedał swój własny cholwarczyk, dwie części cholwarka³⁴ Sosorskiego^a wiecznymi czasy i ze wszystkim prawem, nic sobie nie zastawując, ani dziatkom swojem, ani powinne[m] swojem. Przedał za sumę złotych trzydzieści moniety i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Janowi Pogonowskiemu, pisarzowi pawłowskiemu i żenie jego Annie.

Który ten chol[war]ek ma się w sobie wszecz i wzdłuż, [je]dnej strony miedzę Jana Dyd[ucha] s. 24 [.....], któremu to Po[gonowsk]iemu wolno tego cholwar[ka] będzie zażywać wiecznymi cz[asy prze]dać, zamieniać, darować, ^b[jako może]^b ku swemu nalepszemu poży[tkowi] obrócić.

20. s. 24–25.

[4 II 1648]

^a[Za]pis Piotra Przegalińskiego^a.

Działo się to w Pawłowie die 4 luteg[o ro]ku 1648.

19

Stan strony 23: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej 3 pierwszych wierszy.

Stan strony 24: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej 2 pierwszych wierszy.

^a *Lekcja niepewna – wyblakły atrament.*

^b -^b *Opustki pisarza.*

³³ *Roczna data wpisu domyslna, wynikająca z bieżącej numeracji stron oraz poprzedniego i następnego wpisu.*

³⁴ *Poprawnie: folwark. Był to grunt rolny za miastem, zazwyczaj mniejszy od półtanka; por. Linde, Słownik, t. I, s. 662.*

20

Stan strony 25: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej 3 pierwszych wierszy wpisu.

^a -^a *Tytuł wpisu przekreślony.*

[Przy] urzędzie miesckim pawłowskim, [przy] panu wójcie Wojciechu Zawa[dzie i przy] panów burmistrzów Fabia[nie Pog]onowskim i przy Mikołaju [Korpichu], Ostafiju Siczyńskim, Janie Ko[rpic]hu i przy ławnikach: Pawle Ku[rku, Wojc]iechu Krawczyku, Janie Nak[ielskim i Stanisła]wie Napichajle³⁵ i przy inni[ch lud]ziach godnich wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż [mi]anowany, Stanisław Suszko [...] zeznawa tym swoim pisanem, iż sprzedał swój własny grunt ze wszystkim budynkiem i ze ws[zytk]im prawem do tego gruntu nale[ż]ącym. Zeznawa i z żoną swą Jagni-[eszka] i z dziatkami swemi sprzedał [za s]umę złotych 66 monity i liczby [pol]skiej, nic sobie nie zostawując, [ani] żenie swojej ani dziatkom swe[m, ani] powinnym swoim. Przedał [wieczny]mi czasy pomienionemu [s. 25] [.....] wzdłuż [.....] [Sta]ni-sława Napi[chajły stro]ny miedze części ch[olwar]ka tegoż Piotra Przegał[ińskiego]. Wzdłuż poczyna się od ryn[ku a] kończy się po Winników ogró[d. Temu] to Piotrowi Przegałi[ńskiemu i żen]ie jego i dziatkom woln[o tego grun]tu zażywać wiecznymi cz[asy, prz]edać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu p[ożytkow]i obrócić. Na co sobie [ten Prz]egałiński według prawa i [pamiętnem] sobie [ss] umocnił.

21. s. 25–26.

[? II 1648]

Zapis Stefana Demczu[ka].

Działo się to w Pawłowie d[nia] [...] [lu]tego w roku 1648. Przy urzędzie miesckim pawło[wskim, p]rzy panu wójcie Wojciechu [Zawa]dzie i przy burmistrzu Ostaf[iju S]i-czyńskim, Mikołaju Korpichu, p[rzy Fabia]nie Pogonowskim, Janie Korp[ichu i] przy ławnikach: Wojciechu K[rawczyk]u, Janie Nakielskim, Wašku Ś[lusar]czyku, Pawle Kurku. [St]anąwszy przed ten urząd zwy[ż mian]owany i przed prawem g[ajnym] [s. 26] [.....] [dobrz]e się na to nara[dziwszy z męże]m swoim i z dziatka[mi swemi i z po]winnymi swemi. Zeznali, [iż] przeda[li] połowicę pułłanka swego wiecznymi czasy sławetne[mu Stefan]owi Demczukowi, także i sy[nowi] Tymoszewi, [którzy] na poły kupili. O[ba kup]ieły, ci zwyż mianowani, za s[umę zł]otych 14 monity i liczby pols[kiej już] zapłaconech. Przedali wiecznim[i czasy] ze wszystkim prawem do tego [gruntu nale]żącym, nic sobie nie zostawują[c, ani po]tomkom swoim, ani powinnem [swojem]. Które to pole ma się w sob[ie wszere] i wzdłuż między miedzami, ^a[jednej stronie]-^a miedze Jana Kozana, z d[rugiej] miedze Piotrowej

³⁵ Stanisław Napichajło – *jako ławnik występowł we wpisach z lat: 1648, 1650.*

Bieganki. Wdłuż się poczyzna od gościńca ch[ęłm]skiego, a kończy się do granic be[z]kich. Któremu to Stefanowi Dem[czuk]owi i synowi jego i żonom ich i dz[ieci]om wolno tego pola zażywać wieczny[mi czasy], prze[dać], zamieniać, jako sobie może ku sw[emu] najlepszemu pożytkowi obrócić. Co sobie ten Demczuk wedłu[g pra]wa i pamiętnym sobie [ss] umocnił^b.

22. s. 27–28.

[1648]

[.....] [Działo] się to [.....] roku 1648.

Przy urzędzie miesckim pawłows[kim], przy panu wójcie Wojciechu Za[wadzie] i przy burmistrzach: Ostafiju Si[czyńskim, M]ikołaju Korpichu, Fabijanie P[ogono]wskim, Janie Korpichu i przy [ław]nikach: Janie Nakielskim, Stanisławie Napichajle i przy innych ludziach [go]dnej wiary, mianowicie przy Stefanie Demczuku. Stanąwszy przed ten urząd zwyż [mia]nowany i przed prawem gajnem, Tacza Tymoszowa Wójcikowa zeznała dobrowolnie, nie z [żadnego] przymuszenia, dobrze się ^a [na to] ^a [nara]dziwszyz sumnieniem swem i z повинnymi swemi. Zeznała, iż sprzedała cholwarek Łachodyński wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani działkam, ani powinnem swojem. Przedała pomieninemu Marcinowi Serniakowi za sumę złotych 56 monity i liczby polskiej już zapłaconech. A ten cholwarek jeszcze był zastawił mąż jej u tego Marcina we złotych trzydziestu i we trzech, tedy ona ostała [s. 28] [.....] [Ten] cholwarek ma się w sobie [wszerz] i wzdłuż, z jednej strony miedze [Stefana] Demczuka, a z drugiej strony [mie]dze Piotrowej Bieganki³⁶. Wzdłuż [ul]jicy Lubelskiej poczyzna się, a koń[czy po] pastewnik pański. Które [mu to M]arcinowi Serniukowi i żenie [jego] Annie i dziatkom jego wolno [tego] cholwarka zażywać wiecznymi [czasy], prze[dać], zamieniać, darować, [jako] może ku swemu najlepszemu [poży]tkowi obrócić. Na co sobie ten [Mar]cin według prawa i pamiętnem [um]ocnił.

^a - ^a *Opustki pisarza.*

^b *Dopisek późniejszy brązowym atramentem i innym charakterem pisma pod wpisem: Zapis Pawlonka Demcuka i dziełek jego.*

22

Stan strony 27: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

Stan strony 28: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenia pełnego co najmniej 2 wierszy tekstu.

^a - ^a *Opustki pisarza.*

³⁶ Wdowa po Piotrze Bieganie.

[Zapi]s Sidora z Janem Pietrzykiem.

[Działo si]ę to w Pawłowie dnia 17 grudnia w [ro]ku 1649.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu, Jakubie Głębiku, Janie Korpichu, Iwanie Jarmoliku³⁷ i przy ław[ni]kach: Waśku Ślusarczyku, Pawle Kurku, Pietrze Przegalińskim³⁸, Wojciechu Krawczyk, Ostafiju Siczyńskim i przy innich ludziach godnej wiary. Stannąwszy przed ten urząd zwyż mianowany i przed prawem gajnym, sławetny Jan Pietrzyk i z żoną [sw]ą Anną zeznał dobrowolnie [s. 29] [.....] to Sidorowi [...] i z żoną swą i z dziatkam[i swemi] i z powinnymi swemi, że J[an] Pietrzyk pomieniał się na g[runt z] Sidorem Tołstyczkiem. [...] Jan Pietrzyk tę połowicę, ch[olwarka od] Chwiedka Kocyjaniuka miał, a drugą^a połowicę, co od Boj[...] miał kupną. A ten Sidur [...] ten grunt Lelakowski i przydał mu Sidur złotych [...] i na utraty tego Sidora [...] skiem grzywien dziewięć, że się pominiali wiecznymi cz[asy nic] sobie nie zostawując, ani p[owinn]im swoim, ani dziatkom [swem]. I ten Jan Pietrzyk daje wyro[k wie] czysty i z żoną swą. Który s[ię] grunty mają w sobie wszecz [i wdł]uż, ten grunt Lelakowski t[en] Sidur dał temu Pietrzykowi między miedzami z jednej stroni mie[dze] Oleszka Terecha, a z drugiej strony miedze od Kociubińskiego ogroda, od gościńca lubelskiego do pastewnika miesckiego się kończy ten grunt, co Jan Pietrzyk dał temu Sidorowi, z jednej strony miedze Jana Dyducha, a z drugiej stronę miedze Jana Bosego, wdłuż od gościńca chełmskiego, a kończy się do rzyki. Któremu Sidorowi i żenie [jego] na imie Chapa wolno [s. 30] [.....] [ku] swe[mu] najlepszemu [pożytkowi o]brócić, tak też t[emu] Pietrzykowi w ten [grunt te]n Sidur dał zara[z wwiedz]ienie przy tym [...], [na] co sobie ten Sidur [według pra]wa i pamiętnym u[mocnił].

23

Stan strony 29: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełnego odtworzenia co najmniej 2 wierszy wpisu.

Stan strony 30: ubytek lewego i górnego brzegu strony uniemożliwiający odtworzenia szeregu wierszy na całej stronie.

^a Or. drugu.

³⁷ Iwan Jarmolik – *jako rajca występował we wpisach z lat: 1649–1656, 1662, 1664.*

³⁸ Piotr Przegaliński – *jako ławnik notowany we wpisach z lat 1649–1653, a jako rajca – w latach 1654–1656.*

[.....] [Ad]ama Draba^a.

[Działo się] w Pawłowie dnia 12 stycz[nia 16]50.

[Przy urzędzie] miesckim pawłowskim, [przy panu wójc]ie Wojciechu Zawadzie [i przy burmistrz]ach: Jakubie Głębiku, [Mikołaju Korpi]chu, Iwanie Jarmoliku, [Janie Kor]pichu i przy ławnikach: Wašku Ślusarczku, [Wojciechu Kr]awczyku, Krzysztofie Ko[walu³⁹ i przy] innich ludziach godnej wia[ry]. [Stan]ąwszy przed ten urząd zwyż [mianow]any i przed prawem gaj[nym], Paweł Kurko i z bratową swą [...]^aszkową zeznali dobrowolnie, nie z [żadn]ego przymuszenia, dobrze się [na to] naradziwszy z sumnieniem swem [i z] powinnymi swemi. Zeznali, iż [prze]dali tę połowicę gruntu i z cha[łupą] i ze wszystkimi przyległościami do gruntu należącymi i z płota[mi ni]e-bościka Maćka Kurka część. [s. 31] [.....] przedali we złociech czterdzieści monety i [liczby polskiej] zaraz zapłaconych. [A ta poło]wica gruntu ma się w [sobie wszersz] i wzdłuż z jednej strony miedze [Sta]niśława Moskalika a z dru[giej stro]nę miedze^b Pawła Kurka. [Ten grunt po]czyna się od ulicy Chełmsk[iej] i [ciągnie] się aż po rzykę. Które[mu] Jadamo[wi] Drabowi i żenie i dziat[kom jego] wolno tego gruntu bę[dzie] zażywać^a wiecznymi czasy, przedać, [zamieni]ać, darować, jako mo[że] ku swemu] najlepszemu pożytko[wi] obrócić^a, co sobie ten Jadam i pami[ęt]nym umocnić.
Jan Pogonowski.

Zapis Wawrzyńca Gmurka.

Działo się to w Pawłowie dnia [.....]^b w roku 1650.

Przy urzędzie miesckim pawłowski[m], przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach Jakubie Głębiku, Mikołaju Korpichu, Iwanie Jarmoliku, Janie Korpichu i przy ławnikach: Pawle Kurku, Wašku Ślusarczyku, Wojciechu Krawczyku,

24

Stan strony 31: ubytek górnego, prawego oraz dolnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pełnej treści wpisu.

^a Cały wpis przekreślony liniami ukośnymi.

^b Or. miedzie.

³⁹ Krzysztof Kowal – jako ławnik notowany we wpisach z lat 1650–1652.

25

Stan strony 42: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie 2 pierwszych wierszy zapisu.

^a Brak kolejności stron wynika z pomyłkowego złożenia składki przez dawnego archiwistę – numeratora stron przed oprawą.

^b Wyblaknięcie atramentu i miejscowy ubytek strony; niemożliwość odczytania daty dziennej i miesięcznej.

Krzysztofie Kowalu i przy innych ludzi[ach wiary g]odn[ej]. [s. 42] [.....] [przed] pra-
[we]m gajnym i z żoną swą [zezn]ał [i z] żoną swą [...] ^cdob[ro]wolnie, nie z żadnego
p[rzymuszenia, do]brze się na to nara[dziwszy] z [sum]nieniem swym i z powi[nnymi
swe]mi. Zeznały, iż przeda[ły chol]warek wiecznymi czasy. [Przeda]ł za sumę zło-
tych pięćdzi[esiąt] i pięć, nic sobie nie zosta[wuj]ąc, ani powinnym swem. Prze[dał]
pomienionemu Wawrzyńco[wi G]murkowi i żenie jego Nastazyjej. [Który] ten chol-
warek ma się w so[bie] wsz[erz] i wzdłuż z jednej strony mi[edzę] Krzysztofa^d Kowala,
a z drugiej [stron]ę miedze Mikołaja Demida. [Poczyna się o]d wygona miesckiego,
a koń[czy się] do gruntu cerkiewnego. Któremu Wawrzyńcowi Gmurkowi wolno
tego cholwarka i z żoną, i z dziatkami zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, darować,
zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obróć[ić]. [Na] co sobie ten
Wawrzyniec i pamiętnym umocnił.

26. s. 43, 34.

[14 I 1650]

Działo się to w Paw[łowie] 14 stycznia w roku [1650].

Przy urzędzie miesck[im pawłowskim], przy panu wójcie W[ojciechu] Zawadzie
i przy b[urmistrzu] Jakubie Głębiku, na[tenczas] za rezydencji jego będą[cym i przy]
Mikołaju Korpichu, Iwani[e Jar]moliku, Janie Korpichu i [przy] ławnikach: Pawle
Kurku [i przy Wašku] Ślusarczyku i przy Pietrze [Prze]galińskim i przy innich l[u-
dziach] wiary godnej. Stanąwszy [przed] ten urząd zwyż mianowany [i przed] prawem
gajnem, Ślusa[rzowa An]drzejowa Chwiedia stara [z sy]nem swoim Chryciem zeznała
dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwsz[y z] sum-
nieniem swem i z powinnymi swemi. Zeznała, iż sprzedała swój dom z ogrodem i ze
wsztykimi przyległościami i z płotami, co do tego gruntu należy. Przedała za sumę
złotych sześćdziesiąt^b i ośm już zapłaconich monity i liczby polski[ej]. P[rzedała] wiecz-
nymi czasy i [ze wszy]tkim prawem. [s. 34] [nic sobie nie zostawując, ani] dziat[kom
swo]jem, ani powinnym swem. [Prze]dała pomienionemu Stani[śła]wowi Suszkowi
ślusarzowi [i że]nie jego Jagnie. Tedy ten ślusa[rz dał] konia i z wozem i z chomątem
[...]ami we złotych trzydziestu [dop]łatek pieniędzmi gotowymi. Który ten grunt
ma się [w so]bie wszersz i wzdłuż, z jednej [st]ronę miedze Wojciecha Kro[...]cha,
a z drugiej stronę miedze [Wojci]echa Suszka nieboszczyka części. [Wzd]łuż poczyna

^c Atrament wyblakły, wyraz nieczytelny.

^d Or. Krzistopa.

26

Stan strony 34: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie wpisu na stronie.

^b Or. sześćdziesiąt.

^c Or. darować.

się od rynku, a koń[czy] się po rzykę. Któremu to [St]anisławowi ślusarzowi i żenie [je]go wolno tego gruntu zażywać wiecznymi czasy i z żoną i z dziatkami, sprzedać, darować za[mie]niać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten ślusarz i pamiętnym sobie umocnił.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka P[awłowa].

27. s. 35–36.

[21 I 1650]

[.....] [...] niczem o cholwark.

Działo się to w Pawłowie dn[ia] 21 stycznia w roku 1650.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Jakubie Głębiku, Mikołaju K[or]pichu, Iwanie Jarmoliku, Janie Korpi-chu i przy ławnikach: Pietrze [Prze]galińskim, Pawle Kurku, Stani[sł]awie Napichajle i przy innich ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd mianowany i przed pra-wem g[aj]nem Mikołaj Demid i z synem swoim Charkiem z Woli z Krzywej p[od]da-ny jegomości pana Potoc[kie]go zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się naradziwszy z sumnieniem swem i z повинnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał swój cholwarek własny na Zastawiu pomienionemu Krzychowi Kowalowi, miesz-czaninowi pawłowskiemu i żenie jego na imię Ulijanna. Przedał wiecznymi czasy za sumę złotych pięćdziesiąt i sześć już zapłaconych monity i liczby polskiej, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom swoim, ani повинnym swoim. Którzy ten cho[lwa-rek ma] się w sobie wdłuż miedze] [s. 36] [.....] [Wawrzyńc]a Gmurka, a z drugiej stronę m[iedze] Jakuba Głębika. Wzdłuż poczyną się od wygona, a kończy się po grunt cerkiewny. Któremu to Krzysztofowi Kowalowi i żenie jego i dziatkom wolno tego półtora^a cholw[ar]ka zażywać wiecznymi czasy, przed[ać], darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Krzy[sztof] i pamiętnem umocnił.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka [Paw]łowa idem qui supra.

27

Stan strony 35: ubytki lewego, górnego i dolnego brzegu strony, uniemożliwiające odtworzenie tytułu zapisu.

Stan strony 36: ubytki górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiające odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Wyraz *przekreślony*.

Zapis Wojciecha Krzemieńskiego z Napichajłem.

Działo się to w Pawłowie dnia 8 września w roku 1650.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Janie Korpichu, Iwanie Jarmoliku, Mikołaju Korpichu i przy ławnikach: Pietrze Przegalińskim, Stanisławie Napichaj[le]. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mia[nowa]ny i przed prawem gajnem, Stanisław Napichajło⁴⁰ i z żoną swoją Mar[ian]ną zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia i z dziatkami swemi, iż sprzedali dom swój budowny [s. 37] [.....] z ogrodem, co do tego budynku przynależy i ze wszystkim prawem. Przedał wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani dz[iat]kam swoim. Przedał za sumę złotych ośmdziesiąt już zapłaconych monity i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Wojciechowi Krzemieńskiemu i żonie jego Orzyjannie. Który ten ogród ma się w sobie wszecz i wzdłuż, jednej stronę miedze Chwiedka K[...]ziena, a z drugiej stronę ulicy Krasnostawskiej. Wzdłuż poczyna się od rogu rynku, a kończy się po miedzę Iwana Biłana. Któremu Krzemieńskiemu i żenie jego i dziatkom wolno tego zażywać gruntu, przedać, zami[e]niać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić wiecznymi czasy. Na co sobie ten Krzemieński i pamiętnem umocnił.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa, idem qui supra.

Zapis P[rze]g[aliń]skiego [...] o cholwarek z Papirnią.

Dnia [...]a w roku 1650^b.

Działo się to przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu [wój]cie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach Janie Korpichu, Iwa[nie] Jarmoliku, Mikołaju Korpi[chu] i przy ławnikach: Pawle Kurku, Stanisławie Napichajle i przy innych

28

Stan strony 37: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pierwszego wiersza wpisu oraz nazwiska jednego z mieszczan pawłowskich.

⁴⁰ Stanisław Napichajło złamał zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako ławnik i jako strona w sprawie.

29

Stan strony 38: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pełnego pierwszego wiersza.

Stan strony 39: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pełnego pierwszego wiersza wpisu.

^a Wyblakły atrament – niemożliwość odczytu daty dziennej zapisu.

^b Data roczna poprawiona przez pisarza z 1645 r. na 1650 r.

ludziach godnych wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Grzegorz Papirnia i z żoną swoją Jawą i p[przed] prawem gajnim zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim, iż przedali połowicę cholwarka swego własnego za sumę złotych trzydzieści już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedali pomienionemu Piotrowi Przegalińskiemu i żenie jego Jadwidze. Który ten połowicę cholwarka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę miedze Mikołaja Korpicha, a z drugiej stronę miedze Stanisława Szepczywka. Wdłuż poczyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzykę. [s. 39] [.....] [żenie] jego i dziatkom wolno tego połowicy cholwarka zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Przegaliński i pamiętnem umocnił^c.

30. s. 39–40.

[19 XII 1650]

Zapis Demka, Biskupkowego syna i siostry jego Katarzyny.

Działo się to w Pawłowie dnia 19 decembris w roku 1650.

Przy urzędzie miesckim pawłowsk[im], przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu, za rezydencyi jego będący i przy Iwanie Jarmoliku, Jakubie Głębiku – bumistrzach i przy ławnikach: Pawle Kurku, Stanisławie Napichajle i przy innych ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mianowany i przed prawem gajnem, Katarzyna Kołtycha, pozostała małżonka Iwana Kołtiuka, zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z dziatkami swemi, ze trojgi i Maryną i Chwiedą i Połaską i z powinnymi swemi. Zeznała, iż sprzedała cholwarek swój po mężu zostały, co zowią go Dębowym Grądkiem. Przedała za sumę złotych [s. 40] [czter]dzieści^a i cztery monety i liczby po[lski]ej już zapłaconech. Przedała pom[ieni]onemu Demkowi Biskupkowi i [Steczkowi] Szokałowi, dwom, wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dzi[at]kom swoim, ani powinnym swem. Przedała i ze wszystkim prawem, co [do] tego gruntu należy. Który ten cholwarek ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę pastewnika miesckiego, a z drugiej stronę Stefana De[m]czuka, z trzeciej strony miedze Iwana Jarmolika, z czwartej strony miedze gruntu pańskiego Szelskiego [Suńskiego]^b, po łąkę Kozirzyną i Kuciąską. Któremu Demkowi i potomku jego, także i Steczkowi Szoka[łowi] i żenie jego i dziatkom wolno tego

^c Na końcu wpisu dopisek późniejszy brązowym atramentem: Oleska Sokaluka.

30

^a Lekcja niepewna – możliwy także odczyt kwoty trzydzieści lub czterdzieści; pokrywa się ona z ówczesnymi cenami folwarków w dobrach Pawłowa.

^b Lekcja niepewna – niewyraźne pismo.

cholwarka zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Demko i [ze] Steczkiem i pamiętnem umocnił.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa.

31. s. 40–41, 32.

[24 I 1651]

Zapis Stenka Konucia z Kołtem [Ste]czkiem i siostrami jego.

Działo się to w Pawłowie dnia 24 januarii w roku 1651.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Jakubie Głębiku natenczas za rezydencyi [jego]^a będący i przy Mikołaju [s. 41] Korpichu, Iwanie Jarmoliku, Jani[e Kor]pichu i przy ławnikach: Pawle [Kurku], Pietrze Przegalińskim i przy [innych] ludziach godnich wiary. Stanawszy przed ten urząd mianowany i przed prawem gaj[nem], potomkowie nieboszczyka Andrzeja Kołta pozostali sy[nowie] i z siostrami swemi Chanuszką i [Ory]nką na imię, zeznali dob[rowolnie], nie z żadnego przymuszenia, dobr[ze się] na to naradziwszy z sumnieniem [swem] i z повинnymi swemi, iż przedali własny dom^b z połowicą ogroda wiecznymi czasy i ze wszystkimi przyległościami, co do tego grunt[u na]leży i ze wszystkim prawem. P[rzeda]li pomienionemu Stenkowi [Konu]ciowi i żenie jego na imię Mar[uszcze]. Przedały za sumę złotych czterdzieści i dwa już zapłaconych monety i liczby polskiej, nic sobie nie zostawując, ani powinym swoim wiecznymi czasy. Który ten dom ma się w sobie z połowicą ogrodem wszerz i wzdłuż, z jednej stronę między Stefana Demczuka i z drugiej stronę między tegoż Demka; wzdłuż od gościńca lubelskiego, a kończy się po grunt Biskupków. Któremu to Stenkowi i żenie jego i dziadkom^c wolno te[go połow]icy gruntu zażywać wiecz[nymi czasy] [s. 32] [.....].

32. s. 32.

[21 V 1651]

[Zapis Ja]na Korpicha i Szum[skiego] o cholwarek.

[Działo] się to w Pawłowie dnia 21 maii [w roku] 1651.

31

Stan strony 41: zewnętrzny margines strony zaklejony paskiem papieru wzmacniającym grzbiet składki, co sprawia, że część wyrazów lub ich końcówek jest przysłonięta tym paskiem; ubytek prawego oraz dolnego brzegu strony.

Stan strony 32: ubytek lewej i górnej części strony, uniemożliwiający odtworzenie pełnej końcowej części wpisu 31 (2 wiersze) oraz części następnego.

^a *Opustka pisarza.*

^b *Or. dum.*

^c *Or. dziedkom.*

[Przy urzędzie miesckim pawłowskim, prz[y wój]cie Wojciechu Zawadzie i przy [...] Iwanie Jarmoliku natenczas [...] jego będący i przy Mikołaju Korp[ichu] i przy Janie Korpichu burmistrz[u i przy ławniku Krzysztofie Kowalu i przy inn[ych ludziach] godnej wiary, przy Iwanie [Miko]łaiu^a Pachucie. [Stanąwszy]y przed [te]n [urząd] zwyż mianowany, [przed p]rawem gajnem, Grzegorz Sumski i z żoną [swą] Katarzyną, zeznał dobrowolnie, nie z żadne[go] przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swymi, iż sprzedał swój cholwarek własny wiecznymi czasy i ze wszystkim prawem, nic sobie nie zostawując, ani powinnym swoim. Przedał za sumę złotych dwadzieścia i sześć monity i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Maćkowi Korpiszcukowi^b, synowi Jana Korpicha⁴¹ burmistrza, wiecznymi czasy. Który ten cholwarek ma się w sobie wszere i wzdłuż, jednej stronie między Chryca Kanara, drugiej stronie między wygona miesckiego. Wzdłuż poczyną się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzekę. Któremu to Maćkowi, synowi Kor[pisz]kowemu, wolno tego cholwarka będzie [zaży]wać wiecznymi czasy, sprzedać, zami[enić], darować, jako może ku swemu najlepsz[emu] pożytkowi obrócić. Na co sobi[e Maciek] i pamiętnym umocnił.

33. s. 33.

[21 V 1651]

[.....] [Działo się] 21 maii w rok[u] [1651] [.....] [przy] Wojciechu [Zawadzie] i przy burmistrzu Iwanie Ja[rmoliku] [...] za rezydencyi jego będący, [i przy Miko]łaju Korpichu burmistrzu, Ja[nie Korpi]chu burmistrzu i przy ławniku Kr[zysztofie Ko]walu i przy innych ludziach [godnej wi]ary, przy Iwanie Wołyńczuku Pachucie. [St]anąwszy przed ten urząd zwy[ż mianow]any i przed prawem gajnym, Wasyli Soroka i z [żo]ną [sw]oją, [...]ą zeznał dobrowolnie, nie z [żadnego] przymusz[enia], dobrze się na to naradzi[wszy z sum]nieniem swem i z powinnemi [swemi]. Zeznał, iż pr[zedał cholwarek] własny wiecznymi czasy, nic [sobie] nie zostawując, ani dziatkom, ani [powin]nym swoim. Przedał za sumę z[łotych] pięćdziesiąt i trzy już zapłacon[ych] monyty i liczby polskiej. Przedał pomienionemu szwagrowi swemu Krzysztofowi Kowalowi i żenie jego Ulijannie i dziatkom jego. Który ten cholwarek ma się w sobie

32

^a Wyraz częściowo nieczytelny; lekcja niepewna.

^b Or. Korpiscukowi.

⁴¹ Wpis ten wskazuje na jeden z możliwych sposobów tworzenia nazwiska syna po ojcu (ojciec – Korpich, syn – Korpiszcuk).

33

Stan strony 33: ubytek górnego oraz prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie co najmniej 2 wierszy wpisu oraz imienia żony Wasyla Soroki.

wszerz i wdłuż, jednej pawłowskiego. Wzdłuż poczyną się od wygona miesckiego, a kończy się po rzykę. Któremu to Krzysztofowi Kowalowi i żenie i dziatkom jego wolno tego cholwarka zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu na[lepszemu]mu pożytkowi obrócić. Na co ten Krzysztof Kowal i pamięt[nym] umocnił.

34. s. 44–45.

[17 ? 1651]

[.....] i Słomy [...] o cholwarek.

[Działo się] to w Pawłowie dnia 17 [...] [w r]oku 1651, [przy urzędzie] miesckim pawłowskim, [przy] wójcie Wojciechu Zawadzie [i przy] burmistrzach: Mikołaju Korpichu, [za rezydencji] jego będący i przy Jakubie [Głębiku] burmistrzu i przy Iwanie Jarmoliku [b]urmistrzu i Janie Korpichu [burmis]trzu i przy ławnikach: Pietrze [Przeg]alińskim, Krzysztofie Kowalu i przy [innich] ludziach godnej wiary, przy tymże [...]. [Stanąwszy] przed ten urząd zwyż mian[owany] i przed prawem gajnym, [uczci]wy Szymon Słoma z Bezku⁴² podda[ny] jegomości pana Gumowskiego i z sy[nem] swoim Krzysztofem i z drugimi dziatkami, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się [na] to naradziwszy z sumnieniem swoim. Zeznał, iż sprzedał połowicę cholwarka, co mu nieboszczyk brat jego zapisał Stanisław Sobieszek i legował z jego synowcami. Tedy sprzedał tę połowicę cholwarka swego własnego ^a-wiecznymi czasy^a. Przedał za sumę złotych trzydzieści i sześć już zapłaconich monety [i liczby] polskiej. Przedał sławetnemu [Sień]kowi Konuciowi i żenie jego [Marusz]ce. Który ten cholwarek [s. 45] [.....] [stro]nę miedze By[...] , a z drugiej stron[ę] miedze Pogonowskiej. [Poczyną] się od miedze Stefa[na] [...], [a koń]czy się po miedzę [...]. Któremu to S[i]eńkowi i żenie jego Maruszc[e] i dziatkom je[go] wolno tego cho[lwarka połow]icy będzie zażywać, [zamieniać], sprzedać, darować, [ja]ko sobie może ku sw[emu] nalepsz[emu] pożytkowi o[brócić]. Na c[o] sobie ten Sieńko i p[amiętnym] umocnił.

34

Stan strony 44: ubytek lewego i górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie zapisu.

Stan strony 45: ubytek lewego brzegu oraz prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie kilku pierwszych wierszy na tej stronie.

^a-^a Wyrazy nadpisane nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

⁴² Por. *Księga miasta Pawłowa*, s. 209, zapis 298.

Zapis Szymona Wojciec[ha] z Kozanichą Janową⁴³ o grunt.

Działo się to w Pawłowie dnia 21 lutego w roku 1652.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Jakubie Głabi[ku], natęczas za rezydencyi jego będący i przy Mikołaju Korpichu, Iwanie Jar[mo]liku, Janie Korpichu – burmistrzach [i przy] ławnikach: Pietrze Przegalińskim, [Paw]le Kurku, Wojciechu Krawczyku [i przy] innych ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd z[wyż mia]nowany i przed prawem gajnem, [s. 46] [.....] [Kozan]icha zezn[iała dobrowol]nie, nie z żadnego przymuszenia, [dobrze] się na to naradziwszy z sumnieniem [swojem] i z działkami swemi i z powinny[mi swemi]. Zeznała, iż sprzedała swoje [części] w chałupie i w ogrodzie i w pół Kozanowskiej części. Przedała [...] i ze wszystkim prawem wiecz[nymi cza]sy, nic sobie nie zostawując, [ani dział]kam, ani powinnym swoim. Ze[znała], iż sprzedała za sumę złotych [...] i z porachowaniem długu, co [...] był winien ten Jan Kozan siostrze Zofiej, co była za mężem za Jan[em] [...]lkiem we Wisienkach. Tedy był [...] złotych pół pięta⁴⁴, tedy się to [sc]howało w to. Tedy sprzedała Szymo[nowi] Wojcieszczukowi. Tedy we dwóch g[runtac]h trzecia część, a w półłanku czwarta część przychodzi się na tego Szymona, chałupa i ogród należy na tego Szymona od miedzę Kaletki Stanisła[wa]. A ta chałupa i z sienią należy jako brat Snesnego^a trzymał Jan niebościk po miesce naznaczone. A ten ogród poczyna się od rinku, a kończy się do pastewnika miesckiego, a druga miedza przynależy od Secsnego [?] Gozina [?]. Któremu to Szymonowi i żenie jego Dorocie^b i działkom jego wolno tego gruntu zażywać wiecznymi czasy i w p[ół]łanku części zażywać, sprzedać, zami[eniać], [d]arować, jako może ku swemu na[lepsz]emu pożytkowi obrócić. Na co [ten Szymon] i świadomym umo[ćnił].

35

Stan strony 46: ubytek lewego oraz górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie tekstu wpisu.

^a Lekcja niepewna – możliwe, iż chodziło o Szczęsnego lub chrzestnego.

^b Or. Gdorocie.

⁴³ Wdowa po Janie Kozanie, być może spokrewnionym z rodziną Kozanów należącą w XVI w. do pawłowskiego bogatego mieszczaństwa.

⁴⁴ Cztery i pół.

[.....] Siemka pawłowskie[go].

Działo się to w Pawł[owie] 13 marcii w roku 1652.

Przy urzędzie miesckim paw[łowskim], przy panu wójcie Wojc[iechu] Zawadzie i przy burmi[strzu] Iwanie Jarmoliku, nate[nczas za] rezydencyi jego będący [i przy] Mikołaju Korpichu burm[istrzu] i przy Jakubie Głābi[ku burmis]trzu, Janie Korpichu [burmi]strzu i przy ławnikach: [Pietrze] Przegalińskim, Wojc[iechu Kraw]czyku, Krzysztofie Kowalu i [przy] innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym i przed prawem gajnym stanąwszy, Pilip Kuźmnik i z [żo]ną swą Orynką, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i z dziatkami swemi i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał swój dom własny i z ogrodem, który miał sam [kup]no od Kostiuka Waśka. Przedał [wieczny]mi czasy ze wszystkim [s. 48] [.....] [prawem. Przedał za] złotych trzydzieści sześć już zapł[aconych mon]ity i liczby polskiej. Który ten grunt ma [się] w sobie wszersz i wzdłuż z je[dn]ej st[ron]ę miedze Winnika, a z drugiej strony [...]a wypustu miesckiego. Wzdłuż [od uli]cy poczyną się, a kończy się po grunt cerkiewny. Któremu Semenowi Sławieńskiemu – ojcowi prez[bi]terowi⁴⁵ wolno tego gruntu zażywać [wi]ecznyymi czasy i żonie jego Zofii i z dziatkami; zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może [ku] swemu najlepszemu pożytko[wi] obrócić. Na co i świadomym sobie umocnił. Podatek miescki i pański i robocizny pańskiej [...]a powinien ten ociec Semion odbywać, bo na miesckim gruncie kupił.

37. s. 48–50. [13 III 1652]

Zapis Jana Korpicha o ogród Krawczowski^a z Wojciechem Krawczykiem siostry jego Reiny.

Działo się to w Pawłowie dnia 13 marcii w roku 1652.

36

Stan strony 47: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pełnego tytułu zapisu.

Stan strony 48: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie zapisu 36.

^a Wyblaknięcie atramentu – wyraz nieczytelny.

⁴⁵ *Prezbiter – tytuł przełożonego cerkwi w Pawłowie.*

37

Stan strony 49: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

Stan strony 50: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzu [s. 49] [.....] przy [Wojciechu] Krawczy[ku i przy Krzyszto]fie Kowalu i przy innich ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mianowany przed p[ra]wem gajnym, Wojciech [Kraw]czyk⁴⁶ i z siostrą swą Reiną [...]niczką^b Janową siedlisc[ką ze]znali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się [na to] naradziwszy z sumnieniem swem i z dziatkami i z powinnymi swemi. Zeznali, iż przeda[li] ogród, plac goły, który leżał lat kilka pusto, nieogrod[zo]ny, spustoszały. A ten ogród ojczysty był ich. Tedy teraz przedali wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkom, ani powinnym swem. Przedali pomienionemu Janowi Korp[ic]ho[wi] – burmistrzowi pawłowskiemu i żenie jego Katarzynie i dziatkom jego. Przedali za sumę złotych piętnaście, ale mi urząd [s. 50] [.....] sumy złotych trzydzieści. Który ten [og]ród ma się w sobie wszersz i wzdłuż, [je]dnej stronę miedzę Kosiorowskiej, a drugą stronę miedzę ulicy miesckiej. [Wz]dłuż także się poczyna od ulicy Bełzkiej, a kończy się po rzykę. Któremu to Janowi Korpichowi wolno tego gruntu zażywać, z [zo]ną i z dziatkami jego wieczny[mi] czasy. Zażywać, przedać, zamieniać, [da]rować, jako może ku swemu na[lepszemu]mu pożytkowi obrócić. Na [co] ten Korpich i pamiętnem sobie umocnił.

38. s. 50–51.

[13 III 1652]

Zapis Wasyla Soroki o cholwarek Kozanowski z Kozanichą⁴⁷ Janową.

Działo się w Pawłowie dnia 13 marcii w roku 1652.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Iwanie Jarmoliku, Mikołaju Korpichu, Jakubie Głębiku, Janie Korpichu i przy ławnikach: Pietrze Przegali[ńskim] [s. 51] [.....] Stanąwszy przed ten urząd [zwyż] mianowany i przed prawem [gaj]nym, sławetna Jawka Jan[owa] Kozanicha zeznała dobrowoln[ie], nie z żadnego przymuszenia, dobr[ze] się na to naradziwszy z sumnie[niem] swym i z powinnymi i z dzi[at]kami swemi. Zeznała, iż prze[dała] dwie części cholwarka wiecz[nymi] czasy, nic sobie nie zosta[wując], ani dziatkom, ani powin[nym swem]. Przedała za sumę złotych [...], a przypisujem

^a Lekcja niepewna – mało czytelny wyraz z uwagi na pojaśnienie atramentu.

^b Niemożliwość odtworzenia nazwiska.

⁴⁶ Wojciech Krawczyk naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w sesji sądu jako jego członek i strona w sprawie.

38

Stan strony 51: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu oraz kwoty należności za sprzedany grunt.

⁴⁷ Wdowa po Janie Kozanie.

na utratę jego zło[tych] trzy, czyni sumy złotych dzies[ięć]. Przedała pomienionemu Wasy[lo]wi Soroce i żenie jego Annie i dziatkom jego. Który ten ch[ol]warek ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę miedze Matysa Koszarczuka, a z drugiej miedze Szczęsnego. Części tegoż cholwarka należącego [...]. Któremu Wasylowi Soroce i żenie jego i dziatkom wolno tego cholwarka zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co i pamiętnym umocnił.

39. s. 52–53.

[19 V 1652]

[.....] Działo się to w Pawłowie dnia 19 ma[ii ?] roku 1652.

[Pr]zy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie⁴⁸ i przy burmistrzach: Iwanie Jarmoliku, Janie Korpichu, Mikołaju [Ko]rpichu burmistrzowi i przy ławniku [Pa]wle Przegalińskim i przy innich [lu]dziach godnej wiary. [Staną]wszy przed ten urząd zwyż miano[wan]y, Iwan Wasylczuk⁴⁹ i z żoną swą Cha[pą], zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przy[musze]nia, dobrze się na to naradziwszy z [su]mnieniem swym i z повинnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowicę cholwarka Kuśnierzowskiego wiecznymi czasy ze wszystkim prawem, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom, ani повинnim swem. Przedał za sumę złotych ośmnaście monity i liczby polskiej. Przedał pomienionem synom Jarmołowym: Chrycowi, Tymoszowi i Miskowi. Tedy Chryc sam dał połowę pieniędzy, a Tymosz z Miskiem drugą połowę pieniędzy dali i powin[ni] wszystkie trzy tego połowicy cholwarka zażywać wiecznymi czasy. Któ[ra] ta połowica cholwarka ma się w sobie wszersz i wzdłuż z jednej stronę miedze Maćka Koszarczuka, a z drugiej [str]onę miedze tychże Wasylczuków. [Wz]dłuż poczyina się od gościńca chełmskiego [s. 53] [.....] połowicy cholwarka zaży[wać wiecznymi] czasy, sprzedać, zamieniać, da[rować], jako może ku swemu najlepszemu po[ży]tkowi obrócić. Na co sobie ci [syno]wie Jarmołowi i pamiętnem um[ocni]li.

Jan Pogonows[ki] pisarz mia[steczka] Pawłowa.

39

Stan strony 52: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

Stan strony 53: ubytek górnego i prawego brzegu strony oraz niewielkie miejscowe pojaśnienia atramentu uniemożliwiają pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu, a także daty dziennej następnego wpisu.

⁴⁸ Wojciech Zawada – ostatni wpis sądowy z obecnością wójta na posiedzeniu ławy; ponowny jego odnotowany udział – w 1654 r. Po 1656 r. funkcja wójta sądowego znika z zapisów.

⁴⁹ Typowe wówczas odimienne nazwisko – od przodka (ojca?) Wasyla; por. E. Wolnicz-Pawłowska, W. Szulowska, *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich. XV–XIX wiek*, Warszawa 1998, s. 159.

40. s. 53–54.

[? III 1653]

Zapis Jana Mazura z Wawr[zyńcem] Gmurkiem o cholwarek [...]^a.

Działo się to w Pawłowie dn[ia] [...] [mar]cii w roku 1653. Przy urzędzie mieszkim paw[łowski]m, przy panu Mikołaju Kor[pi]chu natenczas za rezydencji jego będący i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Janie Korpichu burmistrzu i przy ławnikach: P[ie]trze Przegalińskim i przy Ja[nie] Kocyjanie⁵⁰, Janie Besickim⁵¹ i przy innich ludziach godnych wiary, mianowicie przy starym rajcy Wawrzyńcu Gmurku.⁵² Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Waw[rzy]niec Gmurko, mieszcanin paw[łowski] i z żoną swoją Nastazyją i [dział]kami swemi zeznał dobrow[olnie] [s. 54] [.....] [zeznał], iż sprzedał [...] przymiarek półanka który miał sam kupno od [...]. Teraz sprzedał pomienion[em]u Janowi Mazurowi. Przedał za złotych szterydzieści już zapłacono[ny]ch monety i liczby polskiej ^bwiecznymi czasy^b. [Pr]zedał pomienionemu Janowi Mazurowi. Który [cholw]arek ma się w sobie wszersz i [wzdłuż, z jedn]ej stronę między Krzy[sztofowej Kow]alichy, a z drugiej mie[dze] [...] Kuźmińskiej, teje kr[...]. [Wz]dłuż poczyna się od wygo[na mieskiego a kończy] się po ściankę⁵³ po popie. [Którym]u to Janowi Mazurowi i żenie [jego] i dziatkom wolno tego cholwarka [za]żywać, przedać, zamieniać, darować, [ja]ko może ku swemu nalepszemu pożytko[wi] obrócić. Na co ten Jan Mazur i pamiętnym umocnił.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa przysięg[ły].

41. s. 54–56.

[10 IV 1653]

Zapis Jegomości Księdza Łukasza Bobreckiego kanonika chełmskiego, plebana pawłowskiego o połowicę ogrodu Siokowskiego.

40

Stan strony 54: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 3 pierwszych wierszy wpisu.

^a Wyraz nieczytelny; wyblaknięcie atramentu.

^b - ^b Wyrazy nadpisane nad następnym wierszem.

⁵⁰ Jan Kocyjan – notowany jako ławnik w zapisach z lat 1653–1656.

⁵¹ Jan Besicki – notowany jako ławnik we wpisie z 1653 r.

⁵² *Rajcowie starzy* (consules antiqui) stanowili organ doradczy dla rajców urzędujących (consules residentes); por. *Księga miasta Pawłowa*, s. XVII.

⁵³ Na granicy z działką, która wcześniej należała do popa. Informacja ta pośrednio oznaczać może, iż wprowadzenie unityzmu we włości pawłowskiej odbyło się stosunkowo niedawno, skoro zachował się jeszcze grunt użytkowany wcześniej przez popa.

41

Stan strony 55: ubytek lewego, górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej pierwszego wiersza na stronie.

Działo się to w Pawłowie dnia 10 kwietnia roku 1653.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu naten-
czas za rezydencji [je]go będący i przy Mikołaju Korpichu burmistrzu, Janie Kor-
pichu burmistrzu. [s. 55] [.....] Przy tymże urzędzie [zwyż mianowa]nym stanąwszy
Grzegorz Kli[...]^a [zeznał] dobrowolnie, nie z żadnego przymusz[enia], dobrze się
na to naradziwszy z sumnie[niem] swem i z повинnymi swemi. Zezn[ał, iż] sprzedał
swego własnego połowicę placu Jegomości Księdzu Łukaszowi [Bobrec]kiemu admi-
nistratorowi bi[skupstwa] chełmskiego, kanonikowi ch[ełmskie]mu, plebanowi
pawłowskie[mu], dobrodziejowi naszemu. Prz[edał wiecz]nymi czasy i ze wszyt-
kim [prawem], co do tego połowicy pla[cu na]leży, nic sobie nie zostawu[jąc, ani]
powinnym swoim. Przyznał, że p[rzedał] za sumę złotych dziesięć mony[ty] i liczby
polskiej. Który ten plac [ma] się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę miedze
ogroda szpitalnego, a z drugiej stronę miedze Korman[ow]skiej. Wzdłuż poczyina
się od ulicy Bełskiej, a kończy się po wypust miescki. Któremu to Jegomości Księdzu
Łukaszowi Bobreckiemu administ[ra]torowi biskupstwa chełmskiego i kanonikowi,
a plebanowi pawłowskiemu wolno tego placu zażywać wiecznymi czasy, jeno my
urząd będący to sobie warujem [...]^b nie mieć kłopotu ze [s. 56] [.....] Na co Jegomość
Ksiądz pleban pawłowski i pamięt[nym] umocnił sobie.

Jan Pogonowski pi[sarz] miasteczka Pawłowa podpisuje się.

42. s. 56–57.

[13 V 1654]

Zapis Jartyma Zwoleńskiego z Drabem Jadamem.

Działo się to w Pawłowie dnia 13 [mai]s w roku 1654.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy wójcie Wojciechu Zawadzie i przy
burmistrzach: Mikołaju Korpichu, Iwanie Jarmoliku, Pietrze Przegalińskim i przy
ławnikach: Stanisławie Kaletce⁵⁴, Iwanie Biłanie⁵⁵ i przy innych ludziach godnych
wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym, stanąwszy przed ten urząd, Jadam
Drab i z żoną swoją Barbarą zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia,

Stan strony 56: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierw-
szych wierszy wpisu.

^a Wyblaknięcie atramentu uniemożliwia odtworzenie nazwiska.

^b Wyblaknięcie atramentu uniemożliwia odtworzenie 1 lub 2 wyrazów.

42

Stan strony 57: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierw-
szych 2 wierszy wpisu.

⁵⁴ Stanisław Kaletka – *jedyny wpis z personaliami tego ławnika.*

⁵⁵ Iwan Biłan – *jako ławnik wymieniony we wpisach z lat: 1654, 1656.*

dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z повинnymi swemi. Zeznali wiecznymi czasy, iż przedali cholwarek swój własny Gmurkowski, który mieli sami kupną. Przedali za sumę złotych trzydzieści i pięć, już zapłaconą monyty i liczby polskiej. Przedali pomienionemu Jartimowi Zwoleńskiemu, także i żenie jego Uli-jannie i dziatkam jego [s. 57] [.....] [wszel]kim prawem. Który t[en chol]warek ma się w sobie wszersz [i w]dłuż, z jednej stronę miedze Zawady wójta, a z drugiej stronę miedze Jędrzeja Mielecha. Wdłuż poczyna się od dębiny, a [koń]czy się do rzeki⁵⁶. Któremu Zwoleńskiemu i żenie jego i dziat[kom] jego wolno będzie tego cho[lwar]ka zażywać wiecznymi czasy, przedać, zamieniać, darow[ać], jako może ku swemu nalep[sze]mu pożytkowi obrócić. [Na, co] ten Zwoleński i pamiętnym sobie umocnił. Jan Pogonowski pisarz pawłowski.

43. s. 57–58.

[20 XI 1654]

Zapis Iwana Biłana z Paskiem Wasylukiem o połowicę cholwarka.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 novembris w roku 1654.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu i przy Iwanie Jarmoliku i przy Iwanie Wołyńczuku ^ai przy ławniku Mołokicze^{a57} i przy innich ludziach godnich wiari. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Pasko Brewczyk i z zięciem swoim Oleszkim i z córką swą zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i z повинnymi swemi. Zeznał, iż przedał połowę cholwarka Matyjowskiego, który m[iał] sam kupno. Przedał za sumę [s. 58] [.....] zapłaconich monity i liczby polsk[iej]. Przedał wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkom, ani powinym swoim. Przedał pomienionemu Iwanowi Biłanowi i żenie jego Maruszcze i dziatkom jego. Którę połowę cholwarka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę miedze Iwana Wolińczuka, a z drugiej stronę miedze Kliniuka. Wzdłuż poczyna się od dębiny, a kończy się po rzykę. Któremu to Iwanowi Biłanowi i żenie jego i dziatkom wolno tego będzie połowicy cholwarka zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Iwan i pamiętnym sobie umocnił.

⁵⁶ Folwark, stanowiący przedmiot transakcji, leżał prawdopodobnie między dębowym lasem należącym do dóbr Stajnego a lewym brzegiem strumienia, nazywanego dość przesadnie rzeką (Stajeńską).

43

Stan strony 58: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a - ^a Wyrazy nadpisane nad następnym wierszem.

⁵⁷ Chwedko Mołokita – jako ławnik notowany we wpisach z lat: 1654, 1655.

44. s. 58–59.

[20 XI 1654]

Zapis Zwoleńskiego z Soroką na łękę.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 novembris w roku 1654.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu i ^a Iwanie Jarmoliku^a i przy ławnikach: Iwanie Biłanie⁵⁸, Janie Nakielskim i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Waśko Soroka i z żoną swą zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem [s. 59] [.....]. Zeznał, iż sprzedał wiecznymi [s] cz[asy], nic sobie nie zostawując ani dziatkom, ani powinny swoim, łękę na Bils[ku] ojcowską. Przedał temu Zwoleńskiemu Martinowi, szwagrowi^b swemu i żenie jego Ulijannie. Przedał za sumę złotych siedm już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedał dwie części, a trzecią część siostry Połazki. Która łąka ma się w sobie wsze[rsz] i wzdłuż, z jednej stronę miedze Demczukowej, a z drugiej stronę miedze Połazki Mościckiej, wzd[łuż] od grąda do grąda. Któremu to Zwoleńskiemu i żene jego wo[lno] tego łąki zażywać wiecznymi czasy.

45. s. 59–60.

[14 XII 1654]

Zapis Chryca Jarmolika i Tymosza z Iwanem Wasylczukiem Iwanem [ss] o cholwarek Kuśmirzowski.

Działo się to w Pawłowie dnia 14 decembra w roku 1654.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpychu, Pietrze Przegalińskim, Iwanie Jarmoliku i przy ławnikach: Janie Kocyjanie i przy innich ludziach godnych wiari. [s. 60] Prz[ed tymże] urz[ędem] [...] stanąwszy, Iwan Wasylczuk i z żoną swą Chapą zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i powinny swemi. Zeznał, iż sprzedał dwoje półstajek⁵⁹ pola na Kuśmierzowskim

44

Stan strony 59: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a - ^a Tekst nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^b Or. swagrowi.

⁵⁸ Iwan Biłan – jako ławnik notowany we wpisach z lat: 1654, 1656.

45

^a Wyraz przekreślony.

^b Wyraz nadpisany nad poprzednim.

⁵⁹ Połowa stajka, czyli grunt o powierzchni 100 stóp kwadratowych (or. pułustajek); zob. Kryński, Niedźwiedzki, *Słownik języka polskiego*, t. IV, s. 956).

cholwarku, a trzecie półstajki Stecza Wasylczuka wolny^a sprzedał^b z tą we środku też sprzedany. A ten Iwan już Wasylczuk sprzedał wiecznymi czasy i ze wszystkim prawem, nic sobie nie zostawując, ani działkom swem, ani powinnym. Sprzedał pomienionem synom Jarmołowym, jednemu Chrycowi, a drugiemu Tymoszowi. Na poli⁶⁰ kupili sobie bracia. Sprzedał za sumę złotych dwanaście już zapłaconym monety i liczby polskiej. Który ten cholwarek ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z] jednej stronę między tegoż Jarmolika, a z drugiej stronę między Kliniuków. Wdłuż poczyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzykę. Któremu to synom Jarmołowym wolno tego cholwarczyka będzie zażywać wiecznymi czasy, darować, sprzedać, zamieniać, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. Na co ten Jarmolik i świadomym założył dnia 27 lutego w roku 1655⁶¹. Iwan Wasylczuk przyznał, że sprzedał te półstajki pole swoje wiecznymi czasy synom Jarmołowym żywym mianowanym. Którym synom wolno zażywać będzie wiecznymi czasy. Sprzedał za sumę 4 [złotych].

46. s. 61–62.

[29 I 1655]

Zapis Marcina^a Zwo[ęń]skiego z Kuźmikiem Tymoszem.

Działo się to w Pawłowie dnia 29 januarii w roku 1655.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpic[hu], natenczas za rezydencyi⁶² jego będący i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Pietrze Przegalińskim burmistrzu i przy ławnikach: Chwedku Mołokicie, Demku^b Biskupku⁶³, Janie Kocyjanie i przy innych ludziach godnych wiari: Iwanie Wołyńczuku, Wasylu Soroce, Wawrzyńcu Kuśmirzu. Przy tymże urzęd[zie] żywym mianowanym stanawszy, Tymosz Kuźmiek zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem

⁶⁰ Po połowie.

⁶¹ Późniejsze niż dokonanie transakcji zakupu folwarka, wpłacenie świadomego zapewne skutkowało późniejszym dokonaniem zapisu w księdze sądowej.

46

Stan strony 62: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. Marcyna.

^b Or. Demcu.

^c Or. Illaszu.

^d Or. steri.

^e Dopisek innym atramentem i inną ręką pod wpisem: Co [...]tucha derzit (?). Wyraz częściowo zakryty plamą z atramentu.

⁶² Pojęcie pochodzące od łacińskiego określenia rajcy (consul residentus).

⁶³ Demko Biskupek – jedyny wpis z personaliami tego ławnika.

i z powinnimi swemi. Zeznał, iż sprzedał dom z ogrodem i ze wszystkimi przyległościami, co do tego domu należy. A ten dom, który na niego p[rzy]szedł po bracie jego rodzonym Iliaszu^c, tak też i bratowej jego Annie testamentem legowanym⁶⁴. Tedy teraz sprzedał pomienionemu Marcinowi Zwoleńskiemu i żenie jego Ulijannie i potomkom jego. Przedał za sumę z[ł]o tych pięćdziesiąt i cztery^d monity i liczby polskiej. Przedał wiecznymi [s. 62] [.....] [nic] so[bie] nie zostawując ani powinnym swoim. Który ten grunt ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stronę między Iwana Jarmolika, z drugiej stronę między gruntu Skickiego⁶⁵. Wzdłuż poczyna się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po rzykę, po grunt cerkiewny⁶⁶. Któremu to Marcinowi Zwoleńskiemu i żenie jego Ulijannie wolno tego gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Marcin Zwoleński i pamiętnym umocnił.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa przysięgły podpisuje się^e.

47. s. 62–64.

[28 III 1655]

Zapis Błażka Kowalczuka, także i bratowej jego Krzychowej o cholwarek z Fawrachą^a na Zastawiu^b.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 mar[ca] w roku 1655.

Przy urządzie miesckim pawłowskim, przy wójcie Wojciechu Zawadzie i przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu, Pietrze Przegalińskim, Iwanie Jarmoliku. Przy tymże urządzie zwyż mianowanym stanąwszy, Zofija Fafracka Stanisławowa, pozostała po mężu swoim, zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i z powinnymi swojemi, na co i ten wójt Zawada [s. 63] [.....] Fafrackiego przyznał przed urzędem, że ja to darował stryjowi^c swoją część i wyrok także daje. Na co ta Zofija Fafracka przyznała, że był ten

⁶⁴ Testamentem spisany.

⁶⁵ *Stefan Skicki pełnił przez kilka lat funkcję pisarza miejskiego (prawdopodobnie w latach 1613–1619 oraz na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XVII w.), a następnie ławnika miejskiego (zob. Księga miasta Pawłowa, s. V–VI, 127, 174).*

⁶⁶ *Z zapisu wynika, że grunt cerkiewny położony był na południe od miasta, między rzeką, a granicą dóbr.*

47

Stan strony 63: ubytek górnego brzegu strony. Niemożliwość pełnej rekonstrukcji pierwszego wiersza wpisu.

Stan strony 64: ubytek górnego brzegu strony. Niemożliwość pełnej rekonstrukcji pierwszego wiersza wpisu.

^a *W dalszej części zapisu także jako Fafracka.*

^b *Częstka za nadpisana nad wyrazem.*

^c *Or. strzia.*

cholw[ar]czyk w zastawie we złotych czterech^d u niebościka Piotra Kowala, a ona teraz doplatek wzięła złoty i groszy pięć ta Zofija Fafracha u Zwoleńskiego Marcina, także i u Błażka Kowalczuka, po mężu swoim. Tedy teraz wiecznymi czasy sprzedaje i wyrok daje i ze wszystkim prawem, co do tego folwarcika połowicy [na]leży, czyni z utratą i wykładem urzędowym sumy złotych siedm. A ten cholwarek na Zastawiu poczyną się od wyгона i ode drogi kraszeńskiej⁶⁷, a po miedzę także cholwarcika Drobowskiego i po miedzę gruntu popowskiego⁶⁸. Któremu to Zwoleńskiemu Marcinowi tego cholwarciku wolno będzie zażywać i z żoną jego Ulijanną i córką Anną pozostałą niebościka Krzysztofa Kowala dziedziczką. Ale to sobie ten Woleński Marcin waruje i wymawia przed urzędem, żeby jego utraty nie ginęli i praca, co na tym cholwarku przybuduje i postawi, wolno mu albo zebrać, albo mu nagrodzić. Jeśliby żona jego miała umrzeć i dziecię, ta Chanusia, to powinien ten Błażek za budynek nagrodzić Marcina Zwoleńskiego^e [s. 64] [.....] oprócz budynku co na tym cholwarku przybuduje, jeśliby miało spadkiem już spaść na tego Błażka, to powin[ien] wrócić temu Marcinowi Zwolińskiemu ten Błażek.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa podpisu[je się].

48. s. 64–65.

[10 X 1656]

Zapis Mikołaja Futy z Wawrzyńcem Bosak [...] o dom z gruntem.

Działo się to w Pawłowie dnia 10 października w roku 1656.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpychu burmistrzu i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Pietrze Przegalińskim i przy ławnikach: Janie Nakielskim, Iwanie Biłanie i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, [...] ^a Wawrzyniec Bosacko zeznał dobrowol[nie], nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał dom swój ojczysty z ogrodem połowicą^b i ze wszystkimi płotami i ze wszystkimi przyległościami, co do tego gruntu należy. Przedał

^d Or. szterech.

^e Ostatnie 2 wyrazy (imię i nazwisko) dopisane brązowym atramentem przy późniejszej renowacji księgi wpisów.

⁶⁷ Droga prowadząca do Krasnego.

⁶⁸ Kolejne urzędowe potwierdzenie administrowania cerkwią przez duchownego prawosławnego w ówczesnym Pawłowie.

48

Stan strony 65: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Wyraz nieczytelny; wyblaknięcie atramentu.

^b Wyraz nadpisany nad następnym wyrazem.

pomienionemu Mikołajowi Fucie i żenie jego Rainie, mieszczaninowi pawłowskiemu. Przedał za sumę złotych dwadzieścia i sześć monyty i liczby polskiej. Przedał wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani powinnym swoim, tę połowicę gruntu przedał. Który się ten grunt ma w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej stro[ny] miedzę gruntu Sydora Tołstyczka, a drugiej miedzę Maćka Korpicha, [do] tegoż gruntu należącego połowicę [s. 65] [...]° [chełm]skiej, a kończy do rzeki. Któremu to Mikołajowi Fucie i żenie jego i [dział]kom wolno tego połowicy gruntu zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Mikołaj Futa i pamiętnem umocnił.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa przysięgły.

49. s. 65–66.

[20 IX 1656]

Zapis Jana Kocyjana z Krzemieńskim o dom z ogrodem.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 września w roku 1656⁶⁹.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu burmistr[zu] i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Pietrze Przegalińskim burmistrzu i przy ławnikach: Janie Nakielskim, Iwanie Biłanie. Przy temże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Wojciech Krzemieński i z ż[oną] zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z działkami swemi i z powinnymi swemi. Zeznał, iż przedał dom swój z ogrodem i z płotami i ze wszystkimi przyległościami, co do tego gruntu należy. Przedał [za] sumę złotych czterdzieści i sześć [mo]nyty i liczby polskiej ^a“wiecznymi czasy”. Przedał po[mie]nionemu Janowi Kocyjanowi i [s. 66] [.....] Który się ten ma grunt w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedzę Chwiedka Kocyjana, z drugiej stronę miedze ulicy Krasnostawskiej. Wzdłuż poczyną się od rinku, a kończy się po grunt Iwana Biłana. Któremu to Janowi Kocyjanowi wolno tego gruntu zażywać i z żoną swoją Zofiją i z działkami swemi wiecznymi czasy; zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa przysięgły podpisuję się.

° Wyraz nieczytelny; wyblaknięcie atramentu.

49

Stan strony 66: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a - ^a Wyrazy nadpisane nad następnym wierszem.

⁶⁹ Wpis dokonany z opóźnieniem.

Zapis Wojciecha Szysiucha Sumitka z Myszkiem Szackiem o połowicę gruntu z chałupą Szysińskiego.

Działo się to w Pawłowie dnia 10 września w roku 1656⁷⁰.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu burmistrzu, Pietrze Przegalińskim, Iwanie Jarmoliku i przy ławnikach: Janie Nakielskim, Iwanie Biłanie, Janie Kocyjanie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Misko Szacko i z żoną swą Reiną zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z повинnymi swemi. Zeznał [s. 67] [.....] ogroda Szysińskiego wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani повинnym swoim tę część, która na niego przysłała po Janie Sisce dziadu jego, tego Mikołaja. Przedał pomienionemu Wojciechowi Sumitkowi, także i żenie jego Jagnie. Przedał za sumę złotych dwanaście monyty i liczby polskiej. Który ten grunt ma się w sobie wszere^a i wzdłuż, z jedn[ej] strony miedzę Wojciechowej Szysi[uc]hy i synów jej Jana i z drugim^b eccta^c, z drugiej strony ulicy Pastewniczej, wzdłuż od ulicy Chełmskiej, a kończy się po pastewnik miescki. A ten dom z jednego budowny, tak chałupa z komorą jedną temu należy Wojtkowi Sumitkowi, a druga tej Wojciechowej Szysiuchy. Tak podaje ten Misko Szacko, jako sam miał od dziada swego i w garnie⁷¹ przyznaje, że miał w[ol]ność ten Misko. Taką wolność daje i bratu swemu Wojtkowi. Któremu to Wojciechowi Sumitkowi wolno tego połowicy gruntu zażywać wiecznymi czasy i z żoną swoją Jagną, p[rze]dać, zamieniać, darować, jako mo[że] ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Wojciech i świadomym założył.

Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa przysięg[ły].

50

Stan strony 67: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. wszere.

^b Słowo nadpisane we właściwym miejscu.

^c Słowo niejasne.

⁷⁰ Wpis dokonany z opóźnieniem.

⁷¹ Słowniki języka polskiego tego terminu nie notują.

[.....] Skickiego z Janem [Pogonowskim]^a

Działo się w Pawłowie dnia 10^b września w roku 1656⁷².

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu, burmistrzu naten-
czas z niego rezydencyi [je]go i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Pietrze
Przegalińskim burmistrzu i przy ławnikach: Janie Nakielskim, Iwanie Biłanie, Janie
Kocyjanie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanem stanąwszy, Jan Pogonowski –
pisarz pawłowski zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na
to naradziwszy z sum[nie]niem swoim i z повинnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał
połowę gruncika Skickiego temu Pilipowi Kuźmиковi i żenie jego Orince. Przedał
za sumę złotych dziesięć wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani działkom
swojem, ani повинnym swoim. A ten gruncik w zastawie był u Jana pisarza we
złotych ośmi od Jana Skickiego, a [na] ostatek podatki ten Jan pisarz dawał przez lat
kilkę z tego gruntu, choć nie powinien był dawać. Jako Skicki wyszedł⁷³ z Pawłowa,
a też także w ostatku przyszło puścićzną po bracie swoim. I tak sprzedał ten gruncik,
tę połowę gruntu. Który ten gruncik ma się w sobie wszere i wzdłuż z jednej [s. 69]
[.....] [...]skiego a z drugiej [strony miedze] Myszka znłn [?]. Wdłuż poczyna [się]
od ulicy, a kończy po rzekę i pole popowe. Któremu to Pili[powi] i żenie jego wolno
tego połowy gruntu zażywać, przedać, da[ro]wać, zamieniać, jako może ku swemu
pożytk[owi] obrócić. Na co ten Pilip i świadomym założył.

Jan Pogon[ow]ski pisarz m[ie]ski przysięg[ły].

Zapis Iwana Szacyka z Woli z [Krzy]wej⁷⁴ o dom Bosaków z Futą Miko[ła]jem.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 kwietnia w roku 1661⁷⁵.

51

Stan strony 68: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwia pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

Stan strony 69: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwia pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a *Opustka pisarza.*

^b *Liczba nadpisana we właściwym miejscu.*

⁷² *Wpis dokonany z opóźnieniem.*

⁷³ *Opuścił miasto.*

52

Stan strony 70: ubytek górnego brzegu strony i miejscowe wyjaśnienia atramentu uniemożliwiają pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a *Pod ostatnim wierszem na tej stronie inną ręką brązowym atramentem dopisano: połowice.*

⁷⁴ *Wzmianka dotyczy wsi królewskiej Krzywowoli.*

⁷⁵ *Od 10 IX 1656 r. do 20 IV 1661 r. ława sądowa nie zbierała się (wojna polsko-szwedzka).*

Przy urzędzie miesckim pawłows[kim], przy Iwanie Jarmoliku burmi[strzu], Mikołaju Korpichu, Tymoszu Dem[czu]ku⁷⁶ i przy ławnikach: Matiaszu [Dą]browie⁷⁷, Matiaszu Kołaczu⁷⁸, Marci[nie] Woleńskim⁷⁹, Wawrzyńcu Kuśmirzu⁸⁰ i przy innich ludziach godnich. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Mikołaj Futa i z żoną swą Reiną i z dziatkami swemi, zeznali dobrowolnie, nie z ż[ad]nego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i z повинnymi swemi. Zeznali, iż przedali dom swój własny z połowicą^a [s. 70] [.....] [nic] sobie n[ie] zostawując, ani dziatkom, ani powinn[em] swoim. Przedały pomienionemu Iwanowi Szackowi z Woli. Przedali za sumę złotych dwadzieścia monyty i liczby polsk[iej]. Który ten dom i z połowicą gruntem ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jed[nej s]trony miedze Sidora Tołstycika, a drugiej miedze Matiasza Korpicha tegoż gruntu należącego. Wzdłuż poczyna się od ulicy Chełmskiej, a kończy się do rzeki. Któremu to Iwanowi Szackowi wolno tego połowicy gruntu zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Iwan Szacko i pamiętnym umocnił sobie.

Jan Pogonowski pisarz.

53. s. 70–71.

[20 IV 1661]

Zapis Chwiedora Biławki z Woli z Krzywej o połowicę ogroda Sobiecielowskiego z Maćkiem Korpichem i z Kociubianką^a.

Działo się w Pawłowie dnia 20 kwietnia w roku 1661.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu Mikołaju Korpichu, Tymoszu Demczuku i przy ławnikach: Marcinie Woleńskim, Matiaszu Kołaczu, Matiaszu Korpichu⁸¹ i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Katarzyna Korpiszka Janowa z synem swoim

⁷⁶ Tymosz Demczuk – jako rajca notowany we wpisach w latach: 1661–1662, 1664–1665, 1672, 1679, 1683, 1686.

⁷⁷ Matiasz Dąbrowa – jako ławnik wymieniany we wpisach w latach: 1661, 1664–1667, 1670, 1677–1680, 1682.

⁷⁸ Matiasz Kołacz – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1661, 1664–1666, a jako rajca – w latach: 1667, 1669–1670, 1672, 1677–1682, 1684, 1686, 1689–1691, 1693, 1695.

⁸⁰ Wawrzyniec Kuśmirz (Kuśmirek) – jako ławnik wymieniony we wpisie z 1661 r., a jako rajca – we wpisach z lat: 1665–1667, 1669–1670, 1672.

53

Stan strony 71: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Wpis przekreślony krzyżykiem.

⁸¹ Matiasz Korpich – jako ławnik występował we wpisach z lat: 1661, 1664, zaś jako rajca w latach: 1665, 1669.

Matiaszem, tak też i Katarzyna Kociubianka, zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszen[ia], dobrze się na to naradziwszy [s. 71] [.....] i z повинными swemi. Zeznali, iż sprzedali połowę ogroda Sobiecie[low]skiego wiecznymi czasy, nic so[bie] nie zostawując, ani działkom, ani повинным swoim. Przedali pom[ie]nionemu Chwiedorowi Biławce do Woli Krzywej za sumę złotych szesnaście monity i liczby polskiej. Któ[re]mu to Chwiedorowi Biławce i żenie jego i działkom wolno tego połowicy gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. A ta częśćka ma się w sob[ie] wszerz i wzdłuż, z jednej strony między Wasylczukowej, a z drugiej strony m[ie]dze Iwana Szacka, Wzdłuż od uli[cy] Chełmskiej, a konci się do rzyki. Na co sobie ten Chwiedor i pamięt[nym] umocnił.

Jan Pogonowski pis[arz] pawłowski przysięgły.

54. s. 71–72.

[28 I 1662]

Zapis Matiasza Kołacza z Kliniukiem Grzegorzem o połowę chałupy i połowę gruntu^a.

Działo się w Pawłowie dnia 28 stycznia^b w roku 1662.

Przy urzędzie miesckim p[aw]łowskim, przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu, przy Miko[ła]ju Korpichu, Tymoszu Demczuku i przy ławnikach: Marcinie Woleńskim, [s. 72] [.....] ludziach godnej wiary, prz[y Ja]kubie Kliniuku, Mikołaju Fo[...]^c. Przy tymże urzędzie zwyż m[ia]nowanym stanąwszy, Grzegorz Kliniuk i z żoną swą Maryną, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego -przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swem i żoną i z повинными swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę domu swego ^d[ojczystego w rynku]^d z dwiema częściami ogroda. Przedał za sumę złotych dwadzieścia monity i liczby pol[sk]iej. Przedał wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani działkom, ani повинным swoim. Który się ten grunt ma w sobie wszerz i wzdłuż, z jednej strony między części Derażniowskiej, a z drugiej między Jakuba Kliniuka. Wzdłuż poczyna się od rynku, a ko[ń]czy się po grunt Jarmolików. Któremu to Matiaszowi Kołaczowi i żenie jego Elżbiecie^e i działkom jego wolno tego gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Kołacz i świadomym umocnił.

54

Stan strony 72: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Na stronie 71 wpis przekreślony znakiem krzyża, a na stronie 72 dodatkowo 2 skośnymi liniami.

^b Or. sticznia.

^c Ucięcie prawego brzegu strony przy oprawie uniemożliwiające odtworzenie nazwiska.

^d - ^d Or. ojczystego w rinku.

^e Or. Chelźbycie.

[.....] z Matiaszem Kołaczem.

[...] ^a Kołacz sprzedał części, które miał od Grzesia Klimuszki^b.

Działo się to w Pawłowie die 7 stycznia 1664^c.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu i przy Mikołaju Korpichu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistr[zu] i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu, Matiaszu Korpichu, Matiaszu Dąbrowie i przy inszych ludziach wiary godnych. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Kołacz z żoną swą Elżbietą, naradziwszy się z sobą, bez żadnego przymuszenia, iż sprzedał połowę domu, który miał kupno od Kliniuka. Prze[dał] Jakubowi Kliniukowi za sumę złotych polskich dwadzieścia 5. Którą sprzedał wiecznymi czasy. Który część ani żona Kołacza, ani dziatki jego i przyjacie[le] upominać się nie mają. Które[mu] to Jakubowi Klinowi⁸² i żenie je[go] Jagnie i dziatkom jego wolno [te]go gruntu zażywać, sprzedać, z[amie]niać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi być^d. Na to Kliniuk Jakub świadomym sobie umocnił^e.

[.....] Działo się to w Pawłowie die 7 stycznia 1664.

Przy urzędzie miesckim pawł[owskim], przy Iwanie Jarmoliku burmistrzu^a, przy Mikołaju Korpichu burmistrzu^b, przy Tymoszu [Demczu]ku^c burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu, Ma[tiaszu Ko]rpichu, Matiaszu Dąbrowie i przy innych ludzi wiary godnych. My nie sprosili wielu ludzi godnych wiary [.....]. Przy tym urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, [.....] z żoną swoją Anną, bez żadnego przymuszenia i z dziat[kami swe]mi zeznał, iż sprzedał gruntu część [...] Czelinowskiego

55

Stan strony 73: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie 1 lub 2 pierwszych wierszy wpisu. Zmiana duktu pisma wskazuje na zmianę osoby pisarza miejskiego.

^a Wyraz nieczytelny.

^b Lekcja niepewna z uwagi na małą czytelność nazwiska.

^c Po dacie inną ręką dopisek: Jakuba Kliniuka.

^d Lekcja niepewna z uwagi na niewyraźne pismo.

^e Na końcu wpisu nieczytelny podpis pisarza.

⁸² Pisarz użył wymiennie 2 form nazwiska: Kliniuk (potomek Klina) i Klin.

56

Stan strony 74: ubytek lewego i górnego brzegu strony oraz wyblaknięcie atramentu i mało czytelny charakter pisma uniemożliwiają pełne odtworzenie jednego wiersza wpisu.

^a Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem wpisu.

^b Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem wpisu.

^c Lekcja niepewna – niewyraźne pismo.

Jadamowi Koszykowi wiecznymi czasy za sumę polsk[ich] złotych 20 polskich. Które[go] gruntu ani brat żaden Czelino[wski], ani przyjaciel na tym się ująć nie może, to wszystko Czeli[...] zastępuje i ukazuje na połowie półlanka [.....] swoich i którym [...] może, który [.....] działki [...] który żaden upominać się nie może. Któremu to Jadamowi Koszykowi i żenie jego [Elżbiecie^d] wolno będzie zażywać, sprzedać, mieniać, darować. Jako może ku pożytkowi najlepszemu obrócić. Na co Jadam Koszyk świadomym swoje umocnił.

57. s. 75–76.

[1664]

[.....] Działo się to w Pawłowie d[nia] [...] ^a 1664^b.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Iwanie Jarmoliku bur[mistrzu] i przy Mikołaju Korpychu burmistrzu i p[rzy] Tymoszu burmistrzu i p[rzy] ławnikach: Matiaszu Koł[aczu], Matiaszu Korpiszu przy Ma[tiaszu] Dąbrowie, przy ludziach wiary godnych. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym [sta]nawszy, Jadam Koszyk i z żoną swą Elżbietą, naradziwszy się ze [...] i z przyjaciółmi swojemi, nie z żadnego przymuszenia, [.....] u pomienionego [...] wiecznymi czasy, czego sobie życzymy według stanu Bożego, sprzedał [...] grunt za złotych polskich 30 bacz[...] ^c Panie Boże zobopólne błogosławienie. Któremu to Stachowi Koszykowi i grunt jego [...] wiecznymi czasy [...] Zwoleńskiemu, któremu [.....] zapisano [.....] Koszowi, że mi dał złotych [.....] ostatek ma [...] [s. 76] [.....] któremu Stasiowi [Kosz]owi^d, jako może być ku swemu pożytkowi. Koszyk [.....] założył^e.

^d *Opustka pisarza.*

57

Stan strony 75 ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu. Od wpisu 57 zmiana duktu pisma wskazująca na zmianę pisarza miejskiego (Jan Pogonowski).

Stan strony 76: ubytek górnego brzegu strony, wyjaśnienie atramentu i nieczytelne pismo uniemożliwiają pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a *Niemożliwość odtworzenia daty dziennej i miesięcznej z uwagi na wyblaknięcie atramentu.*

^b *Domyślny odczyt daty rocznej wpisu.*

^c *Część wyrazu nieczytelna z uwagi na wyblaknięcie atramentu.*

^d *Odczyt domyślny.*

^e *Pod wpisem dopisane inną ręką: Zapis Trocia Swinczuka.*

58. s. 76–77.

[22 II 1664]

Zapis Trocia Świńciuka z Chwiedorem Terechem o chałupę z ogrodem w roku 1664 dnia 22 lutego.

Działo się przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Tymoszu Demczuku za rezydencyi jego będący i przy Iwanie Jarmoliku burmistrzach^a będący i przy ławnikach: Matiaszu Korpichu, Marcinie Woleńskim, Chrycu Choszwiuku⁸³, Matiaszu Kołaczu i przy ojcu Siemionie swiaszczeniku⁸⁴ Słowieńskim cerkwi pawłowski, Wawrzyńcu Kuśm[ierz]u,

Grzegorz Kłiniuku i przy innych ludziach będący. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Chwiedor [Te]rech i z żoną swoją Orinką zeznał [do]browolnie, nie z żadnego przymuszenia będący. Zeznał, iż sprzedał swój dom z ogrodem i ze wszystkimi przyległościami będący, do tego domu należący. Przedał za sumę złotych piętnaście już zapłaconych, nic sobie nie zostawując ani żenie, ani działkom, ani powinnym sw[em]. [s.77] [.....]sławet[nemu] Trociowi Świńczukowi. Któremu Trociowi Świńczukowi wolno tego domu i z gruntem zażywać wiecznymi czasy i z żoną i z powinnimi jego będącymi. A ten dom ma się w sobie z ogrodem wszersz i wzdłuż między miedzami będącymi, z jednej strony miedze Wojciecha Wójcika z Korbutowej Woli, a z drugiej strony miedze Jawki Janowej Mazurowej. Wdłuż poczyną się od ulicy, a kończy się do pastewnika miesckiego po rzykę. Któryn to Troć sobie zapisał i umocnił i pamiętnym założył. Któremu Trociowi wolno tego gruntu zażyw[ać], sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

Jan Pogonowski, pisarz pawłowski.

59. s. 78.

[20 III 1664]

[.....] Zapis [...] [ze] [Świń]czukiem o ogród Terechowski^a.

Działo się to w Pawłowie AnnoDomini 1664 die 20 marcii.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu – burmistrzu, przy Timoszu Demczuku – burmistrzu i przy Jarmoliku Janie – burmistrzu i przy

58

Stan strony 77: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. burmistrzach.

⁸³ Chryc Choszwiuk (Choszwa) – *jako ławnik występował we wpisach z lat: 1664–1665, 166, 1679–1680, 1682, zaś jako rajca – w latach 1683–1684.*

⁸⁴ Siemion Słowieński – *duchowny cerkwi unickiej w Pawłowie; por. Linde, Słownik, t. V, s. 512.*

59

^a *Lekcja niepewna z uwagi na słabą czytelność nazwiska.*

ławnikach: Matiaszu Dąbrowie – ławniku i przy Hricu Hoszwie – ławniku i przy innych ludziach godnych wiary. Przy^b tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Troć Świńczuk zeznał dobrowolnie, bez żadnego przymuszenia, iż sprzedał grunt i chałupę Matiaszowi Gołaczowi za sumę złotych polskich 30, od między Mazurowskiej, od drugi między Głębowskiej, iż sprzedaje Troć Świńczuk Matiaszowi Gołaczowi wiecznymi czasy i żenie i działkam swoim. Umocnił Gołacz^c, iż temu Gołaczowi Matiaszowi wolno tego gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować. Jako by mogło ku najlepszemu pożytkowi być. Na co dla wiary lepszy świa[do]mym zakłada^d.

60. s. 79.

[1 V 1664]

[.....] [Zapis]^a [...] o łąkę pod krzyżem.

Działo się [to] w Pawłowie dnia pierszego maja w roku 1664.

Przy urzędzie m[iesc]kim pawłowskim, przy panu burmist[rzu] Tymoszu Demczuku, za rezydencyi^b jego będący i przy Iwanie Jarmoliku i ławnikach: Matyjaju Dąbrowie, Wojciechu Baranowskim⁸⁵, Wawrzy[ńcu] Tołstyciku⁸⁶. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Iwan Wołczuk zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z działkami swemi i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał łąkę swoją własną w krzyżu Marciniowi Woleńskiemu. Przedał za sumę złotych czternaście już zapłaconich, monyty i liczby polskiej. Która ta łąka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze pańskiej, a z drugi[ej] strony miedze Mikołaja Korpicha. Wzdłuż poczyną się od krzyża, a kończy się po granicę kraszeńską. Któremu to Woleńskiemu i żenie jego i działkom wolno tej łąki zażywać, sprzedać, darować, zamieniać. Jako może, ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co ten Woleński i świadomym założył^c.

Jan Pogonowski, pis[arz] pawłowski przys[ię]gły podpisuje się.

^b Or. przy.

^c Wyraz nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^d Pod ostatnim wierszem wpisu dopisano inną ręką: A[nno] 1749 ws posito.

60

Stan strony 79: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Odczyt domyslny.

^b Or. zezydencyi.

^c Or. założył.

⁸⁵ Wojciech Baranowski – jako ławnik wymieniony jedynie w tym zapisie.

⁸⁶ Wawrzyniec Tołstycik – jako ławnik wymieniony jedynie w tym zapisie.

Zapis [.....] [Zawadką^a] Stanisławem o połowę płuski Korpiszowskiej, która była w zastawie u tego Zawady Stanisława we złotych 20. Teraz przyznali sobie dziedzicy.

Przed [u]rzędem Anna Korpiszicha Piotrowa i z synem swoim Wawrzyńcem i swoim dziewierzem⁸⁷ Krzysztofem zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia wiecznymi czasy do zapisu wie[czn]ego przed urzędem^b. Działo się to przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu, Tymoszu Demczuku, Matiaszu Korpychu burmistrz^c przy ławnikach: Matiaszu Dąbrowie i przy Matiaszu Kołaczu i przy innich ludziach godnych wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Stanisław Zawadka^d i z synem swoim Wawrzyńcem i swojemi zastawnikami: Karpiszem Wawrzy[ńc]em, Krzysztofem – stryjem jego i matką tego Wawrzyńcu – Anną. Który był zastawił ociec tego Wawrzyńca we złotych dwudziestu u tego Zawady^d Stanisława. Teraz przyznali wiecznymi czasy, że przedali dziedzicy wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom, ani powinnym swoim. Zeznali, iż przedali za sumę złotych dwadzieścia i sztery [s]. [s. 81] [.....] Przedali pomienionemu Jadamowi Koszykowi, także i żenie jego Elźbiecie^e. Któremu to Jadamowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tej połowy płuski zażyw[ac], sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi^f obrócić. Która ta połowa płuski ma się w sobie wszersz i wzdłuż, i jednej strony miedze Klebaniego przymiarku, a z drugiej stronę miedze Stanisława Koszyka, brata jego. ^g[Któremu to Jadamowi i żenie jego wolno tej połowy płuski⁸⁸ zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić]^g. Na co ten Jadam Koszyk i świadomym założył, a to się działo w roku 1664 dnia 3 października.

61

Stan strony 80: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie jednego wiersza wpisu.

^a Koniektura wydawcy – zob. stan strony 80.

^b Wstępna część wpisu odznaczona linią poziomą od dalszej części tekstu.

^c Wyraz nadpisany nad zasadniczym wierszem.

^d Pisarz zamiennie użył 2 form nazwiska: Zawadka i Zawada.

^e Or. Chalźbiecie.

^f Or. Pożydkowi.

^g ^g Formuła powtórzona przez pisarza.

⁸⁷ Dziewierz – brat męża, szwagier (zob. Linde, Słownik, t. I, s. 613).

⁸⁸ Płuska – pole orne o powierzchni mniejszej niż płosa, mająca powierzchnię 12 zagonów (por. Kryński, Niedźwiedzki, Słownik języka polskiego, t. IV, s. 263).

Zapis Chryca^a Postułyka o ogród Bibikowski i z połówką Chromuły^b.

Działo się w Pawłowie dnia 1 października w rok 1664⁸⁹.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu – burmistrzu, Tymoszu Demczuku, Matiaszu Korpichu, Iwanie Jarmoliku i przy ławnikach: Mat[ia-szu] Kołaczu, Matiaszu Dąbrowie, Marc[inie] Woleńskim. [s. 82] [.....] Przy [tymże urzę]dzie zwyż miano...^c stanąwszy, Połaska Waśkowa Chromuła⁹⁰ i z córką swoją Katarzyną, zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to nara-dziwszy z sumnieniem swoim i z [po]winnymi swemi. Zeznała, iż przeda[ła] swój ogród^d, który miała po mężu swoim Waśkiem i świekra⁹¹ swego Pawła. Zeznała wiecznymi czasy, iż przedała pomienionemu Chrycowi Postułykowi i żenie jego Katarzynie. Przedała za sumę złotych 24 monyty i liczby polskiej. Któremu to Postułykowi wolno tego gru[ntu] zażywać, przedać, zamieniać, darować. Jako może ku swemu [na]lepszemu^e pożytkowi obrócić. Który ten ogród ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze Fabiana K[...]^f, a z drugiej stronę miedze Grzegorza Papirni. Poczyina się od ulicy Chełmskiej, kończy się po rzekę. Na co ten Postułyk i świadomem^g umocnił.

Jan Pogonowski notarius^h iuratus pawłowiensis.

Przy tym zapisu podymuje się ten Ch[ryc] Postułyk ciężary wszystkie, tak mies-ckie, jako i pańskie robo[ci]zny, podatki odbywać, kiedy przypadną.

62

Stan strony 82: ubytek gónego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie jednego wiersza wpisu.

^a Or. Chricza.

^b Tytuł wpisu odkreślony od dalszej części tekstu linią poziomą.

^c Wyraz nieskończony, winno być: mianowanym.

^d Or. ogrunt.

^e Or. najlepszszemu.

^f Lewy brzeg strony wszyty w oprawę; niemożliwość odczytania nazwiska.

^g Or. świadomeme.

^h Or. nonotarius.

⁸⁹ Wpis dokonany z opóźnieniem.

⁹⁰ Być może był to przydomek informujący o kalectwie Połaski Waśkowej (chromać – kuleć).

⁹¹ Świekra – teściowa, matka męża (zob. Niedźwiedzki, Król, Słownik języka polskiego, t. VI, s. 779).

[.....] ogród^a Moszkówny.

Działo się to w Pawłowie dnia 5 lut[ego] w roku 1665.

Przy urządzie mie[sc]kim pawłowskim, przy burmistrzach: Mikołaju Korpichu natenczas za rezydencyi jego będącej, Tymoszkę Demczuku, Matiaszu Korpychu, Wawrzyńcu Kuśmirku⁹² i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu, Chrycu Choszwiuku, Fabianie Guzie⁹³ i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urząd[ie] zwyż mianowanym stanąwszy, Katarzyna Moskwianka i [ze] swoim zastawnikiem Janem Mazurem, który miał sumę na tym grunc[ie] Moskwiańskim złotych 21 bez groszy półośmiu⁹⁴ ten Jan Mazur. A teraz sumy swojej ustępując złotych^b szkodując złotych 12 i groszy 20 i półtrzecia⁹⁵, puszcza^c jeno swoją sumę za złotych czterenaście, które ma na tych dobrach Moskwiańskich on i ta dziedzicha^d Moskwianka, do[bro]wolnie zeznała i [ze] swojemi powinnymi. Zeznała, iż sprzedała wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani powinnim swoim. Przedała za sumę złotych dziesięć pomienionemu Jadamowi Koszykowi i żenie jego Ch[al]szce. A ten Jadam wrócił i tę sumę temu Janowi Mazurowi. Na co te[mu] Jadamowi przy przypisujem z[ło]tych wszystkim mianowanych, z wydaniem i zapisem złotych czterdzieści i jeden monety i lic[zby] polskiej. Któremu to Jadamowi Koszykowi i żenie jego i dzia[tkom] [s. 84] [.....] jego [.....] sprzedać, zamienić, d[ar]ować, ^e[jako może]^e ku swemu nalep[sze]mu pożytkowi obr[ócić]. Który ten grunt ma się w sobie wzdłuż i wszerz^f. Poczyna się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po rzekę. Wszersz z jednej strony miedze Garbuszowściny, a z drugiej stronę miedze Jadama Draba. Któremu to Jadamowi Koszykowi wolno i świadomem założyć i umocnić. Na co umocnił i założył.

63

Stan strony 83: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

Stan strony 84: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. *ogród*.

^b Wyraz *przekreślony*.

^c Or. *puszka*.

^d *Winno być: dziedziczka*.

^e - ^e *Opustki pisarza*.

^f Or. *wszer*.

⁹² *W poprzednich zapisach jako Kuśmierz*.

⁹³ *Fabian Guz – jako ławnik wymieniony we wpisie z 1665 r., a jako rajca – we wpisach z lat: 1667, 1688.*

⁹⁴ *Bez siedmiu i pół grosza.*

⁹⁵ *Dwa i pół grosza.*

Zapis Wawrzyńca Głaba z Szumskim

Działo się to w Pawłowie dnia 24 kwietnia w roku 1665.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy burmistrzach będących, Tymoszu Demczuku, Mikołaju Korpichu, Wawrz[yńc]u Kuśmirku, Matiaszu Korpichu i przy ław[n]ikach: Matiaszu Dąbrowie, Chrycu Choszwiuku i przy innich ludziach badan[ych]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy oblicznie i oczywiście, Jakub Szumski i z żoną swoj[ą] U]lijaną i z dziatkami swemi zeznal[i d]obrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumni[en]iem swoim. Zeznali, iż przedali część swą czwartą, część ogrod[a, k]tóra na niego właśnie przynależała, spleacona bratu jego Janowi. Który ten Jakub Szumski dał złotych 6 spleatku temu Janowi, bratu swemu, a teraz przedał ten Jakub i swoją część i tę, co splecił bratu swemu. Przedał pomienionemu Wawrzyńcowi Głabo[wi]. A ten Wawrzyniec Głab właśnie [s. 85] [.....] wolnością, a ta część czwarta ogroda jest kupiona za sumę złotych dziesięć – zapleacona. Która ta część należy właśnie od miedze tegoż Wawrzyńca Głaba. Poczyna się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po miesczki pastewnik. Z drugiej stronę miedze znaczy się Wojciecha Sumitka. Któremu to Janowi Głabikowi⁹⁶, a synowi tego Wawrzyńca, wolno tego czwarty części gruntu zażywać, przedać, zamieniać, jako ku swemu pożytkowi nalepszemu obrócić. A ta część była pusta, leżąca wygon[em], bez płotów żadnych, niegrodzona.

Zapisy Sawki Kucyka, a między Wawrzyńcem Bosakiem o pługę kupioną.

Działo [się]^a przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Tymoszu Demczuku burmistrzu nate[nczas] za rezydencji jego będącej i przy Mikołaju Korpichu burmistrzu, Mikołaju Korpychu burmistrzu^b, Wawrzyńcu Kuśmirku burmist[rzu], ^cMatiaszu Korpichu^c i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu, Ma[tia]szu Dąbrowie, Chrycu Choszwiuku, Marcin[ie] Woleńskim i przy innich ludziach godnych

64

⁹⁶ Przykład derywowania nazwiska syna w formie zdrobnienia nazwiska ojca (patronim z sufiksem -ik); por. L. Citko, L. Dacewicz, *Typy strukturalne antroponimów w XVI-wiecznym województwie podlaskim*, w: *Antroponimia słowiańska*, red. E. Wolnicz-Pawłowska, J. Duma, Warszawa 1996, s. 85.

65

Stan strony 86: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Opustka pisarza.

^b Powtórzenie przez pisarza imienia, nazwiska i funkcji.

^c ~ Personalia burmistrza nadpisane nad bieżącym wierszem wpisu.

[...]d w roku 1665 dnia 26 sirpnia. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Wawrzyniec Bosak zeznał do[bro]wolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i powinnyimi swemi. Zeznał, iż sprzedał częśćkę swoją własną ojczystą jego [s. 86] [.....] [Ku]cykowi i żenie [jego] [...] [i dział]kom jego przeda[ł za] [sumę]e złotych cz[ter]naście już zapłaconich wiecznymi czasy. [Prze]dał, nic sobie nie zostawując, ani powinim swoim. Która ta płużka ma się w sobie wsz[erz] i wzdłuż, z jednej stronę między Jakuba Kliniuka, a z drugiej między Demczuka Tymosza. Wdłuż poczyna się od lasa mie[sc]kiego, a kończy się po granicę bezką. Któremu to Sawce i żenie jego wolno tej płużki zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swe[mu] najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co to sobie i świadomym założył i umocn[ił] ten Sawka.

Jan Pogonowski, pisarz miasteczka Pawłowa przy[się]ły.

66. s. 86–87.

[26 VIII 1665]

Zapis Marcina Woleńskiego arendarza z Jadamem Koszykiem o połowę płużki Kuleszowskiej w podarunku^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 26 sierp[nia] w roku 1665.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Tymoszu Demczuku bor[mi]strzu Mikołaju Korpychu burmistrzu, Wawrzyńcu Kuśmirku burmistrzu, Matiaszu Korpychu i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu, Chrycu Choszwiuku, Matiaszu Dąbrowie i przy innych ludziach godnich wiary. Przy tymże urzędzie zwyż [miano]wanym stanąwszy, przy tymże urzędzie, Jadam Koszyk i z żoną swoją Chalszką i z działkami swemi zeznał dobrowoln[ie, n]ie z żadnego przymuszenia, dobrze się [na] to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnyimi swemi. Zeznał, iż darow[ał] p[ł]owę płużki swojej własnej Kuleszowskiej. Darował wiecznymi czasy pomienionemu Marcinowi Woleńskiemu arendarzowi pawłowskiemu i żonie^b jego Ulijannie i działkom jego. Która ta połowa płużki ma s[ię] w sobie [s. 87] [.....] z [drugiej]^c stronę między Łachodzina pułłanka. Wdłuż poczyna się od lasa miesckiego, a kończy się po granicę bezką. Któremu to Woleńskiemu wolno tej połowy płużki zażywać i z żoną

^d Wyblaknięcie atramentu; wyraz nieczytelny.

^e Opustka pisarza.

66

Stan strony 87: ubytek lewego i górnego brzegu brzegu strony, niemożliwiający pełne odtworzenie z pierwszych wierszy wpisu.

^a Tytuł wpisu odkreślony od pozostałej jego treści linią poziomą.

^b Or. zienie.

^c Opustka pisarza.

jego i z dziatkami jego wiecznymi czasy. Wolno mu darować, przedać, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Woleński i świadomym założył.

67. s. 87–88.

[10 II 1666]

Zapis Wojciecha Struka Wójci[ka] [...] ^a swoją z siostrą z Barbarą.

Działo się to w Pawłowie w roku 1666 dnia 10 lutego.

Przy urzędz[ie] miesckim pawłowskim, przy Mikołaju Korpichu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistrzu, Wawrzyńcu Kuśmirkowi burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu^b, Dąbrowie, Jadamie Drabie, Fabianie Guz[ie] i przy Janie Piskorzu⁹⁷ i przy Wawrzyńcu Głąbie⁹⁸ i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędz[ie] zwyż mianowanym stanąwszy, Barbara z mężem swoim Jadamem, a [sio]stra tego Wojciecha Struka, zeznała d[ob]rowolnie, nie z żadnego przymuszenia, z powinnymi swojemi, a miano[wi]cie z Wawrzyńcem Głąbem i dziatkami jego. Zeznały wiecznymi czasy, iż puścili ten dom z ogrodem i z ko[lo]nią i z połoską Szysińską i z po[ło]wicą cholwarka Kuźmińskiego. Puściła pomienionemu Wojc[ie]chowi Strukowi, a bratu swemu rodzonemu w tej sumie której [s. 88] [.....] po bracie [ie] [...] Barbary a bra[ta] [...] ^c tego Wa[wrzyń]ca Głęba, którzy teraz obopólnie na[ra]dziwszy się, puścili wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkam, ani powinnym swoim. Któremu to Wojciechowi Strukowi Wójcikowi wolno tych dóbr zażywać i z żoną swoją Anną i z dziatkami jego wiecznymi czasy. Który ten dom z ogrodem ma się w sobie wszecz i wzdłuż z jednej strony gruntu władyków⁹⁹, a z drugiej stronę gruntu Kołacza. Wdłuż się poczyną^d od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pastewnik miescki. A ta Barbara, bratowa tego Głęba Wawrzyńca, puściła łąkę na

67

Stan strony 88: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Wyraz nieczytelny.

^b Or. Matyaszu. Nazwisko przekreślone.

^c Wyraz nieczytelny.

^d Or. pocina.

^e - ^e Część zdania nadpisana brązowym atramentem nad następnym wierszem wpisu.

⁹⁷ Jan Piskorz – jedyny wpis z personaliami tego ławnika.

⁹⁸ Wawrzyniec Głąb – jako ławnik wymieniony we wpisach z lat: 1666, 1670, 1672, 1678–1684, 1686–1687, 1689, 1695.

⁹⁹ Władyka – biskup cerkwi greckiej (prawosławnej); zob. Linde, Słownik, t. VI, s. 348). Wzmianka ta potwierdza istnienie w Pawłowie w II połowie XVII w. diaspory prawosławnej oraz posiadanie tam przez chełmskiego biskupa prawosławnego działki gruntu.

Bilsku Sobiecielowską temu Wawrzyńcowi Głębowi i synowi jego Janowi wiecznymi czasy. Leguje i zapisuje, które miała dożywocie na tej łące ta Barbara po mężu swoim pierszym^e i gruntowe dobra, co miała dożywocie, na nich pola dobrego^e. Któremu to Wojciechowi Strukowi, a bratu tej Barbary, wolno tych gruntów zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemużytkowi obrócić.

68. s. 88–89.

[9 IV 1666]

Zapis Marcina Woleńskiego z Nakielskim o Rymarzowszinę kupioną^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 9 kwietnia w roku 1666.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wawrzyńcu Kuśmirku bur[m]istrzu i przy Mikołaju Korpichu i [Ty]moszu Demczuku burmistrzach i przy ławnikach: Matiaszu Kołaczu [s. 89] [.....] przy [...]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Jan Nakielski zeznał dobrowolnie nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swojemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogrodu Rzymowskiego, którego miał po żonie swojej, co dożywocie spłacił swemi pieniędzmi. Teraz ta połowa ogrodu była w zastawie u tegoż Woleńskiego we złotych dwunastu i dwi^b, teraz już dopłacił złotych 8, czyni suma złotych dwadzieścia i dwa z utra[tą] jego. Na co ten Nakielski przyz[nał] wiecznymi czasy, że sprzedał za tę sumę złotych dwadzieścia i dwa. K[tó]ra ta połowa ogrodu ma się w sobie wszerz i wzdłuż^c z jednej stronę miedze ogrodu Bębenkowskiego, a z drugiej stronę miedze Koszyka Stanisława. Wzdłuż poczyną się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po pastewnik miescki. Któremu to Woleńskiemu i żenie jego i działkom wolno tego połowy gruntu zażywać, sprzedać, zami[eniać], jako może ku swemu [najlepszemu]żytkowi obrócić.

69. s. 89–90.

[24 I 1667]

Zapis Trocia Świńczuka o ogród z [Be]ganem^a.

Działo się w Pawłowie dnia 24 styczni[a] w roku 1667.

68

Stan strony 89: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Tytuł zapisu odkreślony od zasadniczego tekstu linią poziomą.

^b Lekcja niepewna – niewielki kleks miejscowy przysłaniający część wyrazu.

^c Or. zdłuż.

69

Stan strony 90: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 wierszy wpisu.

^a Tytuł zapisu odkreślony od zasadniczego tekstu linią poziomą.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wawrzyńcu Kuśmirku b[ur]mistrzu, Mikołaju Korpichu starym, Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Fabianie Guzie bur[mi]strzu i przy ławnikach: Matiaszu Dąb[ro]wie, [s. 90] [.....]. ^b[Przed tymże urzędem zwyż]^b [miano]wanym stanąwszy, [...] ^ci żoną [Ma]ruszką, zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swymi. Zeznali, iż sprzedały swego gruntu własnego połowę Kwaszowskiego ogroda wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, ani działkom, ani powinnim swoim. Przedali pomienionemu Trociowi Świńczukowi i żenie jego Orince. Przedali za sumę złotych piętnaście już zapłaconich. Który ten połowa ogroda ma się w sobie z jednej stroni miedzę tegoż Hryca Begana, a z drugiej strony miedze Hryca Czeleja. Wzdłuż poczyna się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pastewnik pański. Któremu to Trociowi i żenie jego Orince wolno [te]go połowy ogroda wieczniami czasy zażywać, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Na co sobie ten Troć i świadomym założył.

70. s. 90–91.

[1 XI 1670]

Zapis Oleska Koźlika z Kalecicha.

Działo się to w Pawłowie dnia 1 listopada w roku 1670.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Pietrze Suchorskim, Wawrzyńcu Kuśmirku burmistrzu i przy ławnikach: Matysu Dąbrawie, Wawrzyńcu Głąbie, ^a[Pawle Szuchu]^a, Wojciechu Baranie¹⁰⁰, Jędr[ze]ju Szokałe¹⁰¹, Jakubie Kliniuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym [st]anąwszy, Zofia Stanisławowa Kalecicha [ze]znała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznała, iż sprzedała swój gruntu własny połowę^b. Przedała za sumę złotych piętnaście już zapłaconych. Przeda-[ła]^c pomienionemu Oleszkowi Koźlikowi i żenie jego Chwience. Przedała wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, ani powinnym swoim. Któremu to Oleszkowi i żenie

^b - ^b Uzupełnienie brakującego fragmentu tekstu przez wydawcę.

^c Nazwisko nieczytelne.

70

Stan strony 91: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a - ^a Imię i nazwisko przekreślone.

^b Wyraz nadpisany nad zasadniczym wersem wpisu we właściwym miejscu.

^c Or. preda[ła].

^d Wyraz nieczytelny.

¹⁰⁰ Wojciech Baran – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1670, 1672, 1677–1681, 1683–1688.

¹⁰¹ Jędrzej Szokała – jako ławnik wymieniony jedynie w tym wpisie.

jego wolno tego gruntu zażywać [s. 91] [.....] swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który ten grunt ma się w sobie wszerek i wzdłuż, z jednej strony między gruntu wójtowskiego Wojciecha Zawady, z drugiej strony między Jakuba Kozana. Wzdłuż poczyną się od ryn[ku] miesckiego, a kończy się po pastewnik miescki, ale tego gruntu połowę Mazurówny [...]d wolen jest połowa.

71. s. 91.

[21 VII 1669]

Zapis Grzesia^a Kliniuka o Kołto[w]szczyne, co mu zapisał teść^{cb} Jan Nakielski. Działo się to w Pawłowie dnia 21 lipca w roku 1669¹⁰².

Przy urzędzi[e] miesckim pawłowskim, przy Matia[szu] Korpichu burmistrzu i przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wawrzyńcu Kuśmirzu i przy ławnikach: Jakubi[e] Kliniuku, Chricu Choszwie, Janie Po[go]nowskim pisarzu pawłowskim. Stan[ąw]szy Jan Nakielski przed ten urząd mianowany, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż zapisał połowę ogroda i z chałupą Kołtowskiego swoim działkom, Maryn[ie] córce swojej i zięciowi swemu Grzegorzowi Kliniukowi wieczny[mi] czasy, a drugie dzieci Nakielski[ego] nie mają się tam nic upominać u tego Grzegorza, jeno^c. Jeno je[mu] samemu i córce zapisuje w[ieczny]mi czasy ten Nakielski, a dział[ki] aby też miały baczenie na ojca swego w starości jego podupadłego.

72. s. 92.

[22 IV 1672]

[.....] Działo się to w Pawłowie dnia 22 [kwiet]nia^a w roku 1672.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matyjaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadamie Koszu¹⁰³ burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kliniuku^b, Marcinie Woleńskim i przy Tymoszu Demczukui przy innich ludziach godnych wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy pospołu, Sieńko Świńczuk i z Janem Dyrdą, zeznał dobrowolnie tenże Sieńko przed urzędem, iż sprzedał połowę ogroda i połowę chałupki Janowi Dyrdzie i żenie jego Barbarze i działkom jego wiecznymi

71

^a Or. Hrzesia.

^b Or. test.

^c Wyraz przekreślony.

¹⁰² Wpis dokonany z opóźnieniem.

72

Stan strony 92: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie z pierwszych wierszy wpisu.

^a Lekcja niepewna – miejscowe pociemnienie strony.

^b Or. Klyniuku.

¹⁰³ Jadam (Adam) Kosz – jako rajca wymieniany we wpisach z lat: 1672, 1678–1681, 1683–1686.

czasy. Przedał za sumę złotych trzynaście monity i liczby polskiej już zapłaconych. Który ten ogród ma się w sobie wszersz i wzdłuż. Tedy ten Jan powinien tego połowę trzymać ogroda od Chupałowej miedze, a poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pastewnik miescki. Podatki mają dawać na poły z sobą. Któremu to Janowi wolno tego gruntu zażywać wiecznymi czasy, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić i dziatkom jego.

Jan Pogonowski pisarz.

73. s. 93.

[20 VI 1672]

[.....] Działo się to w P[awłowi]e dnia 20 czerw[ca] w roku 1672.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu bu[r]mistrzu, Wawrzyńcu Kuśmirzu burmis[trzu] i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, W[o]jciechu Baranie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Zofia Kaleci[cha] zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przym[u]szenia, iż przedała połowę łąki Żuk[ow]skiej na Bilsku Bartkowi Bezrączkowi wiecznymi czasy za sumę złotych 4 już zapłaconych, nic sobie nie zostawując. A ta łąka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej miedze strony Woleńskiego, a z d[ru]giej strony miedze Berożyńskiej. Wzdłuż się poczyną od zapustu pańskiego, a k[on]czy się po granicę kraszeńską.

Jan Pogonowski pisarz przysięgły podpisuje się.

74. s. 93–94.

[8 IV 1677]

Zapis Bartosza Deraźniaka o [...]kę^a Romana Doscoczuka Fabianową, i żony jego, tego Romana, któren kupo[wał] od tego Fabiana Pogo[now]skiego z mężem swem^b Romanem.

W roku 1677 dnia 8 kwietnia.

Działo się w Pawłowie przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Dąbrawie, Wawrzyńcu Głąbie, Marcinie

73

Stan strony 93: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający odtworzenie tytułu wpisu (2 pierwsze wiersze wpisu na stronie).

74

Stan strony 94: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Niemożliwość odtworzenia wyrazu (*prawy brzeg karty wszyty w oprawę*).

^b Or. swiem.

Woleńskim, Wojciechu Baranie, Adamie^c Korpichu¹⁰⁴. [s. 94] [.....] stanąwszy [...], [Ro]manowa zeznała dobrowolnie, a żadnego przymuszenia, nie z żadnego przymuszenia, zeznała, iż sprzedała swoją płosę własną, którą miała kupną własną^d z mężem swoim Romanem od Fabiana Pogonowskim, teraz własną, sprzedała tę część Bartkowi^e Dereźniakowi i żenie jego Maruszcze. Przedała za sumę złotych 7 już zapłaconych monyty i liczby polskiej. Któremu to Bartkowi wolno tego zażywać i żona jego wiecznemi czasy i działkom jego. Zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako przy swoim nalepszemu pożytkowi obrócić. A ta część należy od miedze Biskupskowskim a z drugiej [od] części ogroda Doscoczuwskiego.

75. s. 94–95.

[28 IV 1678]

Zapis Chawryły^a Pascuka o cholwarki dwa z Kościanką Maruszką.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 kwietnia w roku 1678.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Wawrzyńcu [Głabi]e burmistrzu i przy Jadamie Koszu burmistrzu^b i przy Janie Po[go]nowskim pisarzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Janie [...]niku^c. Przy temże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Maruszka [Koś]cianka zeznała dobrowolnie, nie z [ża]dnego przymuszenia, iż sprzedała [s. 95] [.....] pomienionemu [...]d Pascukowi i żenie jego Nastazyi. Przedała za sumę złotych dwanaście monyty i liczby polskiej, nic sobie nie zostawując, ani działkom swoim, ani powinnym swoim. Które te [cholwar]ki mają się wszierz i wzdłuż, z jednej strony miedze Biłana Iwana, a z drugiej strony miedze cholwarka wójtowskiego. A wzdłuż poczyna^e się [od] wygona miesckiego, a kończy się po rzekę. Któremu Chawryłowi Pascukowi i żenie jego Nastazyjej i działkom jego wolno będzie tech cholwarków zażywać, sprzedać, darować zamieniać, jako ku^f swemu nalepszemu pożytkowi obrócić.

^c Or. Jadamie.

^d Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem tekstu we właściwym miejscu.

^e Or. Barktowi.

¹⁰⁴ Adam Korpich – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1677, 1681, 1683–1690, 1695.

75

Stan strony 95: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. Chawłyła.

^b Wyraz nadpisany nad zasadniczym wersem wpisu.

^c Niemożliwość odtworzenia nazwiska; lewy brzeg strony wszyty w oprawę.

^d Wyraz nieczytelny; wyblaknięcie atramentu.

^e Or. pocyna.

^f Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

76. s. 95–96.

[24 VI 1678]

Zapis Jakuba Kulpy o cholwarek wójtowski.

Działo się to w Pawłowie dnia 24 czerwca w roku 1678.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Dąbrowie, Wojci[echu] Baranie, Jakubie Kliniuku, przy Janie Pogonowskim i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Zofia z mężem swoim Iwanem Chubyjem dziedziczka, córka nieboszczyka wójta Zawady¹⁰⁵ pawłowskiego zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia [s. 96] [.....] i z powinnemi swemi zeznała, iż sprzedała cholwarek swój własny ojczysty na zastawiu wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani powinnim swoim. Przedała Jakubowi Kulpie za sumę złotych 8, już zapłaconich monety i liczby polskiej. Który ten cholwarek ma się w sobie wzdłuż i wszyrz, z jednej strony miedze Chawryła Paszczka a z drugiej strony miedzę Biskupka cholwarka^a. Wdłuż poczyn^b się od wygona miesckiego a kończy się po rzykę. Któremu to Jakubowi Kulpie i żenie jego Annie wolno tego cholwarka zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

Jan Pogonowski pisarz podpisuje się.

77. s. 96–97.

[15 XII 1678]

Zapis Bartka Derazojka o cholwarek wójtowski.

Działo się w Pawłowie dnia 15 grudnia w roku 1678.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadamie Koszu^a burmis[trzu] i przy ^bFabianie Guzie burmistrzu^b i przy ławnikach: Wojciechu Baran[ie] Jakubie Kliniuku, Wojciechu Włady[ce]¹⁰⁶ i przy Janie

76

Stan strony 96: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. cholwarkarka.

^b Or. pocina.

¹⁰⁵ Wojciech Zawada – wójt sądowy, zmarł po 1 XI 1670 r. (data ostatniego wpisu ze wzmianką o nim).

77

Stan strony 97: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwia pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Lekcja niepewna – wyraz mało czytelny.

^b – ^b Imię, nazwisko oraz funkcja nadpisane nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

^c Nazwisko nieczytelne; dopis domysłny.

^d Dopis późniejszy inną ręką na dolnym marginesie strony: Romaniuk.

¹⁰⁶ Wojciech Władyka – wymieniony jako ławnik we wpisach z lat: 1678, 1682–1683, a jako rajca we wpisach z lat: 1684–1691, 1693, 1695–1698, 1700, 1703. Brzmienie nazwiska sugeruje, iż w skład ławy sądowej wszedł potomek (może syn) chełmskiego biskupa unickiego, zwierzchnika cerkwi pawłowskiej.

Pogonowskim pisarzu i p[rzy] Stanisławie Ostafiu, Wawrzyńcu Głąbie, Matiaszu [Dąbrowie]^c. Przy temże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Zofija wójtówna z mężem swoim Iwanem Chubijem, dziedziczka, córka nieboszczyka wójta Zawady pawłowskiego, zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy.^d [s. 97] [.....] swój cholwarek oj[czysty wiecz]nymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani działkom swem, ani powinim swoim. Przedała za sumę złotych dwanaście już zapłaconich. Przedała pomienionemu Bartkowi Deraźniukowi i żenie jego Marusce. Który ten cholwarek ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze Soroczynej, a z drugiej strony miedze Marcina Woleńskiego. Wzdłuż poczyną się od dębiny, a kończy się po rzykę. Któremu Bartkowi wolno będzie tego cholwarka zażywać i z żoną swoją i z działkami swemi wiecznymi czasy, zamieniać, przedać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

78. s. 97–98.

[15 XII 1678]

Zapis Wojciecha Władyki o połowę cholwarka Jarmoła.

Działo się to w Pawłowie dnia 15ª grudnia w roku 1678.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Fabianie Guzie burmistrzu, Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Jakubie Kliniuku, Wawrzyńcu Głąbie, Matiaszu Dąbrowie, Chrycu Beganie¹⁰⁷, Stanisławie Ostafijuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Tymosz Jarmolik i z żoną swoją Maruszką i synem swoim Chrycem zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na [to] [s. 98] [....] i z powinnymi swemi, zeznał, iż przedał połowę cholwarka swego własnego, nic sobie nie zostawując. Przedał pomienionemu Wojciechowi Władyce i żonie jego Annie. Przedał za sumę złotych ośmnaście, już zapłaconych monity i liczby polskiej. Który ta połowę cholwarka ma się w sobie wszysz i wzdłuż, z jednej strony miedzę Jakuba Kliniuka, a z drugiej strony miedzę tegoż Jarmoła Tymosza. Wzdłuż poczyną się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzykę. Któremu Wojciechowi Władyce i żenie jego Annie wolno tego połowy cholwarka zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić, a przedał i z osiewkiem zasianem.

78

Stan strony 98: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Lekcja niepewna – mała czytelność daty dziennej.

¹⁰⁷ Chryc Began – jako ławnik wymieniony w zapisach z lat: 1678, 1683.

79. s. 98–99.

[16 XII 1678]

Zapis Wojciecha Barana o ogród wójtowski z wójtówną Zośką [któr]ego^a darowała ogrodem wójtowskim.

Działo się to w Pawłowie dnia 16 grudnia w roku 1678.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kliniuku, Matiaszu Dąbrowie, przy Bartku Deraźniuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Zofia Zawadzianka wójtówna zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim [s. 99] [...] Wojciecha [Barana]^b i siostrę swoją [...] dziełki ich, a żonę Barana Wojciecha [obdaro]wała ogrodem swoim własnym ojcowskim wiecznymi czasy, nic sobie n[ie] zostawując, ani dziełkom, ani powinym swoim. Który ten ogród ma się w sobie wszysz i wzdłuż, z jednej strony między Soroki, z drugiej między Oleszka Kuźlika. Wzdłuż poczyną się od rynku, a kończy się po pastewnik miescki. Któremu to Wojciechowi Baranie i żenie jego i dziełkom jego wolno tego ogroda zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

80. s. 99–100.

[22 III 1679]

Zapis Chryca Postużyka z Gałuszką Jadwigą, córką Gałuszczyka Jakuba o część szóstą cholwarka.

Działo się to w Pawłowie dnia 22 martii w roku 1679.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistrzu starym rajcą i przy ławniku Wawrzyńcu Głąbie, Chrycu Oszwie, Matiaszu^a Dąbrowie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Jadwiga Gałuszcanka zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze^b się na to naradziwszy z sumnieniem swoim. Zeznała, iż sprzedała część s[zó]stą cholwarka Machniukowskiego, co jej

79

Stan strony 99: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu. Miejscowe wyblaknięcia atramentu utrudniają odczyt tekstu.

^a Lekcja niepewna – wewnętrzna część strony wszyta w oprawę.

^b Opustka pisarza.

^c Wyraz nieczytelny.

80

Stan strony 100: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Or. Matjaiu.

^b Or. dobre.

ocieć zabrał u tego Postułyka złot[ych] trzynaście, a ona tylko talara wzięła od tego Postułyka dopłatku i zeznając [s. 100] [.....] uczyniła i wyrok wiecznymi czasy, czyni sumy wszytkiej z skotem^c i [...] złotych ośmnaście. Która ta częśćka jest między miedzami z jednej strony miedze Jakuba Kliniuka, a z drugiej strony miedze Wasyla^d tegoż Chryca Postułyka. Wdłuż poczyną się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzykę. Któremu to Postułykowi wolno tego części zażywać, sprzedać, zamieniać. Jako może, ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić i z żoną i dziatkami jego.

81. s. 100–101.

[27 III 1679]

Zapis Chryca Postułyka z Grzegorzem Kliniukiem o połowicę ogr[od]a i o szóstą część cholwarka Machniukowskiego.

Działo się to w Pawłowie dnia 27 martii w roku 1679.

Przy urzędzie mieskiem pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jada[m]ie Koszu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistrzu starym i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Chrycu Choszwie, Matiaszu Dąbrawie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Grzegorz Kliniuk zeznawa dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia i z powinnimi tego gruntów dziedzicami jako Mielnik Leszko i z żoną swoją Oryszką. Zeznał i pozwolił do zapisu, co byli zastawili u tego Kliniuka, a teraz zapis [...] ^a pozwalają Chrycowi Postułykowi wiecznimi^b czasy za sumę złotych dwadzieścia już zapłaconych monity i liczby polskiej. Która ta częśćka cholwarka z jednej miedze tegoż Postułyka, a z drugiej stronę^c miedze gruntu Wasylczuka. [s. 101] [.....] wo[ln]o tech gruntów zażywać i z żoną jego i z dziatkami jego, sprzedać, zamieniać, daro[wać], jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

82. s. 101–102.

[27 III 1679]

Zapis Adama Kosza o łękę Drabowską na Bilsku z Zajem Janem.

Działo się to w Pawłowie dnia 2[7]^a martii w roku 1679.

^c Lekcja niepewna – niewyraźnie napisany wyraz; zapewne w rozliczeniu był baran (inaczej skot).

^d Wyraz przekreślony przez pisarza.

81

Stan strony 101: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Wyraz nieczytelny.

^b Or. wieczniami.

^c Or. stornę.

82

^a Odczyt domysłny (na tę datę dzienną wskazuje skład ławy sądowej – zob. wpisy 81, 83).

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku starym rajcy i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Chrycu Choszwie, Matiaszu Dąbrowie. Przy tym urzędzie zwyż mianowanym^b stanąwszy Jan Zaj zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim. Zeznał, iż sprzedał łąkę swoją na Bilsku Drabowską wiecznymi czasy. Przedał za sumę złotych szesnaście już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Jadamowi Koszowi i żenie jego i dziatkom jego wiecznymi czasy. Która ta łąka ma się w sobie wszerz i wzdłuż między miedzami, z jednej strony miedze Mačka Korpicha, a z drugiej miedze Zawadzińskiej i poczyna się od zapustu pańskiego, a kończy się o granicę [s. 102] kraszeńską¹⁰⁸. Któremu Koszowi Jadamowi i żenie i dziatkom jego wolno tej łąki zażywać, zamieniać, przedać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

83. s. 102–103.

[27 III 1679]

Zapis Sidoruka o ogród Szycho[w]ski z Borodnią Katarzyną.

Działo się to w Pawłowie dnia 27 martii w roku 1679.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Adamie Koszu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistrzu starym i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Matiaszu Dąbrowie, Chrycu^a Choszwie, Wojciechu Baranie, Jakubie Kliniuku. I przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Katarzyna^b Piotrowa Władczycha¹⁰⁹ bogorodniana¹¹⁰ zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim. Zeznała, iż sprzedała grunt swój własny. Przedała pomienionemu pomienionemu [ss] Iwanowi Sidorczukowi i żenie jego Orzence i dziatkom jego. Przedała za sumę złotych 6 monety i liczby polskiej. Przedała wiecznymi czasy i wyrok daje i z dziatkami swemi. Który ten grunt ma się w sobie wszerz i wzdłuż] między miedzami, z jednej strony miedze Buchryka Winnika i Mazurka Marcina, a z drugiej strony miedze Tryłowskiej. Poczyna się od ulicy Lubelskiej [s. 103] [.....]. Któremu Sidorowi i żenie jego i dziatkom jego wolno

^b Or. mianowanynym.

¹⁰⁸ W znaczeniu: przylega do granicy dóbr Krasnego.

83

Stan strony 103: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Or. Chiczu.

^b Or. Katyrzyna.

¹⁰⁹ Wdowa po Piotrze Władyce.

¹¹⁰ Pochodząca z Bohorodicy (obecnie Brodzica – miejscowość niedaleko Hrubieszowa).

tego gruntu zażywać, sprzedać, zamien[iać], darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

84. s. 103–104.

[27 III 1679]

Zapis Tymosza z Jurkiem o ogród.

Działo się to w Pawłowie dnia 27 martii w roku 1679.

Przy urzędzie mieskiem pawłowskim, przy panu burmistrzu Matiaszu Kołaczu i pr[zy] Jadamie Koszu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku burmistrzu starym rajcy i przy ławnikach: Wawrzyńcu burmistrzu i przy Matiaszu Dąbrowie, Chrycu Choszwie, Wojciechu^a Baranie, Jakubie Kliniuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Jurko Święc zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia i z żoną swoją Anną^b. Zeznał dobrowolnie. ^c[Zeznał dobrowolnie]^c nie bez przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem^d swoim. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda swego własnego Tymoszowi za sumę złotych [...] 8^e już zapłaconych monyty i liczby polskiej. Któremu to Tymoszowi i żenie jego wolno tego gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić, a przy tym ten Tymosz powinien tego Jurka i żonę jego przyjąć [s. 104] do swego ob[...]zabu, przyjął podczas obłężenia choroby ich, ale bez kosztu tego Tymosza żadnego. A ten połowa ogroda ma się w sobie wszerz i wzdłuż, z jednej stroni miedze Władyczichy Piotrowej, a z drugiej strony miedze Leszka Luty. Poczyna się od ulicy, a kończy po pastewnik miescki.

85. s. 104.

[14 IV 1679]

Zapis Fabiana Guza o łąkę na Bilsku z Szumilanką Katarzyną.

Działo się to w Pawłowie dnia 14 kwietnia w roku 1679.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Jakubie Klinie^a, Chrycu Choszwie, Wojciechu

84

Stan strony 104: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie jednego wyrazu.

^a Or. Wojcieciechu.

^b Or. anno.

^{c-c} Wyrazy przekreślone.

^d Or. sumniem.

^e Liczba nadpisana nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

85

^a W innych wpisach: Kliniuk.

Baranie. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Halszka^b Katarzyna^c Szumilanka zeznała dobrowolnie, iż sprzedała częśćkę łąki na Bilsku, czwartą część wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, a to jeszcze jej ociec na nią zabrał był u Guza Fabiana złotych 3 i groszy 20, a ona ostatka dobrała. Czyni sumy wszytkiej złotych 6. Któremu to Fabianowi Guzowi i żenie i dziatkom jego wolno będzie tej łączki zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako mo[że] ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. Która ta łączka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze tegoż Fabiana Guza, a z drugiej strony miedze...^d Poczyna się od zapusta pańskiego, a kończy się także o pański grunt.

Jan Pogonowski notarius juratus.

Jako przysięgły podpisuje się.

86. s. 105–107.

[23 IV 1679]

Testament.

W imie Boga Ojca i Syna i Ducha Świętego. Jezus. Amen.

Ja Jan Pogonowski pisarz miasteczka Pawłowa, jeśli mię Pan Bóg zbierze z tego świata, oddaję Panu Bogu duszę swą i Naświętszej Pannie Maryjej. Ciało moje – ziemi, aby było pochowane przy kość[iele] pawłowskim. Ostatnią wolę moję, albo raczej^a testament, tak deklaruję i zapisuję żenie swojej Jagniesce izdebkę^b i z piekarenką, i z połową ogrodem od miedze ojczyzny mojej. Dożywocie jej zapisuję i leguję i krowę samotrzecią¹¹¹ jej zapisuję, a połowę ogroda i słodownia – córce swojej

^b Imię przekreślone.

^c Imię nadpisane nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

^d Zdanie niedokończone.

86

Stan strony 105: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. raczy.

^b Or. izdepkę.

^c Or. prowara.

^d Or. osiwek.

^e Or. za mąsz.

^f Wyraz nieczytelny.

^g Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

^h Or. ludziach.

ⁱ Data dzienna spisania testamentu domyślna, wynikająca z dat wpisu poprzedniego i następnego.

^j Ta część testamentu odkreślona brązową linią od podpisu pisarza, zapewne przy liczbowaniu stron przed oprawką (ten sam kolor atramentu).

^k Dopusz późniejszy brązowym atramentem o treści: Nutlitis.

¹¹¹ Jedna z trzech (zob. Niedźwiedzki, Król, Słownik języka polskiego, t. VI, s. 25).

Katarzynie zapisuję od browara^c pańskiego. A po śmierci żony mojej to Wojciechowi Rutkowskiemu i córce mojej Jawce będzie należało tej połowy ogroda i [z] izdebką zażywać. Osiewek^d, który jest, tak na płusce jako i na cholwarczykach dwóch, ozi-
mina, to żenie swojej zapisuję Jagnieszce. Ojczysty ogród mój to Kormance Annie¹¹²
i cholwarczyk ojczysty za Demczukiem nad wygonem zapisuję. A teraz ma Wojciech
Rutkowski po mej śmierci zażywać, póki za mąż^e nie pójdzie ta Kormanka. Płoskę
swoją własną to Wojciechowi i Jawce zapisuję, a druga płuskę Kociubińską, co w zasta-
wie we złotych szesnastu, to zapisuję Jawce, córce swojej i ogród [s. 106] w rynku
pusty, to Jawce zap[isu]ję i cholwarcik Pachuciński to Jawce i Fafrackiej. Połowa
cholwarczyka, co w zastawie mnie we złotych 6, to Jawce i łakę na Bilsku Wojciechowi
zapisuję. Cholwarczyk Kucharzowski to żenie swojej Jagnisze zapisuję w dożywocie
krowa. [...]f wnukam zapisuję trzema. Sadochę¹¹³ wołu jednego przedać na pogrzeb^g
mój i żeby na mszę żałobną leguję złotych dziesięć za moją duszę i żony nieboski
mojej. Żeby wydano i na ubogie i na wino kopę leguję do kościoła. Drugi woł ma być
przy mojej żenie dla ogrzywania i na ten potomek, jeśli się hodował, jak Pan Bóg
rozwiąże. Zapisuję wirzchnią suknię żenie swojej zapisuję [ss], podszytą barankami,
a guziki odpruć i przedać jedenaście srybnich, a za moją duszę i żony nieboszki na
msze dawać i ubogim. Także i żupan turkusowy maści przedać i za moją duszę dobrze
czynić. I połowa ogroda Kurowskiego to żenie zapisuję Jagience dożywocie. Opie-
kuństwo podaję naprzód Panu Bogu i swemu Wojciechowi Rutkowskiemu i córce
swojej Jawce. Drugich opiekunów podaję: Matiasza Kołacza i Wawrzyńca Głęba
i Fabiana Guza burmistrza podaję za opiekunów. A to było przy ludziach^h godnych:
przy Matiaszu Kołachu burmistrzu i przy Fabianie Guzie burmistrzu. [s. 107] I przy
Wawrzyńcu Głębie i przy bytności Jegomości pana Szymona Szaborowicza natenczas
podstarościm będącym w Mogilnicy Jegomości pana Kaweckiego majątności.

Działo się to w Pawłowie dnia [2]3 kwietniaⁱ w roku 1679^j.

Jan Pogonowski pisarz sam ten testament pisał^k.

¹¹² Annie, córce Kormana, może córce przyrodniej testatora, co wynika z dalszej części testamentu.

¹¹³ Woł maści szadej – tj. popielatej (zob. Niedźwiedzki, Król, *Słownik języka polskiego*, t. VI, s. 553).

87. s. 107–108.

[22 V 1679]

Zapis Oleszka młynarza o półłanek Wasylewicz [ze] Steckiem Wasylczukiem.

Działo się to w Pawłowie dnia 22 maii w roku 1679.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kliniuku, Chrycu Choszwie, Iwanie Biłanie, Franciszku Koźliku¹¹⁴ i przy innych ludziach godnych wiary, ^a-Adamie Korpychu^a. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Steczko Wasylczuk i z córką swoją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał dwie części półłanka swego własnego wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani działkom swoim. Sprzedał pomienionemu Oleszkowi młynarzowi i żenie jego Orynce, powinnym swoim, jako siostrze swojej. Sprzedał za sumę złotych 16 monety i liczby polskiej. Któremu to młynarzowi i żenie jego i działkom jego Iwanowi wolno tego będzie pola zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który ten pole ma się w sobie wszierz i wzdłuż, z jednej strony miedze płuski Głębowskiej, a z drugiej strony miedze [s. 108] [.....] tegoż p[ółłanka] trzeciej części. Poczyyna się od lasa miesckiego, a kończy się do granice bezkiej. Podatku w tem roku nie powinien młynarz dawać, aż od nowego lata w roku 16710¹¹⁵, jeno ci mają dawać, co to pole posieli, a to był Kosz Jadam, stargował^b ten półłanek u tego Wasylczuka, jednak jako siostrza była bliższa^c tego Stecka i odłożyła i mochorycz zapłaciła, a na siebie zapłaciła.

88. s. 108–109.

[18 VII 1679]

Zapis Kliniuka Jakuba i z Grzegorzem Kliniukiem tkaczem.

Działo się to w Pawłowie dnia 18 lipca w roku 1679.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Tymoszu Demczuku, Iwanie Biłanie, Stanisławie Koszu¹¹⁶ i przy innych ludziach godnej wiary. Przy

87

^a -^a Nazwisko i imię nadpisane nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

^b Or. stargowałwał.

^c Or. blizsza.

¹¹⁴ Franciszek Koźlik – *jedyny wpis z personaliami tego ławnika.*

¹¹⁵ *Oryginalny zapis daty 1680 r. jako 16710.*

88

Stan strony 109: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

¹¹⁶ Stanisław Kosz – *jako ławnik odnotowany we wpisach z lat: 1679, 1684.*

tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Grzegorz tkacz i z żoną swoją Anną zeznawa dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał dobrowolnie, iże sprzedał trzecią część połoski i trzecią część łąki na Bilsku. Przedał pomienionemu Jakubowy Kliniukowi za sumę złotych 8 bez groszy pięci wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkom swoim, ani powinnym swoim i wyrok daje. Która ta płuska ma się w sobie wszierz i wzdłuż, z jednej strony miedzę półłanka Wasilewicz, a z drugiej stroni miedzie płuski Bosakowskiej, a poczyna od lasa mieskiego, od rzeki, a kończy się po granicę beską. Któremu to Kliniukowi Jakubowi i żenie jego i dziatkom wolno tego zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić.

A ta łąka ma się między miedzami, z jednej stroni miedze [s. 109 [.....] a z drugiej strony [...]]wskiej.

89. s. 109.

[6 IV 1680]

Zapis Wawrzyńca Głęba o połowę ogroda Bosakowskiego i z Iwanem Szackiem z Woli ¹¹⁷.

Działo się to w Pawłowie dnia 6 kwietnia w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Fabijanie Guzie burmistrzu i przy Koszu burmistrzu Jadamie i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Jakubie Kliniuku i przy Chrycu Choszwie. Při tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Iwan Szacko z Woli zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda Bosakowskiego, który miał sam kupno. Przedał za sumę złotych 12 już zapłaconich monyty i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Wawrzyńcowi Głębowi wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkom, ani powinnim swoim. Która ta połowa ogroda ma się w sobie wszierz i wdłuż, z jednej strony miedzę Sydorowej, a z drugiej strony miedzę Biławki Chwiedora. Poczyna się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po rzykę. Któremu Wawrzyńcowi Głębowi wolno tego ^apołowy ogroda^a zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. A ta połowa ogroda zapisuje i leguje na księdza Jana, syna swego po śmierci swojej.

89

^a - ^a *Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.*

¹¹⁷ *Chodziło o wieś królewską Krzywowlę.*

90. s. 110.

[6 IV 1680]

[.....] Zapis [...] Popowicza o [...]kę Chupałowską z Orynką Chupałanką w ogrodzie^a.
Działo się to w Pawłowie dnia 6 kwietnia w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Matyjaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie i przy Jakubie Kliniuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Oryszka Chupałanka zeznała dobrowolnie, nie [z] żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim. Zeznała, iż sprzedała część^b ogroda czwartą część Chupałowskiego. To w jednym^c roku ma robić tłułę¹¹⁸ jedną, a w drugim roku półtory. Przedała pomienionemu Aleksandrowi Popikowi wiecznymi czasy. Przedała za sumę złotych 8 monyty i liczby polskiej, nic sobie nie zostawując, ani powinnim swoim. Która ta częśćka ma się w sobie wszersz i wdłuż, z jednej stroni miedze Świnki Szeńka, a z drugiej stroni miedze Pirożkowej. Któremu to Aleksandrowi wolno tego części ogroda zażywać, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

91. s. 110–111.

[9 IV 1680]

Zapis Wawrzyńca Głaba o połowę ogroda Bosakowskiego z Biławką Chwiedorem z Woli Krzywej.

Działo się w Pawłowie dnia 9 kwietnia w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku starym burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Jakubie Kliniuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym^a stanąwszy, Chwiedor Biławka z Woli zeznał dobrowolnie, nie [s. 111] z żadnego przymuszenia dobrze się na to naradziwszy z su[mn]ieniem swoim i z działkami swemi i z powinnimi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda Bosakowskiego, którą miał sam kupną. Przedał pomienionemu Wawrzyńcowi Głabowi i synowi jego księdzu Janowi, że na niego

90

Stan strony 110: ubytek górnego brzegu strony oraz częściowe wyblaknięcie atramentu, uniemożliwiające pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Tytuł zapisu *odkreślony linią poziomą od zasadniczej jego treści.*

^b Or. częśćkie.

^c Or. jedelnem.

¹¹⁸ Tłuła, albo tłoła to dodatkowa praca w folwarku dworskim, niewchodząca w zakres pańszczyzny; por. M. J. Kawałko, *Rejowiec, jego okolice i właściciele w latach 1531–1869*, wyd. 3, Lublin 2016, s. 391.

91

^a Or. mianowanim.

leguje i zapisuje rodzic wieczniami czasy. Przedał za sumę złotych 14 już zapłaconych monity i liczby polskiej, nic sobie nie zostawując, ani działkom, ani powinim swojem. Któremu to Wawrzyńczowi Głabowi i synowi jego księdzu Janowi wolno tego połowy ogroda zażywać, sprzedać, zamieniać, darować jako mo[że] ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który ten ogród ma się w sobie wszysz i wdłuż między miedzami z jednej strony miedze Sidora, a z drugiej strony miedze Wasilewicz. Wzdłuż poczyną się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po rzykę.

92. s. 111–112.

[11 VII 1680]

Zapis Jadama Kosza o cholwarek z Frankiem Koźlikiem o Klinowski.

Działo się to w Pawłowie dnia 11 lipca w roku 1680.

Przy urzędzie mieszkim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy Tymoszu Demczuku starym rajcy i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Matiaszu Dąbrawie, Wawrzyńcu Głabie ławniku. Przy tymże urzędzie zwyż^a mianowaniem stanąwszy, Franek Koźlik^b i z żoną swoją Różyczką zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swemi, że przedali swój cholwarek, który miał kupno. Przedali pomienione[mu] wieczniami czasy [s. 112] [.....] Adamowi Koszowi i żenie jego [...] za sumę złotych [...] ^c już zapłaconich monity i liczby polskiej. A z tego cholwarka tylko czynszu groszy 4 przychodzi się. Który się ten folwarek ma się [ss] w sobie wszysz i wdłuż, z jednej strony miedzę Romanowskiego cholwarczyka, a z drugiej strony miedze be[...] ^d. Wzdłuż poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po cholwarek Suszkowski.

Któremu to Koszowi wolno tego cholwarka zażywać wieczniami czasy, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

92

Stan strony 112: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy.

^a Or. zwjusz.

^b Or. Kuźlik; nazwisko ustalone na podstawie tytułu wpisu.

^c Cyfra zatarta.

^d Część wyrazu zatarta.

Zapis Adama Kosza o łąkę na Bilsku Chupałowską z Połstużykiem Steckiem.

Działo się to w Pawłowie dnia 11 lipca w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Tymoszu Demczuku, Jadanie Koszu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Matiaszu Dąbrawie, Wawrzyńcu Głbie i przy Jędrzeju Koźle¹¹⁹ przy Iwanie Biłanie ławniku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Stecko Postułyk i z żoną swoją Maruszką i z drugimi swojemi świeszczami¹²⁰ i z Orynką, i Chwienką, zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumn[ie]niem swoim i z powinnimi swemi. Zeznali, iż przedali łąkę Chupałowską na Bilsku na Chupałowym grądzie. Przedali wiecznymi czasy pomienionemu Jadamowi Koszowi i żenie jego Chalszce. Przedali za sumę złotych 14 już zapłaconych monyty i liczby polskiej. Która ta łąka ma się w sobie wszersz i wzdłuż i wszersz [ss], z jednej strony miedze łąki Syrniowskiej, a z drugiej strony [mi]edze Winnikowej. Poczyna się [s. 113] od zapustu pańskiego, a kończy się [...] ^a po kraszeńską granicę. Któremu Koszowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tej łąki zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić^b.

Zapis Mikołaja Czuchrowskiego o cholwarek Kazanowski z panem Stefanem Kanarowskim synem.

Działo się to w Pawłowie dnia 9 października w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matyjaszu Kołaczu burmistrzu i przy Jadamie Koszu^a burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Jakubie Kliniuku, Janie Winniku¹²¹ i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Stefan syn Kanarów i z żoną swoją Jadwigą zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się [na] to naradziwszy z sumnieniem

swojem i z powinnimi swymi. Zeznali, iż przedali swój cholwarek własny wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując ani działkom, ani powinnim swoim. Przedali pomienionemu Mikołajowi Czuchrowskiemu Kołaczukowi i żenie jego Czelci. Przedali za sumę złotych trzydzieści już zapłaconych monety i liczby polskiej, wieczniami czasy przedali. Który się ten cholwarek ma się [ss] w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony między Szyszyńskiego cholwarka, a z drugiej strony między cholwarka Szepcińskiego. Wzdłuż się poczyną się [ss] od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzykę. I do tego jeszcze czwarta część ogrodu Łupieżowskiego, z tego końca od kościelnego gruntu temuż Mikołajowi Kołaczukowi należy. Daruje wieczniami czasy ten Stefan^b [s. 114] [.....] któremu [.....] Kozaczukowi i żenie jego Czelci wolno tych gruntów zażywać wieczniami czasy, sprzedać, zamieniać, darować i działkom jego, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

95. s. 114.

[3 XII 1680]

Zapis Jacka Szokała o połowę ogrodu Kołtowskiego z Maruszką Kołtianką bohorodzianką^a.

Działo się w Pawłowie dnia 3 grudnia w roku 1680.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matyjaszu Kołachu burmistrzu i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Dąbrawie, Chrycu Waliczku¹²² i przy pisarzu Janie Pogonowskim i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyczaj mianowanym stanąwszy, Maruszka Kołtianka bohonożianka [s] zeznała dobrowolnie, nie [z] żadnego przymuszenia, dobrze się na to na to [ss] naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swymi. Zeznała, iż sprzedała połowę ogrodu Kołtowskiego swego własnego. Sprzedała pomienionemu Jackowi Szokałowi i żenie jego Orince wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, ani działkom, ani powinnym swoim. Sprzedała za sumę złotych 12 już zapłaconych monety i liczby polskiej. Która ta połowa ogrodu ma się w sobie wszersz i wdłuż, z jednej strony ogrodu Bartka Haraźniuka, a z drugiej strony tegoż ogrodu Kołtowic[...]^b Grzesia Kliniuka. Wzdłuż poczyną się ode drogi, a kończy się do pastewnika miesckiego. Któremu to Jackowi Szokałowi^c wolno tego połowy ogrodu i żenie jego zażywać wieczniami czasy, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

95

^a Or. bochorosianką.

^b Wyraz niedokończony przez pisarza.

^c Or. Sokałowi. Nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

¹²² Chryc Waliczek – jedyny wpis z udziałem tego ławnika.

96. s. 115.

[1681?]

Zapis Czeleja Chryca i Demczuka Stecka o cholwarek Łachodyński do ksiąg^a spisany, co dali złotych 50 legowanych Marcina Sernika kościołowi pawłowskiemu, Łukaszowi Bobreckiemu kanonikowi^b chełmskiemu, plebanowi pawłowskiemu, roku pańskiego 1654 dn[ia] 22 czerwca w Pawłowie. Zeznawam, żem odebrał pięćdziesiąt złotych od Steczka Demczuka i od Chryca Czelija^c legowanych pr[ze]z niebościka Marcina Serniuka kościołowi pawłowskiemu na [je]go własnych dobrach. Na co się podpisuję: Łukasz Bobrecki kanonik chełmski pleban pawłowski. A to było przy urzędzie miesckim pawłowskim p[rzy] Mikołaju Korpichu burmistrzu, Iwanie Jar-moliku burmistrzu, Janie Pogonowskim pisarzu miesckim [...]de.

97. s. 115–116.

[14 V 1681]

Zapis Nazara Ziniuka z Winnikiem Janem o połowę ogroda Dąbrowską.

Działo się w Pawłowie dnia 14 maii w roku 1681.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Fabianie Guzie burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kliniuku, Wojciechu Baranie, Jadamie Korpichu i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowa-nym stanąwszy, Jan Winnik zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, [s. 116] dobrze się^a [na to naradziwszy]^a z sumnieniem swoim i z powinniemi swemi. Zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedał połowę ogroda, tego Dąbrow-sk[iego]. Przedał za złotych 12 już zapłaconych monity i liczby polskiej wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując. Przedał pomienionemu Nazarowi Ziniukowi wie-cz[nimi] czasy. Która to połowa gruntu jest między miedzami, z jednej strony miedze Bartka Deraźniuka, a z drugiej strony miedze Chwiedorowej miedzy. Wdłuż poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończyć się ma po pastewnik miescki. Któremu to Nazarowi Ziniukowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tego gruntu połowy zażywać wieczniami czasy, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

96

^a Or. ksiąg.

^b Or. kanownikowi.

^c W tytule wpisu: Czeleja.

^d Wyraz nieczytelny, później dopisany.

^e Dopisek późniejszy atramentem brązowym pod wpisem: Księdza Bobreckiego kanonika chełmskiego. Pokwitowanie odbioru pieniędzy przepisane z innej księgi miejskiej.

97

^a -^a Opustki pisarza.

Zapis Wojciecha Władyki z Chwiedorem Pirogiem Ruszowa^a o chałupę Sawinciną. Działo się w Pawłowie dnia 21 października w roku 1681.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matyjaszu Kołaczu burmistrzu za rezydencji jego będący^b i przy Adamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie i przy Wojciechu Baranie, Marcinie Woleńskim, Iwanie Biłanie, Chrycu Czeleju¹²³ Jadamie Korpichu, Jakubie Kulpie¹²⁴ i przy innich ludziach godnej godnej [ss] wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Chwiedor Pirożyk z Hruszowa¹²⁵ i z synem swoim Iwanem zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinni[...] swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę gruntu i z chałupą wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani działkom, ani powinnim swoim. Zeznał, [iż] sprzedał za sumę złotych 26 monyty i liczby polskiej. Przedał pomienionemu [s. 117] [...] i działkom jego wiecznymi czasy i ze wszystk[im] prawem. A ta połowica gruntu ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedzę popa pawłowskiego¹²⁶ a z drugiej st[ro]ny miedze Zasiądkowściny. Wzdłuż się poczyna od ulicy Lubelskiej, a kończy się do stawu pańskiego. A jeśliby się potomek ozwał Sawinki Waśka, dziecię córki Piroga, tedy ma się upominać u tego Chwiedora Piroga i synów jego. A ten Wojciech ma mieć pokój Władyka. Któremu to Wojciechowi Władyce i żenie jego i działkom jego wolno tego połowy gruntu i chałupy zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić.

Jan Pogonowski notarius iuratus idem.

98

Stan strony 117: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Winno być: Hruszowa.

^b Or. będąci.

^c Wyraz niedokończony.

¹²³ Chryc Czelej – *jedyny wpis z udziałem tego ławnika.*

¹²⁴ Jakub Kulpa – *jako ławnik wymieniany we wpisach z lat 1681–1688.*

¹²⁵ Hruszów – *wieś królewska na południowy zachód od Rejowca.*

¹²⁶ Ważna informacja, oznaczająca, iż jeszcze w ostatnim dwudziestolecu XVII w. w Pawłowie mogła żyć rodzina popa prawosławnego (nieunicka) oraz grupa wiernych prawosławnych. Taka ortodoksyjna diaspora istniała wówczas w niedalekiej wsi Krasne.

Zapis Tymosza Piekarza z Łatą o połowicę ogroda.

Działo się to w Pawło[wie] dnia 20 stycznia w roku 1682.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy burmistrzu Matiaszu Kołaczu za rezydencji jego będący i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Matiaszu Dąbrowie, Marcinie Woleńskim, Wojciechu Wład[yce], Jakubie Kulpie, Janie Pogonowskim pisarzu i przy innych ludziach godnej wi[ary]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Oleszko Łata i z córką swoją Mo[nką]^a zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymusze[nia], dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z повинnymi swemi. Zeznali, iż przedali swoją połowę ogroda za sumę złotych 12 już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedali pomienionemu Tymoszowi Piekarzowi i żenie jego Woczy wiecznymi czasy, nic sobie nic sobie [ss] nie zostawując, ani działkom swoim. K[tó]ry ten ma [się] w sobie ogród z jednej strony mied[ze] Serniowskiego, a z drugiej stronę miedze [te]goż Tymosza. Wzdłuż poczyną się od rzy[ki] [s. 118] a kończy się [.....] ^b[Któremu to]^b Tymoszowi i żenie [je]go Woczy i działkom jego wolno będzie tego połowicy ogroda zażywać, zamieniać, przedać, darować, ja[ko] [m]oże ku swemu najlepszemu pożytkowi obró[cić].

Zapis Aleksandra Zawłockiego z Kliniukiem Grzegorzem o płuskę.

Działo się to w Pawłowie dnia 13 marca w roku 1682.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Matiaszu Dąbrowie, Jakubie Kliniuku, Marcinie Woleńskim, Bartoszu Deraźniuku i przy bytności jegomości panu Nowackim, czeladniku pańskim i przy Janie Pogonowskim pisarzu miesckim i przy Chrycu Choszwie ławniku. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mianowany, Grzegorz Kliniuk i z żoną swoją Zofiją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z działkami swemi i z повинnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał wiecznymi czasy połoskę swoją

99

Stan strony 118: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a *Lekcja niepewna – wewnętrzny bok strony wszyty w oprawę.*

^b ^b *Opustki pisarza.*

100

Stan strony 119: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

własną^a ojcowską, nic sobie nie zostawując ani działkom swoim. Przedał za sumę złotych dwanaście już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Aleksandrowi Zawłockiemu i żenie [jeg]o Marynie wiecznymi czasy. Która położa ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze Kozijowskiej płuski, a z drugiej strony miedze półłanka Łachodzińskiego. Poczyna się od lasu mieskiego, a kończy się po granicę beską. Któremu Aleksandrowi Zawłockiemu i żenie [s. 119] [.....] wolno będzie tej płoski zażywać wiecznymi cz[as]y, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

101. s. 119–120.

[13 III 1682]

Zapis Stefana Terecha bednarza z Wasilczu[kiem] Stefanem Wasilczukiem [ss] o częśćkę czwartą o[gro]da Kirowskiego^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 13 marca w roku 1682.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Chrycu Choszwie, Jakubie Kliniuku, Marcinie Woleńskim i przy innych ludziach godnej wiary stanąwszy, Stecko Wasylczuk i z córka swoją Maruszką zeznali dobrowolnie, nie z żadnego pr[zy]muszenia, dobrze się na to naradziwszy z powinnymi swemi. Zeznali, iż przedali częśćkę czwartą ogroda Kijowsk[ie]go, co należała na matkę tej Maruszki, a żony tego Wasylczuka. Przedali za złotych 5 temu Stefanowi Terechowi bednarzowi i żenie jego Chwience i działkom jego wiecznymi czasy i ze wszystkim prawem. Przedali, nic sobie nie zostawując, ani działkom swoim, ani powinnim swoim. Która ta częśćka ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze tegoż Terecha ogroda, a z drugiej strony strony [ss] cholwarka Korpichowskiego. Poczyna się od ulicy Chełmskiej, a koń[czy] się po rzykę. Któremu Terechowi i żonie jego Chwience i działkom jego w[ol]no tej częśćki zażywać wiecznymi [s. 120] czasy, przed[ać], [zamieniać]^b, dar[ować], jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

^a Or. własno.

101

^a W dalszej części wpisu jako Kijowski.

^b Opustka pisarza.

Zapis Bartka z Dąbrową o połowę ogroda z Dąbrową [ss].

Działo się to w Pawłowie dnia 12 marca w roku 1682¹²⁷.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Chrycu Choszwie, Matiaszu Dąbrowie, Jakubie Kliniuku, Marcinie Woleńskim i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, tenże ławnik Matiasz Dąbrowa¹²⁸ i z żoną swoją Reuną^a zeznał, iż się mu stało zadosyc i wyrok daje na swój grunt ojczysty^b, które[go] rodzice jego podali w długach pewnich Nakielskiemu i teraz zięć Nakielskiego Grzegorz Klin[iuk] sprzedał temu Bartkowi^c sumę swoją już wiecznymi czasy. Przyznali i z Dąbrową przed urzędem i przed prawem i do ksiąg wieczystych^d pozwoili[li] zapisać. Który ta połowa ogroda leży od miedze Kołtovej. Któremu to Bartkowi^e Derażniakowi i żenie jego i dziatkom wolno będzie zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

Zapis [.....] Jadama [...] o ogród z Kliniukiem Grzesiem.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lu[tego] w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym¹²⁹ i przy Fabian[ie] Guzie burmistrzu i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Tymoszu Demczuku, Jakubie Kliniuku, Tymoszu Szokale¹³⁰ i przy

102

^a *Winno być:* Reina.

^b *Or.* ojczysty.

^c *Or.* Bartkowi.

^d *Or.* wieczystych.

^e *Or.* Partkowi.

¹²⁷ *Wpis dokonany z opóźnieniem.*

¹²⁸ *Ławnik naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako jego członek i jednocześnie jako strona w sprawie.*

103

Stan strony 121: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu. Prawy brzeg strony wszyty w oprawę.

^a - *Wyrazy nadpisane we właściwym miejscu nad wierszem.*

^b *Or.* wszeszer.

¹²⁹ *Terminem burmistrz mianowany pisarz miejski zapewne określił rajcę, który w danym przedziale czasu pełnił funkcję burmistrza.*

¹³⁰ *Tymosz Szokał – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1683, 1686–1687, 1689–1691, 1693, 1695–1696, zaś jako rajca – w 1698 r.*

Aleksandrze Zawłockim¹³¹ i przy Jakubie Kulpie, Wojciechu Władycy^a i przy Wawryńcu Głābie^a i przy innych ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż [ss] mianowany, Grzegorz Kliniuk i z żoną swoją Maryjanną i z działkami swemi zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przy[mu]szenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał i sprzedał Bębenkowski ogroda połowę wieczniami czasy, n[ic] sobie nie zostawując, ani działk[om] swoim, ani powinnym swoim. Zezn[ał], iż sprzedał za sumę złotych jedenaście już zapłaconich monyty i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Jadamowi Koszowi i żonie jego Chalszce i działkom jego wieczniami czasy. Który ten ogród ma się w sobie wszertz^b i wzdłuż, z jednej strony miedze Wawrzyńca Głāba, a z drugiej str[o]ny miedze Stasia Kosza. Wzdłuż się poczyina od ulicy Chełmskiej, a kończy się po pastewnik mieski. Któremu Koszowi Jadamowi wolno tego połowy ogroda zażywać wiecznymi czasy, sprzedać zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

104. s. 122.

[1683]

Zapis [.....] [o] [p]ołowę cholwarka [...] syna jej Waśka [...].

[D]ziało się to w Pawłowie dnia [...] w roku 1683.

Przy urzędzie mie[scki]m pawłowskim, przy panu [burmi]strzu Jadamie Koszu, Chrycu [Choszw]ie mianowanym burmistrzu i przy [ławni]kach: ^aWawrzyńcu Głābie^a, Tymoszu Demczuku, Ja[kubie] Kliniuku, Tymoszu Szokale i przy [Jaku]bie Kulpie, Wojciechu Władycy, przy Aleksandrze Zawłockim i [przy in]nich ludziach godnej wiary. Stanąwszy przed ten urząd zwyż mianowany, Połaska Biskupko[wa] i z synem swoim Waśkiem i z dru[gimi] dziećmi, zeznała dobrowolnie, nie z żad[nego] przymuszenia, dobrze się na to na[ra]dziwszy z sumnieniem swoim i z po[winn]ymi swemi wieczniami czasy, iż sprzedała połowę cholwarka – Dąbrowego^b Grądka^c Tymoszowi Szokało[wi] i żenie jego Anusce^d Nastazyje^e. Przedała za sumę złotych 15 już zapłacono[nych] monyty i liczby polskiej wiec[znimi] czasy. A ten cholwarek ma się

¹³¹ Aleksander Zawłocki vel Zabłocki – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1683–1684, 1686–1691, 1695, a jako rajca – w latach 1695–1698.

104

Stan strony 122: ubytek górnego i prawego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 3 pierwszych wierszy wpisu.

^a – ^a *Personalalia nadpisane we właściwym miejscu nad wierszem.*

^b *Odczyt domyślny – lewy bok strony wszyty w oprawę.*

^c *Or. grodka.*

^d *Imię przekreślone.*

^e *Imię nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.*

w s[obie] wszierz i wzdłuż, z jednej strony m[ie]dze od Tymosza Demczuka chol[war]ka, a z drugiej strony miedze nowi[ny] pańskiej Chaczowskiej, z trzeciej strony pastewnika miesckiego, z czwartej strony miedze cholwarka Ostapowskiego. Któremu to Tymoszowi i żenie jego Oryszce i dziatkom jego wolno tego cholwarka połowicy zażywać wiecznymi czasy, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

105. s. 123.

[28 II 1683]

Zapis Bartka [.....] Żukowskiej na Bilsku z Woleńs[kim].

Działo się to w Pawłowie dnia 28^a [lu]tego w roku 1683.

Przy urzędzie [mi]esckiem pawłowskim, przy panu Adamie Koszu burmistrzu i p[rzy] Chrycu Choszwie mia[no]wanym burmistrzu i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kliniuku, Tymoszu Demczuku, [Ty]moszu Szokale, Aleksandrze Za[wł]ockim, Jakubie Kulpie, Woj[cie]chu Władycze i przy inych [lu]dziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Marcin Woleński zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymu[sze]nia, dobrze się na to nara[dzi]wszy z sumnieniem swoim i [zo]ną swoją i z dziatkami [sw]emi. Zeznał, iż sprzedał łą[kę] na Bilsku połowę Żukowski[ej]. Pr[ze]dał pomienionemu Bartkowi Deraźniukowi za sumę złotych dziewięć już zapłaconych monity^b i liczby polskiej wiecznymi czasy. Która ta łąka ma się w sobie wszierz i wzdłuż z jednej strony miedze strony [ss] Kołtowski[ej], a z drugiej strony tegoż Bartka. Wzdłuż poczyną się od zapusta pańskiego, a kończy się po kraszeńską granicę. Któremu to Bartkowi wolno tej łąki zażywać i z żoną swoją z dziatkami swemi wiecznymi czasy, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

106. s. 124.

[28 II 1683]

[.....] Zapis [...] Świecem o po[łowę og]roda Dąbrowińskiego.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lutego w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu burmistrzu Jadamie Koszu i przy Chrycu Choszwie mianowanym burmistrzu i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kliniuku, Jakubie Kulpie, Wojciechu Władyczce, Tymoszu Szokale,

105

Stan strony 123: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie tytułu wpisu.

^a *Lekcja niepewna – prawy bok strony wszyty w oprawę.*

^b *Or. monityty.*

106

Stan strony 124: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie tytułu wpisu.

Aleksandrze Zawłockim, Tymoszu Demczuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, przed ten urząd zwyż mianowany, Nazar Świec zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze^a się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z żoną Anną^b i z dziatkami swemi i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda Dąbrowińskiego, który sam miał kupną. Przedał pomienionemu Bartkowi Deraźnikowi i żenie [je]go i dziatkom jego wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, ani powin[ni]m swoim. Przedał za sumę złotych 4^c już zapłaconich monity i liczby polskiej. Któremu Bartkowi i żenie jego i dziatkom wolno tego grun[tu] zażywać, przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. A ta połowa ogroda ma się w sobie z jednej strony miedze [...] nieszanki^d, a z drugiej strony miedze tegoż Bartka. Wzdłuż poczyna się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pastewnik miescki.

107. s. 125–126.

[28 II 1683]

[...] Zapis Jacka [...] [o chol]warek Chupałowski z Chup[alankami] trzema.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lutego w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu, Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym i przy ławni[kach]: Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kliniuku, Jakubie Kulpie, Wojciechu Władyczce, Marcinie Woleńskim, Aleks[an]drze Zawłockim, Tymoszu^a Szokale, Tymoszu Demczuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Chupa[lan]ki Aniszka i Maruszka z mężem swoim Stefanem Postułykiem, zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż przedali cholwarek Chupałows[ki] wieczniami czasy^b dwie części^{-b}, nic sobie nie zos[ta]wując, ani dziatkom, ani powinnym swoim. Przedali^c pomienionemu Jackowi Szokałowi za sumę złotych 30, sumy zapłaconych, monyty i liczby polskiej wieczniami czasy. Który

^a Or. dobre.

^b Lekcja niepewna – niewyraźne pismo.

^c Lekcja niepewna – część cyfry wszyta w oprawę.

^d Lewy brzeg strony wszyty w oprawę; niemożliwość odtworzenia nazwiska.

107

Stan strony 125: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie tytułu wpisu.

Stan strony 126: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Or. Tymoszowu.

^b -^b Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

^c Or. przedalili.

ten cholwarek ma się w sobie wszierz i wzdłuż, z jedn[ej] strony miedze Jana pisarza¹³², a z d[ru]giej strony miedze Chryca Chup[al]czyka. Tedy dwie części przedali, a trzecia wolna. Cztery^d grosze cz[yn]szu przychodzi na Jacka dawać. Wzdłuż się poczyna od wygona, a k[on]czy się po łąkę Biskupkowską. Któremu to Jackowi Szokałowi wolno tego cholwarka zażywać, sprzedać, darować zamieniać, jako może ku swemu pożytkowi obrócić i z żoną swoją. [s. 126] [.....] na co stro[ny] [...]kie Chwienki, trzeciej siostry [...]e Chupalanek, ta ciotka pozwala Orynka swojej siostrzenicy Marynie tak swoją część i jej w ogrodzie Chupałowskim [zażywać]^f. Połowę ogroda te[...]s ma być wolna.

108. s. 126–127.

[28 II 1683]

Zapis Aleksandra Zawłockiego o cholwarek Ostapowski z Jarmołem.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lutego w roku 1683.

Przi urzędzie [mi]esckim pawłowskim, przy panu burmistrzu Jadamie Koszu, Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kliniuku, Jakubie Kulpie, Wojciechu Władyce, Aleksandrze Zawłockim, Tymoszu Demczuku, Tymoszu Szokale, Janie Dyrdzie¹³³ i przy innich ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Tymosz Jarmolik¹³⁴ zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia i z żoną swoją i z dziatkami swemi. Zeznał, iż sprzedał cholwarek swój własny ojcowski Ostapowski. Przedał wiec[zn]ymi czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkam swoim, ani powinnym swoim. Przedał pomienionemu Aleksandrowi Zawłockiemu¹³⁵ i żenie jego Marynie. Przedał za sumę złotych 25ª już zapłaconich monyty i liczby polskiej wiecznymi czasy. Który ten cholwarek ma się w sobie wszierz i wzdłuż, z jednej [s. 127] strony miedze [.....] a z drugiej strony mied[ze] pastewnika miesckie[...]b Wzdłuż się poczyna od ogroda

^d Or. stery.

^e Wyraz nieczytelny.

^f Uzupełnienie brakującego tekstu przez wydawcę (miejscowy ubytek strony).

^g Wyraz nieskończony.

¹³² Wzmianka dotyczy pisarza urzędu pawłowskiego – Jana Pogonowskiego.

108

Stan strony 127: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Lekcja niepewna – brzeg strony z pierwszą cyfrą częściowo wszyty w oprawę.

^b Wyraz niedokończony.

¹³³ Jan Dyrda – jako ławnik wymieniony we wpisach z 1683 r., zaś jako rajca – w 1684 r.

¹³⁴ Zapewne potomek byłego ławnika Jarmola; por. Księga miasta Pawłowa, s. XXII.

¹³⁵ Ławnik naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako jego członek i jednocześnie jako strona w sprawie.

Miska Trzymudyka¹³⁶, a kończy się po miedzę Demczuka Tymosza. Czysz groszy półpięta¹³⁷ przychodzi się dawać. Któremu to Aleksandrowi Zawłockiemu wolno tego gruntu zażywać, przedać, zamieniać, zamieniać [ss] darować wiecznymi czasy i z żoną swoją.

109. s. 127–128.

[28 II 1683]

Zapis Władki Wojciecha o płuskę z Kozanem Walkiem.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lutego w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Jadamie Koszu burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kliniuku, Wojciechu Władyczce, Jakubie Kulpie, Tymoszu Demczuku, Tymoszu Szokale, Aleksandrze Zawłockim, Marcinie Woleńskim i przy innych ludziach godnym wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowa[nym] [s. 128] stanąwszy, Walek Kozan zeznał dobrowol[nie], nie z [za]dnego przymuszenia, dobrze się na to narażiwszy z sumnieniem swoim. Zeznał wiecznymi czasy nic sobie nie zostawując ani działkom swoim, ani powinny swoim. Zeznał, iż sprzedał połowę półłanka swego własnego ojczystego. Przedał za sumę złotych czterenaście już zapłaconych, monyty i liczby polskiej. Przedał pomienionemu Wojciechowi Władyce i żenie jego Januszcze^a i działkom jego wiecznymi czasy. Która ta połowica półłanka ma się w sobie wszecz i wzdłuż, między miedzami z jednej strony miedze Jakuba Kozana, a z drugiej miedze Kołtowskiej. Poczyyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się po granicę bezką. Któremu Wojciechowi Władyce i żenie jego wolno tego połowy półłanka zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

110. s. 129.

[1 IV 1683]

Zapis [....] [.....]^a Korpicha o część ogrodu Kucharzowskiego, tłuکی jednej powinien robić.

Działo się to w Pawłowie dnia 1 kwietnia w roku 1683.

¹³⁶ *Zapewne potomek byłego wójta Trymunda; por. Księga miasta Pawłowa, s. XXII.*

¹³⁷ Cztery i pół grosza.

109

^a *Lekcja niepewna – niewyraźny zapis imienia.*

110

Stan strony 129: ubytek górnego brzegu strony oraz wyjaśnienia tekstu i skreślenia w tytule wpisu uniemożliwiają pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy.

^a *2 lub 3 wyrazy tytułu wpisu zostały przez pisarza skreślone, a odczytanie nadpisanych nad nimi innych wyrazów – niemożliwe ze względu na uszkodzenie górnego brzegu strony.*

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Choszwie Chrycu burmistrzu mianowanym i przy starym burmistrzu Matiaszu Kołaczu i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Wojciechu Baranie, Jakubie Kulpie, Tymoszu Szokale, Chrycu Be[ga]nie, Marcinie Woleńskim. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanowszy, Justyna^b Kucharkówna, żona Głābowa, zeznała dobrowolnie i z siostrą swoją Jadwigą, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swemi. Zeznali, iż przedali częśćkę ogroda Kucharzowskiego, czwartą część. Przedali pomienionemu Stanisławowi Korpichowi i żenie jego Marynie i dziatkom jego. Przedali [za] sumę złotych 20 już zapłaconych monyty i liczby polskiej, wieczniami czasy przedali. Któremu Stanisławowi Korpichowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tego grunciku zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. A ta czą[st]ka czwarta ogroda ma się w sobie wszere i wzdłuż, z jednej strony miedze Jadama Korpicha, a z drugiej strony miedze tegoż Stanisława K[or]picha. Wdłuż się poczyna od ulicy Chełmskiej, a kończy się po pański grunt. Pod^c tem się Wawrzyniec Głāb podpisuje, że ma oddać złotych puł ósma¹³⁸ Jadwidze, jako Pan Bóg ją przyniesie, za tę częśćkę. Wawrzyniec Głāb^d.

111. s. 130.

[1 IV 1683]

[.....] Zapis Stefana Te[re]cha [.....] ogroda Kijowskiego [z] Szuminiatką Katarzyną. Działo się to w Pawłowie dnia 1 kwietnia w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Choszwie Chrycu burmistrzu mianowanym i przy Matiaszu Kołaczu starym rajcy i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Marcinie Woleńskim, Jakubie Kulpie, Wojciechu Baranie, Tymoszu Szokale, Chrycu Bieganie^a. Przy tychże ludziach godnych przyznała Katarzyna Szuminiatka w Rubieszowie¹³⁹ przed burmistrzem Kołaczem

^b Lekcja niepewna – wyraz zaplamiony atramentem.

^c Dopisek domyslny – wyraz nieczytelny, zaplamiony atramentem.

^d W podpisie Wawrzyńca Głāba widoczna jest pomoc pisarza miejskiego (różne liternictwo imienia i nazwiska).

¹³⁸ Siedem i pół złotego.

111

Stan strony 130: ubytek górnego brzegu strony oraz wyblaknięcie atramentu uniemożliwiają pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a W niektórych wpisach: Began.

^b Or. lekcia poprawna, wyraz pre w znaczeniu wobec.

^c Or. stery.

^d Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

¹³⁹ Dawna lokalna nazwa Hrubieszowa.

Matiaszem i przed Marcinem Woleńskim, że pozwoliła do zapisu Stefanowi Terechowi wiecznymi czasy pre^b tych ludzi, tylko kazała Kołaczowi dać złotych 3, a ten Terech dał Kołaczowi złotych cztery^c, a Szuminiatce dał złoty. Teraz już wiecznymi czasy przedaży czyni sumy złotych 7 zapisem. Któremu to Steckowi Terechowi i żenie jego Chwience i dziatkom jego^d wolno tej części zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. A ta częśćka ma się w sobie z jednej strony między Korpichowskiego cholwarka, a z drugiej strony tegoż Terecha. Wzdłuż poczyna się od ulicy Chełmskiej, a kończy się po rzykę.

112. s. 131.

[8 IV 1683]

Zapis Stanisława Kosza o połowę ogroda Rymarzowskiego z Woleńskim Marcinem. Działo się to w Pawłowie dnia 8 kwietnia w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Oszwie¹⁴⁰ Chrycu burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Wawrzyńcu Głābie, Marcinie Woleńskim¹⁴¹ i przy Chrycu Biegan[ie] i przy Stanisławie Korpichu¹⁴², Jadamie Korpichu. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, Marcin Woleński i z żoną swoją Nastazyją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z повинnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda Rymarzowskiego wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom swoim. Przedał pomienionemu Stanisławowi Koszowi, że się pomieniali: Kosz dał kłacę ze żrybięciem we złotych 30, a Woleński mu Marcin połowę gruntu tego Rymarzowskiego. Wiecznymi czasy się pomieniali^a. Któremu to Stanisławowi Koszowi^b i żenie jego^b wolno tego połowy gruntu zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. A ta połowa gruntu ma się w sobie wszecz i wzdłuż, z jednej strony między Jadama Kosza, a z drugiej strony tegoż Stasia. Wdłuż poczyna się od ulicy Chełmskiej a kończy się po pastewnik miescki.

112

^a Or. pomienianiali.

^b - ^b Wyrazy nadpisane nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

¹⁴⁰ W niektórych wpisach: Choszwa.

¹⁴¹ Ławnik naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako jego członek i jednocześnie jako strona w sprawie.

¹⁴² Stanisław Korpich – jako ławnik wymieniony we wpisach z lat: 1683, 1688, 1695.

113. s. 132.

[16 IV 1683]

Zapis Nazara Szewca o ogród Tryłowski i gromady ruskiej pawłowskiej¹⁴³ i popa kraszeńskiego Romana.

Działo się to w Pawłowie dnia 16 kwietnia w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Tymoszu Szokale^a, Tymoszu Demczuku i przy innych ludziach godnej wiary. Przy tymże urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, gromada ruska wszytka zeznała wiecznymi czasy, że sprzedała ogród Tryłowski Nazarowi Szewcowi i żenie jego i działkom. Przedali za sumę złotych dwanaście już zapłaconych monety i liczby polskiej wiecznymi czasy. Któremu to Nazarowi i żenie jego i działkom wolno tego gruntu zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu swemu [ss] pożytkowi obrócić i także ten pop kraszeński Michał Roman^b przyznał i pozwolił do zapisu, co też jemu należało na tym ogrodzie i dali mu talara. I tak się tym kontentuje i kwituje gromadę pawłowską wiecznymi czasy. Który ten ogród ma się w sobie wszereż i wzdłuż, z jednej strony miedze Sieńka Świnki, a z drugiej strony miedze Sidoruka^c. Wzdłuż poczyna się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pański ogród. Na co i pamiętnym¹⁴⁴ umocnił sobie ten Nazar.

114. s. 133.

[26 IV 1683]

[.....] Zapis Terecha Stefana o Syczowski ogród Sicho[...] Syczowskiej [...] ^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 26 kwietnia w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Jadamie Koszu burmistrzu, Chrycu Choszwie mianowanym burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Chrycu Beganie, Janie Dyrdzie, Jakubie Kliniuku i przy innich ludziach godnej

113

^a Or. Szokalie.

^b *Imię nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.*

^c Or. Sidoruga.

¹⁴³ Tytuł wpisu dostarcza kolejnej istotnej informacji, iż jeszcze w latach osiemdziesiątych XVII w. istniała w Pawłowie wyraźna społeczność prawosławna, mająca prawdopodobnie własny samorząd, zaś pop dojeżdżał do cerkwi pawłowskiej z Krasnego (być może służbę Bożą grupa ta odbywała w cerkwi przemianowanej na unicką).

¹⁴⁴ O opłacie pamiętnego brak wzmianek od 1670 r.

114

Stan strony 133: ubytek górnego brzegu strony oraz miejscowe wyblaknięcia atramentu uniemożliwiają pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a Wyrzaz zatarty.

wiary. Przy tymże urządzie zwyż mianowanym stanąwszy, Anna Sycha i z córką swoją Katarzyną^b i zięciem swoim Mikołajem zeznały dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznali, iż przedali swój ogród własny wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani dziatkom swoim, ani powinnym swoim. Przedali pomienionemu Stefanowi Terechowi i żonie jego Chwience i dziatkom jego wiecznymi czasy. Przedali za sumę złotych 13 już zapłaconych monety i liczby polskiej. Któremu to Stefanowi Terechowi i żenie jego wolno tego ogrodu zażywać wiecznymi czasy, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który się ten ogród ma się w sobie wszerz^c i wzdłuż^d, z jednej strony między popowej¹⁴⁵ a z drugiej strony między Jarmolika. Wzdłuż się poczyna od ulicy Lubelskiej, a kończy po ogród Winnikowski.

115. s. 134.

[26 IV 1683]

Zapis Jadama Kosza o łąkę na Bilsku i Sychie Anna^a i córki Katarzyny^b.

Działo się w Pawłowie dnia 26 kwietnia w roku 1683.

Przy urządzie miescki[m] pawłowskim, przy Chrycu Choszwie burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Chrycu Beganie, Janie Dyrdzie, Jakubie Kliniuku, Marcinie Woleńskim, Tymoszu Demczuku. Przy tymże urządzie zwyż mianowanym stanąwszy, Anna Sycha i z córką swoją Katarzyną i zięciem swoim Mikołajem zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia wiecznymi czasy. Przyznali, że przedali łączkę swoją na Bilsku za sumę złotych 6 już zapłaconych. Przedali pomienionemu Jadamowi Koszowi i żenie jego i dziatkom jego wiecznymi czasy. Któremu to Koszowi wolno tej łąki zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. Która ta łąka ma się w sobie wszerz i wzdłuż, z jednej strony między Benozińskiej, a z drugiej strony Suszkowskiej. Wzdłuż się poczyna od zapustu pańskiego, a kończy się po granicę kraszeńską.

^b Or. Kataryną.

^c Or. wszesz.

^d Or. wzdusz.

¹⁴⁵ Informacja ta potwierdza wcześniejsze zapisy, iż pop miał w Pawłowie własny grunt pod uprawy.

115

^a Or. Nana.

^b Tytuł wpisu odkreślony od jego treści linią poziomą.

Zapis Kondrata Kobaka o cholwarek z Aleksandrem Zawłockim.

Działo się to w Pawłowie dnia 26 kwietnia w roku 1683.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy Chrycu Oszwie burmistrzu mianowanym i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Marcinie Woleńskim, Chrycu Bieganie, Janie Dyrdzie, Tymoszu Szokale, Jakubie Kliniuku i przy innich ludziach godnych. [s. 135] Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Aleksander Zawłocki i z żoną swoją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał swój cholwarek, który miał sam kupną. Przedał wieczniami czasy. Przedał pomienionemu Kondratowi Kobakowi i żenie jego za sumę złotych 44 monyty i liczby polskiej. Któremu to Kondratowi Kobakowi wolno tego cholwarka zażywać i z żoną jego wiecznymi czasy, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. A z tego cholwarka czynszu przychodzi się groszy półpięta¹⁴⁶. Który się ten cholwarek ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze pastewnika miesckiego, a z drugiej strony ulicy Lubelskiej, z trzeciej strony miedze Miska Trzymudyka^a, a kończy się o częstkę Demczukową, częstkę tegoż cholwarka.

Zapis Iwana Mielnika na połowę ogroda Syrniowskiego od ojca Pawła Słowieńskiego¹⁴⁷ według legowania Szob[...]^a Serniuka, co go pochował samego i żonę i dzieci dwoje.

Działo się to w Pawłowie dnia 16 kw[ie]tnia w roku 1684.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu Władycze burmistrzu i przy Chr[y]cu Choszwie burmistrzu, Beganie Chrycu burmistrzu i przy Janie Dyrdzie i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Wojciechu Baranie, Aleksandru Popiku¹⁴⁸, Jadanie Korpichu i przy [s. 136] Jakubie Kulpie i przy Matiaszu Kołaczu, Marcinie

116

^a Or. Trzymudrka.

¹⁴⁶ Cztery i pół grosza.

117

^a Imię niedokończone przez pisarza.

^b W tytule zapisu: Syrniowskiego.

^c - Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

¹⁴⁷ Zapewne syn Siemiona Słowieńskiego, poprzedniego prezbitera unickiej cerkwi pawłowskiej.

¹⁴⁸ Aleksander Popik – jako ławnik wymieniony we wpisach z lat 1684–1685. Nazwisko sugeruje, że mógł to być potomek (może nawet syn) miejscowego popa.

Woleńskim. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Paweł Słowieński ociec cerkwi pawłowskiej zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, według legowania Szobka Sirniuka, co na cerkiew legowania ten ogród teraz przedał Iwanowi Mielnikowi, połowę ogroda Serniowskiego^b, od miedze Piekarza Tymosza wiecznimi czasy za sumę złotych polskich ośmnaście już zapłaconych. Któremu Iwanowi Melnikowi wolno tego połowy ogroda zażywać „i żenie jego”. A ta druga połowa ogroda na potomki Serniowski będzie należało. A póki nie ozwie się potomek, to powinien ten Iwan Melnik zażywać i podatki i robocizny odbywać. Który ten ogród ma się w sobie wszierz i wzdłuż, z jednej strony miedze Tymosza piekarza, a z drugiej strony miedze Chupałowskiej. Wzdłuż się poczyna od ulicy cerkiewnej, a kończy po pastewnik miescki. I łąkę tę Syrniowską jemu należy połowa Iwanowi Mielnikowi, z jednej strony miedze Guza, a z drugiej strony miedze Kosza Jadama. Wzdłuż poczyna się od zapusta, a kończy się po granicę kraszeńską.

118. s. 136–137.

[16 IV 1684]

Zapis Chryca Choszwy o połoskę Łachodyńskiego półłanka z Łachodychą Panaszychy i syna jej Iwana.

Działo się w Pawłowie dnia 16 kwietnia w roku 1684.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu burmistrzu Władyczce i przy Chrycu Choszwie burmistrzu¹⁴⁹ i przy Chrycu Bieganie burmistrzu i przy Janie Dyrdzie i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Wojcie[chu] Baranie, Aleksandrze Popiku, Fabianie Pogonowskim¹⁵⁰ i przy Jakubie Kulpie, Marcinie Woleńskim. [s. 137] Przy tymże urzędzie z[wy]ż mianowanym stanąwszy, Panaszycha Jagna i z synem swoim Iwanem zeznała, dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się naradziwszy z sumnieniem swoim i jeszcze za żywota tegoż Pawła Panasa samego nieboszczyka. Zeznały dobrowolnie, nie z winy przymuszenia, że przedali połowę półłanka Łachodyńskiego wiecznimi czasy. Przedały za sumę złotych dziesięć monety i liczby polskiej. Która ta połowa półłanka należy Chrycowi Choszwie od miedze Klinowskiej. Wzdłuż się poczyna od lasa miesckiego, a kończy się do granic bezkich. A strony miedze z jednej strony miedze [ss] Aleksandra Popika, a z drugiej strony miedze tegoż połowy półłanka. Którego wolno będzie temu Chrycowi Choszwie i z żoną jego i z dziatkami swemi zażywać wiecznimi czasy i przedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

118

¹⁴⁹ Chryc Choszwa naruszył zasadę bezstronności, występując zarówno jako członek łączonego sądu miejskiego, jak i strona w sprawie.

¹⁵⁰ Fabian Pogonowski – jako rajca wymieniony we wpisach z 1684 r.

Zapis Iwana Popika na połowę gruntu Kormanki Hanki^a Michałowskiego i mężą jej Walka.

Działo [się]^b to w Pawłowie dnia 16 kwietnia w roku 1684.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu Władycze burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu i przy Chrycu Beganie burmistrzu i przy Janie Dyrdzie i przy ławnikach: Wawrzyńcu Głābie, Wojciechu Baranie, Walku Kozanie¹⁵¹, Jakubie Kulpie, Fabinku, Janie Pogonowskim, Jadamie Korpichu, Jakubie Kliniuku, Aleksandrze^c Popiku. [s. 138] Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Walenty Kozan¹⁵² i z żoną swoją Anną zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinny[mi] swemi swemi^d. Zeznali, iż przedali połowę gruntu Michałowskiego, co mu podano za żoną jego. Teraz przedali Popikowi Iwanowi za sumę złotych 29 już zapłaconech monyty i liczby polskiej. Któremu to Popikowi i żenie jego i dziatkom wolno tego połowy gruntu zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. Która ta połowa ogroda ma się w sobie wdłuż i wszersz, z jednej strony miedze Jana pisarza Pogonowskiego, a z drugiej strony miedze tegoż Walka Kozana. Wdłuż się poczyna od ulicy Lubelskiej, a kończy się po grunt pański. A strony tego gruntu, co sprzedał ten Walenty żony swojej, tedy się zapisuje żenie swojej terazniejszej i dziatkom tej żony na swoich dobrach leżących i stojącym^e.

Zapis Jana Soroki o ogrody półtora Kozłowskich.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 września w roku 1684.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Chrycu Choszwie b[urmistrzu]^a, Wojciechu Władycze b[urmistrzu], Jadamie Koszu burmistrzu, Chrycu Beganie

119

^a Or. Chanki.

^b *Opustka pisarza.*

^c Or. Alexdrze.

^d *Wyraz przekreślony.*

^e Or. stojącym.

¹⁵¹ Walek vel Walenty Kozan – wymieniony we wpisach z lat: 1684, 1686, 1689–1690, 1693, 1695.

¹⁵² Walenty Kozan naruszył zasadę bezstronności, występując zarówno jako członek sądu miejskiego, jak i strona w sprawie.

120

^a *We wpisie tym, podobnie jak i w następnych, pisarz zastosował skróty od nazwy pełnionej funkcji (b. – burmistrz).*

burmistrzu. I przy Fabianie Guzie starym burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Walku Kozanie, Jakubie Kliniuku, Stanisławie Koszu. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Jędrzej Kozłowski z żoną swoją Zofiją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swemi. [s. 139] Zeznali, iż sprzedali półtora gruntu swe[go] własnego. Przedali za sumę złotych trzydzieści i jeden już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedali pomienionemu Janowi Soroce i żenie jego Barbarze i działkom jego. Które to półtora ogroda mają się w sobie wszerz i wzdłuż, z jednej strony między Jakuba Kozana, a z drugiej st[ro]ny między Klebaniego gruntu. Wzdłuż s[ię] poczyna od rynku miesckiego, a kończy się po pastewnik miescki. Któremu to Janowi Soroce i żenie jego Barbarze i działkom jego wolno tego gruntów zażywać, prze[dać], zamieniać, darować, jako może ku swe[mu] pożytkowi obrócić. Przy tym zapisie pisały ludzie godny: Jadam Kosz burmistrz, Chryc Bie[gan]^b burmistrz, Woleński Marcin ławnik, Szokało Tym[osz] ławnik, że ten Tomasz siostrzeniec tego Jędrzeja Kozłowskiego darował połowicu ogroda wuja swego wiecznymi czasy. Przy tym sobie wymawia ten Jędrzej Kozłowski u tego Jana Soroki, jeśli s[ię] pobuduje, aby mu nie bronił mieszkania w swoim obrębie do śmierci.

121. s. 139–140.

[20 IX 1684]

Zapis Borysa Biłaniuka o ogród Gałuściński z Guzem. Stajne.

Działo się to w Pawłowie dnia 20 wr[ze]śnia w roku 1684.

Przy urzędzie m[iesc]kim pawłowskim, przy panu Chr[ycu] Choszwie burmistrzu, Wojciechu Władycie burmistrzu, Adamie Koszu burmistrzu, Chrycu Biega[nie] burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Aleksandrze Popiku, Walku Kozanie, Jakubie Kliniuku, Stasiu Koszu. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Fabian [s. 140] Guz i z żoną swoją zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia. Zeznał, iż sprzedał grun[t] Gałuściński, którego miał kupno od Stanisława i Maryny, Jadwigi z mężem swoim Jan Zielanka, dziedziczki Gałuscanki, który pozwolili do zapisu temu Guzowi. I sprzedał ten Guz Borysowi Biłanowi i żenie jego Parasce za sumę złotych siedmdziesiąt monety i liczby polskiej. Który ten grunt ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony Szokałowej, a z drugiej strony między Kowalowskiej. Poczyna się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po rzykę. Któremu to Borysowi^a Biłaniukowi i żenie jego Parasce i działkom jego wolno tego

^b Odczyt domyslny – miejscowy ubytek strony.

gruntu zażywać, sprzedać, darować, zamieniać, jako może ku swemu najlepsze[mu] pożytkowi obrócić. Do tego gruntu i niwki na Krowicy i z łąkami należą [się]^b temuż Borysowi Biłaniukowi.

122. s. 140–141.

[1 XI 1684]

Zapis Jadama Korpicha Jadama [ss] z teściem swoim Janem pisarzem o słodownią z połowicą ogroda swego.

Działo [się]^a to w Pawłowie dnia 1 listopada w roku 1684.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrz, Wojciechu Władyce, Chrycu Choszwie burmistrz, Chrycu Bieganie burmistrz i przy łąwnikach: Wojciechu Baranie, Tymoszu Szokale, Aleksandrze Zawłockim, Wawrzyńcu Głąbie, Tymoszu Demczuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym ja Jan Pogonowski pisarz zapisuję i leguję córce swojej Katarzynie [ze] swojemi wnukami i zięciowi swemu Jadamowi Korpichowi [s. 141] słodownię całą z połowicą ogroda do niej należącą od pańskiej sadzawki, gdzie browar stoi nad nią. Że połowę zapisuję wieczniami czasy, a połowę ogroda sobie zostawuję od swojejże ojczyzny, a izdebkę sobie zostawuję, w której mieszkam. To sobie zostawuję od pie[kar]ni^b pańskiej.

123. s. 141–142.

[5 IV 1685]

Jarmoła Tymosza z Beganiem o pługę zapis [...] ^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 5 kwietnia w roku 1685.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Chrycu Bieganie burmistrz i przy Jadamie Koszu burmistrz, Wojciechu W[ła]dyce burmistrz i przy Chrycu Choszwie burmistrz i p[rzy] łąwnikach: Wojciechu Baranie, Aleksandr[ze] Popiku, Wawrzyńcu Głąbie, Jakubie Kulp[ie]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Chryc Biegan¹⁵³ zeznał dobrow[ol]nie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim, iż przyznał Jarmole Tymoszowi do zapisu wiecznego^b

^b Opustka pisarza.

122

^a Opustka pisarza.

^b Lekcja niepełna – prawy brzeg strony wszyty w oprawę.

123

^a Część tytułu przekreślona grubą linią, uniemożliwiająca odczytanie błędnego fragmentu.

^b Or. wiecznego.

^c Pomyłka pisarza w obliczeniu końcowej kwoty transakcji.

^d Lekcja niepełna – mało czytelny wyraz.

¹⁵³ Chryc Biegan naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jednocześnie jako rajca i strona w sprawie.

na płoskę Chaponowską, którą była zastawiła matka tego B[ie]gana Jarmoła, ojca tego Tymosza, w[e] złotych trzynastu. Tedy teraz ten Tymosz Jarmolik dopłacił [do] tej p[łuski] Biegan[owi] złoty. Sumy wszytkiej to czyni złotych szesnaście^c. A to przyznanie było tej zas[ta]wy Chryca Czelija, co leszcza^d jego b[yła] zastawiła. I to już wyrok daje wiecznymi czasy ten Biegan i z działkami swemi. Która ta p[łuska] ma się w sobie wszysrz i wzdłuż, z jednej strony miedze jednej Poźniakowskiej, a z drugi[ej] strony miedze Tymosza Piekarza. Wzdłuż się poczyna od granicy woleńskiej¹⁵⁴ a kończy się po granicę stajęńską. [s. 142] Któremu to Jarmołowi Tymoszowi i żenie jego i działkom jego wolno tej połowy p[łusk]i będzie zażywać wiecznymi czasy, p[rzeda]ć, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

124. s. 142–143.

[15 IV 1685]

Zapis Oleszka Kusyka o połowę ogroda Chupałowskiego z Ulchimem mieszczanin^a chełmskim.

Działo się to w Pawłowie dnia 15 kwietnia roku 1685.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Chrycu Beganie burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu i przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy Wojciechu Władycie burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kulpie, Jadanie Korpichu, Janie Dyrdzie, Aleksandrze Popiku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Ulchim Kołbowski, mieszczanin^a chełmski i z córką swoją Mariną zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z córką swoją Maryną i powinnymi swemi. Zeznał, iż sprzedał połowę ogroda Chupałowskiego wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując ani działkom, ani powinnym swoim. Przedał pomienionemu Oleszkowi Kusyk^b i żenie jego Chwience za sumę złotych [...] już zapłaconich monety i liczby polskiej. Który ta połowa ogroda ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze Serniowskiej, a z drugiej strony miedze Stecka Postułyka. Wzdłuż poczyna się od ulicy Lubelskiej a kończy się po pastewnik miescki. Któremu Oleszkowi Kusykowi i żenie jego i działkom jego wolno tego połowy ogroda zażywać, przedać, zamieniać, [s. 143] darować, jako swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Tedy się ten Ulchim zapisuje córce swojej Marynie na chełmskich gruntach strony tego połowy ogroda co sprzedał ociec jej w Pawłowie. Tedy powi[nien] córce swojej się na chełmskich grunt[ach] zapisać.

¹⁵⁴ Chodziło o granicę z Krzywową, wsią królewską, położoną na północny wschód od Pawłowa.

124

^a Or. mieszanin.

^b Nazwisko nadpisane we właściwym miejscu wiersza.

^c Tekst z kwotą niemożliwy do odczytania – część strony wszyta w oprawę.

Prawo Nazara Zieniuka na młyn siedliski¹⁵⁵ które do ksiąg mieszkich jest wpisany. Działo się w Pawłowie w roku 1686 dn[ia] 8 marca.

Przy urzędzie miesckim pawło[wskim], przy Wojciechu Władycy burmistrzu za rezydencji jego będącej i przy Koszu burmistrzu, Chrycu Choszwie burmistrzu i przy pa[nu] Chrycu Beganie burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Tymoszu Chos[tapie]¹⁵⁶ Jakubie Kliniuku i przy Tymoszu Demczuku i przy Walku Kozanie i przy Matiaszu Kołaczu, Aleksandrze Zabłockim. Przy tym[że] urzędzie zwyż mianowaniem stanąwszy, M[ar]kowa Barbara i z synem swoim Jaku[bem] Markowiczem i z córkami swemi Chalsz[ką] i Katarzyną i Maryną i z powinnymi swe[mi]: Chwiedorym Koszukiem, Chwiedorem Kond[a]chowiczem, zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swemi, ze wszystkimi. Zeznali, iż przedali młyn siedliski barzo spustoszony^a, zły, że trzeba nowy stawić. Przedali wieczniami cz[asy], nic sobie nie zostawując, ani dziatkom, ani powinnym swoim. Przedali pomien[io]nemu Nazarowi Ziniukowi¹⁵⁷ wiecznymi cz[asy] i żenie jego Parasce i dziatkom jego. P[rze]dali za sumę złotych dwieście już zapłaconich monyty i liczby polskiej. [s. 144] Któremu Nazarowi Ziniukowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tego młyna i gruntów do tego młyna należących i łąk zażywać wieczniami czasy i z żoną swoją i z dziatkami swemi wiecznymi^b czasy i nie powinien z tego młyna ustępować żadną miarą, jeśli by się jaki miał powinny ozwać. ^c[Aż mu suma ma być wrócona wszystka dwieście złotych temu Nazarowi Ziniukowi]^c. Ten młynarz Chwiedor Kondachowicz, że się wyrzykał tego młyna, już ^d[o nic się nie ma]^d upominać.

Zapis Jadama Kosza z młynarzem Oleszkiem na Płucińskiego ogroda na pół trzeci tłuکی kupionej.

Działo się w Pawłowie dnia 8 marca w roku 1686.

125

^a Or. spusznany.

^b Or. wiecznymimi.

^c ^c Zdanie przekreślone przez pisarza.

^d ^d Opustki pisarza.

¹⁵⁵ Zapis dotyczył młyna znajdującego się w biskupiej części Siedliszcza.

¹⁵⁶ Tymosz Chostap – jedyny wpis z personaliami tego ławnika.

¹⁵⁷ W tytule zapisu jako Zieniuk, w innym zaś miejscu wpisu jako Ziniuk.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu Władyczce burmistrzu za rezydencji jego będącej i przy Chrycu Beganie burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu i przy ławnikach: Jakubie Kulpie, Tymoszu Szokale, Jakubie Kliniuku, Wojciechu Baranie, Tymoszu Demczuku. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanim sta[n]ąwszy, Olesko młynarz i z synem swoim Jackiem zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnimi swemi i z działkami swemi. Zeznali, iż przedali gruncik swój na półtrzeci tłuکی¹⁵⁸ będące Płu[ci]ńskiego ogroda. Przedali pomienione[mu] Jadamowi Koszowi i żenie jego Chalsce. Przedali za sumę złotych dwadzieścia już zapłaconych monyty i liczby polskiej wiec[znymi] czasy. Któremu to Jadamowi Koszowi i żenie [jego]^a Chalsce i działkom jego wolno tego ogro[da] na półtrzeci tłuکی zażywać, sprzedać, da[rown]ać, zamieniać, jako może ku swemu po[żytk]owi obrócić. A ten ogród ma się [s. 145] w sobie wszersz i wdłuż, z jednej strony miedze Jana Dyrdy, a z drugiej strony miedze Lepianowsk[iego] gruntu Klebaniego. Wzdłuż się poczyina od che[łm]skiego gościńca, a kończy po rzykę.

127. s. 145.

[8 III 1686]

Zapis Oleska Koźlika na połowę ogroda Chupałowskiego [ze] Stefanem Postułykiem Kusie[...]^a.

Działo się to w Pawłowie dnia 8 marca w roku 1686.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu Władycze burmistrzu [za] rezydencji będący i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu, Chrycu Beganie burmistrzu i przy ławnikach: Wojciechu Baranie, Tymoszu Szokale, Jakubie Kulpie, Tymoszu Demczuku, Jakubie Kliniuku i przy innych ludziach godnych wiary. Przy tymże urzędz[ie] zwyż mianowaniem stanąwszy, Stefan Postułyk przed ten urząd i z działkami swemi zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszania, dobrze się na to naradziwszy. Przedali połowę ogroda Chupałowskiego wiecznymi czasy. Przedali pomienionemu Oleskowi Kuźlikowi¹⁵⁹ za sumę złotych piętnaście już zapłaconych monyty i liczby polskiej. Któremu to Oleskowi i żenie jego i działkom jego wolno tego połowy ogrod[a] zażywać, sprzedać, darować, zamieniać, jako ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić. Która ta połowa ogroda

126

^a *Opustka pisarza.*

¹⁵⁸ *Dwie i pół tłuکی, czyli dwa i pół dnia odrobku pozapańszczyńnianego rocznie na polu pańskim (biskupim).*

127

^a *Wyraz nieczytelny – prawy brzeg strony wszyty w oprawę.*

¹⁵⁹ *W tytule zapisu jako Koźlik.*

ma się w sobie wszere i wzdłuż, z jednej strony m[ie]dze tegoż gruntu, a z drugiej strony mie[dze] Jana Dyrdy. Wzdłuż poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończy się po pastewnik miescki. Co sobie ten Olesko dał zapisać.

128. s. 146.

[31 III 1686]

Zapis Aleksandr[a] Popika¹⁶⁰ Zawłockiego o cholwarek Soroczyński z córką Oleskiego Chanuszką, popadiją¹⁶¹ żdziańską.

Działo się to w Pawłowie dnia 31 marca w roku 1686.

Przy urzędzie miesckim paw[ło]wskim, przy [...]echowym^a Bieganie burmistrzu i przy Wojciechu Władycie burmistrzu i przy Chrycu^b Choszwie burmistrzu i przy ławnikach: Walku Kozanie, Jakubie Ku[lp]ie, Tymoszu Szokale, Wojciechu Ba[ra]nie, Kołaczu Matiaszu Jadamie Koszu burmistrzu. Przy tymże urzędzie [zw]yż mianowaniem stanąwszy, córka Oleskiego – Anna popadija popa żdziańskiego zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powiniami swemi. Zeznała, iż przeda[ła] cholwarek Soroczyński. Przedała^c za sumę złotych trzydzieści już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedała^d wiecznymi czasy^d pomienionemu Aleksandrowi Zawłockiemu popikowi. Któremu Aleksandrowi Zawłockiemu i żenie jego Marynie wiecznymi czasy, ^e[któremu Aleksandrowi Zawłockiemu]^e wolno tego cholwarka zażywać wiecznymi czasy i z żoną jego Maryną i z dziatkami jego. Który ten cholwarek ma się w sobie wszere i wzdłuż, z jednej strony miedze Łachodyńskie[go] cholwarka, a z drugiej strony miedze Bartka. Poczyną się od wygo[na] miesckiego, a kończy po rzykę. A jeśliby miały potym gorgolić¹⁶² Soroki zakładami [...]f na nich, wszak byli teraz przy zapisie i złoty wziął już wykładu^g.

128

^a Część wyrazu nieczytelna.

^b Or. Chricu.

^c Or. predała.

^d - ^d Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

^e - ^e Część zdania powtórzona przez pisarza.

^f Wyraz nieczytelny.

^g Lekcja niepewna – mało czytelne pismo.

¹⁶⁰ Syna popa; kolejna informacja potwierdzająca istnienie diasporę prawosławną w Pawłowie, na tyle znaczącej, że mającej swego przedstawiciela w ławie sądowej (Aleksander Zawłocki był członkiem tej ławy).

¹⁶¹ Żona popa w Żdzannem (informacja wskazuje na istnienie cerkwi prawosławną w Żdzannem).

¹⁶² Narzekać (zob. Linde, Słownik, t. II, s. 97).

129. s. 147–148.

[31 III 1686]

Zapis Wawrzysza Daniluka z Tymoszem Demczukiem o czwartą część półłanka Demczukowego.

Działo [się]^a to w Pawłowie dnia 31 marca w roku 1686.

Przy urz[ę]dzie] miesckim pawłowskim, przy Ch[ry]cu Bieganie burmistrzowi i przy Wojciechu Władycy burmistrzowi Chrycu Choszwie burmistrzowi i przy ławnikach: Walku Kozanie, Wojciechu Baranie, Jaku[bie] Kulpie. Przy tymże urzędzie zw[yż] mianowanym stanąwszy, Tymosz Demczuk zeznawa i pozwala czwartą część półłanka Wawrzyszowi Da[ni]lukowi wiecznymi czasy i żenie je[go] i dziatkom jego. Pozwala od Bojkowskiej płoski miedze. Któremu Wawrzyszowi i żenie i dziatkom jego wolno będzie tej czwartej części półłanka zażywać wieczny[mi] czasy, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić^b. Przy tym pisaniu pola i cholwarka Łachodyńskiego częstki, co dwa grosze przychodzi się czynszu z niego^c, to ten Demczuk puska¹⁶³ temu Wawrzyszowi wiecznymi czasy. I ten cholwarek na wygonie puska ten Demczyk Wawrzyszowi wiecznymi czasy, a przy tym dokłada mu te to macierzyńskie dobra. [s. 148] [.....] i przy tym [...] między nimi zgodę i miło[ść], żeby sobie mieszkali w zgodzie, miłości, żeby żadna strona sobie nie pomstowała.

130. s. 148.

[24 IV 1686]

Zgoda i pomiarkowanie Czeleja Chryca i Biegana Chrica w gruntach i w polach.

Działo się to w Pawłowie dnia 24 kwietnia w roku 1686.

Z rozkazania Jegomości Księdza Jacka^a Pawła Harbowskiego, proboszcza^b skierbieszowskiego, iż wezwawszy i wysłuchawszy sprawy ślednej¹⁶⁴ Cze[le]ja Chrica i Biegana Chryca strony, pogodzenia i pomiarkowania między nimi, tak w gruntach

129

Stan strony 148: ubytek górnego brzegu strony uniemożliwiający pełne odtworzenie 2 pierwszych wierszy wpisu.

^a *Opustka pisarza.*

^b *Dotychczasowa treść wpisu w połowie odkreślona od następnej jego części linią poziomą.*

^c *Lekcja niepewna – wyraz nieczytelny.*

¹⁶³ *Puszcza, sprzedaje.*

130

^a *Imię przekreślone.*

^b *Or. probosca.*

^c *Or. nakładamo.*

^d *Uzupełnienie wydawcy.*

^e *Or. brobosca.*

¹⁶⁴ *Ostatniej (zob. Niedźwiedzki, Król, Słownik języka polskiego, t. VI, s. 724).*

i w budynkach, w cholwarku i w łące na Bilsku i w polach, że się podzielili za żywota matki tego Begana, a teści¹⁶⁵ tego Czelija, wniesienia tego Czelija. A iż to byli [si]ę udali do pożywania [ze] sobą ten Biegan z Czelijem we trzydzieści lat po niebosce matce tego Biegana, a zapisania między nimi nie było żadnego, teraz nakładano^c winę¹⁶⁶ między nimi grzywien dziesięć, tak pańskiej jako urzędowej i pod utratą tech gruntów między nimi, która by strona miała wznowić [sprawę]^d. A to było nakazanie Jegomości Księdza Pawła Harbowskiego, proboszcza^e skierbieszowskiego, przy burmistrzach: Chricu Choszwie, Matiaszu Kołaczu starym rajcą i przy Janie Pogonowskim pisarzu miesckim i dziatki ich nie mają tego wznawiać po rodzicach swoich pod tymiż winami założonymi.

131. s. 149–150.

[3 X 1686]

Zapis Jana Soroki o płuskę Beganowską z Chrycem Beganem.

Działo się to w Pawłowie dnia 3 października w roku 1686.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu za rezydencyi jego będącym i przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy ławnikach: Jadamie Korpichu i przy Jakubie Kliniuku, Walku Kozanie, Tymoszu Szokale i przy innych ludziach godnych. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Chryc Biegan zeznał dobrowolnie, nie z żadnego p[rzy]muszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim^a i z żoną swoją i z повинnymi swemi. Zeznał dobrowolnie, iż sprzedał płuskę swoją własną ojcowską. Przedał pomienionemu Janowi Soroce wiecznymi czasy. Przedał za sumę złotych trzydzieści i sześć już zapłaconich monety i liczby polskich. Przedał wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom, ani повинnym swoim. Któremu to Janowi^b Soroce i żonie jego i dziatkom jego wolno tej płuski zażywać wiecznymi czasy i z żoną jego i dziatkom jego, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić. [s. 150] Która ta płuska ma się w sobie wszyrz i wzdłuż, z jednej strony miedze Klebaniego półłanka, a z drugiej strony miedze Demczukowej. Wzdłuż^c się poczyna od wygona miesckiego, a kończy się po granicę bezką.

¹⁶⁵ Teściowej.

¹⁶⁶ Karę urzędową.

131

^a Or. szwowim.

^b Or. Janowy.

^c Or. wzdłuż.

132. s. 150–151.

[7 I 1687]

Zapis Marcina Mazurka o cholwarcik za stawem, który kupienia u Jagienki [...] ^a Gmurkówny.

Działo się to w Pawłowie dnia 7 stycznia^b w roku 1687.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu za rezydencji jego będący i przy Wojciechu Władycze burmistrzu i przy [ła]wnikach: Wojciechu Baranie, Jadamie Korpichu, Jakubie Kulpie, Aleksandrze Zawłockim, Tymoszu Szokale. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Agnieszka Gmurkówna namłodsza zezna[ła] dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy i z powin[ni]mi swemi. Zez[na]ła, iż sprzedała część trzecią cholwarka, którą za męści¹⁶⁷ kupiła z mężem swoim. Która dała swoich pieniędzy złotych 8, a teraz przeda[ła] wieczniami czasy temu Marcinowi za sumę złotych trzynaście już zapłaconich monity i liczby polskiej wiecni[m]i czasy. Który ten cholwarcik ma się w sobie z jednej strony miedzy jednej [ss] Chawryła Pasieczka, a z drugiej strony wygona miesckiego i poczyn^c się od wygo[na], a kończy się po ogródek Biłanów. Któremu to Marcinowi i żenie jego wol[no] tego cholwarka zażywać wiecznymi [s. 151] czasy, przedać, zamieniać, darować, ja[ko] może ku swemu użytkowi obrócić.

133. s. 151–152.

[14 I 1687]

Zapis Iwana Czelijurka o cholwarek za Demczukiem o Gmurkowski z Jagienką córką tego Wawrzyńca przedany.

Działo się w Pawłowie dnia 14 stycznia w roku 1687.

Przy urzędzie miesckim] pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu za rezydencji jego będącym i pr[zy] Wojciechu Władycze^a burmistrzu i pr[zy] ławnikach: Aleksandrze Zabłockim i Wojciechu Baranie, Tymoszu Szokale, Wawrzyńcu^b Głąbie, Jakubie Kliniuku, Jadamie Korpichu, Jakubie Kulp[ie]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Jagienka Gmurkówna, dziedziczka z Rubieszowa zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na [to] naradziwszy z sumnieniem swoim i z siostrą swoją Mariną, która także za mężem w Rubieszowie. Zeznali,

132

^a Wyraz *nieczytelny*.

^b Or. sticnia.

^c Or. poczinana.

¹⁶⁷ Po zamążpójściu.

133

^a Or. Władycze.

^b Or. Demczem.

iż przedali cholwarczyka połowę ojczystego za Demczukiem^b. Przedali Iwanowi Czelejowi i żenie jego Chwience. Przedali za sumę złotych piętnaście monyty i liczby polskiej. Przedali wieczniami czasy, nic sobie nie zostawując, ani dziatkom, ani powin-
nim swoim. Który się ten cholwarczyka połowa ma się w sobie wzdłuż i wszersz,
z jednej strony miedze Wojciecha Władyki, z a drugiej strony części F[...]ckie-
go^c. Wdłuż poczyna [się]^d od wygona [s. 152] a kończy po krzyż^e dębniakowy¹⁶⁸.
Któremu Czelijowi Iwanowi i żenie jego i dziatkom jego wolno tego połowy chol-
warka zażywać, przedać, darować, jako może ku swemu pożytko[wi] najlepszemu
pożytkowi [ss] obrócić.

134. s. 152–153.

[28 II 1687]

Zapis Bartka Deraźnika o połoskę z Sawką Kuczykiem przedaną.

Działo się to w Pawłowie dnia 28 lutego w roku 1687.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy
Wojciechu Władycie burmistrzu i przy Chrycu Choszwie burmistrzu i przy ławni-
kach: Wojciechu Baranie, Jadanie Korpychu, Jakubie Kliniuku, Tymoszu Szokale,
Jakubie Kulpie. Przy tymże urzędzie wyż mianowanych stanąwszy, Sawka Kuczyk
zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrowolnie^a się na to naradziwszy
z sumnieniem swoim i z dziatkami swojemi i z powinnimi swojemi. ^b[Zeznał dobro-
wolnie, nie z żadnego przymuszenia]^b, iż przedał połoskę swoją własną, którą miał
sam kupną. Przedał wieczniami czasy pomienionemu Bartkowi Deraźnikowi i żenie
jego Maruszcze i dziatkom jego. Przedał za sumię złotych ośmnaście już zapłaconych
monyty i liczby polskiej. Która ta płuska ma się w sobie wszersz i wzdłuż [między]^c
miedzami, z jednej strony miedze Tymosza Demczuka, a z drugiej strony miedze
Jakuba Kliniuka. Wzdłuż po[...]^d [s. 153] poczyna się od granic beskich, a kończy się
po las miescki. Któremu to Bartkowi i żenie jego i dziatkam wolno będzie tej płoski
zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić
wieczniami czasy.

^c Niemożliwość odczytania pełnego wyrazu; wszycie prawego brzegu strony w oprawę.

^d Opustka pisarza.

^e Or. krysz.

¹⁶⁸ Chodziło zapewne o zacios krzyżowy na dębie oznaczający znak graniczny.

134

^a Wyraz powtórzony w zdaniu przez pisarza.

^b ^b Powtórzona przez pisarza część formuły prawnej.

^c Opustka pisarza.

^d Wyraz niedokończony przez pisarza.

135. s. 153–154.

[22 V 1687]

Zapis Jana Soroki ^ai Chryca brata^a o łąkę na Bilsku Soroczyńską, która była sprzedana Woleńskiemu Marcinowi, a Woleński sprzedał Koszowi Jadamowi, a Kosz znowu z wolnej^b ręki puścił dziedzicowi Janowi Soroce.

Działo się to w Pawłowie dnia 22 maja w roku 1687.

Przy urzędzie miesckim, przy Wojciechu Władycy burmistrzu, Jadamie Koszu i przy ławnikach: Wojc[ie]chu Baranie, Jakubie Kliniuku i przy ojcu Pawle Słowieńskim prezbiterze^c Słowieńskim [ss]. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym stanawszy, Marcin Wol[eń]ski przyznał i z żoną swoją Nastazyją i z dziećmi swymi. Zeznał, iż sprzedał łąkę swą na Bilsku dwie części. Przedał Koszowi wiecznymi czasy, a Kosz [s. 154] Jadam znowu sprzedał Janowi Soroce i bratu jego Chrycowi. Przedał za sumę złotych 16 już zapłaconych monety i liczby polskiej. Przedał wiecznymi czasy. Którym^d to Sorokam braci obudwu wolno tej łąki zażywać, sprzedać, zamieniać dwóch części, darować i żonom ich. Która ta łąka ma się w sobie wszecz^e i wzdłuż między miedzami, z jednej strony miedze Demczuka, a z drugiej strony miedze Połazki Mościckiej. Wzdłuż poczyną się od grąda ostatecznego, a tak się kończy o grąd drugi grąda. A jednakże, że te Soroki nie dają pieniędzy zaraz, tedy Kosz powinien tej łąki zażywać póty, aż mu będzie suma ta wrócona złotych szesnaście i to pisanie na ostatku ma być kasowane^f.

136. s. 154–155.

[15 X 1687]

Zapis Jana syna^a Władyki, co mu Jakub Kulpa zapisał połowę ogroda swego własnego ojcowskiego wiecznymi czasy za żywota swego.

Działo się to w Pawłowie dnia 15 paździer[ni]ka w roku 1687.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Jadamie Koszu burmistrzu i przy Wojciechu Władycy burmistrzu, a ojcu tegoż Jana [s. 155] i przy Wawrzyńcu Głąbie ławniku Przy tych ludziach godnych stanawszy, Jakub K[ul]pa i z żoną swoją Anną dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia zeznał i zapisuje i leguje wiecznymi czasy

135

^a - ^a Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

^b Or. wolej.

^c Or. prezbiteru.

^d Or. ktomu.

^e Or. wszeszr.

^f Or. Kasowanie.

136.

^a Or. sina.

połowę ogroda Janowi synowi swemu chrzesnemu, a synowi Wojciechowemu Władczynemu wiecznymi czasy. A jeszcze^b sam ma trzymać ten Jakub i z żoną swoją, póki zmoże na zdrowiu. A ta połowa ogroda ma się w sobie wszersz i wzdłuż, z jednej strony miedze Jadama Korpycha, a z drugiej st[ro]ny miedze tegoż Wojciecha Władyki i Zasiądkowściny^c. Wzdłuż poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończy po olszynę^d pańską. Któremu Janowi, a synowi tego Wojciecha Władyki wolno będzie tego ogroda połowy zażywać, przedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić, jako mu ten ociec chrzesny Jakub Kulpa poda do rąk jego. Jan Pogonowski, pisarz podpisuje [się]^e, a pozwala mu i chałupę późniejszy swój wieczny czas.

137. s. 155–156.

[12 III 1687]

Zapis Chwienki^a Masarki^b z bratym jej Łukaszem o podział i miarkowane¹⁶⁹ między nimi ogrody.

Działo się to w Pawłowie dnia 12 marca w roku 1678^c.

Przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy Wojciechu Władyce burmistrzu i przy ławnikach: Aleksandrze Zawłockim, przy Jakubie K[ul]pie, Stanisławie Korpichu i przy [s. 156] Chawryle Paszczuku¹⁷⁰ i przy Janie Pogonowskim, pisarzu miesckim. Przy tymże urzędzie zwyż mianowanym staną[w]szy pospołu, Łukasz brat tej mieszczanki^d na imię Chwienki^e – Tedy ta siostrza Łukaszowa pozwala połowę ogroda bratu swemu, co stoi chałupa na nim. Pozwala tę połowę od Szokała Tymosza. I tam znowu w tamtym ogrodzie Pela Mormoła ogród, to także połowę pozwala od miedze Kowalowskiej bratu swemu Łukaszowi i od Sterwijowskiej miedze, to Łukaszowi pozwala. – A na mnie chałupa i z połowicą ogroda nad rzeczką^f. I tam połowę ogroda sobie zostawuję. Od Mormołowej miedzę ma być. I tak pozwalam wiecznymi czasy bratu swemu Łukaszowi, tak w tym ogrodzie nad rzeczką, tak i tam

^b Or. jesce.

^c Nazwa gruntu nadpisana nad następnym wierszem.

^d Or. olsine.

^e Opustka pisarza.

137

^a Or. Chenki.

^b Lekcja niepewna – nazwisko niewyraźnie napisane.

^c Pomyłka w dacie, na co wskazuje skład ławy sądowej; powinno być :1687 (wpis dokonany z opóźnieniem).

^d Or. miescanki.

^e Or. Chwenny. Zdanie niedokończone przez pisarza.

^f Or. rzycką.

¹⁶⁹ Wymierzone.

¹⁷⁰ Chawryła Paszczuk – jako ławnik wymieniony jedynie w tym wpisie.

w tamtym ogrodzie Pela Mormoła. I wolno tego gruntu zażywać wiecznymi czasy i z żoną swoją Leną i z dziećmi swymi wiecznymi czasy. I wolno zażywać, sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu pożytkowi obrócić.

138. s. 156–157.

[14 III 1688]

Zapis Tymosza Szokała o cholwarek kupiony u Woleńskiego¹⁷¹.

Działo się to w Pawłowie dnia 14 marca w roku 1688.

Przy urzędzie mieszkim pawłowskim, przy Jadanie Koszu burmistrzu i przy Wojciechu Władycy burmistrzu i przy ławnikach: Jadanie Korpichu, [s. 157] Aleksandrze Zawłockim i przy Jakubie Kulpie, Marcinie Woleńskim¹⁷² i przy Fabianie Guzie, Janie Dyrdzie, Stanisławie Korpichu i przy Janie Soroce¹⁷³ i przy Wojciechu Baranowskim i przy innych ludziach wiary godnej. Przy tym urzędzie zwyż mianowanym stanąwszy, Marcin Woleński i z żoną swoją Nastaziją i z dziećmi swymi, zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z powinnymi swymi. Zeznaje, iż sprzedaje cholwarek swój własny Grumkowski, który miał kupny. Sprzedaje pomienionemu Tymoszowi Szokałowi i żenie jego Nastazyjej i dziećmi jego wiecznymi czasy. Sprzedaje za sumę złotych pięćdziesiąt i jeden już zapłaconych monety i liczby polskiej. Któremu Tymoszowi Szokałowi^a wolno tego cholwarku zażywać i z żoną swoją Nastaziją i z dziećmi swymi wiecznymi czasy. Wolno sprzedać, zamieniać, darować, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który ten cholwarek ma się w sobie z jednej strony miedze Bartka, a z drugiej strony Melechowskiej. Poczyna się od dębiny, a kończy się po rzykę.

139. s. 158–159^a.

[8 III 1689]

Zapis od Ojca Wielebnego Żdżańskiego Hrycowi Soroce na połowicę folwarka w Pawłowie roku 1689 die 8 marca.

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci jest zebrany przy nas urzędzie, Wojciechu Władycy burmistrzu i Matiaszu Kołaczu burmistrzu tudzież przy wiernych

138

^a Or. Szokałowi.

¹⁷¹ Wcześniej pisany jako Zwolenński (pochodzący z Woli Krzywej, czyli z Krzywowoli).

¹⁷² Marcin Woleński naruszył zasadę bezstronności, występując jednocześnie jako ławnik i strona w sprawie.

¹⁷³ Jan Soroka – omyłkowo wpisany jako nowy ławnik przysięgły; w następnych wpisach nie występuje w składzie sądu miejskiego.

139

^a Odmienny dukt pisma oraz stosowne zasady ortografii, a także częściowo zmieniony formularz sądowy, oznaczają zmianę na stanowisku pisarza miejskiego (prawdopodobny zgon Jana Pogonowskiego, wieloletniego pisarza urzędu miejskiego w Pawłowie, w 1688 lub na początku 1689 r.).

przysięgłych: Adamie Korpychu¹⁷⁴, Aleksandrze Zabłockim, Tymoszu Szokale, Walku Kozanie, Jakubie Kliniuku stanawszy personalnie, Wielebny Ociec Żdżański, a naraższy się z małżonką swoją, sukcesorką^b tego półfolwarka, który półfolwark, leżący w pewnych miedzach, z jednej strony od miedze Jakuba Mazura, a druga połowica takiegoż folwarka, którego to Hryc Soroka dostępuje. Przedajemy i puszczaemy w wieczną posesję, na wieczne używanie Hrycowi Soroce i małżonce jego za sumę złotych polskich trzydzieści ośm^c, każdy złoty [s. 159] licząc po groszy 30, odebraliśmy rękami naszymi własnymi. Z którego odebrania tym zapisaniem kwitujemy i do spokojnego używania wieczniemi czasy oddajemy tę połowicę folwarka. Niech zażywa z małżonką swoją Maryną, puszczaemy im. A sobie nic nie zostawujemy, ani działkom swoim do tego półfolwarka wieczniemi czasy już należeć nie będziemy. I owszem, kto by się chciał na potym odzywać do tego, tedy ja, Jan Sokołowski z małżonką moją Anną, powinniśmy usiłować, następować, bronić od wszelkich następców, który by się najdował przeciwko temu zapisowi. Co dla lepszej wiary i pewności przez sąsiada nasze[go] jest we czterech części miasta obwołano. A że z powrotu onego dał urzędowi rzetelną relację, iż się nikt nie odezwał do odłożenia sumy, ani też krewnością, co urząd secundum formam juris, do ksiąg zapisano i przyjęto.

140. s. 160.

[8 III 1689]¹⁷⁵

Wyrok Błażeja Kocjana i Tomasza Papiernia z żoną swoją.

Wiecznie się wyrzekają ogrodu półtora i podają do spokojnego zażywania Tymoszowi Szokałowi, które to się ogrody nazywają Krzemieńszczyzną. Cały ogród, a Kocjana pół ogrodu, tego się wiecznie wyrzekają i do tego się odzywać^a już nie mają. Działo się to przy urzędzie miejskim, to jest przy Wojciechu Władycy burmistrzu i Matiaszu^b Kołaczu burmistrzu i przy ławnikach: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Walku Kozanie. Nawet i dzieci ich do tego się odzywać nie mają.

Józef Flor^c Korpych, pisarz miasta Pawłowa

^b Or. successorką.

^c Sumę zapisano cyframi arabskimi.

¹⁷⁴ W poprzednich zapisach jako Jadam Korpich.

140

^a Ostatnia litera nadpisana nad przedostatnią literą wyrazu.

^b Or. Matyaszu.

^c Być może był to skrót od imienia Florian lub jego przydomek.

¹⁷⁵ Domniemana data wpisu jako rzeczywista, wynika ze składu sądu oraz miejsca wpisu w księdze jako kolejnego.

Zapis od Marcinowej Woleńskiej i Hrycowi Soroce na połowicę folwarka w Pawłowie roku 1689 dnia 8 marca.

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci jest zebrany przy nas urzędzie, Wojcie[...]^a [s. 161] Wojciechu Władycy burmistrzu Matiaszu Kołaczu burmistrzu, tudzież przy wiernych przysięgłych: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Tymoszu Szokale, Jakubie Kliniuku. Stanąwszy osobą swoją, Anastazja Woleńska zeznaje dobrowolnie zapis na połowicę folwarka Hrycowi Soroce od miedzy Kołaczowej, a drugiej miedze swojej, Hrycowej. Zapisuje i do spokojnego używania temuż Hrycowi Soroce i jego żenie Marynie w wieczne używanie puszcza ją za summę złotych polskich trzydzieści ośm, które to summę naszymi własnymi rękami odebraliśmy, każdy złoty licząc po groszy 30. Z którego odebrania tegoż Hryca Sorokę i małżonkę jego kwitujemy, a sobie nic, ani dziatkom moim do tego pół folwarka nie zostawujemy i już wiecznemi czasy należeć nie mamy. I kto by miał o to na Hryca Sorokę i jego małżonkę następować, powinna będę [s. 162] usiłować zastępować, bronić od wszelakich następców. Co dla lepszego waloru przez sąsiada naszego jest obwołano na czterech części miasta. A że z powrotu onego dał przed urzędem rzetelną rellatią, iż się nikt nie odezwał, ani krewnością, ani bliskością do odłożenia sumy, co urząd secundum formom iuris, do ksiąg wieczystych jest przyjęto i zapisano.

Zapis od Tymocha Szokała na pół ogroda Janowi Czecherze w Pawłowie roku 1689, die 8 mar[ca].

Stanąwszy osobą swą, Tymosz Szokało zeznał dobrowolny zapis Janowi Czecherze na połowicę ogroda przy urzędzie miejskim: Wojciechu Władycy burmistrzu, Matiaszu Kołaczu burm[istrzu], tudzież przy wiernych przysięgłych: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Jakubie Korpychu¹⁷⁶, Jakubie Kliniuku, Walku Kozanie i tudzież przy sławetnych mieszczanach starej rady: Tymochu Demczuku, Tomaszu

141

^a Wyraz niedokończony.

142.

^a Lekcja niepewna – niewyraźne pismo.^b Niemożliwość odtworzenia wyrazu; wszycie lewego brzegu strony w oprawę.¹⁷⁶ Jakub Korpych – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1689–1691, 1693, 1696–1698, 1700.

Papierni¹⁷⁷, Janie Soroce¹⁷⁸ Przy tych [s. 163] zwyż mianowanych ludziach zapisuje i zezna je dobrowolny zapis Janowi Czecerze i jego małżonce Annie i puszcza ją im w spokojne używanie za summę złotych polskich trzydzieści i cz[te]ry. Którą to sumę rękami naszymi własnymi odebraliśmy. Z którego odebrania tymże zapisem kwitujemy. A ten ogród jest od miedze Białoniowej, a drugi[ej] miedze Chwiedorowskiej^a czę[ści] od ulice. Zapisujemy i puszcza my w wieczną possessję, w spokojne używanie, nic sobie, ani dziatkom swoim nie zostawujemy. A kto by się w tym miał sprzeciwiać temu to zapisowi i być następcą, ja Tymosz Szokało powinien będę usiłować zastępować, bronić od wszelakich impedimentów. Co dla lepszej wiary i pewności [...] ^b do ksiąg przyjęto i zapisano.

143. s. 163–165.

[22 III 1689]

Zapis Adama Kosza z Mikołajem Kołaczem o łąkę na Bilsku w r. 1689, 22 martii^a. [s. 164]

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany, przede mna Wojciechem Władyką burmistrzem Matiaszem Kołaczem burmistrzem, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Tymoszu Szokale. Także przy ludziach godnej wiary: Adamie Koszu, Hrycu Hoszwie, Oleszku Wołynce. Stannąwszy osobą swą, sławetny Adam Kosz z małżonką swoją Elżbietą, dobrze się na to naradziwszy, naradziwszy^b, zeznał dobrowolnie, iż sprzedał wiecznemi czasy łąkę na Bilsku Drabowską od miedze Winiukowskiej^c, a z drugiej miedze Zawadzińskiej za summę złotych polskich dwadzieścia i jeden. Którą to sumę rękami naszymi ja Adam Kosz z małżonką moją odliczyliśmy, każdy złoty licząc po groszy 30. Z której to sumy tymże dobrowolnym zapisem kwitujemy i do spokojnego używania tej łąki Mikołajowi Kołaczowi i jego małżonce Cecylii, tudzież i dziatkom ich wiecznemi czasy puszcza my, nic sobie, ani dziatkom naszym nie zostawujemy. Wolno będzie pomienionemu Mikołajowi Kołaczowi i jego małżonce od dnia i godziny terażniejszej^d [s. 165] sprzedać, dać darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi

¹⁷⁷ Tomasz Papiernia – zapewne pomyłkowo dopisany do tzw. starych rajców, ponieważ nie występował w dotychczasowych wpisach jako rajca urzędujący.

¹⁷⁸ Jan Soroka – zapewne pomyłkowo zaliczony do tzw. starych rajców, ponieważ nie występował w dotychczasowych wpisach jako rajca urzędujący.

143

^a Lekcja niepewna – zabrudzone naroże strony odciskami palców.

^b Wyraz pomyłkowo powtórzony przez pisarza.

^c Lekcja niepewna – na części wyrazu kleks.

^d U dołu strony dopisano w późniejszym czasie: A.1749. JB.Posesore.

wolno będzie obrócić. Co według prawa na czterech części miasta jest obwołano, jeżeli by^e się kto by bliskością, krewnością odłożenia sumy się odezwał. A że się nikt nie odezwał, jest przy wyż mianowanych do ksiąg przyjęto i zapisano^f.

Józef Korpych pisarz miasta Pawłowa.

144. s. 165–166.

[22 III 1689]

Zapis Mikołaja Kołacza z Woleńską o łąkę ^a[na Bilsku]^a roku 1689 die 22 ma[rtii].

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany przy mnie Wojciechu Władycy burmistrz, Matiaszu Kołaczu burmistrz tudzież i przy wiernych przysiężnych: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Tymoszu Szokale i p[rzy] godnej wiary ludziach stary rady, przy Adamie Koszu, Hrycu Hoszwie, Oleszku Wołynce¹⁷⁹. Stanąwszy osobą swą, Anastazja Woleńska zeznała dobrowolnie, iż sprzedała wiecznemi czasy łąkę na krzyżu od miedze Jakuba Korpycha, a z drugiej od pańsk[iej] nowiny. Przedała wiecznemi [s. 166] czasy za sumę złotych pięćdziesiąt. Którą to sumę rękami swemi własnymi odebrałam, każdy złoty licząc po groszy 30 monety i liczby polskiej. Z którego odebrania tym dobrowolnym zapisem kwituję i do spokojnego zażywania tej łąki Mikołaja Kołacza i jego małżonkę Cecylią, tudziesz i dziatki ich przypuszczam. Wolno im będzie sprzedać, dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Co według zwyczaju i prawa na czterech części miasta jest obwołano, jeśliby się kto miał odezwać bliskością, krewnością do odłożenia sumy. A że z powrotu onegoż, co obwoływał, iż się nikt nie odezwał, według zwyczaju prawnego do ksiąg jest przyjęto i zapisano.

Józef Korpychowicz¹⁸⁰ pisarz miasta Pawłowa.

145. s. 166–167.

[9 V 1689]

Zapis Jędrzeja Hoszwy z Hrycem Świnką o ogród roku 1689 die 9 maj.

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany przy mnie Matiaszu Kołaczu burmistrz, Wojciechu Władycy burmistrz, tudzież i przy ławnikach: Adamie Korpychu, Jakubie Korpychu, Jakubie Kliniuku. Item. [s. 167] Przy godnych ludziach

^e Wyraz nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^f Wyraz podkreślony przez pisarza.

144

^a ^a Wyrazy przekreślone przez pisarza.

¹⁷⁹ Oleszko Wołynka – pomyłkowo zaliczony do tzw. starych rajców, ponieważ nie występował w dotychczasowych wpisach jako rajca urzędujący.

¹⁸⁰ W poprzednich wpisach podpisywał się jako Korpych.

starej rady: Sieńku Śwince¹⁸¹, Hawryle Paszczuku. W ten sposób stanowszy osobą swą Hryc Świnka przyznaje dobrowolny zapis i zeznaje, nie będąc żadnym błędem, ani namową uwiedziony, bez żadnego przymuszenia, puszcza tym zapisem niniejszym, iż sprzedał ogrod Jędrzejowi Hoszwie za summę złotych polskich dwadzieścia i cztery, każdy złoty licząc po groszy 30. Z którego odebrania tym zapisem niniejszym tegoż Jędrzeja Hoszwę kwituję i do ogroda i spokojnego zażywan[ia] tegoż Jędrzeja przypuszczam i jego małżonkę Ewę. Wolno im będzie wiecznemi czasy zażywać i sprzedać, dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno im będzie obrócić. A ja Hryc Świnka do te[go] ogroda wiecznie już nie będę należał ani żaden krewny mój. Puszczam na wieczną possessją, sobie nic nie zostawując. Co według zwyczaju prawnego do ksiąg wieczystych jest zapisano.

Józef Flor. Korpychowicz pisarz miasta Pawłowa.

146. s. 168.

[9 V 1689]

Darowizna. Hryc Świnka Hawryłowi Paszczukowi Świniczyńskie niwki die 9 maja 1689. Stało się przy urzędzie miejsckim pawłowskim, Wojciechu Władycy burmistrzu, Adamie Korpychu, Jakubie Korpychu, Jakubie Kliniuku. Stanowszy osobą swoją Hryc Świnka przed urzędem wyż mianowanym zeznał, iż darował Hawryłowi Paszczukowi synowcowi¹⁸² swemu i jego jeszcze synowi Lesiowi niwki Świniczyńskie, które tenże Hryc miał pewne a pewne dziedzictwo swoje na tym we dwóch częściach z działu¹⁸³, bo jedna część na Maruszkę Świnczukównę, a druga część na Hryca, tegoż, co daruje, a część piąta na Sieńka według uznania i pomiarkowania [między]^a nimi. Swoje wolno puszcza wiecznemi czasy i do spokojnego zażywania, i już cale odstępuje od tego i krewnych swoich, tak bliskich, jako i dalekich tym zapisem oddała. Co jest do ksiąg wieczystych przyjęto i zapisano.

Józef Flor. Korpychowicz, pisarz miasta Pawłowa.

145

¹⁸¹ Sieńko Świnka – omyłkowo wpisany jako stary rajca (nie występował w dotychczasowych wpisach jako rajca urzędujący).

146

^a Opustka pisarza.

¹⁸² Syn brata, bratanek (zob. Niedźwiedzki, Król, *Słownik języka polskiego*, t. VI, s. 542).

¹⁸³ Z rodzinnego podziału.

Zapis Adama Kosza z Marcinem Korpychem roku 1690.

Sąd był potrzebny i dla w[ie]czystej pamięci zebra[ny] przez nas, urząd, Wojciechu Władycy burmistrzu, Matiaszu Kołaczu burmistrzu i wiernych przysięgłych: Aleksandrze Zabłockim, Jakubie Korpychu, Walku Kozanie, Tymoszu Szokale. Tudzież i przy Józefie Korpychowiczu, pisarzu miejskim.

Stanąwszy osobą swoją, Marcin K[or]pych z żoną swoją Anną zeznają dobrowolny zapis Adamowi Koszowi na folwark, nie będąc żadnym błędem, ani namową nie uwiedziony. Przedał takowym sposobem, iż jeszcze ociec Marcinów winien temuż Koszowi złotych 30, a Mar[ci]nowi dał tylko dopłatku na ten fowark złotych 10. Co suma czyni złotych 40 z ojcowsk[im] długiem. Puszcza tedy ten folwark Adamowi Koszowi i m[ał]żonce jego i potomkom jego. Który to folwark od miedzy [s. 170] Kenarowskiej, a z drugiej miedzę Pisarzowskiej już wiecznemi czasy puszcza Adamowi Koszowi. I to sobie Adam przy zapisie wnosi kosztu złotych pięć¹⁸⁴ z osobna wyż mianowanej summy. Którego to folwarka wolno będzie Adamowi Koszowi dać, sprzedać, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. A ja Marcin Korpych z żoną swoją, ani dziecięciu swemu, nic nie zostawuję sobie do tego folwarka. Puszczam wiecznemi czasy, niech zdrów zażywa z żoną i z potomkami swemi i kto by się miał odzywać bliskością, krewnością, albo odłożeniem summy na ten folwark, kazaliśmy my – urząd ogłosić. A że z powrotem onego, co obwoływał, przyniósł nam takową relatiją, że się nikt nie odezwał, co jest według zwyczaju prawnego, do ksiąg miejskich pawłowskich wieczystych zapisano.

Działo się die 19 jan[uarii] 1690.

Zapis Nazara Zieniuka, co wyłożył na młyn siedliski kosztu budując [go]. Roku 1690, die 7 febr[uarii].

Stanąwszy osobą swoją, Nazar, młynarz siedliski p[rzed] urzędem miejskim pawł[ow]skim, to jest [przy]^a Wojciechu W[ła]dycy burmistrzu, Matiaszu Kołaczu burmistrzu i przy wiernych przysiężnych: Adamie Ko[r]pychu, Walku Kozanie, Jakubie Korpychu i przy Józefie Korpychowiczu, pi[sa]rzu miejskim. Przy tychże wyż

147

¹⁸⁴ Była to opłata za sporządzenie wpisu do księgi sądowej, zwana wcześniej pamiętnym lub świadomym (po raz pierwszy podana została kwota wpisowego).

148

^a Opustka pisarza.

mianowanych upraszał ten Nazar o zapisanie summy, iż wyłożył, młyn podważając¹⁸⁵ i potym nowy budując. Wyłoż[yl] summy złotych sto sz[eść]dziesiąt i gr. 17. Urząd zgodnie na to pozwolił i Nazarowi kazał przysięgą dla lepszej wiary [...]^b. Która to przysięga była na te słowa: Ja Naz[ar] przysięgam Panu Bogu [s. 172] Wszechmogącemu, w Trójcy Świętej Jedyńemu, iż ja prawdziwie wydałem na młyn siedliski, restaurując go de novo, ze wszystkim porządkiem^c wydałem złotych sto sześćdziesiąt i groszy 17. Oprócz kupna [...]^d kupił, jako osobliwy jest zapis na ten młyn, z [...] licami^e. Tak mi Panie Boże dopomóż i Niewinna Męka Chrystusa Pana. Co jest do ksiąg przyjęto i zapisano^f.

149. s. 172–174.

[17 III 1691]

Zapis Piotra Sielecha na ogrody i łąkę nieboszki Oryunki Winniczki¹⁸⁶ teraz w roku 1691 die 17 marca.

Przed urzędem miejskim pawłowym, [przy]^a Wojciechu Władycy burmistrzowi Matiaszu Kołaczowi burmistrzowi tudzież i przy ławnikach: Aleksandrze Zabłockim, Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale. Wiadomo czyni się tym zapisem niniejszym, iż Ociec wielbny, prezbiter cerkwi pawłowskiej, mając u siebie testament nieboszki Oryunki Winniczki, a w którym to testamencie leguje cerkwi pawłowskiej na ogrodzie swym, aby ten ogród i łąkę na Bilsku przedawszy, sprawiono ryzy¹⁸⁷ na mszę, żeby było za jej duszę dano. [s. 173] Który to testament stanowiący w r. 1666 die 2 m[artii]^b. Za czym teraz po zmarłym jej mężu nikomu ten ogród nie przypada bliskością, ty[lko] aby gromada, wzięwszy w swą dyspozycję, uczyniła zadosyć cerkwi Bożej według testamentu wyżej mianowanego. A że u gromady pawłowski[ej] stargował Piotr Sielech

^b Wyraz niemożliwy do odczytania – część wyrazu wszyta w oprawę.

^c Lekcja niepewna – niewyraźny charakter pisma.

^d Wyraz niemożliwy do odczytania – część wyrazu wszyta w oprawę.

^e Wyraz niemożliwy do odczytania – rozplątanie atramentu z uwagi na słabą jakość papieru.

^f Pod wpisem umieszczono późniejszy dopis: 1747mo.

¹⁸⁵ Burząc stary, który, co wynika z wpisu 125, był zdewastowany (był bardzo spustoszony, zły).

149

^a Opustka pisarza.

^b Lekcja niepewna – testament nie został spisany w obecności przedstawicieli sądu (brak go we wpisach księgi pawłowskiej). Możliwe, iż sporządzono go jedynie w obecności prezbitera cerkwi pawłowskiej.

^c – Opustki pisarza.

^d Uzupełnienie domyślne.

^e Podpis nieczytelny.

¹⁸⁶ Wdowa po Winniku.

¹⁸⁷ Ryzy – ornaty cerkiewne (zob. Niedźwiedzki, Król, Słownik języka polskiego, t. V, s. 799).

za sumę złotych polskich czterdzieści, a z osobna złotych 20 na nabożeństwo za duszę tejsze nieboszki, według wynalazku tejsze gromady pawłowskiej. Który to Piotr Sielech, gotowizną wyliczywszy zwyż pom[ie]nioną sumę, z podania od gromady odbiera w spokojne zażywanie ogród i łąkę na Bilsku, ni od kogo nie mając żadnej przeszkody. Który to ogród od miedze Marcina Mazurka, a z drugiej miedze z ulice ku lubelskiemu wyjazdowi. Czoło od rzeki, a kończy się od ogrodu Sidorowego. Odliczył i zapłacił wieczności[ą]. Wolno mu będzie przedać, dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wo[l]no będzie obrócić. Urząd wyż mianowany kazał obwołać na czterech części miasteczka [s. 174] jeżeli by się kto ^c[odzywać miał bliskością] ^d[krewno]ścią, odłożyć summę, a że się ni[kt] nie odezwał, spokojnie do ksiąg wieczystych pawłowskich jest zapisano. Działo się to w Pawłowie przy godnych ludziach, to jest przy Hrycu Hoszwie, Tymoszu Demczuku, Janie Derdzie¹⁸⁸ ławniku i Józefie Korpychu, pisarzu miasta pawłowskiego m.p.^e

150. s. 174–175.

[27 IV 1693]

Kupno pół ogrodu Łukasz z Janowice z Głębem w r. 1693 die 27 aprilis.

Przed urzędem miejsckim pawłowskim, przy Matiaszu Kołaczu burmistrzu Wojciechu Władycie burmistrzu i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Walku Kozanie, Tymoszu Szokale. Pokazana karta od zmarłego nieboszczyka Wawrzyńca Głęba a takowe pisane słowa: „Ja Wawrzyniec Głębrowicz czynię wiadomo tą moją kartą, iżem sprzedał Łukaszowi, młynarzowi janowickiemu i z małżonką jego pół ogrodu Bosakowskiego za złotych polskich dwanaście, a choćby się i więcej za te pół ogrodu było należało, tedy według przyjaćielstwa opuszczam i daruję, według tej siostrzenicy mojej. A te pół ogrodu poczyną się od gościńca chełmskiego, a kończy się się [ss] [s. 175] do rzeki od miedze Sido[row]skiej. Na co daję te kartę [mo]ję dla lepszej wiary, żeby nikt [do] tego pół ogrodu inszy wstępu [nie]^a miał, jeno oni sami onego zażywali. Jakom im samym przed[ał]. Na co przy godnych ludziach da[ję] te karte moje z podpisem ręki mojej. Wawrzyniec Gł[ąbo]wicz^b. Ustnie proszony do tej [kar]ty podpisuje się Jacenty Ostro[ws]ki m.p. Ustnie proszony do karty Andreas Czyżawski m.p.” Według opisanej karty i zez[na]nia przy wyż mianowanych jest do ksiąg przyjęto i zapi[sano].

¹⁸⁸ *We wcześniejszych wpisach jako Dyrda (ławnik przysięgły).*

150

^a *Dopis redakcyjny – miejscowy ubytek strony.*

^b *W miejscu podpisu krzyżyk.*

Kupno pół gronta Zabłocki u Oleska die 27 ap[rilis] a[nn]o 1695.

Przy urzędzie miejskim pawło[wskim], Wojciechu Władycy i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Hrycu Soroce, Tymoszu Piekarzu, Mikołaju Czuchrowskim¹⁸⁹ i Tymoszu starym Demczu[ku], Matiaszu Kołaczu, Stanisławie Korpychu, Jakubie Kliniuku, Oleszku [Wo]łyńce¹⁹⁰. Stanąwszy osobą swoją przed ten urząd wyż mianowany, Oleszko Konaszczuk z żoną swoją Oryszką, zięć Demczuków, zez[...]a [s. 176] zeznaje, dobrze się na to naradziwszy i z sumnieniem swem i z powinnemi swemi, iż prz[ed]ał pół gruntu Aleksandrowi Zabłockiemu za sumę złotych 25 już odliczonych i zapłaconych, monety i liczby polskiej. Którę to sumę odebraliśmy rękami naszymi. Zeznajemy, iż przedaliśmy wiecznemi czasy, nic sobie, ani dziatkom swoim, ani powinnym swem nie zostawując, ale i owszem ich od tego oddaliśmy pół gruntu. Którego to ten pół gruntu z jednej miedze Hoszwiuczki, a z drugiej miedze Zabłockiego. Któremu to Aleksandrowi i małżonce jego Marynie i dziatkom wolno tego pół gruntu zażywać wiecznemi czasy i wolno im będzie jako chcieć obrócić, dać, darować, zamieniać i ku swemu pożytkowi obrócić. Co już według zwyczaju urzędowego do ksiąg wieczystych zapisano.

Kupno pół gruntu Pysiuk u Kozana die 25 aprilis 1695¹⁹¹.

Działo się to w Pawłowie przy urzędzie, Wojciechu Władycy burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim [s. 177] [.....] i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Hrycu Soroce¹⁹², Tymoszu Piekarzu¹⁹³, Mikołaju Czuchrowskim tudzież i przy ludziach godnej wiary: Tymoszu Demczuku, Matiaszu Kołaczu, Janie Derdzie etc.

151

^a Wyraz *niedokończony* przez pisarza.

¹⁸⁹ Mikołaj Czuchrowski – wymieniany we wpisach z lat 1695–1697 jako ławnik, a w 1698 r. jako rajca.

¹⁹⁰ Oleszko Wołynka – jedyny wpis z *personaliami* tego ławnika.

152

Stan strony 177: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a *Opustka* pisarza.

^b Pisarz zastosował skrót własnego imienia (Józ. – Józef).

¹⁹¹ Wpisu dokonano z opóźnieniem.

¹⁹² Hryc Soroka – wymieniany jako ławnik we wpisach z lat: 1695–1696, 1698, 1703.

¹⁹³ Tymosz Piekarz – wymieniany jako ławnik we wpisach z lat: 1695–1698, 1703.

Stanąwszy osobą swoją Walko Kozan z małżonką swoją Anną zez[na]je, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim i z повинnemi swemi, iż sprzedał pół gruntu wieczne[mi] czasy Kazimierzowi Pysiowi, młodzieńcowi za sumę złotych polskich 36, którą to su[mmę] własnymi rękami naszymi odebraliśmy. Z którego ode[bra]nia tym zapisem kwitu[je]my i onemu wolne zaży[wa]nie wiecznemi czasy zeznajemy, nic sobie, ani dziatkom swoim, ani powinnym swoim nie zostawujemy i w tem ich od tego oddalamy. Który to pół gronta z jednej [strony]^a miedze Stanisława Korpycha, a z drugiej strony Popikowej. Zapisujemy wiecznemi czasy. Wolno mu będzie od tego dnia [s. 178] i godziny terażniejszej dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co jest według zwyczaju urzędowego do ksiąg wieczystych zapisano.

Józef^b Flor. Korpychowicz.

153. s. 178–179.

[27 IV 1695]

Kupno domu. Mikołaj Kołaczuk u Wawrzyńca Głába die 27 april[is] 1695.

Działo się to w Pawłowie przy urzędzie miejskim pawłowskim, [przy]^a Wojciechu Władycy burm[istrzu], Matiaszu Kołaczu burm[istrzu], tudzież przy wiernych przysiężnych: Adamie Korpychu, Aleksandrze Zabłockim, Jakubie Korpychu, Walku Kozanie i przy ludziach godnych: Adamie Koszu, Fabianie Guzie, Janie Soroce, Łukaszu Mielnickim¹⁹⁴ janowickim. Stanąwszy osobą swoją, Wawrzyniec Głáb zeznaje, z sumnieniem swoim dobrze się na to naradziwszy i z повинnemi swemi, iż sprzedał grunt swój własny z chałupą, z sadem. Pod którym grontem tłuć trzy¹⁹⁵. Przedał wiecznemi czasy, nic sobie ani^b [s. 179] dziatkom swoim, ani krewnym swoim nie zostawując i owszem, ich od tego oddalając. Przedał wiecznemi czasy za sumę złotych polskich złotych 90. Którą to sumę odebrałem memi własnymi rękami. Z którego odebrania tymże zapisem kwituję. Który to grunt niecały od miedze Sielicha, a z drugiej strony Matiasza Głábiuka. Wolno będzie wymienionemu Mikołajowi Kołaczukowi i małżonce jego Cecylii i dziatkom jego przedania mego zażywa[ć] wiecznemi czasy i zamieniać, dać, darować, przedać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Co dla lepszego waloru do ksiąg wieczystych jest zapisano.

153

^a Opustka pisarza.

^b Pod zasadniczym tekstem wpisu u dołu strony późniejszy dopis: A. 1749. Bazili organista Posesor.

¹⁹⁴ Nazwisko utworzone od wykonywanego zawodu (mielnik – młynarz).

¹⁹⁵ 3 dni tłuć (czyli dodatkowej pracy – poza pańszczyzną na folwarku biskupim w ciągu roku).

154. s. 179–180.

[27 IV 1695]

Kupno łąki. Derdziuk u Kozana die 27 aprili[is] 1695.

Działo się to w Pawłowie przy urzędzie miejsck[im] pawłowskim, [przy]^a Wojciechu^b Władycy burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim, [s. 180] tudzież przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Hrycu Soroce, Tymoszu Piekarczy, Mikołaju Czuchrowskim i przy innych godnych ludziach. Stanąwszy osobą swoją, Walek Kozan z małżonką swoją Anną zeznaje dobrym sumnieniem przed wyżej mianowanym urzędem, iż sprzedał łąkę na Bilsku Szymonowi Derdzie za sumę złotych polskich dwadzieścia i jeden już odliczonych i zapłaconych. Z którego odebrania tym zapisem kwitujemy. Któremu to Szymonowi Derdzie i z małżonką swoją i z dziatkami jego zażywać wiecznemi czasy wolno będzie. A ja nic sobie ani dziatkom, ani krewnym swoim nie zostawując i owszem, ich od tego oddalając, tego kupna dopuszczam wiecznemi czasy. Która to łąka [jest]^c od miedze spitalnej¹⁹⁶, a z drugiej [strony]^d miedze Fabianowski[ej]. Co jest według zwyczaju urzędowego do ksiąg wieczystych zapisano.

Józef Flor. Korpychowicz.

155. s. 181–182.

[27 IV 1695]

Kupno łąki. Hryc Borków syn u Trymuda die 27 april[is] 1695.

Działo się to w Pawłowie przy urzędzie miejsckim pawłowsk[im], Wojciechu Władycy burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Mikołaju Czuchrowskim, Tymoszu Piekarczy, Hrycu Soroce. Stanąwszy osobą swoją, Mikołaj Trymud¹⁹⁷ z żoną swoją Taczą zeznał dobrym sumnieniem, dobrze się na to naradziwszy i z повинnemi swemi, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedał łąkę na Bilsku zięciowi swemu Hrycowi Borszczukowi za sumę złotych 15, którą to sum[mę] swemi własnymi rękami odebraliśmy. Z którego odebrania tym zapisem kwitujemy i do tego kupna wolno

154

^a Opustka pisarza.

^b Pisarz zastosował skrót imienia (Wojc. – Wojciech).

^c Opustka pisarza.

^d Opustka pisarza.

¹⁹⁶ Pośredni dowód na istnienie w Pawłowie szpitala, czyli rodzaju przytułku dla ubogich (być może chodziło o działkę gruntu zapisaną przez Mogilnickiego w 1623 r.(?); por. *Księga miasta Pawłowa*, s. 144, zapis 192).

155

^a Opustka pisarza.

¹⁹⁷ Zapewne potomek wójta pawłowskiego Łukasza Trymunda vel Trymuda (pełnił tę funkcję w latach 1612–1628; por. *Księga miasta Pawłowa*, s. XXI).

wiecznemi czasy przypuszczamy. Która to łąka [jest]^a z jednej strony miedze Klin[iu] kowej, a z drugiej strony Jana Szokała. Któremu to Hrycowi Borszczukowi i małż[on]ce jego [s. 182] jego [ss] Marusce wolno będzie tej łąki zażywać wiecznemi czasy i wolno mu będzie dać, darować, zamieniać i jako chce, ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszej wiary do ksiąg wieczystych jest zapisano. Datt ut signum.

Józef Flor. Korpychowicz.

156. s. 182–183

[27 IV 1695]

Kupno pół ogroda. Władyka Wojciech¹⁹⁸ u Jakuba Korpycha die 27 april[is] 1695.

Działo się to przy urzędzie miejsckim pawłowskim. Przy urzędzie: Wojciechu Władyce burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Mikołaju Czuchrowskim, Hrycu Soroce, Tymoszu Szokale^a, Tymoszu Piekarczy i przy innych ludziach godnych etc. Stanąwszy osobą swoją Jakub Korpych¹⁹⁹ przed urzędem wyż mianowanym zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż winien dług złotych 16, który to dług nie ma czym inszym sposo[bem] [s. 183] płacić, tylko na półgruncie Kurowskim po małżonce swojej Wojciechowi Władyce burmistrzowi, natenczas zapisuję w tych to szesnastu złotych. A potem jeszcze sobie jakie zostawuję dożywocie na tymże półgruncie. Co zaś drugie półgrunta, także Kurowszczyzna i to sobie dożywocie Jakub Korpych wyzwała^b, a po śmierci ta połowica druga już za duszę idzie i na pogrzeb to leguję, żeby Wojciech Władyka za żałobą^c uczynił. Satisfactis.

157. s. 183–184.

[27 IV 1695]

Kupno folwarka. Wawryszukowie Iwan i Chwiedko u Mikołaja Dryszcza die 27 april[is] 1695.

Działo się to w Pawłowie, przy urzędzie miejsckim pawłowskim, [przy]^a Wojciechu Władyce burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu, tudzież i wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Hrycu Soroce, Tymoszu Szokale, Tymoszu Piekarczy,

156

^a *Personalia ławnika powtórzone przez pisarza.*

^b *Lekcja niepewna – nieczytelne pismo.*

^c *Lekcja niepewna – nieczytelne pismo.*

¹⁹⁸ *Wojciech Władyka naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako jego przewodniczący i jednocześnie jako jeden z podmiotów w sprawie.*

¹⁹⁹ *Jakub Korpych naruszył zasadę bezstronności, uczestnicząc w posiedzeniu sądu jako jego członek i jednocześnie jako jeden z podmiotów w sprawie.*

157

^a *Opustka pisarza.*

Mikołaju Czuchrowskim etc. Stanąwszy osobą swoją Iwan i Chwedko Wawryszukowie, wezwawszy Mikołaja Dryszcza i jego małżonkę [s. 184] Rainę przed wyż mianowany urząd sukcesorów folwarka, który to Mikołaj z żoną swoją zeznaje, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim, iż przedali folwark wyżej mianowanym Wawryszukom za sumę złotych 50 monety i liczby polskiej już odliczonych i zapłaconych. Z którego odebrania tym zapisem terazniejszym kwitujemy. Przedaliśmy wiecznemi czasy, nic sobie ani krewnym, ani dziatkom nie zostawując i owszem ich od tego oddalając. Który to folwa^k z jednej miedze Litwinowej a z drugiej miedze Szerniowskiej. ^b[Poczyna się]^b od ulicy Lubelskiej a kończy się do folwarka Koźlisyne⁸⁰. Zeznajemy wiecznemi czasy. Wolno im będzie, pomienionym Wawryszukom i dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszej wiary do ksiąg miejskich wieczystych jest zapisano.

158. s. 185–186.

[28 IV 1695]

Kupno folwarka. Kondrat Kobak u Adama Kosza die 28 april[is] 1695.

Działo się to przy urzędzie miejsckim pawłowskim, [przy]^a Wojciechu Władycy burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Tymoszu Szokale, Hrycu Soroce, Tymoszu Piekarzu, Mikołaju Czuchrowskim, Jędrzeju Hoszwie²⁰⁰ i przy innych ludziach godnej wiary etc. Stanąwszy osobą swoją Adam Kosz z małżonką swoją Elżbietą zeznaje dobrowolnie, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim, iż sprzedał folwark swój własny, nikomu ni w czym nie jest zawiedziony. Przedał wiecznemi czasy Kondratowi Kobakowi i małżonce jego Annie, nic sobie do tego folwarku nie zostawując, ani dziatkom swoim, ani powinnym swoim, ale i owszem ich od tego oddalając. Który to folwark [leży]^b z jednej [strony]^c miedze Szerniowskiej, a z drugiej miedze Bieganowej. ^d[Poczyna się]^d od ulicy Lubelskiej, a kończy się do Koźlisynego folwarka. Przedajemy wiecznemi czasy. Któremu to Kobakowi i małżonce jego [s. 186] wolno tego folwarka zażywać od tego dnia i godziny terazniejszej. Wolno im będzie już dać, darować, zamieniać

^b -^b *Opustki pisarza.*

158

^a *Opustka pisarza.*

^b *Opustka pisarza.*

^c *Opustka pisarza.*

^d -^d *Opustki pisarza.*

²⁰⁰ Jędrzej Hoszwa – być może syn Chryca Hoszwy vel Choszwy, byłego ławnika i rajcy z lat 1664–1684. Jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1695–1696, 1698.

i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszej wiary do ksiąg wieczystych jest zapisano.

Józef Flor. Korpychowicz.

159. s. 186–187.

[28 IV 1695]

Zapis Kondrata Kobaka na połowicę łąki u Adama Kosza die 28 april[is] 1695.

Działo się to w Pawłowie przy urzędzie miejskim pawłowskim, [przy]^a Wojciechu Władycy burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Mikołaju Czuchrowskim, Tymoszu Szokale, Hrycu Soroce, Tymoszu Piekarzu, Jędrzeju Hoszwie, Pietrze Sielechu²⁰¹. Stanąwszy osobą swoją Adam Kosz zeznaje dobrowolnie, dobrze się na to naradziwszy z sumnieniem swoim, iż sprzedał połowicę łąki Kondratowi Kobakowi wiecznemi czasy za summę złotych polskich dziewięć już zapłaconych. Która to łąka [leży]^b z jednej strony miedze Kołaczowej, a z drugiej strony miedze Bieńczyńskiej. Któremu to Kobakowi wolno będzie [s. 187] tej łąki zażywać, dać, darować, zamieniać i jako chcieć na swój pożytek obrócić z małżonką jego Anną. Co jest dla lepszej wiary do ksiąg wieczystych zapisano.

160. s. 187–188.

[8 VIII 1696]

^aKupno ogroda Jegom[ość] Pan Kozicki u Adama Kosza w Pawłowie die 8 augustii^b roku 1696.

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany przeze mnie Wojciecha Władykę burmistrza, Aleksandra Zabłockiego burmistrza, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Jakuba Korpycha, Mikołaja Czuchrowskie[go], Tymosza Szokała, Tymosza Piekarza, Hryca Sorokę, Jędrzeja Hoszwę. Stanąwszy osobą swoją Adam Kosz z małżonką swoją Elżbietą przed wyż mianowanym urzędem, zeznaje dobrowolnie, z dobrego sumnienia swego, naradziwszy się na to dobrze ze wszystkimi domowemi swemi. Zeznaje, iż sprzedaje grunt cały Jego M[ości] Panu Janowi Kozickiemu i małżonce Jego Mości Pana na imię Annie, dziatkom, potomkom, sukcesorom. Przedaje wiecznemi czasy następującym²⁰² na ten grunt za summę już dano

159

^a *Opustka pisarza.*

^b *Opustka pisarza.*

²⁰¹ Pieter Sielech – *jedyny wpis z udziałem tego ławnika.*

160

^a *Zmiana atramentu z czarnego na brązowy.*

^b *Skrót zastosowany przez pisarza (Aug. – Augustus).*

²⁰² *Kolejnym dziedzicom.*

²⁰³ *Przodków, poprzedników.*

i odliczono rękami Adama Kosza. Z którego odebrania sumy [s. 188] złotych polskich ośmdziesiąt Adam Kosz tym niniejszym zapisem Jego Mości Pana Kozickiego kwituje. Puszcza tedy ten grunt nazywający się: jedno pół gruntu ojcowskie, a drugie pół gruntu Bębenkowskie. Czyni to cały grunt od miedze Soroczynej. Puszcza tedy wiecznemi czasy, już sobie ani dziatkom swoim nie zostawuje i owszem ich od tego i powinnych swoich, tak bliskich, jako i dalekich oddalając, ale puszcza i daje do spokojnego używania Ich M[oś]ciom wiecznemi czasy. Którego to gruntu Ich Mościom wolno będzie zażywać i darować, dać, zamieniać, ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Jednak takową kondycją i takowym sposobem, aby Ich Mościowie Państwo Koziccy małżonkowie wiedzieli o powinnościach miasta tego, jako z dawna za antecessorów²⁰³ naszych, tak i teraz, z tymiż powinnościami puszczam. Warowano to przy zapisie, jeżeli by się kto odezwał bliskością, albo krewnością do odłożenia summy, kazano obwołać przez wiernego sąsiada naszego Jakuba Kliniuka. A że się nikt nie odezwał do tego, tegoż dnia i czasu kazał urząd rzetelnie publicznie na czterech rogach miasteczka obwołać takowy zapis. Co jest secundum formom iuris do ksiąg miesckich wieczystych zapisano.

161. s. 189.

[7 X 1697]

^aZapis Kondrata Kobaka z Biskupkami na ogród.

W Pawłowie die 7 octobris 1697.

Sąd był potrzebny i dla wieczystej pamięci zebrany przeze mnie Wojciecha Władykę burmistrza, Aleksandra Zabłockiego burmistrza, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Mikołaja Czuchrows[kiego], Jakuba Korpycha, Tymosza Piekarza. Stanąwszy osobami swemi Wasil i Stefan Biskupkowie przed wyż mianowanym urzędem, zeznają dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, ale z dobrej woli i pamięci dobrej. Zeznają, iż przedali ogród Kondratowi Kobakowi wiecznemi czasy za sum^{mę} złotych polskich dwadzieścia i trzy. Którę tę sum^{mę} naszemi własnymi rękami odebraliśmy. Którego to Kondrata Kobaka tymże zapisem z odebrania kwitujemy i do spokojnego używania tego ogrodu z małżonką jego Anną wiecznemi czasy przypuszczamy. Tenże ogród [leży¹]^b z jednej [strony]^c miedze tegoż Wasila Biskupka, a z drugiej – miedze Wasilczuka, Bartkowego zięcia. Wolno będzie temuż Kobakowi i jego małżonce zastawić,

161

^a Wpisu tego i następnych dokonano ponownie czarnym atramentem.

^b Opustka pisarza.

^c Opustka pisarza.

przedać, dać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obróć[ić]. Co dla lepszej wiary do ksiąg wieczystych jest zapisano.

162. s. 190–191.

[25 II 1698]

Zapis Wojciecha Władyki na pół gronta z Iwanem Demczukem die 25 februarii roku 1698.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, Aleksandrze Zabłockim tudzież przy wiernych przysiężny[ch]: Jakubie Korpychu, Mikołaju Kołaczuku, Tymoszu Piekarzu, Jakubie Korpychu^a i przy wielu ludzi godnych: Matiaszu Kołaczku, Janie Derdzie, Hawryle Paszku. Stanąwszy osobą swoją przed wyż mianowanym urzędem, sławetny Iwan Demczuczek, z żoną swoją Magdą, zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymusu, ale dobrze się na to naradziwszy, żadnym błędem ani namową nie jest uwiedziony. Zeznają, iż sprzedali pół grunta wiecznymi czasy Wojciechowi Władyce i jego małżonce Annie, za sum^mę złotych polskich 14, już odliczonych i własnymi rękami naszymi odebranych. Z którego odebrania tym nin[ie]jszym zapisem kwitujemy. Które to pół gronta [leży]^b z jednej [strony]^c miedze Jakuba Korpycha, a z drugiej – miedze tegoż Wojciecha Władyki²⁰⁴. Puszczamy i podajemy w wieczną posesję i na wieczne używanie, nic sobie, ani krewnym [s. 191] swoim nie zostawujemy. Wolno będzie Wojciechowi Władyce i jego małżonce i sukcesorom jego dać, sprzedać, zamieniać, darować i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno obrócić. Co jest dla lepszej wagi do ksiąg wieczystych zapisano.

163. s. 191–192.

[25 II 1698]

Zapis Piotra Sielecha na trzecią część folwarka Zawadzińskiego die 25 februarii r. 1698.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Wojciechu Władyce burmistrzu, Aleksandrze Zabłockim burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Mikołaju Kołaczuku, Tymoszu Piekarzu. Stanąwszy osobą swoją, Waw[rzy]niec Zawadka zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia ani

162

^a *Personalia ławnika powtórzone przez pisarza.*

^b *Opustka pisarza.*

^c *Opustka pisarza.*

²⁰⁴ *Przykład kumulacji gruntu przez mieszczanina zaliczanego do czołówki bogatszych mieszkańców Pawłowa (aktualny wieloletni rajca urzędujący).*

163

^a *Opustka pisarza.*

żadnym błędem uwiedziony. Przedaję trzecią część folwarka Piotrowi Sielechowi za summe złotych 32. Jednak tenże Pi[otr] Sielech to mianuje, że jego małżonki siostra, na imię [s. 192] Katarzyna, będzie należała do tej części trzeci folwarka. Który to trzecia część folwarka [leży]^b z jednej miedze plebańskiej, a z drugiej miedze Gałuszczyńskiej. Przedali wiecznemi czasy do spokojnego używania, co się ma rozumieć, iż połowica Katarzynie, a druga połowica na Jadwigę od plebaniej miedze. Tenże pomieniony Wawrzyniec Zawadka nic sobie ani krewnym swoim nie zostawuje. Co dla lepszej uwagi do ks[iąg] wieczystych jest zapisano.

164. s. 192–193.

[25 II 1698]

Zapis Wojciecha Władyki na czwartą część folwarka Pisarzowskiego die 25 februarii roku 1698.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Aleksandrze Zabłockim i przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Mikołaju Kołaczuku, Tymoszu Piekarzu. Stanąwszy osobą swoją, Pani Ewa Rudkowska zeznaje dobrowolnie i dobrze się na to naradziwszy, iż sprzedała jeszcze [s. 193] z nieboszczykiem małżonkiem swoim Wojciechem Rudkowskim²⁰⁵ czwartą część folwarka Wojciechowi Władyce i jego małżonce Annie za sumę złotych polskich 17, którą to sum^{mę} własnemi rękami naszemi odebraliśmy. Z którego odebrania tym niniejszym zapisem kwitujemy do wiecznego i spokojnego używania tegoż Wojciecha Władykę przypuszczamy. Wolno będzie im przedać, dać, darować, zamieniać, i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Która to czwartą część folwarka [leży]^b z jednej [strony]^c miedze Kozanowskiej, a z drugiej strony Hupałowskiej. Które to kupno dla lepszej uwagi według zwyczaju do ksiąg wieczystych jest zapisano.

^b Opustka pisarza.

164

^a Opustka pisarza.

^b Opustka pisarza.

^c Opustka pisarza.

²⁰⁵ Wzmianka sugeruje, iż nie wszystkie transakcje obrotu ziemią i nieruchomościami były zgłaszane na bieżąco do ksiąg sądowych Pawłowa.

165. s. 193–194.

[26 V 1698]

Zapis ^aJ[ego] M[ości] P[ana]^a Jana Kozickiego z Marcinem Guzińskim na pół gruntu die 26 maii roku 1698.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, Mikołajem Czuchrowskim burmistrzem, Tymoszem Szokalem burmistrzem [s. 194] tudzież przy wiernych przysiężnych: Jakubie Korpychu, Hrehorym Soroce, Wašku Biskupku²⁰⁶, Janie Soroce²⁰⁷ Jędrzeju Hoszwie, Hrehorym Wieliczku²⁰⁸ i przy godnych ludziach starej rady: Matiaszu starym Kołaczu, Hrehorym Czel[e]ju, Hawryle Paszku. Stanąwszy osobą swą, Marcin Guziuk z żoną swą Marianną zeznali dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, ani żadną namową uwiedzeni, iż przedali pół grunta od miedze Pana Kozickiego a z drugiej miedze tegoż Jego M[ości] Pana Kozickiego. Przedali za sum^{mę} złotych polskich dwadzieścia i dziewięć, którą to sumę naszymi własnymi rękami odliczyliśmy i tym niniejszym zapisem tegoż Jego M[ości] Pana Kozickiego kwitujemy. Puszczamy w wieczną poses[ją] i do spokojnego używania dajemy i Jej M[ości] Paniej małżonce i dziatkom Ich M[ości]om. Wolno będzie Ich Mościom dać, sprzedać, darować, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Nic sobie ani krewnym naszym nie zostawujemy, ale i owszem ich, to jest krewnych, oddaliśmy. Co jest na wszystkich czterech rogach miasteczka Pawłowa przed sprzedażą posłuszeństwo obwołano. Co dla lepszej wiary do ksiąg miejskich wieczystych secundum formam iuris zapisano.

166. s. 195.

[22 XI 1700]

Kupno ogroda. Michał Korpych u Marcina Korpyc[ha] w Pawłowie die 22 novembris 1700 roku.

Działo [się]^a to przy urzędzie mi[ej]skim pawłowskim, Matiaszu Kołaczu i Wojciechu Władycie burmistrzami. Tudzież i przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Jakub[ie] Korpychu, Waško Biskupku – przysiężnemi. Stanąwszy osobą swoją, Marcin Korpych zeznaje, dobrze się na to i z sumnieniem swoim i małżonką swoją Anną naradziwszy, także z krewnymi swemi. Przedał ogród swój własny Michałowi

165

^a -^a *Rozwinięcie skrótów.*

²⁰⁶ Waško Biskupek – *jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1698, 1700, 1703.*

²⁰⁷ Jan Soroka – *jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1698, 1703.*

²⁰⁸ Hrehory Wieliczko – *jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1698, 1700, 1703.*

166

^a *Opustka pisarza.*

Korpychowi^b i małżonce jego Annie^b za sumę złotych 7 w[ie]cznemi czasy. Przedał, nic sobie^c. A jeżeli by się zjawiła jaka przeszkoda Michałowi do tego ogrodu, tedy Marcin Korpych submituje się²⁰⁹ zastępować, usiłować, bronić, aby Michałowi Korpychowi w tym nie była żadna przeszkoda. Co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

167. s. 196.

[1700?]

Kupno ogrodu, pół folwarka i płuska. Wawrzyniec Kołaczuk u Wawrzyńca Głęba²¹⁰.

Spisana karta w takowe słowa: „Ja będący Wawrzyniec daję zeznanie moje na groncie brata mego Jakuba w długach będące, które spłacił Wawrzyniec Kołaczuk złotych ośmdziesiąt”. Przy którym stało się urządzie, [przy]^a burmistrzowi Kołaczowi, przy Władcy i przy ławnikach: Korpychu Adamie, przy Zabłockim Aleksandrze, przy Jakubie Korpychu, przy Walentym Kozanie. Przy tych stanąwszy tenże Wawrzyniec Głęb temuż Wawrzyńcowi Kołaczukowi zeznał dobrowolnie ogród od miedze Matiasza Kołacza a z drugiej strony Wojciecha Władki. Przy tym pół folwarka z jednej strony Soroki miedzy, z drugiej strony Mikołaja Kołaczuka. Przy tym płoska Jakubowska. Tenże Wawrzyniec Głęb zeznał dobrowolnie wiecznemi czasy, temuż Wawrzyńcowi Kołaczukowi wolno dać, darować, budować, sprzedać, na pożytek swój...^b

168. s. 197.

[16 IV 1703]

Zapis Piotra Sielecha^a [pół folw.]^a cały folwark u Jędrzeja Kozła die 16 aprilis roku 1703^b.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^c Matiaszu Kołaczowi burmistrzowi, Wojciechu Władcy burmistrzowi i przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarczy, Waśku Biskupku, Hrycu Wieliczku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą, sławetny Jędrzej Kozieł zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na

^b - ^b Część zdania nadpisana nad bieżącym wierszem wpisu we właściwym miejscu.

^c Zdanie niedokończone.

²⁰⁹ Zobowiązuje się; słowniki języka polskiego tego terminu nie uwzględniają (termin lokalny).

167

^a Opustka pisarza.

^b Wpis niedokończony; dopis późniejszy: A 1749 JB.

²¹⁰ Zapis wpisany do księgi sądowej z opóźnieniem, o czym świadczy obecność na posiedzeniu sądu Aleksandra Zabłockiego (ostatni wpis z jego obecności jako rajcy nosił datę 25 II 1698 r.). Brak daty spłaty długu.

168

^a - ^a Wyrazy przekreślone.

^b Cały tekst wpisu przekreślony 4 ukośnymi liniami.

^c Opustka pisarza.

to narodziwszy, iż sprzedał wiecznemi czasy ^d[pół folw.]^d cały folwark od miedze Wojciecha Włady[...]^e.

169. s. 197–198.

[16 IV 1703]

Zapis Piotra Sielecha na trzy części folwarka, czynszu z tego należy gr 4. Kupił u Jęd[rze]ja Kozła die 16 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarzu, Wašku Biskup[ku], Hrycu Wieliczku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą, sławetny Jędrzej Kozieł, nie z żadnego przymuszenia, ale dobrze się na to [s. 198] ^b[na to]^b narodziwszy z małżonką swoją Marianną, iż sprzedał swoją własną trzecią część folwarka ojczyste, nie mając się czym w gospodarstwie ratować, tak dla dziatki, jako i inne potrzeby, w tenże dom wstąpiwszy^c. Przedaję Piotrowi Sielechowi wiecznemi czasy od miedze Wojciecha Władyki i od miedze Suszkowskiej, nic sobie, ani krewnym swoim nie zostawuję. Przedaję pomienionemu Piotrowi Sielechowi i małżonce jego, na imię Jadwidze, za sumę złotych polskich ^d[czterdzieści i pięć]^d pięćdziesiąt i pięć. Którego to kupna Piotrowi Sielechowi i małżonce jego z dziatkami wolno będzie zażywać wiecznemi czasy. Wolno będzie sprzedać, zamieniać, darować i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszego waloru według prawa jest zapisano.

170. s. 198–199.

[16 IV 1703]

Kupno. Czwarta część półłanka Demczukowskiego. Kupił Piotr Sielech u Połazki Wawryszychy die 16 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miejsckim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu bur[mistrzu], Wojciechu Władycy burmistrzu, [s. 199] tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarzu, Wašku Biskupku, Hrycu Wieliczku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą, Połazka Wawryszycha zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to narodziwszy. Przedała czwartą część półłanka Demczukowskiego Piotro[wi]

^d–^d Wyrazy przekreślone.

^e Wyraz i całe zdanie niedokończone.

169

^a Opustka pisarza.

^b–^b Wyrazy powtórzone przez pisarza.

^c Niejasna część wpisu dotycząca materialnego usytuowania i zamieszkania sprzedającego.

^d–^d Wyrazy przekreślone.

170

^a Opustka pisarza.

Sielechowi i małżonce jego Jadwidze za sum^mę złotych polskich piętnaście. Które to pole [leży]^b od miedzy Bartka Bezrączka²¹¹, a drugiej miedze Demczukowskiej. Przedała wiecznemi czasy do spokojnego zażywania, nic sobie, ani działkom swoim nie zostawiła, ani krewnym swoim. Któremu to Piotrowi i małżonce jego z działkami wolno zażywać, sprzedać, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co według zwyczaju do ksiąg wieczystych jest zapisano.

171. s. 199–200.

[16 IV 1703]

Kupno folwarka. Hryc Wieliczko kupił u Hawryła Paszka die 16 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu, tudzież przy wiernych przysięż-[s. 200]-nych: Tymoszcu Piekarzu, Hrycu Wieliczku²¹², Wašku Biskupku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą, sławetny Hawryło Paszko zeznaje dobrowolnie i dobrze się na to naradziwszy w domu swoim, nie z żadnego przymuszenia, ale z dobrej woli. Przeda je folwark cały pomieniony Hawryło Paszko Hrycowi Wieliczkowski wiecznemi czasy i małżonce jego na imię Orynce za sum^mę złotych polskich siedmnaście. Który to folwark [leży]^b od miedze Jakuba Korpycha, a drugiej miedze tegoż Hawryła Paszka. Przedałem wiecznemi czasy, już więcej do jego nie należyć będę, ani krewni i potomkowie moi. Puszczam wiecznemi czasy do spokojnego używania, a pomienionemu Hrycowi Wieliczkowski i małżonce jego wolno będzie im zażywać, dać, darować, sprzedać, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co według prawa do ksiąg wieczystych jest zapisano.

172. s. 201.

[16 IV 1703]

Kupno ogroda. Tymko Szokało u Ewy Rudkowsk[iej] die 16 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Koła[czu] burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Tym[o]szcu Piekarzu, Wašku Biskup[ku], Janie Soroce.

^b Opustka pisarza.

²¹¹ Przykład utworzenia nazwiska od wrodzonego lub nabytego inwalidztwa (Bezrączek).

171

^a Opustka pisarza.

^b Opustka pisarza.

²¹² Hryc Wieliczko naruszył zasadę bezstronności, występując zarówno jako członek sądu i jako strona w sprawie.

172

^a Opustka pisarza.

Stanąwszy osobą swą, Ewa Rudkowska przed urzędem wyż m[ia]nowanym zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedała ogród za sumę złotych polskich trzydz[ie]ści wiecznemi czasy, nic sobie ani krewnym swoim nie zostawując. Przedała pomi[e]nionemu Szokałowi i małżonce jego Anastazyi. Który ogród na rogu ulice, od miedze Kliniukowej. Któremu to Tymoszowi Szokałowi wolno tego ogroda wieczne[mi] czasy zażywać, sprzedać, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co jest według zwyczaju do ksiąg wieczystych zapisano.

173. s. 202.

[16 II 1703]

Kupno. Czwartą część ^a[ogroda u]^a folwarka. Marcin Czernuszak u Walka Kozana die 16 aprilis r[oku] 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^b Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarzu, Wašku Biskupku, Janie Soroce, Hrycu Wieliczku. Stanąwszy osobą swą, sławetny Walko Kozan przed urzędem wyż mianowanym, zeznaje dobrowolnie, nie żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy w domu swoim, iż sprzedaje czwartą część folwarka pomienionemu Marcinowi za sumę złotych polskich dwadzieścia i dwa. Przedaże wiecznemi czasy. Który to czwarta część folwarka [leży]^c od miedze Oleszkowej, a drugiej miedze Farfatyńskiej. Wolno będzie pomienionemu Marcinowi i małżonce jego Jadwidze tego kupna wiecznemi czasy zażywać, sprzedać, zamieniać i ku swem najlepszemu pożytkowi obrócić. Co według zwyczaju do ksiąg wieczystych jest zapisano.

174. s. 203.

[16 IV 1703]

Kupno pół ogroda. Marcin Czernuszak u Paszka Hawryła die 16 aprilis roku 17[03]^a.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^b Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu, tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarzu, Wašku Biskupku, Hrycu Wiel[ic]zku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą,

173

^a -^a Wyrazy przekreślone przez pisarza.

^b Opustka pisarza.

^c Opustka pisarza.

174

^a Data roczna ustalona na podstawie wcześniejszych wpisów (169–173); miejscowy ubytek strony.

^b Opustka pisarza.

ślawetny Hawryło Paszko przed urzędem wyż mianowanym urzędem^c, zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, dobrze się na to naradziwszy z domowemi swemi, iż sprzedaje pół ogroda od miedze Zabłockiego, a drugiej miedze tegoż Marcina. Przedałem za sum^mę złotych dwadzieścia. Przedałem wiecznemi czasy. Już więcej do tego pół ogroda nie będę należał, ale puszczam do spokojnego używania Marcinowi i małżonce jego Jadwidze. Wolno będzie od dnia i godziny dzisiejszej zażywać, sprzedać, zamieniać i ku swemu pożytkowi obrócić. Co według zwyczaju do ksiąg wieczystych zapisano.

175. s. 204–205.

[17 IV 1703]

Kupno folwarka. Tymosz Piekarz u Ewy Rudkowskiej die 17 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Waśku Biskupku, Janie Soroce, Hrycu Soroce. Stanąwszy osobą swą, Ewa Rudkowska przed wyż mianowanym urzędem zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedała folwark Pachuciński, będąc dziedziczką tego folwarka po rodzicu swoim. Przedała wiecznemi czasy Tymoszowi Piekarzowi za sum^mę złotych polskich trzydzieści i sześć. Który to folwark [leży]^b od miedze Dydiucha, a z drugiej strony Chwedka Kocjana. Wzdłuż poczyna się od dębiny, a kończy się po rzekę. Którego to folwarka wolno będzie pomienionemu Tymoszowi i małżonce jego Waci tymże zapisem [...] ^c. Pomieniony Tymosz Piekarz puszcza Lewkowi Bałacie^d, zięciowi swemu i córce swojej Marynie. [s. 205] Temuż Lewkowi i żonie jego wolno będzie ten folwark sprzedać, zamieniać, darować wiecznemi czasy. Ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Co według zwyczaju secundum formam iuris jest zapisano do ksiąg wieczystych.

^c Wyraz powtórzony przez pisarza i skreślony.

175

^a Opustka pisarza.

^b Opustka pisarza.

^c Zdanie niedokończone przez pisarza.

^d Or. Bałate.

176. s. 205–206.

[17 IV 1703]

Kupno ogroda Kowalowskiego u Wołynichy²¹³ Lewko Bałata die 17 aprilis roku 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Wašku Biskupku, Janie Soroce, Hrycu Soroce. Stanąwszy osobą swą, Tadjanna Wołynicha zeznała dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedała ogród Lewkowi Bałacie^b wiecznemi czasy za sumę złotych trzydzieści pięć. Który to folwark^c ogród Kowalowski [leży]^d od miedze Biłaniowej, a z drugiej miedze Żałowizny. Puszczą wiecznemi czasy do spokojnego używania, nic sobie ani działkom swoim nie zostawując. [s. 206] Wolno będzie wyż mianowanemu Lewkowi i małżonce jego tenże ogród sprzedać, zamieniać, darować i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co według zwyczaju do ksiąg wieczystych jest zapisano.

177. s. 206.

[17 IV 1703]

Eodem die et anno.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Wašku Biskupku, Janie Soroce, Hrycu Soroce. Stanąwszy osobą swą, Jego Mość Pan Jan Kozicki zeznał dobrowolnie, iż sprzedał półtora ogroda wiecznemi czasy Lewkowi Bałacie^b za sumę złotych polskich sto dwadzieścia. Który to półtora ogroda [leży]^c od miedze Sawczynej, a drugiej miedze Głębowskiej. Wolno będzie pomienionemu Lewkowi i małżonce jego Marynie, sukcesorom, potomkom tenże półtora ogroda sprzedać, zamieniać i ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszego waloru do ksiąg wieczystych jest zapisano.

176

^a *Opustka pisarza.*

^b *Or. Bałate.*

^c *Wyraz przekreślony przez pisarza.*

^d *Opustka pisarza.*

²¹³ *Wołynicha – wdowa po Wołynce.*

177

^a *Opustka pisarza.*

^b *Or. Bałate.*

^c *Opustka pisarza.*

178. s. 207.

[17 IV 1703]

W Pawłowie die 17 [aprilis]^a roku 1703.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^b Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Hrycu Wieliczku, Wašku Biskupku, Janie Soroce, Hrycu Soroce. Stanąwszy personaliter, wielbny ociec pawłowski²¹⁴ zeznaje dobrowolnie, iż puszcza zięciowi swemu Bartkowi Władycy płoskę Łachodyńską, którą miał za pracę tenże ociec wielbny, za pogrzeb mu dano, więc teraz zięciowi swemu i córce swojej Katarzynie wiecznemi czasy puszcza. Która to płoska [leży]^c od miedze Koszowej, a z drugiej strony [miedze]^d Łachodyńskiej. Wolno będzie temuż memu zięciowi z małżonką jego sprzedać, darować, zamieniać i ku najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić.

179. s. 208.

[17 IV 1703]

Sub eodem actu.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarzu, Hrycu Soroce, Wašku Biskupku, Hrycu Wieliczku, Janie Soroce. Stanąwszy osobą swą, Jan Kobak zeznał dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedał ogród z chałupą wiecznemi czasy Marynie Wielońskiej za summę złotych polskich czterdzieści siedem. Który to ogród ma się od miedze Szepcińskiej, a drugiej miedze Karpiszowskiej. Przedał wiecznemi czasy, nic sobie ani krewnym swoim nie zostawiając. Ale puszczam do spokojnego używania. Którego to kupna pomienionej Marynie Wieloński[ej] i dziatkom jej wolno będzie zażywać, sprzedać, darować, zamieniać i ku najlepszemu pożytkowi obrócić. Co dla lepszej wiary do ksiąg zapisano.

178

^a Miesiąc ustalony na podstawie wcześniejszych wpisów (175–177).

^b Opustka pisarza.

^c Opustka pisarza.

^d Opustka pisarza.

²¹⁴ Z kontekstu wynika, że chodziło o duchownego unickiego cerkwi pawłowskiej.

179

^a Opustka pisarza.

Sub eodem actu.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, [przy]^a Matiaszu Kołaczu burmistrzu, Wojciechu Władycy burmistrzu tudzież przy wiernych przysiężnych: Tymoszu Piekarczy, Hrycu Wieliczku, Janie Soroce, Wašku Biskupku, Hrycu Soroce. Stanąwszy osobą swą, Miško Trymud zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia, iż sprzedał folwarka dwie części, to jest czynszu z tego należy groszy 4. Przedał wiecznemi czasy za summę złotych polskich dziesięć. To kupno [jest]^b od miedze Demczukowej, a drugiej strony wygonu. Przedał, nic sobie nie zostawując ani działkom swoim. Puszczą do spokojnego używania Iwanowi Trociakowi i małżonce jego Annie, sukcesorom, potomkom. Wolno będzie im będzie^c sprzedąć, zamieniać, dać, darować i ku swemu najlepszemu pożytkowi wolno będzie obrócić. Co według prawa do ksiąg wieczystych zapisano.

Dnia 15 marca anno 1714^a.

Na imię Tomasz Guziński.

Daję tę moję kartę Wawryńcowi Koszyńskiemu, iżem sprzedał ogród Kurowszczyznę od miedzy Mielechowski, od drugiej miedzy Drabowskiej, przy ludziach godnych sądowych²¹⁵, przy Jędrzeju Kliniuku^b i przy Aleksandrze Postoźe i przy Janie Bielanowskim za summę pewną za złotych polskich dwadzieścia. Na co ja daję, zeznaje przy ludziach tychże wiecznemi czasy Wawryńcowi Koszyńskiemu, nie zostawując sobie ani żonie swej, ani działkom swoim, ani krewnym swoim. Iżem sprzedał wiecznemi czasy, iżem tego Wawryńcowi Koszyńskiemu wolno sprzedać, darować komu chcieć. I powtórnie daję kartę moję Koszyńskiemu natenczas. Jan

180

^a Opustka pisarza.

^b Opustka pisarza.

^c Wyraz powtórzony przez pisarza.

181

^a Zmiana ręki pisarskiej wskazuje na zmianę na stanowisku pisarza miejskiego. Przerwa w obradach sądu od 17 IV 1703 r. do 15 III 1714 r.

^b Or. Kłyniuku.

^c Opustka pisarza.

^d Brak podpisów Jana Soroki i Tymosza Piekarza.

²¹⁵ Z braku dostatecznej liczby ławników włączono w skład sądu inne zaufane osoby, we wpisie wymienione kolejno.

burmistrz Soroka i przy Tymoszu Piekarzu, dają kartę. Dla lepszej wiary rękami naszymi podpisujemy [się]^c na tej karcie^d.

182. s. 211–212^a

[22 IV 1727]

Kupno cholwarka Jan Biłan u Iwana Wawrysza dnia kwietnia 22 roku 1727.

Przed urzędem^b miejskim pawłowskim, [przy]^c Wawrzyńcu Koszu²¹⁶ burmistrzu^d tudzież^e i przy wiernych przysiężnych^f: Hrehorym Terehu²¹⁷ Władyce Bartłomim²¹⁸, Tymochu Beganie²¹⁹, tudzież^g i przy państwie mieszczanach^h pawłowskich: Michale Korpychu, Ma[r]cinie Kliniuku, Hrehorym Mormoľku, Aleksandrze Postuľze, Danieluⁱ.

Po zmarłym nieboszczyku Iwanie Wawrzs[zu] nie otrzymał Jan Biłan zapisu na cholwark, któremu za żywota dał sumę. Upomina się u posesora, u Iwana Demczuka^j jako on najbliższy posesor albo o sumę, żeby mu oddał, albo żeby mu zeznanie dał. A ten cholwark ma sumy na sobie, sumy Biłania Jana złotych pięćdziesiąt i dwa. Co Iwan Demczuk na to odpowiedział, że ja nie mogę wykupić, ani działki moje i daję wiecznymi czasy^k zeznanie z działkami swoimi i ze wszystkimi krewnymi, jako ja nie należę do tego nic. Tylko salwę²²⁰ ostawuję na niebościka Chwedka Wawrysza, iż na któremu temu syn, [s. 212] na imię Chwiedko. Bo nie wie tenże Demczuk, czy żyje ten jego krewny, czy li nie, bo tamten najbliższy^l. A jeżeli tamten^l nie wykupi tego cholwarka, wiecznymi czasy Jan Biłan należy i żona jego i działki jego. A ten

182

^a Dawna numeracja wskazuje na brak w księdze wieczystej 30 ss. (od 284 s. do 313 s. włącznie, z lat 1714–1726). Zmiana atramentu na brązowy oraz inny charakter pisma wskazują na zmianę pisarza miejskiego, gorzej wykształconego od poprzedników w sprawach dotyczących prowadzenia ksiąg wieczystych i formularza prawnego, co wynika z treści wpisów. Cały wpis sporządzony niegramatycznie, co utrudnia zrozumienie jego istoty.

^b Or. urzędem.

^c Opustka pisarza.

^d Or. bułmistrzu.

^e Or. tudis.

^f Or. przysienżnych.

^g Or. tudis.

^h Or. miescanach.

ⁱ Pisarz nie dopisał nazwiska.

^j Or. Diemcuka.

^k Or. caszy.

^l Or. nabliszy.

^l Or. tanten; przykład pisania ze słuchu z pominięciem ortografii.

cholwark^m [leży]ⁿ od miedze Litwinowski, a z drugi strony Szerniowski. A poczyną się od ulicy Lubelskiej, a kończy się do Kozłowego cholwarka.

Temuż Janowi wolno będzie dać, darow[...]^o, sprzedać i ku najlepszemu pożytkowi swemu obrócić, jeżeli tamten nie wykupi, Wawryszuk Chwiedo. Co jest według zwyczaju do ksiąg miejskich zapisano wieczystych.

183. s. 212–213.

[22 IV 1727]

Kupno ogroda Bartłomieja Kliniuka u Marcina Kliniuka, u swego stryja.

Przed urzędem miejskim, Koszem Wawrzyńcem, natenczas będącym burmistrzem, tudzież i przy wiernych przysiężnych: Janie Biłaniu²²¹, Terechu Hryciu, Bartłomim Władycy.

Stanąwszy swą osobą, Marcin Kliniuk stryjej ich^a zeznaje dobrowolnie, iżę sprzedał swemu synowcowi, Bartkowi Kliniukowi ogród swój własny [s. 213] ojcowski, od miedze Mikołaja Kołaczuka, a z drug[iej] strony miedze Matiasza Kliniuka. Zaczyna się od ulice Rynkowy, a kończy się po pański staw. Kupiony ten ogród za sumę złotych pięć^b. Temuż Bartkowi wolno Kliniukowi sprzedać, darować komu chce^c i ku najlepszemu swemu pożytkowi obrócić Co się według zwyczaju do ksiąg miejskich wieczystych podano i zapisano. Co się działo dnia kwietnia 22 roku 1727.

184. s. 213–214.

[25 IV 1727]

Dnia kwietnia 25 roku 1727.

Kupno ogroda Stefana Szokaluka u Iwana Szokaluka, u brata swego stryjecznego.

Przed urzędem mieskim Koszem Wawrzyńcem burmistrzem, tudy [?] i przy wiernych przysiężnych^a: Hrehorym Terechu, Bartłomim Władycy. Stanąwszy swą osobą, Iwan Szokaluk zeznaje dobrowolnie, że sprzedał wiecznymi czasy ogroda dwie

^m Or. holwark.

ⁿ Opustka pisarza.

^o Wyraz niedokończony.

²²⁰ Zabezpieczenie, zapewnienie; zob. Niedźwiedzki, Król, *Słownik języka polskiego*, t. VI, s. 13.

183

^a Or. ih.

^b Or. pięć.

^c Or. hce.

²²¹ Jan Biłan – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1727, 1732, 1743, 1751.

184

^a Or. przysienżnyh.

tłoce²²² wiecznymi czasy, nie z żadnego przymuszenia, z tylko swojej dobry woli za złotych [s. 214] polskich dwadzieścia, rachując każdy złoty po groszy 30. Ten ogród [jest]^b od miedzy Barłukowy, a z drugi miedzy Kliniuka Matiasza. Poczyna się od ulicy Lubelski, a kończy się po wypust²²³ pański. Temuż Stefanowi wolno darować, sprzedać, ku swojemu pożytkowi najlepszemu obrócić. Co się według zwyczaju do ks[iąg] miejskich wieczystych podano i zapisano.

185. s. 214–215.

[24 IV 1727]

Kupno ogroda. Stefan Kamiński u Lewka Bałatyńskiego.

Dnia kwietnia 24 roku 1727²²⁴.

Przed urzędem miejskim, Koszem Wawrzyńcem burmistrzem^a natenczas będącym tudzież i przy wiernych przysiężnych: Janie Biłaniu, Hrehorym Terechu, Barłomim Władyce.

Stanąwszy swą osobą, Lewko Bałatyński zeznaje dobrowolnie, dobrze się naradziwszy z żoną i z dziatkami swoim także i z krewnymi swymi. Wiecznymi czasy sprzedał ogród Wołynowski za złotych dwadzieścia i sześć. Ten ogród [leży]^b z jedny strony miedze Harkowski, a z drugi strony Wielebnego Ojca cerkwi pawłowskiej^c [s. 215] Samuela^d Zabłockiego. Poczyna się od ulicy Lubelski, a kończy się do samego gruntu do cerkwie należącego^e. Temuż Kamińskiemu Stefanowi i żenie i dziatkom jego wiecznymi czasy wolno zażywać, darować, sprzedać, gdzie chce ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić.

Co się według zwyczaju do ksiąg miejskich wieczystych zapisano.

^b *Opustka pisarza.*

²²² *Chodziło prawdopodobnie o działkę, za którą należało odrabiać na folwarku biskupim 2 dni tłoki rocznie.*

²²³ *Termin ten oznaczał prawdopodobnie wypust wody ze stawu biskupiego do rzeki lub innego cieków wodnego; słowniki języka polskiego tego terminu nie wyjaśniają (wyrażenie lokalne).*

185

^a *Or. bułmistrzem.*

^b *Opustka pisarza.*

^c *Or. pawłoski.*

^d *Or. Zamuela.*

^e *Or. należonczego.*

²²⁴ *Wpis dokonany z opóźnieniem.*

Kupno chałupy^a z pół ogrodem Panu Teodorowi Dymeckiemu w roku 1732 dnia piątego marca^b. Przed urzędem miejskim, Koszem Wawrzyńcem natenczas będący^c burmistrzem^d tudzież i przy wiernych przysiężnych: Janie Biłaniu, Władyce Barłomim. Stanąwszy swą osobą, tenże Kosz Wawrzyn[ie]c²²⁵, dobrze się naradziwszy z dziatkami i żoną swoją i z krewnymi swoimi, wiecznymi czasy sprzedał chałupę z komorą i z półgruntem za sumę polski monity złotych sześćdziesiąt, n[ic] sobie nie ostawując i nie mając do tej chałupy ża- [s. 216]dnego interesu, ani do komory, ani do półgruntka. Panu Teodorowi^e Dymeckiemu wolno mu zażywać^f sprzedać, darować i ku najlepszemu pożytkowi swojemu obrócić z żoną swoją Marianną i z dziatkami swoimi. Tenże ogród ma się z jedni strony miedze Papirniowi, a z drugi strony tegoż Kosza Wawrzyńca. Poczyna się od ulice Chełmskiej^g, a kończy się do rzeki. Waruje sobie Kosz Wawr^h napierwy, aby pańska powinność nie upadała i co będzie należało – odbywać, także i podatki miejskie, co będzie należało, zadosyć czynić im. Pan Dymecki waruje sobie to u Kosza Wawrzyńca. Panie broń, żeby miała być jaka turbacyja²²⁶ od krewnych, albo od sąsiadów, tenże Kosz Wawrzyniec powinien zastępować. Na co się podpisuję jako nieumiejętny²²⁷, kładę krzyże. Wawrzyniec Koszⁱ. ^j [Kosz Wawrzyniec ostawuje sobie na tej płusce, co synam zapisał pół stajki, jedne od dróżki pastewnienny, bo tak i przed zapisem sobie to przy ludziach wymówił i ostawił sobie^k dla pożywienia tejże pół stajki]^j.

186

^a Or. hałupy.^b Cały wpis przekreślony liniami pionowymi, poziomymi oraz półkolistymi.^c Or. benduncy.^d Or. bułmistrzem.^e Or. Todorowi.^f Or. zażywaw.^g Or. Hełmski.^h Imię niedokończone przez pisarza.ⁱ Pod imieniem i nazwiskiem postawione zostały 3 krzyżyki.^j ^j Ta część wpisu nieprzekreślona.^k Or. sabwe.²²⁵ Przy wysokiej, jak wynika ze składu sądu, absencji jego członków, Kosz Wawrzyniec zmuszony był pełnić funkcję przewodniczącego posiedzenia w sprawie, w której był stroną.²²⁶ Niepokojenie ze strony rodziny sprzedającego lub sąsiadów, nagabywanie (zob. Niedźwiedzki, Słownik języka polskiego, t. VII, s. 169).²²⁷ Niepiśmienny. Podobny zwyczaj podpisywania się niepiśmiennych wprowadzono już wcześniej, m.in. w księgach grodzkich krasnostawskich (Księgi Grodzkie Krasnostawskie, Zapisy, sygn. 9, k. 1495).

Anno Domini 1732 die marcii 14.

Czyni Kosz^b Wawrzyniec ten porządek^c za żywota swojego dziatkom^d swoim przy ludziach^e wiary godnych: Janie Biłaniu przysiężnym, Kliniuku Jędrzeju²²⁸ przysiężnym, Tomaszu Bieganie²²⁹ i przy panu Dymeckim Teodorze.

Zapisuje Kosz Wawrzyniec wiecznymi czasy starszemu synowi Anton[ie]mu pół cholwarka swego w[ła]snego z jedny strony miedze od Szokolińca, a z drugi strony miedze Koszuka Jana, ogroda połowę od miedze Pietruka Hawryła, a drugiej miedze Kosza Wawrzyńca. Poczyyna się od ulice Chełmski, a kończy się do rzeki. Zapisuje temuż synowi pół płuski swojej własny, z jedni strony miedzy Koz[ło]wy, a z drugi strony Kosza Jana. Płuskę Kuliszowską temuż Antoniemu zapis[uj]e wiecznymi^f czasy. To zapisał, nie odmieniając swego słowa. Wolno zażywać, darować, sprzedać i ku najlepszemu swemu pożytkowi obrócić; tak jemu, jako też i żenie jego i wnukam swoim^g wiecznymi czasy. Zapisał i nie będę się do tego interesował, com im w księgach zapisał, na co się podpisuję.

[.....]. Roku 1732 marcii 14.

Zapis Kosza Jana z ojcowski łaski, co mu zapisuję za żywota swego przy ludziach wiary godnych: Janie Biłaniu, Kliniuku Jędreju – ławnikach i Tomaszu Bieganie.

Zapisuję mu pół cholwarka z łąką^a, z tą, co przeciw tegoż cholwarka. To pół cholwarka [leży]^b z jedny strony miedze^c Kołacza Mikołaja, a z drugi strony miedze Kosza

187

^a Dawny archiwista wprowadził dodatkową numerację stron, wcześniej niewystępującą, uwzględniającą brakujących 30 stron.

^b Or. Kos.

^c Or. porzundek.

^d Or. diatkom.

^e Or. ludziach.

^f Or. wieczymi.

^g Or. swim.

²²⁸ Jędrzej Kliniuk – jako ławnik wymieniany we wpisach z 1732 r.

²²⁹ Możliwe, że Tymosze i Tomasz Biegan – to ten sam ławnik pawłowski.

188

Stan strony 218: ubytek górnego brzegu strony i wyblaknięcie atramentu uniemożliwiają dokładne datowanie wpisu (datowanie jest prawdopodobne) oraz jego tytułu.

^a Or. łunko.

^b Opustka pisarza.

^c Or. miede.

Antoniego. Poczyna się od ulice Chełmski, a kończy się po rzekę. Zapisuję mu pół ogroda swego własnego, z jedni strony Guza Marcina^d, a z drugi stroni pana Teodora Dymeckiego. Połowę płuski swojej własny zapisuję z jedny strony Kosza Antoniego, a z drugi strony Jego Mości Księdza plebana. Poczyna się od ulice Chełmski, a kończy się do bezki granice ta pół płuski. Zapisuję mu pół ogroda Plutowsczyny od miedze z jedny stroni J. M. Ks[iędza]. plebana, a z drug[...]^e stroni Dyrdziny. Poczyna się od ulice Chełmski, a kończy się po rzekę. Temu Koszowi Janowi i żenie jego wolno i dziatkom jego zażywać wiecznymi czasy, darować, sprzedać i ku najlepszemu swemu pożytkowi obrócić. Naprzód z Boski i ojcowski łaski mam [...]^f.

189. s. 219.

[27 III 1737]

Roku 1737 miesiąca^a marca dnia 27²³⁰.

Daję zeznanie na ogmę²³¹ (?) Maty Hajduczek i z żono swoją Kateryną, który winny były winny^b sumy złotych dwadzieścia i trzy liczby^c polskiej Tomaszowi Beganowi^d i żenie jego Parasce. Przy ludziach godnych, przy Hawryle Piotruku²³² p[rzy]sięgłym, przy Marcynie Koźliku²³³ przy Danile Pawluku, przy Janie Koszu.

^d Or. Marczyzna.

^e Wyraz niedokończony przez pisarza.

^f Zdanie niedokończone przez pisarza.

189

^a Or. Miesonca.

^b Powtórzenie wyrazu przez pisarza; w pierwszej wersji pominięta litera „n” została nadpisana nad wyrazem we właściwym miejscu.

^c Or. lyczby.

^d Or. Beganowy.

²³⁰ Dukt pisma pisma oraz zastosowany kolor atramentu wskazują na zmianę na stanowisku pisarza miejskiego. Charakterystyka gramatyczna wpisów: wyrazy pisane ze słuchu, a zdania nie zawsze gramatycznie zbudowane. Ponieważ forma gramatyczna wpisów nie utrudnia zrozumienia treści, zachowano pierwotne ich brzmienie bez modernizacji.

²³¹ Terminu tego słowniki języka polskiego nie notują (wyrażenie lokalne lub gwarowe).

²³² Hawryło Piotruk – jako ławnik wymieniony jedynie na tym posiedzeniu sądu.

²³³ Marcyn Koźlik – w następnych zapisach jako Marcin Kozłowski; jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1737, 1739, 1742–1743, 1745, 1747–1751, 1753–1759, 1762.

Roku 1737, miesiąca marca dnia 27^a.

Maryna Kołaczycha zastawuje łąkę^b Tomaszowi Bieganowi, która łąka leży w krzyżu, za sumę złotych 20 liczby i monety polskiej, przy ludziach godnych wiary: Hawryle Piątruku pr[zy]sięgłym, Marcinie Kozłowskiem i przy Janie Koszu i przy innych ludziach [...]c.

Roku 1739 miesiąca aprylys d[ie] 2.

Stała się jemptynacja^a między Janem Koszem z drugim^b [s. 220] Panem Dameckim. Ociec Jana Kosza, przedał^c Wawrync Kosz domowstwo swoją, którą miał sobie pobudował, a syn młodszy^d nie podpisał i na to nie dozwalał, za czym które to domowstwo było przedano panu Dameckomu^e. Teraz sprzedaje [...]f komu inszem^g, ^ha syn^h Jan Koszyk nawraca się do swego, jako dziedzicemⁱ do swego gruntu, jakoż i oddaje sumy polskich liczby^j i monyty złotych 60. Ono instanto oddano, a pan Damecki powinien^k będzie^l ustąpić. Na co się podpisuje Gabriel Choszwiński²³⁴ natenczas będący^l rezydentem, Danyło Pawluk ławnik^m Marcynⁿ Kozłowski

190

^a *Zapis przekreślony kilkoma znakami x.*

^b *Or. łąkanie.*

^c *Wpis niedokończony.*

191

^a *Może chodziło o termin komplanacja, oznaczający wyrównanie, spłacenie, ugodę.*

^b *Or. drugum.*

^c *Or. przedoł.*

^d *Or. młodszy.*

^e *Ostatnia litera nazwiska wpisana pod przedostatnią jego literą.*

^f *Wyraz nieczytelny, zakreślony grubą kreską.*

^g *Or. insemu.*

^h *Or. Wyrazy nadpisane nad imieniem.*

ⁱ *Or. dziedzicem.*

^j *Or. lychy.*

^k *Or. powynon.*

^l *Or. bendze.*

^l *Or. bendoncy.*

^m *Or. ławnik.*

ⁿ *Wyraz nadpisany we właściwym miejscu.*

ławnik. Szlachetni Ale [.....] sławetny urodzony Jan Koszyński²³⁵ I teraz wolno będzie Janowi ten grunt puz[...] zażywać i z dziatkami jego i żoną jego wolno sprzedać, darować, jako może ku swemu pożytkowi należącemu obrócić^o. Teodor^p Demecki^r daje wyrok i żoną swoją Marianną [...]sowska^s daje i [...]t^t.

192. s. 221–222.

[25 III 1761]

Roku 1761 die 25 marcii^{236/a}.

Kupno chałupy Marcina Kosza od Bartłomieja Kliniuka.

Ta chałupa stała na gruncie Korpychowskim. Która to Korpychówna, po mężu Wanarska Franciska, zapisuje ten grunt swój własny córce, na imię Jagnescze i zięciowi swemu, na imię Marcinowi Koszowi i dziatkam ich wiecznemi czasy.

Za chałupę dał złotych polskich ctirdzieści [s], dykto^b 40, ten Marcin Kosz Bartkowi Kliniukowi, a żeby potym dzieci tegoż Bartka i żona jego nie mieli pretencyi żadny, [s. 222] ^c[gdy się dobrze ze sobą naradzali i z dziećmi]^c swojemi, nie z żadnego przymuszenia. Ten ogrot poczyrna się od obłania a kończy się po pański grunt, między miedzami z jedny strony Korpychowski, a z drugi Władyskowski. Co się działo przy godnych ludziach: Stefanie Cichomskim burmistrzu, Trochimie Bieganie burmistrzu, Marcinie Kozłowskim, Janku Kozłowskim²³⁷ Jędrzeju Korpychu²³⁸ ławnikach i przy innych ludziach godnych. Ja Bartłomiej z żoną moją Jadwigą i dziatkami naszemi jako nieumiejętne pisać, kładziemy znaki krzyża^d.

^o Or. obrócić.

^p Or. Teoro.

^r Przy nazwisku postawiony krzyżyk jako podpis.

^s Niemożliwość odtworzenia wyrazu – prawy brzeg strony wszyty w oprawę.

^t Wyraz napisany nieczytelnie.

²³⁴ Or. Choswyński. Zapewne potomek Hryca Hoszwy vel Choszwy, byłego rajcy.

²³⁵ Chodziło o Jana Kosza, syna Wawrzyńca Kosza.

192

^a Inny dukt pisma wskazuje na zmianę osoby pisarza, co uwidoczniło się w stylistyce wpisów oraz w rodzaju i liczbie popełnianych błędów ortograficznych. Zachowano oryginalny tekst wpisów bez modernizacji.

^b Pisarz dokonał spolszczenia łacińskiego terminu dicto (w znaczeniu: słownie).

^{c-c} Wyblaknięcie atramentu i ubytki papieru; lekcja niepewna.

^d 2 krzyżyki postawione pod zapisem; dalsza część strony niezapisana (wpisano znaki przypominające rozwiniętą literę v).

²³⁶ Wpis późniejszy w wolnej części karty.

²³⁷ Jan Kozłowski – jedyny wpis z udziałem tego ławnika.

²³⁸ Jędrzej Korpych – jako ławnik wymieniony we wpisach z lat 1760–1761.

Kupno ogroda. Michał Puczuk pół grunta u Baški Paniebożej, ^a-[jego siostry]^{-a} die 5 miesiąca lutego roku 1742.

Przy urzędzie^b miesckim pawłowskim. Przy panu Gab[rie]lu burmistrzu Choszwie i przy panu ławniku Stefanie i przy Marcyn[ie] Kozłu i przy panu Jan[ie] Koszu²³⁹ i przy panu Barto[szu] Kliniuku²⁴⁰ i przy panu Pawle^c Pucuku²⁴¹ i przy godnych ludziach, które były przy tym. [...] ^d przy których był i Pudzonoski i Boski, Gabriel Choszwa²⁴² zezn[ał] dobrowolno, bez żadnego przymusienia, dobrowolno^e, dobrze się na to naradziwszy z sumieniem swoim, iż przed[ał] wiecznymi^f czasy i zeznał^g swój. Przedał wiecznymi czasy ten to pomieniony Gabriel Choszwa burmistrz pawłowski wiecznymi czasy, nic sobie nie zostawił^h wiecznymi czasy. Przedał temu to po[mie]nionemu Michałowi Puczkowi i żonnce [s] jego Nas[taz]yi jego i działkam jego. [s. 224] Przedał już ten pawgruntⁱ. Ten to leży grunt z jedny między Kosa Wawryńcza z drugi między Semka Nyka [...] ^j. Poczyna się od gościńca chełmsk[iego] a kończy się po rzekę^k. Przedał wiecznymi czasy wolno^l za sumię złotych dwadzieścia. Które ten ogród wolno sprzedać, przeminiać, darować, jako może^l ku swojemu^m

193

^a - ^a *Lekcje niepewne – mało czytelne pismo.*

^b Or. urendem.

^c Or. Pawłu.

^d Wyras nieczytelny, poprawiany przez pisarza parokrotnie.

^e Wyras powtórzony przez pisarza.

^f Or. wiecznymi.

^g *Lekcja niepewna – bardzo niewyraźne pismo.*

^h Or. zostawił.

ⁱ *Niejasna terminologia (może wyrażenie lokalne).*

^j *Niemożliwość odtworzenia nazwiska z uwagi na ucięcie prawego brzegu karty podczas oprawy.*

^k Or. rykię.

^l Wyras przekreślony linią poziomą.

^l Or. mozie.

^m Or. Swiemy.

ⁿ Or. obrócyć.

^o Or. krzyky.

²³⁹ Jan Kosz nie był ani ławnikiem, ani rajcą. Aby posiedzenie sądu było ważne, a powinno w nim brać udział co najmniej 3 członków, dokoptowano do jego składu grupę tzw. ludzi wiarygodnych niebędących ławnikami.

²⁴⁰ Bartosz Kliniuk – jw.

²⁴¹ Paweł Pucuk – jw.

²⁴² Z uwagi na liczbowy brak członków sądu Gabriel Hoszwa z konieczności naruszył zasadę bezstronności, występując na posiedzeniu ławy sądowej zarówno jako jej przewodniczący i jako strona w sprawie.

pożytkowi obrócićⁿ. Na to się podpisuje Gabriel Hoszwa i żona jego Baśka, jako nieumie[ję]tno kładzie krzyżyki^o swoi.

194. s. 224–225.

[17 VI 1743]

Kupno ogroda dwóch braci: Tymoch Marko, Iwan Marko u Bałaty Lewka²⁴³.

Anno Domini 1743, die 17 junius.

Przed tymże urzędem mianowanym pawłowskim, przy panu Gabrielu Hoszwie burmistrzu i przy panu Janie Biłanie [s. 225] ławniku i przy Mar[ci]nie Kliniuku ławniku²⁴⁴ i przy innych [lu]dziach godny wiary. Ja Lewko Bałata radziwszy się i z żoną Paraską i z dziatkai swojemi, sprzedaję ogród dwóm bra[ciom] Tymochowi Marczukowi i Iwanowi Marczukowi za sumę złotych 60. Dali mi po złotych 30 obydwu. Wolno im sprzedać, zamieniać jako mogą na swój pożytek obrócić i działkom im. Ten ogród zaczyna się od chełmskiego gościńca, a kończy się po pastewnik miescki, od miedzy jednej strony Wojciecha Sielecha, a z drugiej strony miedzy Koszowy. Tłuk 6, czynszu groszy 6.

To się działo się^a przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Gabrielu Hosz[wie] burmistrzu i przy panu Janie Biłanie.

195. s. 226–227.

[17 VI 1743]

Działo się przy urzędz[ie] miesckim pawłowskim roku pańskiego 1743, dnia 17 czerwca.

Przy sądzie^a miesckim, przy panu Gabrielu Hoszwie burmistrzu^b. Ja Lewenty Bałatyn, na com się poradził i z żoną swoją Paraską i z dziatkami swojemi, sprzedaję ogród swój Siemionowi^c Gałanowi [za] złotych 20. Ten ogród [po]czyna się od ulicy czw[artej]^d krasnastawskiego goś[cińca], a kończy się do popowy [mied]zy. Z jednej strony Jana B[iła]na^e, a z drugiej strony m[ie]dza Dumiński. Zapisuję mu wieczne[mi]

194

^a Wyraz powtórzony przez pisarza.

²⁴³ Zmiana charakteru pisma i koloru atramentu na brązowy dowodzi zmiany na stanowisku pisarza miejskiego.

²⁴⁴ Marcin Kliniuk – jak ławnik występował we wpisach z lat: 1743, 1746–1749.

195

^a Or. sondzie.

^b Pierwsze 2 zdania wpisu oddzielone od zasadniczej jego treści linią poziomą.

^c Or. Siemienowi.

^d Lekcja niepewna – ucięcie strony przy oprawie.

^e Lekcja niepewna – ucięcie strony przy oprawie.

czasy. Wolno temu Siemionowi Gałanowi sprzedać, zamieniać, [jako]^f może na swy pożytek obrócić ^g[i żona jego i działki]^g. Działo się przy urzędzie mie[skim paw]łowskim, [s. 227] przy panu Gabr[ielu] Hoszwie burmistrzu i przy panu Janie B[iłanie] ławniku i przy panu Danielu Pawluku [ław]niku i przy panu [Ja]nie Koziełku ławni[ku]²⁴⁵ i przy panu Wojciechu [Ku]liku i przy innych lu[dziach] godny wiary i przy tym [...] ^hMarczuku i Stanisławie Ładyce²⁴⁶ i przy Iwanie [Tro]ciukuⁱ i przy Gabrie[lu] Bieganie.

Na co się podpisuję ręką własną.

196. s. 227–228.

[17 VI 1743]

Przy tymże urzędzie^a miesckim pawłowskim. [Za]stawo daje Wojciech [...] ^kogród Siemienowi Gał[ano]wi za złotych 5. Ten ogr[ód] naprzeciw ratusza ^cod miedzy^c Na[...]ego^d ogroda. Kto się będzie upominał ogroda, pi[en]iądze odda Sieminowi Gał[ano]wi. Ogród będzie [...] ^e. A to się działo Roku Pańskiego [17]43 dnia 17 czyrwca. [s. 228] [...] ławniku, przy panu Marcinie Kliniuku i przy ludziach godny wiary: Stanisławie Ładyce, Franciszku Matczuku, Siemienie Gałanie, Iwanie Trociu, przy tych ludziach godny wiary. Na co się podpisuję renko własno swojo jako nieumie[ję]tny pisać, kładnę znak^f.

^f Opustka pisarza.

^g ^g Tekst dopisany czarnym atramentem nad następnym zdaniem.

^h Ucięcie brzegu strony przy oprawie; niemożliwość odtworzenia imienia.

ⁱ Lekcja niepewna – ucięcie strony przy oprawie.

^j Postawiony krzyżyk.

²⁴⁵ Jan Kozielek – jedyny wpis z udziałem tego ławnika.

²⁴⁶ Być może potomek Wojciecha Władyki, ławnika i rajcy w latach 1678–1703.

196

Stan strony 228: ubytek górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie pierwszego wiersza wpisu.

^a Or. urzondzie.

^b Wyraz niemożliwy do odczytania; brzeg strony wszyty w oprawę.

^c ^c Wyrazy nadpisane nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^d Wyraz niemożliwy do odtworzenia; brzeg strony wszyty w oprawę.

^e Wyraz niemożliwy do odczytania; wyblaknięcie atramentu.

^f Postawiony krzyżyk.

197. s. 228–229.

[?1743]

Przed tymże urzędem miesckim pawłowskim.

Anno Domini 1743^a.

Ja Lewko Bałata²⁴⁷ narodziwszy się i z żoną swoją Paraską i z dziatkami swojemi, zapisuję folwarek, dwie czeńsci [s], jakom sprzedał Iwanowi Trociowi i żonie jego i dziatkom jego. Wolno mu będzie sprzedać, zamieniać jako może na swój pożytek obrócić. A ten folwarek zaczyna się wdłuż od rzeki, a kończy się po dębinę, od między jeden strony Dyrdziny, [s. 229] a z drugi strony past[ewnika]. Przedałem za złotych 12. To się działo przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Gabrielu Hoszwie burmistrzu i przy Janie Biłanie ławniku i przy Marcinie Kliniuku ławniku i przy ludziach godny wiary. Na co się podpisuję ręką swoją własną. Jako nieumi[ję] tny pisać kładnę znak święty^b.

198. s. 229–230.

[27 IV 1745]

Zapis Jędrzeja Sidoruka i z siostrą swoją na imie Oleną Boryszychą o ogrody, które się pogodzili²⁴⁸. Die 27 aprili anno 1745.

Przy tymże urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Marcinie Kliniuku burmistrzu, przy Stefanie Szokaluku ławniku²⁴⁹ i przy Marcinie Kozłowskim ławniku i przy Gabrielu Hoszwie²⁵⁰ ławniku i przy J[ąśnie] M[ości] Panu Stefanie Cichomskim gubernatorze pawłowskim i przy innych ludziach godny wiary. Stanąwszy Jędrzej Sidor [s. 230] i z siostrą swoją Oleną Boryszychą, jako zapisuje siostrze swojej Olenie Borysisze ogród na miany²⁵¹, nie z żadnego przymuszenia, ale swoją własny woli, jako się pogodzili na miany przy tymże urzędzie miesckim pawłowskim wiecznemi czasy. Jędrzej Sidoruk daje i zapisuje wiecznemi czasy ogród między miedzami jeden strony Nazarowski, a drugi strony Sielechowski. Zaczyna się od gościńca lubelskiego,

197

^a Pisarz nie podał daty dziennej ani miesięcznej.

^b Or. Święty; postawiony krzyżyk.

²⁴⁷ W jednym z poprzednich wpisów: Lewenty Bałatyn.

198

^a Or. menżowi.

²⁴⁸ Inny dukt i charakter pisma wskazują na zmianę na stanowisku pisarza miejskiego, bardziej wykształconego niż poprzednik, co wynika ze sposobu dokonywania wpisów.

²⁴⁹ Stefan Szokaluk – jako ławnik odnotowany we wpisie z 1745 r., a jako rajca – we wpisach z lat 1746–1751.

²⁵⁰ Gabriel Hoszwa – wcześniej jako rajca urzędujący; niejasna degradacji do funkcji ławnika lub pomyłka pisarza.

²⁵¹ Do zamiany.

a kończy się po ogród pański. Tego ogroda części 2 i z tego tłuć dwie. Wolno ty siostrze Olenie i mężowi^a Michałowi i dziatkom im wiecznemi czasy sprzedać, zamieniać, jako mogą na swój pożytek obrócić. A też siostra zapisuje temuż Jędrzejowi, bratu swojemu, Sidorukowi ogród między miedzami jedny strony Demczukowski, a z drugi strony Biskupskiego folwarka. Zaczyna się od gościńca lubelskiego, a kończy się po folwark Biskupskiego. Tego ogroda część 1 i z tego tłuć jedna. Jako zapisuje wiecznemi czasy temu Jędrzejowi, bratu swojemu, Sidorukowi i żonie jego i dziatkom jego. Wolno mu sprzedać, zamieniać jako mogą na swój pożytek obrócić.

199. s. 231.

[30 X 1746]

Roku 1746 die 30 oktom[bris]²⁵².

Przed urzędem mięskim pawłowskim, sławetnym Stefanem Szokaluk[ie]m burmistrzem i Marcinem Kliniukiem i Gabrielem Oszwińskim, przysiężnemi ła[w]nikami. Ponieważ zeznał pod sumieniem Stanisław Władyka, że ociec mój, na imię Wawrzyniec, odkazał grunt nazwiskiem Czelejowszczyzna^a. Ja też, Jan Koszuk, a brat Katarzynie Nieznajczysie, zeznaę dobrowolnie ten grunt nazwiskiem Czelejowszczyznę siostrze moi i dziatkom ich wiecznemi czasy. Którę to grunt [leży]^b między miedzami, z jednej strony Hoszwińskiej, a z drugi strony klina miesckiego²⁵³. Poczyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się po wypust miescki. Którę to grunt wolno sprzedać, darować albo zmieniać, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my urząd^c miescki pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi miesckiemu zapisać na wieczne czasy i jest zapisano. A tłuć jedna z tego ogrodu. Na co się podpisuję Jan Koszuk, Stanisław Ładyka, Stefan Szokaluk, Marcin Kliniuk^d.

200. s. 232.

[1747]

Roku 1747^a. Przed urzędem miejskim pawłowskim, Stefanem Szokalukiem burmistrzem, Marcinem Kliniukiem, Gabrielem Oszwie – przysiężnymi ławnikami. Stannąwszy osobą swoją, pracowity Dmytior Postuľcha zeznaę dobrowolnie, iż oddaje

199

^a Or. Czelejuwszyna.

^b Opustka pisarza.

^c Or. urod.

^d Krzyżyki postawione przy personaliach osób podpisujących się zgodnie z wpisem.

²⁵² Zmiana duktu i charakteru pisma wskazują na zmianę osoby pisarza miejskiego.

²⁵³ Chodziło prawdopodobnie o plac w centrum miasta mający do dziś kształt klina (trapezu).

200

^a Pisarz nie podał daty dziennej i miesięcznej.

^bPaweł Puczuk^b sumę za połoskę złotych 18, dyko osimnaście. A ta połoska była Guzowska. Od którego to odebrałem na połoskę połustajek²⁵⁴. Jedny, z jednej strony między Szokałowski, z drugiej strony między Czelijowski. Począyna^c się od chełmskiego gościńca, a kończy się po gościniec chełmski. Co my urząd miejsciki [s] pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi zapisać i jest zapisano. Przy którym to był zapisie sławetny^d Daniel Lipiński. Działo to się w Pawłowie ro[ku] 1747.

201. s. 233–234.

[2 VI 1741]

Anno Domini 1747mo, die 2 juni.

Dekret za[...]ni^a ze dwora W[ielmożnego] J[aśnie] M[ości] pana dzierżawcy pawłowskiego my mieszczanie dekretujęm tym dekretem między stronami, tymi strony: Sielechem a drugim Marcinem Kozłowskim o folwarek trzy części, który ten folwarek trzymał Sielech we złotych 56 i po śmierci swojej zdał Pawłowi Korpychowi, pisarzowi pawłowskiemu, a teraz Marcin Kozłowski odbiera^b ten folwarek ojcowski Dębrawski edu nacies i dekretem przysądzonym dworskim W. J. M. pana Jędrzeja Terl[ec]kiego, dzierżawcy miasteczka pawłowskiego, jako zgodzony ten folwarek za złotych 30. Tenże Marcin Kozłowski tę sumę oddał Katarzynie pisarce²⁵⁵ Co się działo przy urzędzie [s. 234] pawłowskim miesckim, przy panu Stefanie Szokalińskim²⁵⁶ burmistrzu i rezydencie i przy panu Gabrielu Hoszwińskim²⁵⁷ ławniku i przy panu Marcinie Kliniuku ławniku i przy innych ludziach godny wiary. Jako my mieszczanie pawłowscy tym skryptem kwitujemy tego Sielecha, że do tego folwarka i łąki^c [nic] nie ma. Marciniowi Kozłowskiemu wiecznemi czasy zapisano ten folwarczyk, części 3. Wolno mu, jako dziedzicowi i posesorowi żonie jego Annie i dziatkom jego wiecznemi czasy zapisujemy i do ksiąg^d wiecznie zapisano, na co kładniemy znak święty^e.

^b - ^b *Personalia nadpisane nad wierszem.*

^c *Litera c nadpisana nad wierszem tekstu.*

^d *Wyraz nadpisany nad imieniem i nazwiskiem.*

²⁵⁴ *W znaczeniu: połowa stajka (powierzchnia stajka była mniejsza, niż połoski i szacować je można na kilkadziesiąt arów).*

201

^a *Wyraz nieczytelny po poprawieniu go przez pisarza.*

^b *Or. odbira.*

^c *Or. łonki.*

^d *Or. xiong.*

^e *Postawione krzyżyki.*

²⁵⁵ *Prawdopodobnie żona pisarza pawłowskiego Pawła Korpycha.*

²⁵⁶ *We wcześniejszych zapisach nazwisko występowało jako Szokał, Szokało, Szokaluk.*

²⁵⁷ *W innych zapisach jako Hoszwa lub Oszwa.*

Anno Domini 1747mo die 26 junii.

Ja Marcin Kliniuk daję tę kartę moję Mariannie Bartoszewiczównie, i z ogrodu wzięła posesyję mojej żony, że dała mi zło[tych]^a 16, a to na zastawę, póki ty su-[s. 235] my nie odda posesor. Co się działo przy panu rezydencie Stefanie Sokalińskim burmistrzu, przy ławnikach Gabrielu Hoszw[ie] i przy Marcinie Kliniuku²⁵⁸, przy Marcinie Kozłowskim i przy innych ludziach godny wiary. I na co się podpisujemy i znak ś[więtego]^b krzyża kładniemy^c.

Anno D[omini]^a 1747mo d[ie] 26 junii.

Z woli Chrystusa Pana i W. J. M. pana Jędrzeja Terleckiego, a dzierżawcy miasteczka pawłowskiego, iż pan Stefan Cichoiński za dekretem dworskim i miesckim pawłowskim oddał sumę zł 20 Bieganowi Hawryłowi za folwarek zastawem. Który leży ten folwarek wdłuż i wszeź^b z jednej strony Kołaczyński, a z drugiej strony Kazanowski. [s. 236]. Wdłuż ^c[poczyna się]^c od wygona miesckiego, a kończy się po grunt cerkiewny, to jest popopowiczy²⁵⁹. Który ten folwarek Soroczyński był w zastawie u tegoż Hawryła Biegana i zasianych zagonów 15 było żytem. Teraz, iż pan Stefan Cichoiński uspokoił²⁶⁰ tegoż Biegana i sumę oddał za dekretem dworskim i przy sądzie miesckim pawłowskim, a odbiera [s] ten folwarek i z zasianymi zagonami 15 żytem, wolno mu i żonie jego i dziatkom jego przedać, zamieniać i na pożytek

202

^a Rozwinięcie skrótu.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Pod zapisem 4 krzyżyki.

²⁵⁸ W wyniku braku quorum Marcin Kliniuk naruszył zasadę bezstronności sądu, występując na posiedzeniu zarówno jako ławnik, jak i jako strona w sprawie.

203

^a Odszyfrowanie skrótu.

^b Or. wsrzeż.

^c -^c Opustki pisarza.

^d Opustka pisarza.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Pod zapisem postawione 4 krzyżyki (burmistrza i 3 ławników uczestniczących w posiedzeniu sądu) oraz umieszczono znak przypominający rozwartą literę v.

²⁵⁹ Wzmianka ta pozwala domniemywać, że w Pawłowie w latach czterdziestych XVIII w. grunt po popie został przejęty przez parocha unickiego. Nie wyklucza to przypuszczenia, że niewielka diaspora prawosławna istniała w miasteczku jeszcze w czasie, z którego pochodzi ten wpis.

²⁶⁰ Zwrócił wierzycielowi pieniądze za zastawiony grunt.

obrócić. Co się [działo]^d przy urzędzie miesckim pawłowskim, przy panu Stefanie Szokalińskim burmistrzu i przy ławnikach: Gabrielu Hoszwińskim²⁶¹ i przy Marcinie Kliniuku i przy Marcinie Kozłowskim i przy innych ludziach godny wiary. Ja Hawryło Biegan jako nieumiejętny pisać kładnę znak i my cały urząd, na co się podpisujemy znak ś[więty]^{ef}.

204. s. 237–238.

[15 X 1747]

Anno Domini 1747 die 15 octobris. Actus sunt.

Za dyspozycją Boską i W. J. M. pana dzierżawcy Terleckiego, natenczas będącego^a miasta Pawłowa. Jako się stał zapis na młyn siedliski od Siemiona Nazara, jako to zeznaję ja[...]^b i dobrowolnie, będą[c] zdrowy na ciele i umyśle, naradziwszy się i z żoną swoją na imię Zofiją i z dziatkami swemi, jako to na potym nie zostawując żadnego prawa sobie na tym gruncie i sukcesorom swoim. Jako ten młyn zgodzony za złotych sto liczby monety polski. Jako odbira sumę należącą połowę złotych 50, a połowę sumy na córkę zostaje. Przy Janie Sasinowiczu do dalszy dyspozycje: jako ten młyn ze wszystkimi rzeczami, z grontami, z półłankiem^c i z łakami Janowi Sasienowiczowi i żonie jego na imię Zofii i dziatkom jego wiecznością [s. 238] wolno mu sprzedać, darować, zamieniać, jako może na swój pożytek obrócić. Jako by się strona kajała, na to, na to zakłada się grzywien na kościół 5, na cerkiew^d [s] 5, na dwór 5, na szpital 5, na urząd 5. To się działo przy urzędzie miesckim pawłowskim. Na co się podpisuje jako nieumi[ję]tny pisać Siemion Nazar. Znak kładzie krzyża ś[więtego]^e. Jakoż i my się podpisujemy, urząd cały miasta Pawłowa: pan Stefan Szokoliński^f, ławnik Gabriel Hoszwiński, ławnik Marcin Kliniuk, ławnik Marcin Kozłowski, ławnik Paweł Puczuk

i przy innych ludziach godny wiary.

Pisarz miasta Pawłowa Bazyli^g Postułyński mp.

²⁶¹ W poprzednim wpisie jako Hoszwa.

204

^a Or. bendoncego.

^b Wyraz nieczytelnie poprawiony przez pisarza.

^c Or. puwłankiem.

^d Or. cyrkwiew.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^g Or. Bazily.

205. s. 239–240.

[25 V 1747]

Anno Domini 1747mo die 25 maii²⁶².

Ja Jadwiga Litwinianka, pozostała córka po rodzicach swoich posesorka gruntów tych, sprzedaje i daje zeznanie na poło[wę] cholwarka Litwinowskie[go] i sprzedaje sławetnemu Trochimowi Bieganowi za złotych polski monyty 26 i przy tym łakę na Bilsku. Przedaje i zapisuje wiecznemi czasy na wieki. Wolno temu sławetnemu Trochimowi Bieganowi przedać, zamieniać, darować jako może na swój pożytek obrócić i żonie jego i dziatkom jego i wnukom, i prawnukom^a jego na wieczne czasy. Jako ja Jadwiga, córka Litwinowska, że nie ma bliźniejszego nade mnie, wiecznie mu zapiszę^b. To się działo przy urzędzie świrzowskim²⁶³ miesckim, to jest przy pana burmistrzu Marcinie Zwolskim i przy panu Osta-[s. 240]-powi Kopiszowiciowi i kowalowi świrzowskiemu i przy zięciu i córkach moich. Cośmy powinni [czynić]^c, jeżeli temu będzie potrzeba. Co dla lepszy wiary ręką podpisuje się, jako nieumiejętna pisać, kładnę znak święty^d. Jadwiga Litwinianka^e.

206. s. 240–241.

[28 VI 1748]

Anno domini 1748wo die 28 junij. Actus sunt.

Za dyspozycją Boską i W. J. M. pana dzierżawcy Terleckiego natenczas będącego miasta Pawłowa^a.

My mieszczenie pawłowscy i cały urząd, odebrawszy od urzędu świrzowskiego zeznanie i tę kartę, spod wystawieniem imion miesckich świrzowskich i ty [s] sławetny Jadwigi Litwinianki z podpisem ręki jej własny, kładnący święty krzyż, że zapisała pół cholwarka swego własnego bliskością – nie masz bliższego nad nią^b. A ten pół cholwarka [jest]^c między miedzami: wdluż od Oszwiński miedzy, a kończy się po Zduchowiny, po rzekę, a wszyrz [s. 241] jedny strony Biłanowski, Oszwiński drugi

205

^a W *oryginale*: pramnukom.

^b Or. zapisię.

^c Opustka pisarza.

^d Postawiony krzyżyk.

^e Dopis nazwiska innym charakterem pisma. Pod zapisem dodatkowe 3 krzyżyki.

²⁶² Wpis dokonany z opóźnieniem, zapewne z powodu konieczności przepisania go z księgi świerzowskiej do księgi pawłowskiej.

²⁶³ Chodziło o miasteczko Świerże.

206

^a Tytuł zapisu odkreślony częściowo od pozostałej jego treści linią poziomą.

^b Or. nio.

^c Opustka pisarza.

[strony]^d. To jest ten cholwarek przedany za sumę złotych 26 monyty i licz[by] polski. Wolno temu sławetnemu Trochimowi Bieganowi tegoż pół cholwrczyka sprzedać, zamieniać, darować jako może jak nalepiej^e [na] swój pożytek obróc[ić] wiecznemi czasy i żonie jego i dziatkom jego i wnukom^f i prawnukom^g na wieki wieczne. Jako i my się mieszczanie pawłowscy i cały urząd miescki pawłowski podpisujem. [Przy]^h panu Gabrielu Hoszwińskim, ławniku Stefanie Szokalińskimⁱ, ławnik Marcin Kliniuk, burmistrz Marcin Kozłowski, ławnik Daniel Lipiński²⁶⁴ i przy Franciszku Kliniuku i przy innych ludziach godny wiary.

Sekretarz miasta Pawłowa Bazyli Postużyński mp.

207. s. 242–243.

[1749]

Roku 1749^a.

Przed tymże urzędem miesckim pawłowskim, Gabrielem Oszwińskim, burmistrzem natenczas będącym i przysiężnymi ławnikami: Stefanem Szokalukem [s] i Marcinem Kozłowskim [s], Marcinem [s] Kliniukiem. Ja Jędrzej Soroka zapisuję połoskę Stefanowi Kamęskiemu połoskę^b i żonie jego i dziatkom jego wiecznemi czasy^c za sumę złp 25^c. A ta połoska w położeniu z jednej strony między Nazarowski, z drugiej strony między Lipowski. Wzdłuż od gościńca chełmskiego, a kończy się po granicę bezkę. Wolno temuż Stefanowi Kamęskiemu dać, darować, sprzedać, zamieniać jako chcieć^d ku swemu pożytkowi obrócić. My urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy do ksiąg zapisać i jest zapisano.

Ja jako nieumiejętny pisać kła[...]^e znak [s. 243] krzyża świętego. A ta połoska przedana za sumę i liczbę polski monety złotych 25, dyko dwadzieścia i pięć.

^d Opustka pisarza.

^e Or. nalepij.

^f Or. mnukom.

^g Or. pranukam.

^h Opustka pisarza.

ⁱ Po każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

207

^a Odmienny charakter pisma i kolor atramentu (brązowy) wskazują na zmianę na stanowisku pisarza miejskiego; został nim, co wynika z późniejszych zapisów, Jan Stros(z)ewicz (poprzednio zajmował już stanowisko pisarza). Zapis przekreślony 3 znakami x. Pisarz nie podał daty dziennej i miesięcznej.

^b Wyraz powtórzony przez pisarza.

^{c-c} Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

^d Or. chcié.

^e Wyraz niedokończony przez pisarza.

Działo ^f[się to przy ludziach] ^fwiary godnych: burmistrzowi Gabrielu Oszwińskiem, Stefan[ie] ^s[s] Szokoluku ^s[s], Mar[cinie] Kozłowski, Marcinie Kliniukiem ^s[s] i przy innych ludziach wiary godnych: Jędrzej Soroka^g, Stefan Sorokaliński²⁶⁵, Marcin Kozłowski, Marcin Kliniuk^h.

208. s. 243–245.

[1749]

Kupna sprawa Jedrz[eja] Soroki z Franciszkiem Kliniukiem roku 1749 die [...] ^a.

Przy urzędzie miescki[m] pawłowski, Gabrie[lu] Oszwińskim natenczas będący burmistrzem, Marcinem Kozłowski, Stefanem Szokalukiem, Marcinem Kliniuk[ie]m, przysiężnymi ławnikami. Ja Jędrzej^b Soroka zeznaję dobrowolnie, bez żadnego przymuszenia, z dobry ^s[s. 244] swoi woli. Zeznaję dobrowolnie Franciszko[wi] Kliniukowi i żonie jego Anny ogród liczby i monety polski za złotych polskich 15, dyko piętnaście. Któremu to Wojciechowi^c Franciszkowi wolno zażywać, dać, darować, zamieniać i jako chcieć ku swemu pożytkowi obrócić. Który^d to ogród [leży]^e z jedny strony między domy^f, a z drugi strony Jarmołows[kiej]. ^g[Wzdłuż od drogi popowej]^g. I do tego tenże Jędr[ze]j Soroka przydaje ^h[do tego]^h kawałek łąki. Przy godnych ludziach, ażeby do tego nie mieli żadnej pretęsy ^s[s] lub krewny lub sąsiady. Co my urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy do ksiąg zapisać i jest zapisano. Ja Jędrzej Soroka jako nieumiejętny pisać, kładę znak krzyża świętego, przy których ludzi[ach]: Gabrielu Oszwie²⁶⁶, Stefanie Szokaluku, Marcinie [Kliniuku]ⁱ

^f–^f Uzupełnienie wydawcy – prawy brzeg strony wszyty w oprawę.

^g Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^h Or. Kliuk.

²⁶⁵ Kolejny przykład „uszlachetniania” przez pisarza nazwisk mieszczańskich (Soroka – Sorokaliński).

208

^a Data dzienna niemożliwa do odczytania; lewy brzeg strony wszyty w oprawę.

^b Or. Jędrzy.

^c Imię przekreślone przez pisarza jako błędnie wpisane do aktu.

^d Or. które.

^e Opustka pisarza.

^f Or. dumy.

^g–^g Zdanie wpisane między kolejnymi 2 wierszami.

^h–^h Fragment zdania powtórzony przez pisarza.

ⁱ Dopisek wydawcy.

^j Opustka pisarza.

^k Lekcja niepewna – niewyraźne pismo.

^l Or. poscam.

^m Po każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

²⁶⁶ W początkowej części wpisu zapisany jako Oszwiński. Po każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

i przy innych ludziach wiary godnych. [s. 245] Której to łąki [położenie]^l z jednej strony między Lelękowski^k, a z drugi st[ro]ny między Głombowski. Ja Jędrzej Soroka puszczam^l do tego gruntu. Gabriel Oszwa^l, Stefan Szokaluk, Marcin Kozłowski i przy innych ludziach wiary godnych: Stefan Kamiński.

209. s. 245–246.

[12 I 1749]

Roku 1749 die 12 januarii.

Zeznanie gruntu Czeczeryńskiego.

My, całe pospólstwo miasteczka Pawłowa z imienia W. J. M. pana dzierżawcy pawłowskiego, zeznajemy ogród [będący]^a uroczyskiem Czeczеровski²⁶⁷ Nastazyi Gałanisze, wdow[ie] i działkom jej za sumę złotych 13, dyko trzynaście, wiecznemi czasy. Któren to ogród [leży]^b z jednej strony między Biłaniowej, z drugiej strony Szokałowski. Poczyna się od ulicy Chełmski, a kończy się po cerkiewny [s. 246] grunt. Które to zeznanie było przy sławetnym Stefanie Szokaluku, natenczas będący burmistrzem, przy Danielu Lipińskim, Marcinie Kozłowskim i Marcinie Kliniuku i Franciszku Kliniuku²⁶⁸ – przysiężnemi ławnikami. Której Gałanisze wdowy wolno dać, darować, sprzedać i zamieniać i jako chcieć ku swemu pożytkowi obrócić. Co my urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy do ksiąg wieczystych zapisać i jest zapisano. My jako nieumiejętni pisać kładniemy znak krzyża świętego: Stefan Szokaluk^c, Daniło Lipiński, Marcin Kozłowski, Marcin Kliniuk, Franciszko Klinuk [s]. Do tego wykładu zło[te] dwa, do tej sumy należący, żeby wychodziło złotych piętnaście ze wszystkim kosztem.

209

^a *Opustka pisarza.*

^b *Opustka pisarza.*

^c *Po każdym nazwisku postawiony krzyżyk.*

²⁶⁷ *W tytule zapisu jako Czeczeryński.*

²⁶⁸ *Franciszek Kliniuk – jako ławnik notowany we wpisach w latach: 1749–1750, 1753.*

Ro[ku] 1748 die 28 apry[li]^a.

Zapis Wasyla i Kryka [...]^b.

Przed urzędem miestkim [s] pawłowskim, Stefanem Szokaluk[ie]m burmistrzem pawłowskim, Marcinem Kliniuk[ie]m, Gabrielem Oszwińskim²⁶⁹ – przysiężnymi ławnikami. Stanąwszy osobą swoją, Krzysztof Zawada zeznaje dobrowolnie, nie z żadnego przymuszenia i z żoną swoją Maryną, iż sprzedał ogród wiecznemi czasy za sumę złotych polskich 15, dyko piętnaście. Przed[ał] pomienionemu Wasylowi^d Pawliczukowi i żonie jego Eleny i dziatkom jego. Któren to ogród [leży]^e od jednej miedzy Romana Derezujka, a od drugi strony miedzy Rogaliński^f. Poczyna się od rynku, a kończy się po [miedzę]^g Terecha. Któremu to Wasylowi Pawliczukowi wolno zażywać, sprzedać, zamieniać, dać, darować, jako chcieć, ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co my urząd miejski pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi miejskiemu do ksiąg^h wieczystych zapisać i jest zapisano. Stefan Szokalukⁱ, Marcin Kliniuk, Gabriel Oszwa, Krzysztof [Zawada]^j. Ja Krzysztof Zawada podpisuję się, kładną znak święty.

Roku 1749 die 28 [...]^a.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanem Szokalukiem natenczas będący burmistrzem, [przy]^b Danielu Lipińskim, Marcinie Kliniuku i Marcinie Kozłowskim – przysiężnymi ławnikami. My całe pospólstwo miasta Pawłowa z imienia W.J.M. pana Jęrzeja Terleckiego dzierżawcy pawłowskiego, zeznajemy ogród uroczyskiem

210

^a Wpis dokonany z opóźnieniem.

^b Wyraz niemożliwy do odczytania – wyblakły atrament w całym wpisie.

^c Or. Krystof.

^d Or. Wasylowy.

^e Opustka pisarza.

^f Lekcja niepewna.

^g Opustka pisarza.

^h Or. kxąg.

ⁱ Po każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^j Opustka pisarza.

²⁶⁹ Pomyłka pisarza; Gabriel Chosza (pisany też m.in. jako Oszwa lub Oszwiński), był wówczas rajcą urzędującym.

211

^a Data miesięczna nieczytelna – wyblaknięcie atramentu. Zmiana pisarza urzędu pawłowskiego.

^b Opustka pisarza.

Kodakowski Mikołajowi Doroszukowi i żonie jego Nastazy i dziatkom jego wiecznemi czasy za sumę i monetę liczby polski złotych 18, dyko osimnaście. Którén to grunt^c z jednej strony między Biskupski, a z drugi strony Wasilczukowski. Poczyna się od drogi łączęński, kończy^d się po pastewn[ik] miescki. Któremu to Mikołajowi Doroszukowi wolno dać, darować, przedać, zamieniać, jako [s. 249] chcieć ku swemu pożytkowi obrócić. Co my urz[ąd] m[iescki]^e pawłowski rozkazaliśmy do ks[iąg]^f zapisać i zapisano. Które to zeznanie było przy godnych ludziach godnych: Stefanie Szokaluku^g, Marcinie Kliniuku, Marcinie Kozłowski, Gabrielu Oszwie, Franciszku Klini[...]^h. Jako nieumiejęt[...]ⁱ. kładniemy znaki krzyża świętego. Na tymże kończę. Zapłaciłem chałupę, za którą dałem złotych 11. Kosztu złotych 2 dyko dwa.

212. s. 249–251.

[9 III 1750]

Anno Domini 1750 die 9 marti actus sunt^a.

Zapis Wielebnego w Bogu Imci Ks[iędza]^b Samuela Zabłocki [s].

Zapisuje Janowi Strusiewiczowi pół ogroda wiecznemi czasy [s. 250]. Który się ten stał zapis z woli Pana Boga i w Bogu Wielebnego J.M. księdza Samuela Zabłockiego Rojka, plebana cerkwi święty rytus grety [s]. Będąc^c zdrowy na ciele i na umyśle [s], jako ten ogroda połowę odebrałem za pogrzeb Maryny Bałacichy^d, za sumę monety polski liczby złotych 8. Którén ten ogroda połowa zaczyna się od gościńca lubelskiego, a kończy się po ogród Terechów, jedny strony między Kozanowy, a drugi strony miesckich podłużnych ogrodów. Któremu to Janowi Strusiewiczowi i żonie jego Dorocie i dziatkam jego wolno przedać, darować, zamieniać, jako mogą na swój pożytek obrócić wiecznemi czasy. To się działo przy urzędzie [s. 251] miesckim pawłowskim,

^c Or. grąt.

^d Or. kączy.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Odszyfrowanie skrótu.

^g Przy pierwszych 4 nazwiskach postawione krzyżyki.

^h Nazwisko niedokończone przez pisarza; brak krzyżyka (być może ławnik opuścił posiedzenie sądu miejskiego przed jego zakończeniem).

ⁱ Wyraz niedokończony przez pisarza.

212

^a Zmiana charakteru i duktu pisma wskazuje na zmianę na stanowisku pisarza sądowego.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Or. bendonc.

^d Or. Bałacih.

Stefanie b[urmistrzu]^e Szokalińskim r[ajcy]^f, ł[awnik]^g Stanisław Ładyka, ł[awnik]^h Franciszek Kliniuk i przy innych ludziach godny wiary. ⁱ⁻[Jako się ja podpisuję w Bogu. Wielmożny Ksiądz Samuel Zabłocki Rojko. R.]⁻ⁱ Wyrok dał[em] temu Janowi Strosiewiczowi, ręką własną podpisuję się in toto.

213. s. 251–252.

[9 III 1750]

Roku 1750 die 9 marti.

Ja Jadwiga Biłaniówna jako posesorka do tego gruntu^a, odzywam się po ciotce swoi rodzony, która odbiram grunt jako swój własny, według uznania lud[zi].

Przy urzędzie miesckim pawłowskim zeznali ludzie. My urząd miescki pawłowski dajem zapis sławetnej Jadwidze Biłaniównie i mężowi swemu^b jej i dziatkom jej^c swoim swoim^d. Co my urząd miescki [s. 252] pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi miesckiemu pawłowskiemu zapisać^e i jest zapisano. Ten grunt uroczyskiem Dumiński na obligacyi cerkwi ś[więtej]^f pawłowski[ej] złotych 8, dyko osim. Ktören to pół ogroda wdłuż od gościńca lubelsk[ie]go, kończy się po rzyckę. Z jednej strony mie-dzy Franciszka Kliniuka, z drugiej^g strony Gałaniowy. Działo [to] się przy urzędzie m[iesckim]^h pawłowskim, Stefanie b[urmistrzu]ⁱ Szokalińskim r[ajcy]^j, ł[awniku]^k Franciszku Klin[iu]ku, drugim Trochimie²⁷⁰ ł[awniku]^l i Marcinie Kozłowskiem i przy innych ludziach godny wiary.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Odszyfrowanie skrótu. Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^g Odszyfrowanie skrótu.

^h Odszyfrowanie skrótu.

^{i- -i} Ten fragment zapisu został sporządzony innym charakterem pisma, zapewne ręką księdza S. Zabłockiego. Skrót R. może oznaczać Reverendus.

213

^a Or. grātu.

^b Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^c Wyraz przekreślony przez pisarza.

^d Wyraz powtórzony przez pisarza.

^e Wyraz nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^f Odszyfrowanie skrótu.

^g Or. drugij.

^h Odszyfrowanie skrótu.

ⁱ Odszyfrowanie skrótu. Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^j Odszyfrowanie skrótu.

^k Odszyfrowanie skrótu.

^l Odszyfrowanie skrótu.

²⁷⁰ Niemożliwość identyfikacji nazwiska ławnika.

Zapis łąki na Bilsku w roku tysięcznym siedemsetnym^a dwudziestym dziewątym [s] dnia miesiąca lipca osimnastego²⁷¹.

Stanąwszy my swymi osobami przed sąd pozwa[ni] [s. 253] racionis łąki Guzowski, którą ci mieli tę łąkę zastawnym sposobem od posesorki Marianny Guzówny i od jej syna, na imię Franciszka Kliniuka. A ta łąka jest w położeniu na kosarzów sześć na Bilsku. Poczyna się od zapustu, od lasu miejskiego, kończy się ku granicy kański²⁷². Po zmarły nieboszki Maryjanny Guzówny i jej nieboszczyka^b po zmarłych syna, na imię Franciszka Kliniuka, któr[z]y śmiercią z tego świata [odeszli]^c, onych obojga posesorów, którzy tę łąkę byli zastawili we złotych osimnastu Jędrzejowi Mielniczkowi i drugiemu Bartłomiejowi Klin[i]ukowi. Odzywa się posesor bliższy po onych zmarłych – Koszuc Jan do tej łąki i oddał tę sumę im, którzy oni trzymali tę łąkę, to jest złotych polskich osimnaście, Mielniczkowi Jędrzejowi i Bartkowi [s. 254] Kliniukowi. A oni po odebraniu swojej sumy sumy^d, zeznajemy^e tym skryptem naszym, iż nam się stało zadosyć w tej sumie naszej, żeśmy odebrali od Koszuka Jana złotych polskich osimnaście. Powinniśmy zeznać, jeżeli by było potrzeba tego. Z który sumy kwitujemy i jako już nie należym do tej łąki żaden. Co się stało przy ludziach godnych, przy ur[zę]dzie miejskim pawłowskim, przy Koszu Wawrzyńcu burmistrzu²⁷³ i przy Janie Biłanie, Władycie Bartłomiej, Janie Kliniuku, Mormolu Hrehorym. Na co się podpisujem: Bartłomi Kliniuk, Jędrzej Mielniczuk. Jako nieumiejętni pisać kładniemy krzyże. Ponieważ Jan Koszuc według wyprowadzonej generacyi²⁷⁴ swojej już bliższy łąki Guzowski, którą zapłacił kosztem swoim [...]f, temuż Janowi Koszucowi, przysądza się tej łąki dziedzic[-s. 255]-stwo^g i dla sukcesorów jego. Data we dworze

214

^a Or. siódemsetnym.

^b Or. nieboszyka.

^c Opustka pisarza.

^d Wyraz dwukrotnie powtórzony przez pisarza miejskiego.

^e Or. znamy.

^f Wyraz nieczytelny – wyblaknięcie atramentu.

^g Or. dziedzicictwo.

^h Uzupełnienie redakcyjne – pisarz nie dokończył słowa.

ⁱ Wyraz skreślony.

²⁷¹ Była to sprawa spadku na zasadzie bliskości rodzinnej, zgłoszona do rozstrzygnięcia przez kanonika chełmskiego dopiero w 1751 r.

²⁷² Chodziło o granicę z dobrami Kaniego.

²⁷³ Jedyny wpis z nazwiskiem tego burmistrza (rajcy urzędującego).

²⁷⁴ Chodziło o rodzinną genealogię.

pawłowskim die 26 stycznia roku pa[ńskiego]^h 1751. Ksiądz Jerzy Otwinowski kanonik chełmski, komisarz Franciszekⁱ.

215. s. 255–256.

[8 XII 1751]

Roku 1751 die 8 grudnia²⁷⁵.

Przed urzędem mięscim pawłowskim, Stefanem Cichomskim²⁷⁶ burmistrzem, Stefanem Szokalukiem burmistrzem, ławnikami²⁷⁷. Stanąwszy osobami swoimi, ja Katarzyna Korpyszka z córkami swojemi, Jadwigą Gwiżdżic[ka], Franciszką Wanarską, Helżbietą, zeznajemy dobrowolnie łąkę swoją na Bilsku sławetnemu Michałowi Puczukowi i żonie jego Anastazyi wiecznemi czasy. Za którą to łąkę złotych polskich osimnaście, ażeby nie mieli żadn[ej] pretensyi do tej łąki żadni krewny. Która to łąka z jednej strony [s. 256] między Kormanowski, a z drugij [s] strony między Kołaczyński. Poczyna się od grąda²⁷⁸ Sienicznego, a kończy się po granicę kraszeńską^a. Któremu to Michałowi Puczukowi zeznaję wiecznemi czasy tę łąkę na Bilsku. Wolno mu sprzedać, dać i darować, jako chcié, ku swemu pożytkowi obrócić. Działo się przy godnych ludziach, Stefanie Cichomskim burmistrzu, Stefanie Szokalińskim burmi[...]^b, Janie Koszuku²⁷⁹, Franciszku Kliniuku²⁸⁰, Stanisławie Ładyce i przy innych ludziach wiary godnych. My jako nieumiejętni^c pisać, kładniemy znak krzyża świętego^d: Katarzyna Korpyszka, Jadwiga Gwiżdżicka, Franciszka Wa[na]rska, Helżbieta Sławieńska.

215

^a Or. kraszęską.

^b Wyraz niedokończony przez pisarza.

^c Or. nieumiątni.

^d Przy personaliach wymienionych osób brak krzyżyków.

²⁷⁵ Wpisu dokonano w wolne miejsce, na co wskazują daty wpisów poprzedniego i następnego.

²⁷⁶ Stefan Cichomski – jako rajca urzędujący wymieniany we wpisach z lat: 1751, 1753–1762.

²⁷⁷ Niejasna sytuacja prawna: rajcy (burmistrzowie) pełniący jednocześnie funkcje ławników.

²⁷⁸ Określenie lokalne, używane niekiedy na oznaczenie gruntu uprawnego o powierzchni zbliżonej do połosci (płuski). Inna możliwość to wielogatunkowy i wielowarstwowy las liściasty zazwyczaj z przewagą grabów i dębów.

²⁷⁹ Jan Koszuk – jako ławnik wymieniany we wpisach z lat: 1751, 1753–1754, 1756–1759.

²⁸⁰ Zapewne chodziło o innego Franciszka Kliniuka niż nieżyjący już syn zmarłej również Marianny Guzówny; por. wpis 214.

Roku 1751 die 12 marta^a.

Według uznania Hryca Terecha, że zeznał według sumienia swego, że w koligacyi zostają Soroka z Bartoszewiczem i jest bracią cioteczną z sobą.

My urząd miasteczka Pawłowa, po wysłuchanej mowy Hrycia Terecha, że według sumienia swojego, że jest koligacyja i sumieniem poprawia, przysądzamy ten ogród Grzegorzowi Kopciowiczowi, ten ogród Soroczyński i do innych gruntów^b [prawo]^c jako też i dołek należący zapisuję się na tę koligacyję wiecznymy czasy. A ten ogród poczyna się od rynku, a kończy się po pastewien miescki, z jednej strony między pliębański [s], a z drugi strony między Kozanowski. Co [...] ^d [s. 258] któremu to Grzegorzowi Kopciowiczowi wolno przedać, dać, darować i zamieniać i jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy do ksiąg miesckich zapisać i jest zapisano. Działo się w miasteczku Pawłowie przy godnych ludziach, to jest Stefanie Cichomskim burmistrzu^e, Janie Koszuku, Franciszek Kliniuk, Stanisław Ładyczuk²⁸¹, Trochim Biegan – przy ławnikach i przy innych ludziach godny wiary. Wykład Grzegorza Kopciowicza przy tejże okazji co wydał na potrzebę, to jest złotych 10 groszy 8. Przy tychże ludziach, co byli na zapisie ławnicy, wiary godnych.

Sprawa Stefana Szokaluka o folwark z Gabrielei [s] Oszwą. W roku 1751 mar[ca] [...] ^a.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrz[em], Janie Koszyńskim²⁸², Franciszku Kliniuku, Stanisławie Ładyce, Trochimie

216

^a Wpis dokonany z opóźnieniem.

^b Or. grątof.

^c Opustka pisarza.

^d Wyraz przekreślony przez pisarza, niemożliwy do odczytania.

^e Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

²⁸¹ W innych wpisach: Ładyka (Ładyczuk – syn Ładyki).

217

^a Niemożliwość odczytania daty dziennej; brzeg strony wszyty w oprawę księgi.

^b Or. mowy.

^{c-c} Wyrazy nadpisane nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^d Zapewne chodziło o dąb graniczny.

^e Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

^f Odszyfrowanie skrótu.

²⁸² We wcześniejszych wpisach: Jan Koszuk.

Bieganie – przysiężnych ławnikach. Według zeznania świadków Hryca Terecha i Stanisława Ładyki, jako słyshał od matki swoi, że był Wasyl Biskupek Stefanowi Szokalukowi brat stryjeczny, my urząd miasteczka Pawłowa po wysłuchanej mowie^b tych świadków, że bracia stryjeczne z sobą byli, przysądzamy ten folwark Biskupski Stefanowi Szokalukowi, jako posesorowi do tego folwarku i do innych gruntów i łąk należących [s. 260] i ni ma nikogo bliższego i żadnego jako Stefan Szokaluk i nie odzywał się bez długi czas do tych gruntów. Ja Stefan Szokaluk zapisuję synowi swojemu, na imię Pawłowi, ten folwark^c i pół^c wiecznemi czasy. Któren to syn starszy, na imię Paweł, oddał sumę swoją Gabryłowi Oszwie złotych trzydzieści, dico trzydzieści. Któren to syn Stefana Szokaluka jest posesorem do tego folwarka po śmierci ojca swego, według sumy własny, którą oddał Gabryłowi Oszwie złotych 30 dyko trzydzieści polskich, co by nie było do przeszkody od moich braci jako i siostry swoi. Któren to folwark z jednej strony między pański, a z drugi strony między Oszwiński. [s. 261] Poczyyna się od dęba^d, kończy się do krzyża. Któremu to Pawłowi wolno będzie dać, darować, sprzedać i zamieniać, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi zapisać i jest zapisano. Działo się to przy godnych: Stefanie Cichomskim burmistrzem, Janie Koszyńskim, Franciszku Kliniuku, Stanisławie Ładyce, Trochimie Bieganie – przysiężnych ławnikach. Co my jako nieumiejętni, kładniemy znaki krzyża świętego^e: Stefan Cichomski burmistrz p[awłowski]^f, Jan Koszuk ławn[ik], Franciszek Kliniuk, [s. 262] Stanisław Ładyka, Trochim Biegan, przysiężne ławnicy.

218. s. 262–264.

[19 VI 1751]

Ro[ku] 1751 miesiąca^a juni 19.

Według dekretu wielebnego^b jegomości^c ks[ię]dza proborscza [s] pawłowskiego, któren to był naznaczony od jaśnie^d wielebnego^e j[ego]^f m[ości]^g ks[ię]dza biskupa, pana naszego. To jest, że był sąd nasz mieski [s] pawłowski za poradą w[ielmożnego]^h j[asnie]ⁱ pana Jędrzeja Terleckiego, dzierżawcy pawłowskiego.

218

^a Or. mięcąca.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Odszyfrowanie skrótu.

^d Odszyfrowanie skrótu.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Odszyfrowanie skrótu.

^g Odszyfrowanie skrótu.

^h Odszyfrowanie skrótu.

ⁱ Odszyfrowanie skrótu.

Co ona, nie kontentując się, apelowała do J.W.J.M. księdza biskupa, któren to J.W.J. M. ksiądz biskup, pan nasz, naznaczył też Nastazyi Stefanisze, po pierszym mężu Jarmolskiej, naznaczył do rozsądku¹ J. Ks[ie]dza proboszcza, któren to J.M. Ks[ia]dz proboszcz, po wysłuchanej inkwizycyi tychże sprawy, a że sprawiedliwie osądzili, dekretu nie odmie-[s. 263]-nił, tylko potwierdził, to jest z podziału część czwartą we wszystkim na Piotra, syna Stefanowego. Z drugą żoną zapisaliśmy na tegoż Piotra z podziału konia jednego, któren był otaksowany [na] talarów sześć, owiec starych dwoje, młodych dwoje, wieprzaka jednego, kozuch nowy, sukman nowy. To wszystko z podziału, ażeby tenże Piotr nie miał pretensyi [s] do podziału, okrom gruntów i z łakami. Ażeby nie miał tenże Piotr^k pretensyi na potym do podziału z bratami swojemi – Pawłem i Jędrzejem, oprócz ogroda, tego, co chałupa na nim stoi, bo był kupiony za wiano matki tychże dzieci i ociec legował na córkę swoją Katerzynę. Przy tymże Trochymie Bieganie, Marcinie [s. 264] Kozłowski ławniku. My, jako nie-umiejętni pisać, kładniemy znak krzyża świętego: Stefan Cichomski burmistrz¹, Jan Koszuk ławnik¹, Stanisław Ładyka ławnik, Trochim Biegan ławnik, Marcin Kozłowski.

219. s. 264–266.

[23 IV 1753]

R[oku]^a 1753 miesiąca aprylia die 23.

Jako się stał zapis na młyn siedliski od Jana Sasinowicza i jako to zeznaje jawnie i dobrowolnie, będąc zdrowy na ciele i umyśle, narodziwszy się i z żoną swoją i z dziatkami swemi. Jako to na potym nie zostawując żadnego prawa sobie na tym gruncie i sukcesorom swoim, jako ten młyn zgodzony za złotych sto liczby i monety polski. Którę to sumę odbira Jan Sasinowicz do siebie od Franciszka Kliniuka przy godnych ludziach. [s. 265] Do którego to młyna należy półłanek^b i łąka i budynki stare. Któren to Jan Sasinowicz zeznaje dobrowolnie Franciszkowi Kliniukowi i żonie jego. Któremu to Franciszkowi Kliniukowi wolno będzie dać, darować, sprzedać, zamieniać, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my, urząd miescki pawłowski, rozkazaliśmy zapisać i jest zapisano przy godnych ludziach i przy urzędzie

¹ Lekcja poprawna tu w znaczeniu do rozważenia i rozsądzenia.

^k Imię wpisane dwukrotnie i raz przez pisarza przekreślone.

¹ Przy nazwisku burmistrza brak krzyżyka.

¹ Przy nazwiskach ławników postawione krzyżyki.

219

Stan strony 266: niewielki ubytek całego górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie wpisu.

^a Odszyfrowanie skrótu.

^b Or. puwłanek.

miesckim pawłowskim, Stefanie Cichomskim, Janie Kuszuku²⁸³, Stanisławie Ładyce, Marcinie Kozłowskim. Na co się podpisuje jako nieumiejętny pisać Jan Sasinowicz, znak kładzie krzyża świętego. Jan Sasinowicz^c. Jakoż się podpisuje cały urząd m[ia-sta]^d Pawłowa: Stefan Cichomski^e, Jan Koszук, [s. 266] Stanisław Ładyka, Marcin Kozłowski, Jan Strosewicz^f.

220. s. 266–267.

[23 IV 1753]

Roku 1753 die 23 aprylis.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanie Cichomskim, Franciszku Kliniuku, Stanisławie Łady[ce], Marcinie Kozłowskim – przysiężnymi ławnikami. Stanąwszy osobą swoją Jan Koszук zeznaje dobrowolnie Michałowi Puczukowi i żonie jego Anastazyi ogród^a za złotych dwadzieścia, dyko 20. Któren to ogród poczyną się od gościńca chełmskiego, kończy^b się po rzekę; z jednej strony między Jana Koszuka, z drugiej strony Stacha Koszuka. Który to Jan Koszук zeznaje dobrowolnie i z żoną swoją i z synem swoim Michałowi Puczukowi ogród wiecznymi czasy. Któremu to Michałowi Puczukowi wolno [s. 267] będzie dać, darować, sprzedać, zamieniać, jako chcieć ku swemu pożytkowi obrócić. My urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy pisarzowi miesckiemu do ksiąg naszych miesckich zapisać i jest zapisano. Działo się przy urzędzie miesckim pawłowskim, jako wyżej opisano. Ja, jako nieumiejętny pisać, kładziemy znak krzyża świętego: Jan Koszук^c, Wawrzyniec Koszук. Urząd mięscki [s] [pawłowski]^d: Stefan Cichomski, Stanisław Ładyka, Franciszek Kliniuk, Marcin Kozłowski, przysiężne ławnicy.

Jan Strosewicz p[isarz]^e m[iescki]^f.

^c Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^d Odszyfrowanie skrótu.

^e Przy nazwiskach członków sądu postawione krzyżyki.

^f Dopisek na brzegu strony: Tęże [s] Strase[wicz] [...]szek ma str[atę] zł 3, dyko trzy.

²⁸³ Wcześniej jako Koszук lub Koszyński.

220

^a Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem tekstu we właściwym miejscu.

^b Or. korzy.

^c Przy wszystkich wymienionych nazwiskach członków sądu postawione krzyżyki.

^d Opustka pisarza.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Odszyfrowanie skrótu. Wolne miejsce na stronie pisarz wypełnił 3 znakami przypominającymi rozwartą znak V.

Roku 1755²⁸⁴ m[iesią]ca marta die 24.

^b-[Ten zapis skasowany]-^b ^c-przez tegoż Bartczuka^c.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrzem pawłowskim, Janem Koszyńskim²⁸⁵, Marcinem Kozłowskim, Stanisławem Ładyką, Trochimem [Bieganem]^d przysiężnymi ławnikami. Stanąwszy osobą swoją, Jan Barczuk zeznaje dobrowolnie Marynie Dudysze²⁸⁶ i dziatkom jej, także i Michałowi Dudkowi, żonie i dziatkom jego pół ogroda i z chałupą za złotych 26, dyko dwadzieścia sześć. Którén to ogród [leży]^e z jednej strony miedze Oleszka Szokaluka, a z drugiej strony Pawła i Jędrzeja [s. 269] Stefaniukuf [s]. Którén to ogród poczyna się od Lubelski ulicy, kończy się po pastewin miejski. Której to Dudysze i Michałowi Dudkowi wolno im będzie sprzedać, dać darować, zamieniać, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my, urząd miescki pawłowski, rozkazaliśmy zapisać i jest zapisano na wieczne czasy. Działo się przy urząd[zie] miejskim pawłowskim, jako wyżej opisano. Ja jako nieumiejétni pisać, kładę znak krzyża ś[więtego]^f: Jan Barczuk^g, Stefan Cichomski^h, Jan Koszuk, Marcin Kozłows[ki], Stanisław Ładyka, Trochim Biegan [s. 270] Roman Barczak,

Jan Stroszewicz pis[arz] pawłowski.

221

^a Wpis na stronie 269 przekreślony jedną linią pionową, 2 liniami poziomymi oraz jednym znakiem X.

^b-^b Ta część tekstu wpisana między pierwszym a drugim wierszem wpisu.

^c-^c Część tekstu nadpisana nad drugim wierszem wpisu.

^d Opustka pisarza.

^e Opustka pisarza.

^f Odszyfrowanie skrótu.

^g Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^h Przy tym i przy następnych nazwiskach brak krzyżyków.

²⁸⁴ Jak wynika z datowania następnych wpisów, pisarz pomylił datę roczną; winna być: 1754 (wpisu dokonano w naturalnej kolejności stron – wskazuje na to dawna ich numeracja).

²⁸⁵ W poprzednich zapisach jako Jan Koszuk, podobnie jak w końcowej części wpisu.

²⁸⁶ Dudkowej.

Roku 1754, die 29 czerwca.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrzem pawłowskim, Marcinem Kozłowskim, Trochimem Bieganiukiem²⁸⁷ – przysiężnymi ławnikami^a. Stanąwszy osobą swoją, Michał Puczuk zeznaje dobrowolnie Michałowi Frank ogród pół grunta za zło[tych]^b 24, dyko cztery^c. Któren to ogród [leży]^d z jednej strony Jana Koszuka, z drugiej strony Stacha Koszuka. Poczyna się^e ode drogi krzywowski, kończy się po rów^f. Któremu to Michałowi Frąk²⁸⁸ wolno będzie dać, darować, przedać, zamieniać, jako chcié [s. 271] ku swemu pożytkowi obrócić. Co się dzia[ło] przy godnych ludzi[ach], Stefanie Cichomskim, Marcinie Kozłowskim, Trochimie Bieganie. My urząd miescki pawłowski rozkaz[a]liśmy do ksiąg zapisać i jest zapisano. Ja Michał Puczuk jako nieumiejętny pisać, kładę znak krzyża świę[tego]^g. Stefan Cichomski^h, Marcin Kozłowski, Trochim Biegan.

Jan Strosewicz pi[sarz]ⁱ pawłowski.

Roku 1754 die^a.

Przed urzędem miesckim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrz[em] pawłowskim, [przy]^b Janie Koszu[ku], Marcinie Kozłowskim, Stanisławie Ład[yce]^c, [s. 272] Trochimie Bieganie – przysiężnymi ławnika[mi]. Ja Franciszek Kliniuk zeznaje dobrowolnie, bez żadnego przyniemoszenia [s] Ilkowi Tracichlebiukowi ogród swój własny, którego to naby[łem] od Jędrzeja Soroki, posesora tego gruntu^d,

222

^a Wolne miejsce po zakończonym zdaniu podkreślone linią poziomą.

^b Uzupełnienie wydawcy.

^c Pisarz opuścił słowo dwadzieścia.

^d Opustka pisarza.

^e Wyraz nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^f Or. ruf.

^g Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^h Przy każdym nazwisku członków sądu postawiony krzyżyk.

ⁱ Uzupełnienie wydawcy.

²⁸⁷ W poprzednich zapisach jako Trochim Biegan.

²⁸⁸ Wyżej zapisany jako Frank.

223

^a Pisarz nie wstawił daty dziennej i miesięcznej.

^b Opustka pisarza.

^c W miejscu ostatnich 3 liter nazwiska – kleks; odczyt domyślny.

^d Pomiędzy wierszami dopisano nieczytelnie nazwisko i imię.

a teraz zapisuję Ilkowi Tracichlebiukowi wiecznemi czasy: chałupę, stodołę i ogród za złotych 100, dyko sto. Któremu to Ilkowi zapisuję na wieczne czasy. A ten ogród [leży]^e z jednej strony domy, z drugiej strony między Jarmolski. Począyna się od drogi za cyrkwią, a kończy się po rów cerkiewny. Co my urząd miescki pawłowski rozkazaliśmy zapisać i jest zapisano. Ja Franciszek Kliniuk, jako nieumiejętny [pisać]^f, kładę znak krzyża świętego: Franciszek Kliniuk^g, [s. 273] Stefan Cichomski naten-cz[as] burmistrzem będącym^h, Jan Koszukⁱ, Marcin Kozłowski, Stanisław Ładyka, ^j[Trochim Biegan swojo renko własno]^j.

224. s. 273–275.

[1 III 1755]

Ro[ku] 1755 die 1 marca.

Przed urzędem mieskim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrzem pawłowskim, Marcinem Kozłowskim, Stanisławem Ładyką, Trochimem Bieganem – przy siężnymi ławnikami^a. Stanąwszy osobą swoją, sławetny Siemion Kozłowski do urzędu pawłowskiego zeznaje dobrowolnie^b i z żoną swoją^b Szymonowi Papierni i żonie jego [s. 274] Marynie płoskę za złotych 18, dyko osimnaście ^cgroszy 15^c Która to płoska [leży]^d z jednej str[ony]^e [miedze]^f Kołaczowski, z drugi strony Repiechowski. Począyna się od gościń[ca] chełmskiego, kończy się po granicę bezką. Któremu to Szymonowi Papierni zapisuję wiecznemi czasy płoskę, do której to płoski, żeby nie było żadnej pretensyi z krewnymi Siemiona Kozłowskie[go]. Któremu to Szymonowi Papierni wolno będzie przedać, dać, darować, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co my, urząd mieski pawłowski, rozkazaliśmy [s. 275] zapisać i jest zapisano. ^g[I ja też Semen Pryszczewski kładnę kr[zyż]]^g. Stefan Cichomski b[urmistrz]^h, Stanisław

^e Opustka pisarza.

^f Opustka pisarza.

^g Brak przy nazwisku krzyżyka.

^h Brak przy nazwisku krzyżyka.

ⁱ Przy 3 kolejnych nazwiskach postawione krzyżyki.

^j ^j Pisownia oryginalna. Dopisek własnoręczny Trochima Biegana.

224

^a Tekst odkreślony częściowo od następnej jego treści linią poziomą.

^b ^b Tekst nadpisany nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^c ^c Tekst nadpisany nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^d Opustka pisarza.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Opustka pisarza.

^g ^g Tekst dopisany własnoręcznie przez podpisującego się Semen Pryszczewskiego. Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^h Odszyfrowanie skrótu. Brak krzyżyka.

Ładyka ł[awnik]ⁱ, Marcin Kozłowski ł[awnik]^j. Trochym Began swojo renko własnok – przysiężne ławnicy.

225. s. 275–277.

[1 III 1755]

Ro[ku] tegoż i dnia tegoż die 1 marca.

Przed urzędem mie[j]skim pawłowskim, Stefanie Cichomskim burmistrzem pawło[w]skim, Marcinie Kozłowskiemu, Stanisławem Ładyką – przysiężny[mi] ławnikami. Ja Semion Przyczowski²⁸⁹ według zgody ojca mego Gabriela Przyszczowskiego zeznaję dobrowolnie [s. 276] Trochimowi Bieganowskiemu²⁹⁰ i żonie jego i dziatkom jego pół grunta ^aza złotych 16^a, które to rodzic mój sprzedał Gabrielow[...]^b Tymochowi Bieganowi, a nie dał żadnego zapisu i pomarł. Ja Semion Przyszczowski, syn ojca mego, zeznaję dobrowolnie pół grunta Trochimowi Bieganowskiemu i żonie jego i dziatkom. Lubom nie brał żad[nego] pożytku. Z tego żył ojciec mój Gabriel Przyszczowski, zażyw[ał] swego. Sprzedał wiecz[nemi] czasy i ja też, syn o[jca] mego, daję zeznanie moje na pół grunta Trochimowi Bieganowskiemu. Który ten ogród [leży]^c z jednej strony między Świnkowski, [s. 277] a z drugiej strony Semiona Przyszczowskiego. Poczyna się od błonia, a kończy się po pastewien miescki. Któremu to Trochimowi Bieganowskiemu wolno będzie dać, sprzedać, darować i zamieniać jako chcieć, ku swemu pożytkowi obrócić. Co się działo przy godnych ludziach. Stefan Cichomski b[urmistrz]^d p[awłowski]^e własną ręką podpisuje się. Marcin Kozłowski, Stanisław Ładyka – przysiężne ławnicy. Semen Przyszczow[ski] młynech [...]^g.

ⁱ Odszyfrowanie skrótu. Przy 2 kolejnych nazwiskach postawione krzyżyki.

^j Odszyfrowanie skrótu.

^k Dopisek własnoręczny Trochyma Begana.

225

^a -^a Wyrazy nadpisane nad wierszem we właściwym miejscu.

^b Imię niedokończone przez pisarza i przekreślone.

^c Opustka pisarza.

^d Odszyfrowanie skrótu.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Przy tym i następnym nazwisku postawione krzyżyki.

^g Niemożliwość odczytania skrótu (?) wyrazowego w podpisie Przyszczowskiego.

²⁸⁹ Pisarz podał 3 wersje nazwiska: Przyczowski, Przyszczowski, Przyszowski.

²⁹⁰ W poprzednich wpisach jako Trochym Began.

226. s. 278–279.

[? XII 1755]

Ro[ku] 1755 die decembr[i]^a.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, Stefanem Cichomskim b[urmistrzem]^b, Stanisławem Ładyką, Trochimem Bieganiukiem – przysiężnymi ławnikami. Stanąwszy sławetna^c Maryna Papiernicha z synami swojemi, Józefem i Janem, naradziwszy się z sobą, zeznają dobrowolnie ogród swój Szymonowi Papierni wiecznymi czasy^d pół ogrodu^{-d}, za któren to ogród zgodzili się za złotych 24, dyko dwadzieścia cztery. Któren to ogród [leży]^e z jednej strony między Ostapowski, a z drugiej strony Szymona Papierni. Poczyna się od gościńca chełmskiego, [s. 279] a kończy się po rzykę. Któremu to Szymonowi wolno będz[ie] sprzedać, dać^f, darować, jako chcié ku swemu pożytkowi obrócić. Co się działo przy godnych ludziach: Stefan Cichomski burmistrz^g, Stanisławie Ładyce, Trochimie Biegan[ie], Marcinie Kliniu[ku] – przysiężnych ławnikach. Stanisław Ładyka^h, Trochim Biegan, Marcin Kliniuk. Ja Józef i Jan bratajce²⁹¹ Szymona Papierni jako nieumiejętni pisać, kładniemy znak krzyża świętego: Józef Papiernia, Jan Papiernia.

227. s. 280–281.

[22 III 1756]

Roku 1756 die 22 marca^a.

Przed urzędem miejskim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrzem miejsca tutejszego, Janie Koszuku, Marcinie Kozłowskim, Stanisławie Ładyką, Trochimem Bieganem – przysiężnymi ławnikami, zeznaje przewielebny w Bogu j[egomość]^b ksiądz Zabłocki, paroch pawłowski ritus graeci, iż z swojej własnej woli ustępuję siostrze swej rodzonej ogród^c Annie Pawluczce ogród cały. Któren to ogród [leży]^d z jednej strony miedze Wojciecha Kliniuka a z drugiej strony Świnkowskiej,

226

^a Pisarz nie wpisał daty dziennej zawartej transakcji.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Wyraz dwukrotnie powtórzony przez pisarza.

^d -^d Wyrazy nadpisane nad wierszem po wyrazie czasy.

^e Opustka pisarza.

^f Wyraz nadpisany nad wierszem we właściwym miejscu.

^g Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^h Przy kolejnych nazwiskach postawione krzyżyki.

²⁹¹ Bratankowie (zob. Linde, Słownik, t. I, s. 166).

227

^a Z duktu pisma wynika, iż nastąpiła zmiana pisarza miejskiego.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Wyraz przekreślony przez pisarza.

^d Opustka pisarza.

poczynający się wzdłuż od obłonia, aż po pastewien miejski kończący się. Więc tenże przewielebny w Bogu j[egomość]^e ksiądz Zabłocki jako własnego ojca swego części ustępuje i wiecznym prawem siostrze swojej rodzonej zapisuje. Co się działo przy ludziach godnych wiary, na co się własnymi rękami podpisują: ksiądz Samuel Zabłocki, Stefan Cichomski ^fb[urmistrz] p[awłowski]^f. My zaś ławnicy, jako nieumiejętni pisać, kładziemy znak krzyża ś[więtego]^g: [s. 281] Jan Koszuck^h, Marcin Kozłowski, Stanisław Ładyka, Trochim Biegan.

228. s. 281–282.

[22 III 1756]

Roku 1756 die 22 marca.

Przed urzędem miejskim pawłowskim i Stefanem Cichomskim, burmistrzem miejsca tutejszego, [przy]^a Janie Koszuku, Marcinie Kozłowskim, Stanisławie Ładyko, Trochimem Bieganem²⁹² – przysiężnymi ławnikami, zeznaje przewielebny w Bogu j[egomość]^b ksiądz Samuel Zabłocki, paroch pawłowski rytus graeci, iż za pogrzeb nieboszc[zy]ka Iwana Olepka zapłacili. Za co tenże przewielebny w Bogu j[egomość]^c ksiądz Zabłocki daje im ogród w rynku, któren mu był testamentem legowany. Któren to ogród w położeniu z jednej strony Dryszczowski, [a] z drugiej strony Przegaliński, poczynający się od rynku a kończący się po ogród Jana Strzyżowicza. Przez co ażeby w dalszych czasach nie mieli przeszkody od jego krewnych, nieboszczyka Iwana Olepszczuka²⁹³, gdyż ci pomie- [s. 282] -nieni Paweł i Jędrzej Sokaluki nieboszczyka śmierci dochowali i pogrzeb sprawili, jako wujowi swemu. Co się działo przy ludziach godnych wiary, to jest Stefanie Cichomskim burmistrzu miejsca tutejszego, Janie Koszuku, Marcinie Kozłowskim, Stanisławie Ładyce, Trochimie Bieganem. My zaś jako nieumiejętni pisać, kładziemy znak krzyża świętego: Ks[iądz] Samuel Zabłocki, Stefan Cichomski ^d-b[urmistrz] p[awłowski]^d, Jan Koszuck^e, Marcin Kozłowski, Stanisław Ładyka, Trochim Biegan.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f -^f Odszyfrowanie skrótów.

^g Odszyfrowanie skrótu.

^h Lekcja niepewna – wyblaknięcie atramentu. Przy nazwiskach ławników postawione krzyżyki.

228

^a Opustka pisarza.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Odszyfrowanie skrótu.

^d -^d Odszyfrowanie skrótów.

^e Wszystkie krzyżyki przy nazwiskach obwiedzione małym kółkiem.

²⁹² W innych zapisach jako Biegan.

²⁹³ Wcześniej jako Iwan Olepek (Olepk).

Roku 1756 d[nia]^a 13 maja²⁹⁴

Przed urzędem miejskim pawłowskim i Stefanem Cichomskim, burmistrzem miasta Pawłowa, [przy]^b Stanisławie Ładyce, Marcinie Kozłowskim, Trochymie Bieganie – przysiężnemi ławnikami. Zeznaje Michał Duda swoją część folwarka Romanowi Barczukowi i żonie jego i dziatkom jego, naradziwszy się [ze] swoim sumieniem, nie z żadnego przymuszenia, ale swoi własny chęci^c, za złotych try^d trzynaście, dyko 13. Temuż Romanowi sprzedał tagże [s] Iwan Barczuk swoją część tegoż folwarka za też samę [s] sumę złotych trzynaście, dyko 13, także^e nie z żadnego przymuszenia, ale swoi własny chęci. Przedał tenże Roman, spłacił swoim krewnym^f do swoi części, jako to Michałowi Dudkowi, także Iwanowi Barczukowi. [s. 283] Co się działo przy godnych ludziach. Ustąpili i przedali. Wolno mu będzie przedać, darować, zamienić, jako chcieć ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Ten folwark poczyną się od dębiny, a kończy^g się po rzekę; z jedn[ej] strony miedze Zabłockiego, a z drugą stronę Lecha Sokaluka. W tymże folwarku jest część Iwana Dudka, jego brata ciotecznego^h, z podziału. My zaś, jako nieumiejętny pisać, kładziemy znaki krzyża świę[te]go Michał Dudekⁱ, Iwan Barczuk i przy innych ludziach godny wiary.

229

^a Odszyfrowanie skrótu.

^b Opustka pisarza.

^c Or. hęci.

^d Wyraz przekreślony przez pisarza.

^e Or. tagrze.

^f Or. kręfnym.

^g Or. końci.

^h Or. ciadecznego.

ⁱ Przy obu nazwiskach sprzedawców gruntu postawione krzyżyki.

²⁹⁴ Charakter i dukt pisma oraz stylistyka wpisu wskazują na zmianę pisarza miejskiego, który w zastosowanej regule wpisów korzystał z formuł używanych przez wcześniejszych pisarzy, jak też ze stosowanych przez nich zasad ortografii.

230. s. 283.

[13 V 1756]

Roku ku^a 1756 d[nia]^b 13 m[aja]^c.

Zapis Michała Kozłowskiego na czwartą część^d ogroda^e.

Urząd miasta Pawłowa sprzedaje temuż Michałowi Kozłowskiemu czwartą część ogroda za dwie msze^f święte, a to ogród pusty i nie ma żadnego posesora do niego wiecznemi czasy. Wolno mu go będzie zażywać i dziatkom jego i sprzedać, darować, zamienić, jako chcié obrócić, ku swemu pożytkowi obrócić^g. Ten ogród^h położeniu z jedny strony między Serniowski, a z drugą stronę Semeną Mormoluka. Poczyną się odⁱ ulice Krasnostawski, a kończy się po miedze Hrycia Gałaniuka. My zaś ławnicy, jako nieumiejętny pisać kładziemy znak krzyża świętego: Stefan Cichomski b[urmistrz]^j, Stanisław Ładyka^k, Marcyn [s] Kozłowski, Trohym²⁹⁵ Biegan – ławnicy.

231. s. 284.

[3 VIII 1756]

Roku 1756 dnia 3 sierpnia^a.

Przed urzędem^b miejskim pawłowskim, Stefanem Cichomskim burmistrzem, przy Janie Koszuku²⁹⁶, Stanisławie Ładyce, Marcinie Kozłowskim, przy Marcinie Koszuku, Stachu Koszuku^c. Ja, na imię Jan Koszuk, czynię zapis wieczysty Szymonowi Papierni na trzecią część folwarka za sumę złotych dwadzieścia, nie z żadnego przymuszenia, ale [ze] swoi własny chęci, dobrze się na to naradziwszy z sumieniem swoim i żoną swoją i synem swoim, na imię Wawrzyńcem i z bratańcami swojemi, iż sprzedał

230

^a Litery przekreślone przez pisarza.

^b Odsztfrowanie skrótu.

^c Odczyt domyslny na podstawie datacji poprzedniego wpisu. Pisarz wpisał jedynie pierwszą literę miesiąca.

^d Or. częst.

^e Tytuł zapisu oddzielony od zasadniczej jego treści linią poziomą.

^f Or. mzy.

^g Powtórzenie wyrazu w zdaniu.

^h Or. ogrut.

ⁱ Or. odt.

^j Odsztfrowanie skrótu. Brak krzyżyka.

^k Przy kolejnych nazwiskach postawione krzyżyki.

²⁹⁵ W innych zapisach jako Trochim.

231

^a Formuła datacyjna oddzielona od podanego składu sądu linią poziomą.

^b Wyraz dwukrotnie powtórzony przez pisarza.

^c Skład sądu oddzielony od zasadniczej części wpisu linią poziomą.

^d Przy każdym nazwisku postawiony krzyżyk.

²⁹⁶ Jan Koszuk naruszył zasadę bezstronności sądu, występując w jego posiedzeniu zarówno jako członek, jak i jednocześnie jako jeden z podmiotów w sprawie.

wiecznemi czasy. Co mu będzie wolno przedać, darować, zamienić, jako ‘ciąć ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić, temu Szymonowi Papierni i żonie jego, na imię Marynie i dziatkom jego. Ten folwark poczyną się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzekę, z jednej strony między Marcina Koszuka, a z drugą stroną między Stacha Koszuka. Co się działo przy godnych ludziach, którzy byli przy tym. Ja Jan Koszuk jako nieumiejętny pisać, kładę znak^d. Ja Wawrzeniec kładę znak. Marcin Koszuk kładę znak.

232. s. 284–285.

[16 III 1757]

Zapis Jędrzeja Sokaluka z Katarzyną Władyczychą siostrą swoją.

Zeznała i sprzedała ogród swój własny z mężem swoim [s. 285] Grzegorzem Władyką, nie [z] żadnego przymuszenia, ale [ze] swej własnej woli, dobrze się na to naradziwszy oboje z sumieniem swoim, iż sprzedali ogród własny za złotych dwadzieścia 4, monety i liczby polski, zaraz zapłacony przy godnych ludziach. A to się działo w Pawłowie dnia 16 marca roku 1757. Poczyną się ten ogród od obłonia, a kończy się po pastowien, między miedzami z jednej strony między Wojciecha Kliniuka, a z drugiej strony między Jędrucha Sydoruka, wszczep i wzdłuż opisany i zapisany^{ny}, przy godnym wiary ludziach, to jest Stefanie Cichomskim^a burmistrzu, Marcinie Kozłowski, Stanisławie Ładyce, Trochymie Bieganie^b – ławnikach i przy innych ludziach godnych. Którego to ogrodu wolno będzie zażywać temu Jędrzejowi Sokalukowi i żonie jego Chwience i dziatkom ich i przedać, darować, zamienić, jako można ku swe^{mu} najlepszemu pożytkowi obrócić.

Ja Grech²⁹⁷ Ładyka jako nieumiejętny pisać i z żoną moją Katarzyną Sokalanką kładniemy znaki krzyża ś[więtego]^c.

232

^a Przy kolejnych 3 nazwiskach postawione krzyżyki.

^b Brak krzyżyka.

^c Odszyfrowanie skrótu. Po nazwisku żony Grzegorza Ładyki postawione 2 krzyżyki.

²⁹⁷ Grzegorz.

233. s. 286–287.

[5 VII 1757]

Roku 1757 dnia 5 lipca.

Zapis Hrycia Kołojuka²⁹⁸ na połowę ogroda od Jana Koszuka przedanego Hryciowi Kołojukowi za sumę zło[tych]^a 30^b.

Przed urzędem miejskim pawło[w]skim, Stefanem Cichomskim burmistrzem m[iasta]^c P[awłowa]^d, przy Marcinie Kozłowskim, Stanisławie Ładyce, Trochymie Bieganie – ławnikach i przy innych ludziach godnych wiary. Ja, na imię Jan Koszuk, sprzedaję pół ogroda Hryciowi Kołojukowi i z synem moim Wawrzyńcem, swego własnego, któremu kupił u swego własnego ojca za sumę złotych sześćdziesiąt^e. Którego to pół ogroda temuż pomienianemu wyży wolno będzie zażywać, sprzedać, darować, jako można ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Który to ogród poczyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się po rzekę, z jedną stroną między Szymka Papierni, a z drugiej strony tegoż Jana Koszuka. Tego ogro^{da} wolno będzie zażywać bez żadnej przeszkody od moich krewnych. Na co się podpisuję. Jako nieumiejętny pisać, kładę znak krzyża ś[więtego]^f. [s. 287] I z moim synem na imię Wawrzyńcem^g, iżem sprzedał za sumę złotych trzydzieści, dyko 30, zaraz sumę położoną i zapłaconą przy tych ludziach godnych wiary. Świadkowie jako nieumiejętni pisać, kładziemy znak krzyża ś[więtego]^h: Marcin Kozłowski, Stanisław Ładyka, Trochym Bieganie.

234. s. 287–288.

[1757]

W roku 1757^a.

Zeznanie^b Chrycia Melnika leżącego na śmiertelny pościeli Michałowi Borysowi na płuskę odkazaną w wianie. Tenże Melnik zeznał przy sławetnych ławnikach, to

233

^a Uzupełnienie wydawcy.

^b Tytuł zapisu oddzielony od zasadniczej treści linią poziomą.

^c Odszyfrowanie skrótu.

^d Odszyfrowanie skrótu.

^e Or. sześćdziesiąt.

^f Odszyfrowanie skrótu – postawiony krzyżyk.

^g Postawiony krzyżyk.

^h Odszyfrowanie skrótu – przy następujących po sobie nazwiskach postawione krzyżyki.

²⁹⁸ Prawdopodobnie nowy osiedleńiec pawłowski.

234

^a Pisarz nie podał daty dziennej i miesięcznej.

^b Zmiana na stanowisku pisarza miejskiego, na co wskazuje inny dukt isma.

jest Janie Koszeńskim²⁹⁹, Stanisławi Ładyce, Marcinie Kozłowskim, Trochymie Biega_{nie} i przy bratańcach swoich: Maćku Melniczuku i Iwanie Melniczuku aby też bratańce nie mieli żadny pretencyi do ty płuski, tylko tenże Michał Borys sam do cały płuski. [s. 288] My saś [s] świadkowie [tego]^c, cośmy słyszeli od pomienionego Chrycia, jako nieumiejętni pisać, kładziemy znaki krzyża świętego^d: Jan Koszук, Marcin Kozioł³⁰⁰, Stach Ładyka, Trochym Biegan, Maćko Melnik Iwan Melnik.

^c Ta płuska poczyna się od rzeki,
a kończy się do bezki granicy,
z jedny strony miedze księżego półła_nka,
a z drugi Sidorowy płuski^e

235. s. 288–289^a.

[1757]

Zapis Grzegorza Kopciewicza na połowę folwarka pustego od gromady przedanego za sumę złotych polskich osimnaście, dyko 18, zaraz sumę położoną przy cały gromadzie i zapłacono. Cośmy przedali wiecznemi czasy temuż pominionemu Grzegorzowi i żonie jego Nastazyi i dziatkom jego. Wolno [im] tego pół folwarka zażywać, przedać, darować, zamienić, jako można ku swemu pożytkowi nalepszemu obrócić. Co się to działo w Pawłowie przy godnych ludziach. Ten folwarek w położeniu [s. 289] między miedzami z jedny strony tłuk Sydorowych, a z drugi strony miedzę pański. Poczyna się ^b [ten folwark]^b od ogroda Demczukowego, a kończy się po folwarek Biskupka. W roku 1757.

236. s. 289–290.

[1757]

Przy tymże prawie naszym pawłowskim przedaliśmy temuż pominionemu Grzegorzowi Kopcowiczowi³⁰¹ i żonie jego Nastazyi i dziatkom jego ogród z pozwolenia Połynki i męża Jędrzeja Kościuka, któren się na nią nale^{żał}, na też Połynkę. Tylko ta pomieniona Połynka tych pieniędzy nie chciała brać, tylko aby były dane na dom

^c Opustka pisarza.

^d Przy wszystkich wymienionych świadkach postawione krzyżyki.

^e - ^e Tak zapisany został ten fragment wpisu, którego pisarz nie umieścił w zasadniczej treści zeznania.

²⁹⁹ We wcześniejszych zapisach jako Koszук.

³⁰⁰ Prawidłowe nazwisko: Kozłowski, co wynika z bieżącego i z poprzednich zapisów.

235

^a Pisarz nie podał daty dziennej i miesięcznej posiedzenia sądu; umieszczona na końcu wpisu data roczna: 1757.

^b - ^b Opustki pisarza.

Boży za dusze rodziców jej. A ten ogród poczyna się ode drogi do dwora, a kończy się po ogród Borysa Michała, ode drogi lubelski z jedną stronę, a z drugą stronę między Marcina Mazurka, za sumę złotych polskich trzystaście, dyko 13, zaraz sumę położoną i zapłaconą [s. 290] Co się to działo w Pawłowie przy godnych wiary ludziach. My są ławnicy jako nieumiejętni pisać, kładziemy znaki krzyża świętego: Stefan Cichomski burmistrz^a pawłowski^b, ławnicy^c: Jan Kos³⁰², Marcin Kozioł, Stanisław Ładyka, Trochym Biegan.

237. s. 290–291.

[11 VI 1758]

Roku 1758 die 11 iuni^a.

Zapis Chwedorego Biłania o ogród i z domem od Ilijasza Tracichleba^b.

Stanąwszy osobą swoją^c swoją, Ilko Tracichleb^d zeznaje, iżę sprzedaje dom i z ogrodem Chwetkowi Biłaniowi nie z żadnego przymuszenia, ale [ze] swoi własny woli, dobrze się na to naradziwszy z sumieniem swoim i żoną swoją Katarzyną, iżę sprzedał wiecznemi czasy temuż Ch[w]edoremu Biłaniowi i żonie jego Maryjannie [s. 291] za sumę złotych siedmdziesiąt i pięć, dyko 75. A ten ogród poczyna się od ulice Lubelski, a kończy się po suchy rów ot^e od popowca³⁰³. Wszere ma się z jednej strony między Jarmolski, a z drugiej strony Dumiński. Któremu to Chwedoremu i żonie jego Maryjannie wolno tego gruntu zażywać, darować, zamienić, jako może ku swemu najlepszemu pożytkowi obrócić. Co się to działo przy godnych ludziach, przy Stefanie Cichomskim b[urmistrzu]^f. Ławnicy, jako nieumiejętni pisać, kładą znaki krzyża świętego: Marcin Kozłowski^g, Jan Koszeński, Trochym Biegan, Ilko Tracichleb.

236

^a Or. burmistrz.

^b Przy nazwisku Stefana Cichomskiego brak krzyżyka.

^c Odszyfrowanie skrótu. Przy nazwisku każdego ławnika postawiony krzyżyk.

³⁰¹ W poprzednim wpisie jako Kopciwicz.

³⁰² W poprzednich zapisach jako Koszok.

237

^a Charakter i dukt pisma oraz użyty atrament (brązowy) wskazują na zmianę na stanowisku pisarza miejskiego.

^b Tytuł zapisu częściowo podkreślony linią poziomą.

^c Wyraz przekreślony przez pisarza.

^d Or. Tracihlep.

^e Wyraz przekreślony przez pisarza.

^f Odszyfrowanie skrótu.

^g Przy nazwisku każdego ławnika postawiony krzyżyk.

³⁰³ Chodziło zapewne o działkę rolną popa (urzędującego w cerkwi pawłowskiej lub byłego).

Roku 1758^a.

Zapis Ilijasza Tracichleba na ogród od teścia swego, Matyjasza Szczuki, któren to Matyja[s]z Szczuka miał od Michała [292] Franka za sumę złoty siedmnaście groszy 20. A teraz naradziwszy się ja z żoną swoją Maryną, zapisuję wiecznemi czasy Ilijaszowi Tracichlebowi i żonie jego Katarzynie, nie z żadnego przymuszenia, ale [ze] swoi własny woli, jako swoi córce własny i zięciowi swemu. Dla lepszy wiary kazałem w księgach obwarować wiecznemi czasy. Co się to działo przy godnych ludziach, na co się podpisuję – Matyjasz Szczuk^a. Jako nieumiejtni pisać z żona swoją Maryną, kładziemy znak^k krzyża ś[więtego]^b. Matiasz Szczuka^c, Maryna, żona jego, Stefan Cichomski b[urmistrz]^d. Ławnicy: Marcin Kozioł^e, Jan Kosz, Trochym Biegan.

Roku 1759 die julii 20.

Zapis Wasyla Puczuka na ogród Szeptejowski od Guzówny Zofii, kupionego za sumę złotych polskich piętnaście, dyko 15. Za tę samę sumę, za którą miała od Tomasza Litwina przez zastaw, a Litwin miał od Szepty, także w piętnastu złotych, co pomie[nio]ny^a Zofii przyświadczył Marcin Kliniuk, że takim sposobem trzymała ta Guzówna Zofija. Co temu Wasylowi Puczukowi taż Zofia Guzówna ustąpiła tego ogroda, przez żadnego przymuszenia, naradziwszy się dobrze z siostrą swoją młodszą Maryjanną, za sumę złotych 15. Z tych pieniędzy dała na mszę ś[więtą]^b złoty pięć przy godnych ludziach. Ten ogród poczyna się od gościńca chełmskiego, a kończy się do stawu, między miedzami z jedny strony Wiloński a z drugi Klinowski. To się działo w Pawłowie [s. 294] przy godnych ludziach, to jest Stefanie Cichomskim, Jan Ko^ozyński, Marcinie Kozłowskim, Trochymie Bieganie. Jako nieumiejtni pisać, kładnę znak krzyża: Zofia Guz[ówna]^c świętego, Maryjanna Guz[ówna]^d.

238

^a Pisarz nie podał daty dziennej i miesięcznej; przypuszczalnie był to miesiąc i dzień późniejszy niż 11 czerwca 1758 r.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Przy nazwisku Matiasza Szczuki i imieniu jego żony postawione krzyżyki.

^d Odszyfrowanie skrótu. Brak krzyżyka przy nazwisku.

^e Przy nazwiskach ławników postawione krzyżyki.

239

^a Część wyrazu pominięta przez pisarza; uzupełnienie wydawcy.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Nazwisko niedokończone przez pisarza; odczyt domyślny. Po nazwisku postawiony krzyżyk.

^d Nazwisko niedokończone przez pisarza; odczyt domyślny. Po nazwisku postawiony krzyżyk.

R[oku]^a 1760 die apryla 15.

Zapis Wasyla Kiejdy na fol^wark słynący w księgach miejskich pawłowskich; zapisany Drabkowski^b.

My urz^ęd^c miasta Pawłowa, Stefan Cichomski burmistrz^d, Trochym Biegan burmistrz, ławnicy: Stanisław Ładyka, Jędrzej Korpych, Samuel Kozioł³⁰⁴, sprzedajemy i zapisujemy wiecznemi czasy ten folwark, jako [że] posesora do niego nie ma³⁰⁵, wiecznemi czasy Wasylowi Kiejdzie i żonie^e jego Otelii^f i dziatkom jego. [s. 295] Wolno będzie [mu] tego folwarka zażywać, sprzedać, darować, jako [mo]że ku swemu nalepszemu pożytkowi obrócić jako pose[so]rowi tego folwarka. Ten folwark ma się w sobie wszere i wzdłuż, z jedny strony miedze Zabłockich, a z drugi strony Stefana Cichomskiego. Poczyna się od popowca, a kończy po wygon miejski. Na co się podpisujemy rękami własnymi: Stefan Cichomski burmistrz p[awłowski]^g, J. W. ks[iądz]^h, Trochym Biegan b[urmistrz]³⁰⁶. Ławnicy jako nieumiejętni pisać, kładą znaki krzyża ś[więtego]ⁱ: Stanisław Ładyka^j, Jędrzej Korpych, Samuel Kozłowski³⁰⁷.

Żeśmy przy tym zapisie zapomnieli sumy położyć przy tym samym naszym składzie [s. 296] [.....]^k za niego złotych pięćdziesiąt położonych i zapłaconych, do rąk naszych oddanych w Pawłowie.

240

^a Odszyfrowanie skrótu. Charakter pisma, krój liter i ich wielkość, wskazują na zmianę pisarza miejskiego.

^b Or. Drapkowski.

^c Or. urząd.

^d Or. burmiszt.

^e Or. żronie.

^f Or. Otelie.

^g Odszyfrowanie skrótu.

^h Odszyfrowanie skrótu. Brak personaliów księdza.

ⁱ Odszyfrowanie skrótu.

^j Przy nazwiskach ławników postawione krzyżyki.

^k Wyblaknięcie atramentu uniemożliwia odczyt pierwszego wiersza na stronie.

³⁰⁴ Samuel Kozioł – jako ławnik notowany w 1760 r., zaś jako rajca – w latach 1761–1762.

³⁰⁵ Informacja ta, podobnie jak niektóre wcześniejsze wpisy dowodzi, iż w Pawłowie były wolne działki rolne, przejęte przez samorząd miejski po zmarłych bezpotomnie mieszczanach i zapisane w innych księgach miejskich, niezachowanych do czasów współczesnych.

³⁰⁶ Podpis i skrót funkcji (b. – burmistrz) – własnoręczne.

³⁰⁷ Niekonsekwentne notowanie nazwisk przez pisarza; w tym samym zapisie ławnik ten wymieniony także jako Kozioł.

241. s. 296–297.

[16 IV 1760]

W roku 1760, die 16 apry[li]s^a.

Zapis Oleksandra Demczuka na ogród kupiony za sumę złotych osimnaście polski munety i liczby od Semiona Kozłowskiego. Którén to Semion, będąc zdrowy na ciele i na umyśle swoim, poradziwszy się z żoną swoją i dziatkami swemi, sprzedał wiecznemi czasy Oleksandrowi i żonie jego Maruszcze. Ten ogród ma się w sobie wszerz i wdłuż. Poczyna się od rynku, a kończy się po pastowien miejski; z jedny strony miedze Kozanelki, a z drugi strony Baranowski. Co się to działo w Pawłowie przy godnych ludziach: Stefanie Cichomskim burmistrzu, [s. 297] Trochimie^b Bieganie burmistrzu. Ławnicy, jako nieumiejętni pisać, kładną znaki krzyża ś[więtego]^c: Stanisław Ładyka^d, Jędrzej Korpych, Wasyl Kiejda,³⁰⁸ Samuel^e Kozłowski, Semion Kozłowski.

242. s. 297–298.

[16 IV 1760]

W roku 1760 die 16 aprylis.

Zapis Nastazyi Mormolanki o^d Semena Kozłowskiego za ogród kupio[ny] za sumę złotych cztyrnaście, dyko 14 zaraz zapłaco[nych]. Którén to Semen, będąc zdrowy na ciele i na zdrowiu swoim, dobrze się na to naradziwszy z sumieniem swoim i żoną swoją i dziatkami swemi, sprzedał wiecznemi czasy. Którego to og[ro]du wolno będzie ty Nastazyi zażywać, darow[ać], sprzedać, jako może ku s[we]mu pożytkowi^a obrócić. Ten ogród ma się w sobie wszerz i wzdłuż, od obłonia, a kończy się [s. 298] po pastowien miejski, z jedny strony miedze Kołtoski, a z drugi strony Trochyma Biegana. Tego ogroda tylko połowa. Co się działo przy ludziach godnych: Stefanie Cich[om]skim burmistrzu, Trochymie Bieganie b[urmistrzu]^b. Ławnicy: Stach Ładyka^c, Jedrej Korpych, Wasyl Kiejda, Samuel Kozioł, Semen Kozłowski³⁰⁹, kładą znaki krzyża ś[więtego]^d.

241

^a Uzupełnienie wydawcy.

^b Or. Trochimiemie.

^c Odszyfrowanie skrótu.

^d Przy każdym nazwisku ławnika postawiony krzyżyk.

^e Or. Samoel.

³⁰⁸ Wasyl Kiejda – jako ławnik wymieniony we wpisach jedynie z 16 kwietnia 1760 r.

242

^a Or. pozrytkowi.

^b Odszyfrowanie skrótu.

^c Przy nazwisku każdego ławnika postawiony krzyżyk.

^d Odszyfrowanie skrótu.

³⁰⁹ Semen vel Samek Kozłowski – jako ławnik wymieniony we wpisach z lat 1760–1761, zaś jako rajca urzędujący – we wpisie z 1762 r.

243. s. 298–299.

[7 XII 1761]

Stanąwszy przed urzędem miejskim pawłowskim ^a[w roku]^a 1761 die 7 1obry, [zapis]^b czyni Chre[h]ory Gałan na półłanek pola^c od Oleksandra Demczuka kupiony. Któryn to Oleksander, naradziwszy się z sumieniem swoim i z żoną swoją Maruszką, nie z żadnego przymuszenia, ale swoi własny^d woli, iż sprzedał wiecznemi czasy ten pułłanek pola za sumę złotych polskich ośmdziesiąt, dyko 80. A ta suma była ojca i matki [s. 299] złotych czterdzieści, a on dał swoich złotych czterdzieści – Hryc Gałan. Zostawia sobie Michał Demczuk dożywocia na tym polu, a po śmierci jego i żony jego, wiecznemi czasy zięciowi swemu służyć to pole ma. Szkodzić od nikogo nie będ[zie]. Wolno mu będzie te grunty zażywać, darować, sprzedać, jako móc ku swe[mu] pożytkowi obrócić i żo[nie] jego Nastazyi. Ten pół[ła]nek wieczyście w ty sumie skwitował Michał Puczuk Oleksandra Demczuka, co nic na tym półłanku już nie ma Oleksander do tego gruntu pretensyi ani ma Puczuk do Oleksandra Demka. A ten półłanek wszere i wdłuż poczyna się od rzeki, a kończy się do granicy bezki, z jedny strony miedze Gałuszki, a z drugi Sielechowski. Ten Oleksander Demczuk przepisuje część folwarka u broda do ty ściany Ch^yciowi Gałanowi i żonie jego i dziatkom jego i zięciowi jego i teści³¹⁰ jego wiecznemi czasy. Na co kła[dę] znak krzyża ś[więtego]^e i z żoną Maruszką swoją^f. Przy urzędzie miejskim pawłowskim, burmistrzach: Trochymie Bieganie, Samku Kozłow[skim] ławnikach Antoni [...]^g, Jędrzej Sokaluk³¹¹ i inni ludzie godni wiary. Stefan Cichomski.

244. s. 300.

[18 IV 1762]

Die 18 apryla 1762 Anno.

Zapis Wojciecha Kopcie[wicza] na kupno ogroda od Mar[cina] Kliniuka, któryn Woi^cech kupił sobie za złotych [pol]skich dziesięć i groszy sze[ść]. Któryn to Marcin Kliniuk, bę[dąc] zdrowy na ciele i zmyśle [s] swoim, naradziwszy się z żoną swoją

243

^a - ^a Uzupełnienie wydawcy – wyblaknięcie atramentu.

^b Opustka pisarza.

^c Or. wyraz dopisany drobniejszym pismem.

^d Or. sławny.

^e Odszyfrowanie skrótu.

^f Przy imieniu Maruszki postawione 2 krzyżyki.

^g Nazwisko nieczytelne – wyblaknięcie atramentu.

³¹⁰ Teściowej.

³¹¹ Jędrzej Sokaluk – jedyny w tym roku wpis z udziałem tego ławnika.

i z jej krewnymi swojemi, sprzedał [wicz]nemi^a czasy, nic sobie nie zo[sta]wując^b ani potomkom sw[em]. Tego ogroda wolno będzie [za]żywać, sprzedać, darować, za[mie]nić, jako móc ku swemu po[żytko]wi obrócić temu Wojciecho[wi] [i] żonie jego^c Marynie^c i dziatkom jego. Ten ogród w położeniu po[czyn]a się od ulicy Lubelski, a k[on]czy się po [og]ród pański, z jedny [strony]^d między [...]e Jęd[rzeja] Borysa, a z drugi Chw[ed]ka Oszwy. Co się działo p[rzy] godnych ludzi[ac]h: Trochymie [Bieganie]^f burmistrzu, Samku [Kozłowski]^g burmis[trzu]^h, ławnikach: Antonim Wan[...]i, Marcinie Koźle innych ludz[iach] [g]odny wiary.

Ja Marcin Klini[uk] i z żoną swoją Anną, jako n[ie]umiejętny pisać, kładziemy znaki krzyża ś[więtego]^j: Marcin K[liniuk]^k, Anna Kliniuczka^l pis[...]i^l.

245. s. 301.

[11 V 1827]

Niniejszą księgę od stronnicy siedemdziesiąty piąty do trzechsetny siedemdziesiąty trzeci, potwierdzamy.

Chełm, 11 maja 1827.

Przybylski, Koczurzyński J. rejent^a.

244

^a Lewy brzeg strony wszyty w oprawę – uzupełnienie wydawcy.

^b Lewy brzeg strony wszyty w oprawę – uzupełnienie wydawcy.

^c Wyraz nadpisany we właściwym miejscu nad wierszem.

^d Opustka pisarza.

^e Wyraz nieczytelny, przekreślony parokrotnie przez pisarza.

^f Opustka pisarza.

^g Opustka pisarza.

^h Uzupełnienie wydawcy.

ⁱ Część nazwiska nieczytelna.

^j Odszyfrowanie skrótu.

^k Odczyt domysłny w kontekście całego wpisu. Przy nazwisku postawiony krzyżyk.

^l Przy nazwisku postawione 2 krzyżyki.

^l Część wyrazu niemożliwa do odczytania z uwagi na niedbałość pisarza i miejscowy ubytek strony.

245

^a Podpisy nieczytelne.

246. s. 302^a. [1762]

[.....] apryla 1762. [Pr]zy dyspozycji W.J.X. Kom[...]^b zapisuje się intromisyja [Ja]nowi Sasinowiczowi na młyn [sied]liski od Franciszka Kliniuka miany za sumę złotych polskich sto, dyko 100, którą to sumę pomieniony Jan powinien płacić na dzień 23 apryla^c i posesyją brać tego dnia 23 apryla^d, do ksiąg zaś miesckich zapisane będzie przy [po]braniu ty sumy ta zgoda.

Dzia[ło] [się]^e w Pawłowie przy ludziach: [Troch]imie Bieganie burmistrzu^f, [Ste]fanie Cichomskim, Franci[szku] Kliniuku dla dotrzymania [...]sności^g Janowi Sasinowiczowi [podpi]suje się ręką własną, jako nie[um]iejętny pisać kładzie znak [krzy]ża świętego^h.

247. s. 303.

Rejestr^a

Sokała list^b 46

List 47 Konuca

Korpycha list 48

Bezruków pod datą^c list 49

Konucuwski półu[...]nał^d 50

Popów ogród list 51

Bartkowa żonka list 74

Borysów^e ogród list 79

246

Stan strony 302: ubytek lewego i górnego brzegu strony, uniemożliwiający pełne odtworzenie co najmniej jednego wiersza zapisu.

^a Strona dołączona do księgi po jej przyjęciu do archiwum przez notariusza Jana Koczurzyńskiego.

^b Niemożliwość odtworzenia nazwiska księdza z uwagi na nieczytelność pisma.

^c Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^d Wyraz nadpisany nad bieżącym wierszem we właściwym miejscu.

^e Opustka pisarza.

^f Or. bułmistrzu.

^g Niemożliwość odtworzenia wyrazu z uwagi na jego nieczytelność.

^h Brak krzyżyka.

247

^a Or. Rieęstr; Spis ważniejszych zapisów sporządzony w późniejszym czasie niż data ostatniego wpisu przez osobę słabo umiejącą pisać.

^b Or. lyst.

^c Or. pud datom.

^d Wyraz częściowo nieczytelny – niemożliwość jego odtworzenia.

^e Or. Borysuw.

Ogród, co chałupa na nim^f stoi połowa list 84
Drugi zapis Sokala list 88
Kobaków zapis lis[t] 102
Zapis Wawryszuka^g list 109
Celia zapis list 112
Władyka Wojciech^h list 127
Czeczerynⁱ grunt list 118
Bartków list 114
Mazurków listów VI 11
Borysa ogród list 19
Sonka Bereżyńska 14
Ogród Pawłów list 61
Zapis Wojciecha^j [...]lka^k lis[t] 63
Podpis osoby sporządzającej rejestr – nieczytelny.

248.

Laudetur Jezus Chrystus. In nomine Domini troje przyjm^a Panie Janie^b.
Katarzyna Sokalanka z mężem swoim na imię Grzegorzem Ładyką,
Protacy Gałanów.
Protasio Galani Panicz.
P. Protasio Galani.
Panie Pisarzu^c miasta Pawłów.
Panie.

^f Or. na nnu[m].

^g Or. Wawryzuka.

^h Or. Wycoch.

ⁱ Or. Czieceryn.

^j Or. Wyceha.

^k Wyraz częściowo nieczytelny – niemożliwość odtworzenia nazwiska.

248

^a Wyraz mało czytelny – wyblaknięcie atramentu. Prawdopodobnie są to próby pisarza sprawdzającego jakość pióra.

^b Wyraz przekreślony.

^c Or. Piszażu.

Indeks osób i miejscowości

W indeksie liczby przy hasłach osobowych i geograficznych odnoszą się do numerów zapisek w edycji źródła.

B

Bałacicha Maryna v. Bałata Maryna, żona
Bałaty Lewka

Bałata Lewko, zięć Piekarza Tymosza 175,
176, 177, 185, 194, 195, 197

- Maryna, żona Lewka 177, 212

- Paraska, żona Lewka 194, 195, 197

Bałatyn Lewenty v. Bałata Lewko

Bałatyński Lewko v. Bałata Lewko

Baran Wojciech 60; ławnik 70, 73, 74, 75,
76, 77, 78, 79, 83, 84, 85, 88, 89, 90,
91, 92, 93, 94, 97, 98, 110, 111, 112,
113, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121,
122, 123, 125, 126, 127, 128, 129, 132,
133, 134, 135, 138

Baranowski Wojciech v. Baran Wojciech

Barczak Roman 221

Barczuk Iwan v. Barczuk Jan

Barczuk Jan 221, 229

Barczuk Roman 229

Bartczuk Jan v. Barczuk Jan

Bartek 128

Bartosz NN 17

Bartoszewiczówna Marianna 202

Began Chric v. Began Chryc

Began Chryc 69; ławnik 78, 110, 111, 112,
114, 116; rajca 117, 118; burmistrz

119, 120; rajca 121; burmistrz 122,
123, 125; rajca 126, 127, 128; bur-
mistrz 129, 130, 131

Began Hryc v. Began Chryc

Began Tomasz v. Biegan Tomasz

Began Trochym v. Biegan Trochim

Began Tymoch v. Biegan Tomasz

Besicki Jan 40

Bezek, wieś 7, 34

Bezrączek Bartek v. Bezrączek Bartłomiej

Bezrączek Bartłomiej 73, 170

Białanowski Jan, godny sądowy 181

Biegan Chric v. Began Chryc

Biegan Chryc v. Began Chryc

Biegan Gabriel 150

Biegan Hawryło 203

Biegan Jarmoł, ojciec Jarmoła Tymosza 123

Biegan Tomasz, syn Biegana Tymocha 182;

ławnik 187, 188, 189, 190; burmistrz

192, 205, 206, 216, 217, 218; ławnik

221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228,

229, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 239;

burmistrz 240, 241, 242, 243, 244

- Paraska, żona Tomasza 189

Biegan Trochim v. Biegan Tomasz

Biegan Trochym v. Biegan Tomasz

Biegan Trohym v. Biegan Tomasz

- Biegan Tymoch 225
 Biegania Trochim v. Biegan Tomasz
 Bieganiuk Trochim v. Biegan Tomasz
 Bieganka Piotrowa v. Bieganowa, żona
 Biegana Piotra
 Bieganowa, żona Piotra Biegana 21
 Bieganowski Trochim v. Biegan Tomasz
 Biełań Chwedory 237
 - Marianna, żona Chwedorego 237
 Biłan 1
 Biłan Borys 121
 - Paraska, żona Borysa 121
 Biłan Iwan 28; ławnik 42, 43, 44, 48, 49, 50,
 51, 75, 87, 88, 93, 98
 - Maruszka, żona Iwana 43
 Biłan Jan 182; ławnik 183, 185, 186, 187,
 188, 194, 195, 197, 214
 Biłaniówna Jadwiga 213
 Biłaniuk Borys v. Biłan Borys
 Biłań Chwetko v. Biełań Chwedory
 Biłań Jan v. Biłan Jan
 Biławka Chwiedor 53, 89, 91
 Biskupek 76, 235
 Biskupek Demko 30; ławnik 46
 Biskupek Iwan 4, 5; rajca 9
 Biskupek Stefan 161
 - Wasil, brat Biskupka Stefana 161; ławnik
 165, 166, 168, 170, 171, 172, 173,
 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180; brat
 stryjeczny Szokaluka Stefana 217
 - Wasyl v. Wasil
 - Waśko v. Wasil
 Biskupkowa Połaska 104
 - Waśko, syn Połaski 104
 Bobrecki Łukasz, kanonik chełmski, pleban
 pawłowski 41, 96
 Borek Hryc v. Borszczuk Hryc
 Borszczuk Hryc 155
 - Maruszka, żona Hryca 155
 Borys Jędrzej 244
 Borys Michał 234, 236
 Boryszycha Olena, siostra Sidora
 Jędrzeja 198
 - Michał, mąż Oleny 198
 Bosacko Wawrzyniec v. Bosak Wawrzyniec
 Bosak Wawrzyniec 48, 65
 Boski 193
 Bosy Jan 23
 Brewczyk Pasko 43
 - Oleszek, zięć Paska 43

C
 Chostap Tymosz, ławnik 125
 Choswa Gabriel v. Chosza Gabriel
 Chosza Chric v. Chosza Chryc
 Chosza Chryc, ławnik 58, 59, 63, 64, 65,
 71, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 89, 100,
 101, 102; burmistrz mianowany 103,
 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110,
 111, 112, 113, 114, 116, 117, 118;
 burmistrz 119, 120, 121, 122, 123,
 124; rajca 126, 127, 128, 129, 130,
 134; godny wiary 143; rajca stary 144;
 godny wiary 150
 Chosza Chwedko 244
 Chosza Gabriel, burmistrz 193, 194, 195,
 197; ławnik 198, 199, 200, 201, 202,
 203, 204; burmistrz 206, 207, 208;
 ławnik 210, 211; 217
 - Barbara, żona Gabriela 193
 Choszwiuk Chryc v. Chosza Chryc
 Chromuła Połaska Waśkowa v. Chromuła
 - Połaska, żona Wasia
 Chromuła Połaska, żona Wasia 62

- Katarzyna, córka Połaski 62
 Chubij Iwan 76, 77
 - Zofia, córka Zawady Wojciecha, żona
 Iwana 76, 77
 Chubij Iwan v. Chubij Iwan
 Chupalanka Aniszka 107
 - Chwienka, siostra Aniszki 107
 Chupalanka Oryszka 90
 Chupalczyk Chryc 107
 Chupał Chryc 12
 Chupał Piotr, stryj Chryca Chupała 12
 Chwiedko 1, 4
 Cichomski Stefan, burmistrz 192; ławnik
 193; gubernator pawłowski 198, 203;
 burmistrz 215, 216, 217, 218, 219,
 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227,
 228, 229, 230, 231, 232, 233, 236, 237,
 238, 239, 240, 241, 242
 Czczera Jan 142
 - Anna, żona Jana 142
 Czelej Chryc 69, 96; ławnik 98, 123, 130;
 członek starej rady 165
 Czelej Hrehory v. Czelej Chryc
 Czelej Iwan 133
 - Chwienka, żona Iwana 133
 Czelij Hryc v. Czelej Chryc
 Czelijurek Iwan v. Czelej Iwan
 Czernuszak Marcin 173, 174
 - Jadwiga, żona Marcina 173, 174
 Czuchrowski Kołaczuk Mikołaj 94, 143,
 144; ławnik 151, 152, 153, 154, 155,
 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163,
 164; burmistrz 165, 183, 188
 - Cecylia, żona Mikołaja 94, 143, 153
 - Czelcia v. Cecylia
 Czyżawski Andreas v. Czyżawski Andrzej
 Czyżawski Andrzej 150

D

Damecki 191
 Daniluk Wawrzysz 129
 Dąbrowa Matyjasz v. Dąbrowa Matiasz
 Dąbrowa Matys v. Dąbrowa Matiasz
 Dąbrawa Matyjasz v. Dąbrowa Matiasz
 Dąbrowa Matyjaj v. Dąbrowa Matiasz
 Dąbrowa Matiasz, ławnik 52, 55, 56, 57, 59,
 60, 61, 62, 64, 65, 67, 69, 70, 74, 76,
 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 92, 93,
 95, 99, 100, 102
 - Reuna, żona Matiasza 102
 Dabrowa Matijasz v. Dabrowa Matiasz
 Dąbrowa Matyjasz v. Dąbrowa Matiasz
 Demczuczek Iwan v. Demczuk Iwan
 Demczuk 44, 86, 116, 131, 135
 Demczuk Iwan 162, 182
 - Magda, żona Iwana 162
 Demczuk Michał 243
 - Nastazja, żona Michała 243
 Demczuk Oleksander 241, 243
 - Maruszka, żona Oleksandra 241, 243
 Demczuk Stecko v. Demczuk Steczko
 Demczuk Steczko 96
 Demczuk Stefan 4, 5, 21, 22, 30, 31
 - Tymosz (Timosz), syn Stefana 21, rajca
 52, 53, 54, 55, 56, 57; burmistrz 58;
 rajca 59, 61; burmistrz 60; rajca 62,
 63; burmistrz 64, 65; rajca 67, 68;
 ławnik 72; rajca stary 80, 81, 82, 83,
 84, 88, 91, 92, 93; rajca 103, 104, 105,
 106, 107, 108, 109, 113, 122, 125, 126,
 127, 129, 134; rajca stary 142; godny
 wiary 149; rajca stary 151, 152
 Demczuk Tymoszek v. Tymosz, syn Stefana
 Demczyk Tymosz v. Demczuk
 Tymosz jr.(?)

- Demecki v. Dymecki Teodor
 Demid Mikołaj 25, 27
 - Charko, syn Demida 27
 Demko v. Demczuk Stefan
 Demko Oleksander v. Demczuk
 Oleksander
 Derazojek Bartek v. Dereźniak Bartosz
 Derda Jan v. Dyrda Jan
 Derda Szymon 154
 Dereźniak Bartek v. Dereźniak Bartosz
 Dereźniak Bartosz 74, 77; ławnik 79, 97,
 100, 102, 105, 106, 134
 - Maruszka, żona Bartosza 74, 77, 143
 Deraźniuk Bartek v. Dereźniak Bartosz
 Derezujek Roman 210
 Diemcuk Iwan v. Demczuk Iwan
 Dorohucz 18
 Doroszuk Mikołaj 211
 - Nastazja, żona Mikołaja 211
 Doscokczuk Roman v. Doscoczyk Roman
 Doscoczyk Roman 3, 15, 74
 Drab Adam 24, 42, 63; ławnik 67
 - Barbara, żona Adama 42
 Drab Jadam v. Drab Adam
 Dryszcz Mikołaj 157
 - Raina, żona Mikołaja 157
 Duboszyk Jan, młynarz, 14
 - Marek, syn Jana 14
 Duda Michał v. Dudek Michał
 Dudek Iwan 229
 Dudek Michał, mąż Maryny 221, 229
 Dudkowa Maryna 221
 Dudycha Maryna v. Dudowa Maryna
 Dydiuch 175
 Dyduch Jan 19, 23
 Dymecki Teodor 186, 187, 188, 191
 - Marianna, żona Teodora 186, 191
 Dyrda Jan 72; ławnik 108, 114, 116; rajca
 117, 118, 119, 124, 126, 127, 138, 149;
 rajca stary 152; godny wiary 162
 - Barbara, żona Jana 72
 Dyrdzina 188
- F**
- Fabinek v. Pogonowski Fabian
 Fafracha Zofia v. Fafracka Zofia
 Fafracka Zofia, żona Stanisława 47
 Frank Michał v. Frąk Michał
 Frąk Michał 222, 238
 Futa Mikołaj 48, 52
 - Raina, żona Mikołaja 48, 52
- G**
- Gałan Chrehory 243
 Gałan Chryć v. Gałan Chrehory
 Gałan Hryc v. Gałan Chrehory
 Gałan Siemien v. Gałan Siemion
 Gałan Siemion 195, 196
 Gałan Siemin v. Gałan Siemion
 Gałanicha Nastazja v. Gałanowa Nastazja
 Gałaniuk Hryć 230
 Gałanowa Nastazja 209
 Gałuscanka Jadwiga v. Gałuszka Jadwiga
 Gałuszczyk Jakub v. Gałuszka Jakub
 Gałuszka 243
 Gałuszka Jadwiga 80
 Gałuszka Jakub 8, 80
 - Anna, żona Jakuba 8
 Gałuszka Wawrzyniec, cechmistrz 17
 - Dorota, żona Wawrzyńca 17
 Głąb Matiasz, wójt 9, 10
 Głąb Matys v. Głąb Matiasz
 Głąb Wawrzyniec 64; ławnik 67, 70, 73,
 74; rajca 75; ławnik 77, 78, 80, 81, 82,

83, 84, 85, 86, 89, 91, 92, 93, 98, 99,
103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110,
111, 112, 117, 118, 119, 122, 123, 133,
136, 150
- Jan, syn Wawrzyńca 67; ksiądz 89, 91
- Barbara, bratowa Wawrzyńca 67
Głąb Wawrzyniec jr 153, 167
- Jakub, brat Wawrzyńca jra 167
Głąb Wawryniec v. Głąb Wawrzyniec
Głąbik Jan, syn Głęba Wawrzyńca 64
Głąbik Jakub, ławnik 2, 6, 7, 19; rajca 23,
24; burmistrz 25, 26, 27, 30, 31; rajca
34; burmistrz 35; rajca 36, 38,
Głąbik Pachuta Paweł 19
- Zofia, żona Pawła Głąbika 19
Głębiuk Matiasz 153
Głębowicz Wawrzyniec v. Głąb
Wawrzyniec
Gmurek Wasyl 1
Gmurek Wawrzyniec, rajca 3, 4, 5, 6, 7;
burmistrz 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19,
25, 27; rajca stary 40
- Nastazja, żona Wawrzyńca 25, 40
Gmurkówna Agnieszka z Hrubieszowa
132, 133
- Marina, siostra Agnieszki 133
Gmurkówna Jagienka v. Gmurkówna
Agnieszka
Gołacz Matiasz 59
Guciński Tomasz 181
Gumowski 34
Guz 117
Guz Fabian, ławnik 63, 67; rajca 69, 77,
78, 85, 86, 89; burmistrz 97; rajca
103; rajca stary 120, 121; ławnik 138;
godny wiary 153
Guz Fabijan v. Guz Fabian

Guz Jędrzej 15
Guz Marcin 188
Guziński Marcin v. Guziuk Marcin
Guzyuk Marcin 165
- Marianna, żona Marcina 165
Guzówna Marianna, matka Kliniuka
Franciszka, młodsza siostra Guzówny
Marianny 214, 239
Guzówna Zofia, starsza siostra Guzówny
Marianny 239
Gwiżdżicka Jadwiga, córka Korpychowej
Katarzyny 215

H

Hajduczek Matys 189
- Kateryna, żona Matysa 189
Haraźniuk Bartek v. Haraźniuk Bartłomiej
Haraźniuk Bartłomiej 95
Harbowski Jacek Paweł, proboszcz skier-
bieszowski 130
Hosza Chryc v. Chosza Chryc
Hosza Gabriel v. Chosza Gabriel
Hosza Hric v. Chosza Chryc
Hosza Hryc v. Chosza Chryc
Hosza Jędrzej 145; ławnik 158, 159,
160, 165
- Ewa, żona Jędrzeja 145
Hosziński Gabriel v. Chosza Gabriel
Hosziuk 151
Hrubieszów 133
Hruszów 98

I

Iwan 1

J

Jan NN 2

- Janowica 150
 Jarmolik 114
 Jarmolik Chryc 45
 Jarmolik Iwan, rajca 23, 24; burmistrz 25;
 rajca 26, 27; burmistrz 28, 29, 30;
 rajca 31; burmistrz 32, 33; rajca 34,
 35; burmistrz 36, 37, 38; rajca 40;
 burmistrz 41; rajca 42, 43, 44, 45, 46,
 47, 48, 49, 50, 51; burmistrz 52, 53,
 54, 55, 56, 57; rajca 58, 59, 60, 62;
 burmistrz 96
 Jarmolik Tymosz, brat Jarmolika Chryca
 45, 78, 108
 - Chryc, syn Tymosza 78
 - Maruszką, żona Tymosza 78
 Jarmolska Stefanicha Nastazja v. Jarmolska
 Stefanowa Nastazja
 Jarmolska Stefanowa Nastazja 218
 - Jędrzej, syn Nastazji 218
 - Paweł, syn Nastazji 218
 - Piotr, syn Nastazji 218
 Jarmoł Chryc 39, 45
 - Misko, brat Chryca 39
 - Tymosz, brat Chryca 39, 45, 78; syn Bie-
 gana Jarmoła 123
- K**
 Kalcicha Zofia v. Kaletka Zofia, żona
 Stanisława
 Kalcicha Zofia Stanisławowa v. Kaletka
 Zofia, żona Stanisława
 Kaletka Zofia, żona Stanisława 70, 73
 Kaletka Stanisław 35; ławnik 42
 Kamęski Stefan v. Kamieński Stefan
 Kamieński Stefan 185, 207, 208
 Kanar Chryc 32
 Kanar Stefan 94
 - Jadwiga, żona Stefana 94
 Kanarowski Stefan v. Kanar Stefan
 Karpisz Wawrzyniec 61
 - Anna, matka Wawrzyńca 61
 - Krzysztof, stryj Wawrzyńca 61
 Kawecki 86
 Kiejda Wasyl 240; ławnik 241, 242
 - Otelia, żona Wasyla 240
 Klimuszko Grzegorz 55
 Klimuszko Grześ v. Klimuszko Grzegorz
 Klin Jakub v. Kliniuk Jakub
 Kliniuczka Anna v. Kliniuk Marcin
 Kliniuk 2, 43, 45
 Kliniuk Bartek v. Kliniuk Bartłomiej
 Kliniuk Bartłomiej, bratanek Kliniuka
 Marcina 183, 192; ławnik 193, 214
 - Jadwiga, żona Bartłomieja 192
 Kliniuk Bartłomi v. Kliniuk
 Bartłomiej
 Kliniuk Franciszek 206, 208; ławnik 209,
 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218,
 220, 223
 - Anna, żona Franciszka 208
 Kliniuk Franciszek II, syn Guzówny
 Marianny 214
 Kliniuk Grzegorz, 54, 58; zięć Jana Nakiel-
 skiego 71, 81, 88, 95, 100, 102, 103
 - Anna, żona Grzegorza 88
 - Maryna, żona Grzegorza 54; Mary-
 janna 103
 - Zofia, żona Grzegorza 100
 Kliniuk Grześ v. Kliniuk Grzegorz
 Kliniuk Hrześ v. Kliniuk Grzegorz
 Kliniuk Jakub 54, 55, 65; ławnik 70, 71, 72,
 76, 78, 79, 80, 83, 84, 85, 87, 88, 89,
 90, 91, 94, 97, 100, 101, 102, 103, 104,
 105, 106, 107, 108, 109, 114, 116, 119,

- 120, 121, 125, 126, 127, 131, 133, 134,
135, 139, 141, 142, 145, 146, 151, 160
- Jagna, żona Jakuba 55
Kliniuk Jan 214
Kliniuk Jędrzej v. Kliniuk Jędrzej
Kliniuk Jędrzej, godny sądowy 181; ławnik
187, 188
Kliniuk Marcin, stryj Kliniuka Bartłomieja
182, 183; ławnik 194, 196, 197, 198,
199, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207,
208, 209, 210, 211, 226, 239, 244
- Anna, żona Marcina 244
Kliniuk Matiasz 183, 184
Kliniuk Matyjasz v. Kliniuk Matiasz
Kliniuk Wojciech, ławnik 3, 12, 13, 15,
227, 232
Kliniuk Wojcieszek v. Kliniuk
Wojciech
Klyniuk Jakub v. Kliniuk Jakub
Knapik Wojciech, ławnik 14
Kobak Jan 179
Kobak Kondrat 116, 158, 159, 161
- Anna, żona Kondrata 158, 159, 161
Kociubianka Katarzyna 53
Kocjan Błażej 140
Kociubka Matyjasz 18
Kocijan Jan v. Kocyjan Jan
Kocjan Chwedko 49, 175
Kocyjan Chwiedko v. Kocjan Chwedko
Kocyjan Jan, ławnik 40, 45, 46, 49, 50, 51
Kocyjaniuk Chwiedko 23
Kończ 67
Kończ Matiasz, ławnik 52, 54, 55, 56, 57,
58, 61, 62, 63, 65, 67, 68; burmistrz
69, 70; rajca 71; burmistrz 72, 73, 74,
75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84,
85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94,
95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102; rajca
stary 110, 111, 117, 125, 128, 130;
burmistrz 131, 139, 140, 141, 142,
143, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151;
rajca stary 152, 153; godny wiary 162;
rajca stary 165; burmistrz 166, 167,
168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175,
176, 177, 178, 179, 180
- Elżbieta, żona Matiasza 54, 55
Kończ Matyjasz v. Kończ Matiasz
Kończ Matyjasz v. Kończ Matiasz
Kończ Mikołaj v. Czuchrowski Kończuk
Mikołaj
- Cecylia, żona Mikołaja 143
Kończuk Mikołaj v. Czuchrowski Kończuk
Mikołaj
Kończuk Wawrzyniec 167
Kończucha Maryna 190
Końbowski Ulchim, mieszczanin
chełmski 124
- Maryna, córka Ulchima 124
Końojuk Hryć 233
Koń 12
Koń Andrzej 31
- Chanuszka, córka Andrzeja 31
- Orynka, córka Andrzeja 31
Koń Steczko 31
Końtanka Maruszka 95
Końtiuk Iwan 30
Końtowa Katarzyna, żona Końtiuka
Iwana 30
- Chwieda, córka Katarzyny i Iwana 30
- Maryna, córka Katarzyny i Iwana 30
- Połaska, córka Katarzyny i Iwana 30
Końtycha Katarzyna v. Końtowa Katarzyna,
żona Końtiuka Iwana
Konaszczuk Oleszko 151

- Oryszka, żona Oleszka 151
- Kondachowicz Chwiedor 125
- Konuć Sienko v. Konuć Stenko
 - Konuć Stenko 31, 34
- Maruszką, żona Stenki 31, 34
- Kopciewicz Grzegorz 216, 235, 236
- Nastazja, żona Grzegorza 235, 236
- Kopciewicz Wojciech 244
- Maryna, żona Wojciecha 244
- Kopciowicz Grzegorz v. Kopciewicz
 - Grzegorz
- Kopcowicz Grzegorz v. Kopciewicz
 - Grzegorz
- Kopiszowicz Ostap 205
- Korbutowa Wola 58
- Kormanka Anna, przyrodnia córka Pogonowskiego Jana 86, 119
- Walek, mąż Anny 119
- Kormanka Hanka v. Kormanka Anna
- Korpich 5, 16
- Korpich Jadam, ławnik 74, 87, 97, 98, 110, 112, 117, 119; zięć Pogonowskiego Jana 122, 124, 131, 132, 133, 134, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 148, 153, 167
- Korpich Jan, ławnik 10, 17; rajca 20, 21; burmistrz 22, 23, 24, 25; rajca 26, 27; burmistrz 28, 29; rajca 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41
- Korpich Maciek v. Korpiszczyk Maciej, syn Korpicha Jana
- Korpich Krzysztof 61
- Korpich Matiasz 52; ławnik 53, 55, 56, 57, 58; burmistrz 61; rajca 62, 63, 64, 65; burmistrz 71
- Korpich Matyjasz v. Korpich Matiasz
- Korpich Mikołaj, rajca 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 15, 16, 17, 18, 20, 21; burmistrz 22, 23, 24, 25; rajca 26, 27; burmistrz 28, 29, 30; rajca 31, 32, 33; burmistrz 34; rajca 35, 36, 38, 39; burmistrz 40; rajca 41; burmistrz 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50; rajca 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57; burmistrz 59, 60; rajca 61; burmistrz 62, 63; rajca 64, 65; burmistrz 66; rajca 68; rajca stary 69; burmistrz 96
- Korpich Stanisław 110; ławnik 112, 137, 138, 151, 152
- Maryna, żona Stanisława 110
- Korpichowa Anna, żona Piotra 61
- Wawrzyniec, syn Anny 61
- Korpichowa Katarzyna, żona Jana 53
- Matyjasz, syn Katarzyny 53
- Korpisz Matiasz v. Korpich Matiasz
- Korpiszczyk Maciej, syn Korpicha Jana 32, 48, 53, 82
- Korpiszczyk Maciek v. Korpiszczyk Maciej, syn Korpicha Jana
- Korpiszicha Anna Piotrowa v. Korpichowa Anna, żona Piotra
- Korpiszka Katarzyna Janowa v. Korpichowa Katarzyna, żona Jana
- Korpych Adam v. Korpich Jadam
- Korpych Jadam v. Korpich Jadam
- Korpych Jakub, ławnik 142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167; 171
- Korpych Jędrzej v. Korpych Jędrzej
- Korpych Jędrzej, ławnik 192, 240, 241, 242
- Korpych Józef v. Korpych Flor Józef

Korpych Flor Józef, pisarz miejski 140, 143,
 144, 145, 146, 147, 148, 149, 152, 154,
 155, 158
 Korpych Marcin 147, 166
 - Anna, żona Marcina 147, 166
 Korpych Matyjasz v. Korpich Matiasz
 Korpych Michał 166, 182
 - Anna, żona Michała 166
 Korpych Mikołaj v. Korpich Mikołaj
 Korpych Paweł, pisarz pawłowski 201
 Korpych Stanisław v. Korpich Stanisław
 Korpychowa Katarzyna 215
 Korpychowicz Flor Józef v. Korpych
 Flor Józef
 Korpychowicz Józef v. Korpych Flor Józef
 Korpyszka Katarzyna v. Korpychowa
 Katarzyna
 Kos Jan v. Kosz Jan
 Kos Wawrzyniec v. Kosz Wawrzyniec
 Kosiorowska Janowa 18
 - Marcin, syn Kosiorowskiej Janowej 18
 - Matyjasz, syn Kosiorowskiej Janowej 18
 - Mikołaj, syn Kosiorowskiej Janowej 18
 - Szymon, syn Kosiorowskiej Janowej 18
 Kosiorowski Jan rajca 11
 Kostiuk Wasyl 36
 Kostiuk Waśko v. Kostiuk Wasyl
 Kostowa Bartoszowa 10
 Kościjanka Maruszka 75
 Kosz Antoni 188
 Kosz Jadam 56, 57, 61, 63, 66; rajca 72, 75;
 burmistrz 77, 78, 80, 81, 82, 83, 84,
 87, 88, 89, 90, 92, 93, 94, 95; rajca 98,
 103; burmistrz 104, 105, 106, 107,
 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115,
 116, 117, 120, 121, 122, 123, 124, 125,
 126; rajca 127, 128, 131; burmistrz
 132, 133, 134; rajca 135; burmistrz
 136; rajca 138, 143; rajca stary 144,
 147; godny wiary 153, 158, 159, 160
 - Elżbieta, żona Jadama 56, 57, 61, 63, 93,
 103, 126, 143, 158, 160
 - Chalszka, żona Jadama v. Elżbieta,
 żona Jadama
 - Chalżbieta, żona Jadama v. Elżbieta,
 żona Jadama
 Kosz Jan 188, 189, 191; ławnik 193
 Kosz Jan II v. Kosz Jan
 Kosz Marcin, zięć Wanarskiej Fran-
 ciszki 192
 Kosz Stanisław, ławnik 88, 103, 112,
 120, 121
 Kosz Staś v. Kosz Stanisław
 Kosz Wawrzyniec, burmistrz 182,
 183, 184, 185, 186, 187, 193, 214
 - Antoni, syn starszy Wawrzyńca
 Koszarczuk Maciek v. Koszarczuk Matys
 Koszeński Jan v. Kosz Jan
 Kosz Jan 231
 Koszarczuk Matys 38, 39
 Kosz Chwiedory 125
 Kosz Jan 187, brat Nieznajczysy
 Katarzyny 199, 214; ławnik 215, 216,
 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 227,
 228, 231, 233, 234, 236, 237, 238, 239
 - Wawrzyniec, syn Jana 181, 220, 231, 233
 Kosz Stach v. Kosz Stanisław
 Kosz Stanisław 220, 222, 231
 Koszyk Jadam v. Kosz Jadam
 Koszyk Stach v. Koszyk Stanisław
 Koszyk Stanisław 57, 61, 68
 Koszyk Staś v. Koszyk Stanisław
 Koszyński Jan v. Kosz Jan

- Koszyński Wawryniec v. Koszuk
Wawrzyniec
- Kościuk Jędrzej 236
- Połynka, żona Jędrzeja 236
- Kowal Krzysztof 11; ławnik 24, 25, 27, 32, 33, 34, 36, 47
- Katarzyna, siostra Krzysztofa, 11
- Reina, siostra Krzysztofa 11
- Ulianna, żona Krzysztofa 27, 33,
- Kowal Krzych v. Kowal Krzysztof
- Kowal Krzysztop v. Kowal Krzysztof
- Kowal Piotr 47
- Kowalcuk Błażek v. Kowalcuk Błażek
- Kowalcuk Błażek 47
- Kowalicha Krzysztofowa v. Kowalowa, żona Krzysztofa
- Kowalowa, żona Krzysztofa 40
- Kowalowski Piotr ławnik 9
- Kozan Jakub 70, 109, 120
- Kozan Jan 21
- Kozan Walek v. Kozan Walenty
- Kozan Walenty 109; ławnik 119, 120, 121, 125, 128, 129, 131, 139, 140, 142, 147, 148, 150, 152, 153, 154, 167, 173
- Anna, żona Walentego 119, 152, 154
- Kozanicha Janowa v. Kozanowa Jawka, żona Jana
- Kozanowa Jawka, żona Jana 35, 38
- Kozicki Jan 160, 165, 177
- Anna, żona Jana 160
- Koziej Chryc 13
- Kozieł Jędrzej, ławnik 93, 168, 169
- Marianna, żona Jędrzeja 169
- Kozielek Jan, ławnik 195
- Kozioł Marcin v. Kozłowski Marcin
- Kozioł Marcyn v. Kozłowski Marcin
- Kozioł Samuel v. Kozłowski Samuel
- Kozłowski Jan, ławnik 192
- Kozłowski Janek v. Kozłowski Jan
- Kozłowski Jędrzej 120
- Zofia, żona Jędrzeja 120
- Tomasz, siostrzeniec Jędrzeja 120
- Kozłowski Marcin 189; ławnik 190, 192, 193, 198, 201, 203, 204; burmistrz 206; ławnik 207, 208, 209, 211, 213, 218, 219, 220, 221, 223, 223, 225, 227, 228, 229, 231, 232, 233, 234, 236, 237, 238, 239, 244
- Kozłowski Marcyn v. Kozłowski Marcin
- Kozłowski Michał 230
- Kozłowski Samko v. Kozłowski Samuel
- Kozłowski Samuel ławnik 240, 241, 242, 243, 244
- Kozłowski Semen v. Kozłowski Siemion
- Kozłowski Semion v. Kozłowski Siemion
- Kozłowski Siemion 224, 241; ławnik 242
- Koźlik Andrzej 5
- Koźlik Franciszek, ławnik 87, 92
- Różyczka, żona Franciszka 92
- Koźlik Franek v. Koźlik Franciszek
- Koźlik Marcin v. Kozłowski Marcin
- Koźlik Olesko v. Koźlik Oleszko
- Koźlik Oleszko 70, 79, 127
- Chwienka, żona Oleszka 70
- Koźlyk Marcyn v. Kozłowski Marcin
- Krasne 113
- Krawczyk Wojciech ławnik 3, 4, 5, 12, 13, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 25, 35, 36, 37
- Reina, siostra Wojciecha 37
- Krowica 121
- Krzemieński Wojciech 28, 49
- Orzyjanna, żona Wojciecha 28
- Krzywowola 27, 52, 53, 89, 91; (granica z Krzywowolą) 123

Kucharkówna Justyna, żona Głaba Waw-
rzyńca 110
- Jadwiga, siostra Justyny 110
Kucyk Sawka 65, 134
Kuczyk Sawka v. Kucyk Sawka
Kulik Wojciech, ławnik 195
Kulpa Jakub 76; ławnik 98, 99, 103, 104,
105, 107, 108, 109, 110, 111, 117, 118,
119, 123, 124, 126, 127, 128, 129, 132,
133, 134, 136, 137, 138
- Anna, żona Jakuba 76, 136
Kurek Maciej 24
Kurek Maćko v. Kurek Maciej
Kurek Paweł, ławnik 4, 5, 6, 7, 10, 13,
15, 16, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27,
29, 30, 35
Kurko Paweł 24
Kusyk Oleszko 124
- Chwienka, żona Oleszka 124
Kuśmirek Wawrzyniec v. Kuśmirz
Wawrzyniec
Kuśmirz Wawrzyniec 46; ławnik 52, 58;
rajca 63, 64, 65, 67; burmistrz 68, 69;
rajca 70, 71, 73
Kuszuk Jan v. Koszuk Jan
Kuźlik Franek v. Koźlik Franciszek
Kuźlik Oleszek v. Koźlik Oleszko
Kuźmik Pilip 16, 36, 51
- Orynka, żona Pilipa 36, 51
Kuźmik Iliasz, brat Tymosza 46
- Anna, żona Iliasza, bratowa Tymosza 46
Kuźmik Tymosz 46

L
Lipiński Daniel 200; ławnik 206, 209, 211
Lisieńska Stanisławowa 17
Litwin Tomasz 239

Litwinianka Jadwiga 205, 206
Luta Leszek 84

Ł
Łachudka Chwiedor 33
Łachudka Wasyl 2
Ładyka Grech v. Ładyka Grzegorz
Ładyka Grzegorz 232
Ładyka Stach v. Ładyka Stanisław
Ładyczuk Stanisław v. Ładyka Stanisław
Ładyka Stanisław 195, 196; ławnik 199,
212, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221,
223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230,
231, 232, 233, 234, 236, 240, 241, 242
Łata Oleszko 99
- Monka, córka Oleszka 99

M
Machniukówna Chanuszka żona
Kliniuka 7
Machniukówna Zofia siostra Chanuszki 7
- Szymon, mąż Zofii 8
Marcinowa Woleńska v. Woleńska Anasta-
zja, żona Marcina
Marczuk 195
Marczuk Iwan v. Marko Iwan
Marczuk Tymoch v. Marko Tymoch
Marko Iwan, brat Tymocha 194
Marko Tymoch, brat Iwana 194
Markowa Barbara 125
- Chalszka, córka Barbary 125
- Katarzyna, córka Barbary 125
- Maryna, córka Barbary 125
Markowicz Jakub, syn Markowej Bar-
bary 125
Masarka Chwienka 137
- Łukasz, brat Chwienki, mąż Leny 137

Matczuk Franciszek 196
 Mazur Jakub 139
 Mazur Jan 40, 63
 Mazurek Marcin 83, 132, 149, 236
 Mazurowa Jawka Janowa v. Mazurowa
 Jawka, żona Jana
 Mazurowa Jawka, żona Jana 58
 Melniczuk Iwan v. Melnik Iwan
 Melniczuk Maciej v. Melnik Maciej
 Melniczuk Maćko v. Melnik Maciej
 Melnik Chryć 234
 Melnik Iwan, bratanek Melnika
 Chrycia 234
 Melnik Maciej, bratanek Melnika Chrycia 234
 Mielech Jędrzej 42
 Mielnicki Łukasz 153
 Mielniczuk Jędrzej 214
 Mielnik Iwan 117
 Mielnik Leszko 81
 - Oryszka, żona Leszka 81
 Mołczan Steczko 3
 Mołokiczyn Chwiedko v. Mołokiczyn
 Chwiedor
 Mołokiczyn Chwiedor 4, 5; ławnik 46
 - Połazka, żona Chwiedora 4, 5
 Mołokita 43
 Mołokita Chwedko v. Mołokiczyn
 Chwiedor
 Mormolanka Nastazja 242
 Mormoluk Semen 230
 Mormoł Hrehory 214
 Mormoł Pel 137
 Mormołek Hrehory 182
 Moskalik Stanisław 24
 Moskiuk Stanisław 3
 Moskwianka Katarzyna 63
 Mościcka Połazka 44, 135

N
 Nakielski 102
 Nakielski Jan 6, ławnik 7, 10, 12, 15, 17, 19,
 20, 21, 44, 48, 49, 50, 51, 68, 71
 - Maryna, córka Jana 71
 - Jakub, pasierb Jana 10
 - Grzegorzowa, matka Jakuba 10
 Napichniło 1
 Napichajło Stanisław 20; ławnik 27, 28,
 29, 30,
 - Marianna, żona Stanisława 28
 Nazar Siemion 204
 - Zofia, żona Siemiona 204
 Niestior 1
 Nieznajczysa Katarzyna, siostra Koszuka
 Jana 199
 Nowacki, czeladnik plebański 100

O
 Olepko Iwan 228
 Olepszczyk Iwan v. Olepko Iwan
 Oleski 128
 - Anna, córka Oleskiego, popadia
 żdżańska 128
 Olesko NN, młynarz v. Oleszko NN
 Oleszko NN 87; młynarz 126
 - Jacko, syn Oleszka 126
 - Iwan, syn Oleszka 87
 - Orynka, żona Oleszka 87
 Ostafijuk Stanisław, ławnik 77, 78
 Ostrowski Jacenty 150
 Osza Chryc v. Chosza Chryc
 Osza Chwedko v. Chosza Chwedko
 Osza Gabriel v. Chosza Gabriel
 Osziński Gabriel v. Chosza Gabriel
 Otwinowski Jerzy, kanonik chełmski 214

P

- Pachuta Iwan Mikołaj 32
Pachuta Iwan Wołyńczuk 33
Panas Paweł, mąż Jagny 118
Panasowa Jagna, wdowa po Pawle 118
- Iwan, syn Jagny 118
Panaszycha Jagna v. Panasowa Jagna
Panieboża Barbara 193
Panieboża Baśka v. Panieboża Barbara
Papiernia Grzegorz 29, 62
- Jawa, żona Grzegorza 29
Papiernia Maryna 226
- Jan, syn Maryny, bratanek Papierni Szymona 226
- Józef, syn Maryny, bratanek Papierni Szymona 226
Papiernia Szymek v. Papiernia Szymon
Papiernia Szymon 224, 226, 231, 233
- Maryna, żona Szymona 224, 231
Papiernicha Maryna v. Papiernia Maryna
Papiernia Tomasz 140, 142
Papirnia Grzegorz v. Papiernia Grzegorz
Papirnia Szymon v. Papiernia Szymon
Pascuk Chawryło v. Paszczuk Chawryło
Pasek Hawryło v. Paszczuk Chawryło
Paszczuk Chawryło 75, 76, 132; ławnik 137; członek starej rady 145; 146; godny wiary 162; członek starej rady 165, 171, 174
- Lesio, syn Chawryła 146
- Nastazja, żona Chawryły 75
Paszczuk Hawryło v. Paszczuk Chawryło
Paszecek Chawryło v. Paszczuk Chawryło
Paszek Hawryło v. Paszczuk Chawryło
Paszko Hawryło v. Paszczuk Chawryło
Pawliczuk Wasyl 210
- Elena, żona Wasyla 210
Pawluczka Anna v. Pawlukowa Anna
Pawluk Daniel 189, ławnik 195
Pawluk Daniło v. Pawluk Daniel
Pawlukowa Anna, siostra Zabłockiego Samuela, parocha cerkwi pawłowskiej 227
Piątruk Hawryło v. Piotruk Hawryło
Piekarz Tymosz 99, 117, 123, 151; ławnik 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 181
- Maryna, córka Tymosza, żona Bałaty Lewka 175
- Wacia v. Wocza, żona Tymosza
- Wocza, żona Tymosza 99, 175
Pietruk Hawryło v. Piotruk Hawryło
Pietrzyk Jan 16, 23
- Anna, żona Jana 16, 23
Piotruk Hawryło, 187; ławnik 189, 190
Pirożyk Chwiedor v. Piróg Chwiedor z Hruszowa
Piróg Chwiedor z Hruszowa 98
- Iwan, syn Chwiedora 98
Piskorz Jan, ławnik 67
Pogonowski Fabian, rajca 2, 3, 4, 5, 6, 7, 13, 16, 17; burmistrz 18, 20, 21, 22, 74; ławnik 118, 119
Pogonowski Fabijan v. Pogonowski Fabian
Pogonowski Jan, pisarz miejski 14, 15, 17, 19, 24, 26, 27, 28, 30, 39, 40, 41, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 58, 60, 62, 65, 71, 72, 73, 75, 76, 77, 85, 86, 95, 96, 98, 99, 100, 119, 122; 130, 136, 137
- Jawka, córka Jana 86
- Katarzyna, córka Jana 86, 122

- Jagnieszka, żona Jana 86
 Popek Iwan v. Popik Iwan
 Popik Aleksander 90; ławnik 117, 118, 119, 121, 123, 124
 Popik Alexander v. Popik Aleksander
 Popik Iwan 119
 Popik Olexander v. Popik Aleksander
 Postoźa Alexander, godny sądowy 181, 182
 Postuła Dmytior v. Postuła Dymitr
 Postuła Dymitr 200
 Postużyk Chric v. Postużyk Chryc
 Postużyk Chryc 62, 80, 81
 - Katarzyna, żona Chryca 62
 Postużyk Stecko v. Postużyk Stefan
 Postużyk Stefan 93, 107, 124, 127
 - Maruszka, żona Stefana 93, 107
 Postużyński Bazyli, pisarz miejski 204, 206
 Potocki 27
 Pryszczewski Semen v. Przyszczowski Semion
 Pryszczowski Semen v. Przyszczowski Semion
 Przegaliński Piotr 20; ławnik 23, 26, 27, 28; 29; 34, 35, 36, 38, 39; rajca 42, 45, 46, 47, 48, 49, 51
 - Jadwiga, żona Piotra 29
 Pucuk Michał v. Pucuk Michał
 Przyczowski Semion v. Przyszczowski Semion
 Przyszczowski Semion 224, 225
 Przyszowski Semion v. Przyszczowski Semion
 Pucuk Paweł v. Pucuk Paweł
 Pucuk Michał 193, 215, 220, 222, 243
 - Nastazja *vel* Anastazja, żona Michała 193, 215

Pucuk Paweł, ławnik 193; 200, 204
 Pucuk Wasyl 239
 Pudzonowski 193
 Pysioma Kazimierz 152
 Pyzik Walenty 3, 6

R

Roman Michał, pop z Krasnego 113
 Romaniuk 77
 Rudkowska Ewa 164, 172, 175
 - Wojciech, mąż Ewy 164
 Rutkowski Wojciech 86
 Rymarz Jan 10

S

Sasienowicz Jan v. Sasinowicz Jan
 Sasinowicz Jan 204, 219
 - Zofia, żona Jana 204
 Sawinka Waśko 98
 Serniak Marcin v. Sernik Marcin
 Sernik Marcin 22, 96
 - Anna, żona Marcina 22
 Serniuk Marcin v. Sernik Marcin
 Serniuk Szopek 117
 Siczynski Ostafij, rajca 2, 3, 6, 7; burmistrz 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23
 - Zofia, żona Ostafija 17
 Sicz Ostafij v. Siczynski Ostafij
 Sidor 91
 Sidor Jędrzej 198, 232
 Sidor Tołstyczek 23
 - Chapa, żona Tołstyczka 23
 Sidorczuk Iwan 83
 - Orzenka, żona Iwana 83
 Sidoruk 113
 Sidoruk Jędrzej v. Sidor Jędrzej

- Sidur Tolstyczek v. Sidor Tolstyczek
 Sielech Piotr 149; ławnik 159, 163, 168, 169, 170
 - Jadwiga, żona Piotra 163, 169, 170
 - Katarzyna, szwagierka Piotra 163
 Sielech 201
 Sielech Wojciech 194
 Sielich 153
 Sikorski Marcin, ławnik 9
 Sirniuk Szopek v. Serniuk Szopek
 Sisko Jan
 Skicki 46
 Skicki Jan 51,
 Sławieńska Helżbieta, córka Korpychowej Katarzyny 215
 Słowieński Paweł, ojciec cerkwi pawłowskiej 117, 135
 Sławieński Semen v. Słowieński Siemion
 Słowieński Siemion, prezbiter cerkwi pawłowskiej 36, 58
 - Zofia, żona Siemiona 36, 58
 Sławieński Semion v. Słowieński Siemion
 Słoma Szymon 34
 - Krzysztof, syn Szymona 34
 Sobieński Wojciech, biskup chełmski 14
 Sobieszyc Stanisław, brat Słomy Szymona 34
 Sokalanka Katarzyna, żona Ładyki Grze-
 gorza 232
 Sokaliński Stefan v. Szokaluk Stefan
 Sokaluk Jędrzej 228, 232; ławnik 243
 - Chwienka, żona Jędrzeja 232
 Sokaluk Lech 229
 Sokaluk Paweł 228
 Sokał Jacko v. Szokał Jacko
 Sokołowski 139
 - Anna, żona Sokołowskiego 139
 Soroka 79
 Soroka Hrehory v. Soroka Hryc
 Soroka Hryc 139, 141, 151; ławnik 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 165, 175, 176, 177, 178, 179, 180
 - Maryna, żona Hryca 139, 141
 Soroka Jan 120, 131, 135, 138, 142; godny wiary 153; ławnik 165, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180; burmistrz 181
 - Barbara, żona Jana 120
 - Chryc, brat Jana 135
 Soroka Jędrzej 207, 208, 223
 Soroka Stefan 207
 Soroka Tymosz 1
 Soroka Wasyl v. Soroka Wasyli
 Soroka Wasyli 33, 38, 44, 46
 - Anna, żona Wasylego 38, 44
 Soroka Waśko v. Soroka Wasyli
 Sorokaliński Stefan v. Soroka Stefan
 Stajne 121; (granica stajeńska) 123
 Steczko, zięć Biskupka 9
 - Katarzyna, żona Steczka 9
 Stefaniuk Jędrzej 221
 Stefaniuk Paweł 221
 Strosewicz Jan 212, 219; pisarz miejski 220, 221, 222
 - Dorota, żona Jana 212
 Strosiewicz Jan v. Strosewicz Jan
 Stroszewicz Jan v. Strosewicz Jan
 Struk Wójcik Wojciech 67
 - Barbara, siostra Wojciecha 67
 Strusiewicz Jan v. Strosiewicz Jan
 Strzyżowicz Jan 228
 Suchorski Piotr 70
 Sumitko Wojciech Szysiuł 50, 64

- Jagna, żona Wojciecha 50
- Sumski Grzegorz 32
- Katarzyna, żona Grzegorza 32
- Susek Wasyl 2
- Suszek Stanisław 26
- Suszek Wojciech 26
- Suszek 2
- Suszek Matias 13
- Katarzyna, żona Matiasa 13
- Suszek Stanisław 20
- Jagnieszka, żona Stanisława 20
- Sycha Anna v. Szycha Anna
- Sycz Ostafij v. Siczyński Ostafij
- Sydoruk Jędruch v. Sidor Jędrzej
- Szabrowicz Szymon, podstarości mogilnicki 86
- Szacko Iwan z Krzywowoli 52, 53, 89
- Szacko Misko 50
- Reina, żona Miska 50
- Szacyk Iwan v. Szacko Iwan
- Szczęsny 38
- Szczuka Matyjasz, teść Tracichleba Iliasza 238
- Maryna, żona Matyjasza 238
- Szepczywek Stanisław 29
- Szepta 239
- Szewc Nazar 113
- Szokaliński Stefan v. Szokaluk Stefan
- Szokaluk Iwan 184
- Szokaluk Oleszko 221
- Szokaluk Stefan 184; ławnik 198, 199; burmistrz 200, 201, 202, 203, 204; ławnik 206, 207, 208; burmistrz 209, 210, 211; rajca 212; burmistrz 213, 215; 217
- Paweł, syn Stefana 217
- Szokał Jacko 95, 107
- Orinka, żona Jacka 95
- Szokał Jędrej 70
- Szokał Steczko 30
- Szokał Tymoch v. Szokał Tymosz
- Szokał Tymosz, ławnik 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 116, 120, 122, 126, 127, 128, 131, 132, 133, 134, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 147, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160; burmistrz 165, 172
- Anastazja, żona Tymosza 138, 172
- Nastazja v. Anastazja, żona Tymosza
- Oryszka, żona Tymosza 104
- Szokało Jan 155
- Szokało Tymko v. Szokał Tymosz
- Szokało Tymosz v. Szokał Tymosz
- Szokoliński Stefan v. Szokaluk Stefan
- Szokoluk Stefan v. Szokaluk Stefan
- Szopot Mikołaj 14
- Szumilanka Katarzyna 85
- Szuminiatka Katarzyna z Hrubieszowa 111
- Szumski Jakub 64
- Jan, brat Jakuba 64
- Uljanna, żona Jakuba 64
- Szycha Anna 114, 115
- Katarzyna, córka Anny 114, 115
- Mikołaj, zięć Anny 114, 115
- Szysiucha Wojciechowa v. Szysiucha żona Wojciecha
- Szysiucha żona Wojciecha 50
- Jan, syn Szysiuchy 50
- Ś
- Ślusarczyk Ostafij, rajca 6
- Ślusarczyk Wasyl, ławnik 2, 3, 7, 10, 13, 15, 19, 21, 23, 24, 25, 26
- Ślusarczyk Waśko v. Ślusarczyk Wasyl

Ślusarzowa Chwieda Andrzejowa v. Ślusarzowa Chwieda, żona Andrzeja
 Ślusarzowa Chwieda, żona Andrzeja 26
 - Chryć, syn Chwiedy 26
 Świec Nazar 106
 - Anna, żona Nazara 106
 Święc Jurko 84
 - Anna, żona Jurki 84
 Świnka Hryc 145, 146
 Świnka Sieńko 72, 90, 113, 145
 Świnka Szeńko v. Świnka Sieńko
 Świńciuk Troć v. Świńczuk Troć
 Świńczuk Sieńko v. Świnka Sieńko
 Świńczuk Troć 58, 59, 69
 - Orinka, żona Trocia 69
 Świncukówna Maruszka 146

T

Terech Chwiedor 58
 - Orinka, żona Chwiedora
 Terech Hrehory, ławnik 182, 183, 184, 185, 216, 217
 Terech Hryć v. Terech Hrehory
 Terech Oleszko 23,
 Terech Stecko v. Terech Stefan
 Terech Stefan, bednarz 101, 111, 114
 - Chwienka, żona Stefana 101, 111, 114
 Tereh Hrehry v. Terech Hrehory
 Terlecki Jędrzej, dzierżawca Pawłowa 201, 203, 204, 206, 211, 218
 Tołstycik Sidor v. Tołstyczek Sydor
 Tołstycik Wawrzyniec, ławnik 60
 Tołstyczek Sydor 6, 10, 48, 52
 Tołszczyk Sydor v. Tołstyczek Sydor
 Tracichleb Ilias 223, 237, 238
 - Katarzyna, żona Iliasza 237, 238
 Tracichleb Ilko v. Tracichleb Ilias

Tracichlebiuk Ilko v. Tracichleb Ilias
 Troć Iwan v. Trociak Iwan
 Trociak Iwan 180, 196, 197
 - Anna, żona Iwana 180
 Trociuk Iwan v. Trociak Iwan 195
 Trymud Mikołaj 155, 180
 - Tacza, żona Mikołaja 155
 Trymud Misko v. Trymud Mikołaj
 Trzymudyk Misko 108, 116
 Tymosz NN 84

W

Waliczko Chryc, ławnik 95
 Wanarska Franciska v. Wanarska Franciszka z d. Korpych
 Wanarska Franciszka, córka Korpychowej Katarzyny 192, 215
 - Jagnieszka, córka Franciszki 192
 Wasilczuk 161
 Wasilczuk Stefan 45, 87, 101
 - Maruszka, córka Stefana 101
 Wasilewicz 91
 Wasylczuk 53, 81
 Wasylczuk Iwan 39, 45
 - Chapa, żona Iwana 39, 45
 Wasylczuk Steczko v. Wasilczuk Stefan
 Wasyluk Pasek v. Brewczyk Pasko
 Wawrysz Chwedko 182
 Wawrysz Chwiedko, syn Chwedka 182
 Wawrysz Iwan v. Wawrzysz Iwan
 Wawrzysz Iwan 182
 Wawryszuk Chwedko 157
 - Iwan, brat Chwedka 157
 Wawryszuk Chwiedo v. Wawrysz Chwedko
 Wawryszycha Połazka 170

- Wieliczko Hrehory, ławnik 165, 166, 168,
169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176,
177, 178, 179, 180
- Orynka, żona Hrehorego 171
Wieliczko Hryc v. Wieliczko Hrehory
Wielońska Maryna 179
Winniczka Orynka v. Winnikowa Orynka
Winnik 20
Winnik Buchryk 83
Winnik Jan, ławnik 94, 97
Winnik Wojciech 16
- Jagna, żona Wojciecha 16
Winnikowa Orynka 149
Władyczka Wojciech v. Władyka Wojciech
Władyczcha Katarzyna v. Władyka
Katarzyna, żona Grzegorza
Władyczcha Katarzyna Piotrowa v. Wła-
dyka Katarzyna, żona Piotra
Władyka Bartek v. Władyka Bartłomiej
Władyka Bartłomiej, zięć duchownego
cerkwi pawłowskiej 178; ławnik 182,
183, 184, 185, 186, 214
- Katarzyna, żona Bartłomieja 178
Władyka Grzegorz 232
Władyka Katarzyna, żona Grzegorza 232
Władyka Katarzyna, żona Piotra 83, 84
Władyka Stanisław 199
Władyka Wawrzyniec, ojciec Stanisława 199
Władyka Wojciech, ławnik 77, 78, 98, 99,
103, 104, 105, 106, 107, 108, 109;
burmistrz 117, 118, 119, 120, 121;
rajca 122; burmistrz 123, 124, 125,
126, 127, 128, 129, 132, 133, 134, 135,
136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143,
144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151,
152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159,
160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168,
169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176,
177, 178, 179, 180
- Anna, żona Wojciecha 78, 109, 164
- Januszka, żona Wojciecha v. Anna, żona
Wojciecha
- Jan, syn Wojciecha, syn chrzestny Jakuba
Kulpy 136
Wojcieszczuk Szymon 35
- Dorota, żona Szymona 35
Wola Krzywa v. Krzywowola
Woleńska Anastazja, żona Marcina
141, 144
Woleński Marcin, ławnik 52, 53, 54, 58, 60,
62, 65, 66, 68, 72, 74, 77, 98, 99, 100,
101, 102, 105, 107, 109, 110, 111, 112,
116, 117, 118, 120, 135, 138
- Nastazja, żona Marcina 135, 138
Wolińczuk Iwan v. Wołyńczuk Iwan
Wołczuk Iwan v. Wołyńczuk Iwan
Wołynicha Tacjana 176
Wołynka Oleszko; godny wiary 143, 144;
ławnik 151
Wołynko Oleszko v. Wołynka Oleszko
Wołyńczuk Iwan 43, 46, 60
Wójcik Tymosz 4, 5; ławnik 9,
Wójcik Wojciech 58
Wójcikowa Tacza Tymoszowa v. Wójckowa
Tacza żona Tymosza
Wójcikowa Tacza żona Tymosza 22
Wójtowicz Tymosz v. Wójcik Tymosz
- Z**
Zabłocki 174, 240
Zabłocki Samuel v. Zabłocki Samuel Rojko
Zabłocki Samuel Rojko, ojciec cerkwi paw-
łowskiej *ritus graeci* 185, 212; paroch
227, 228

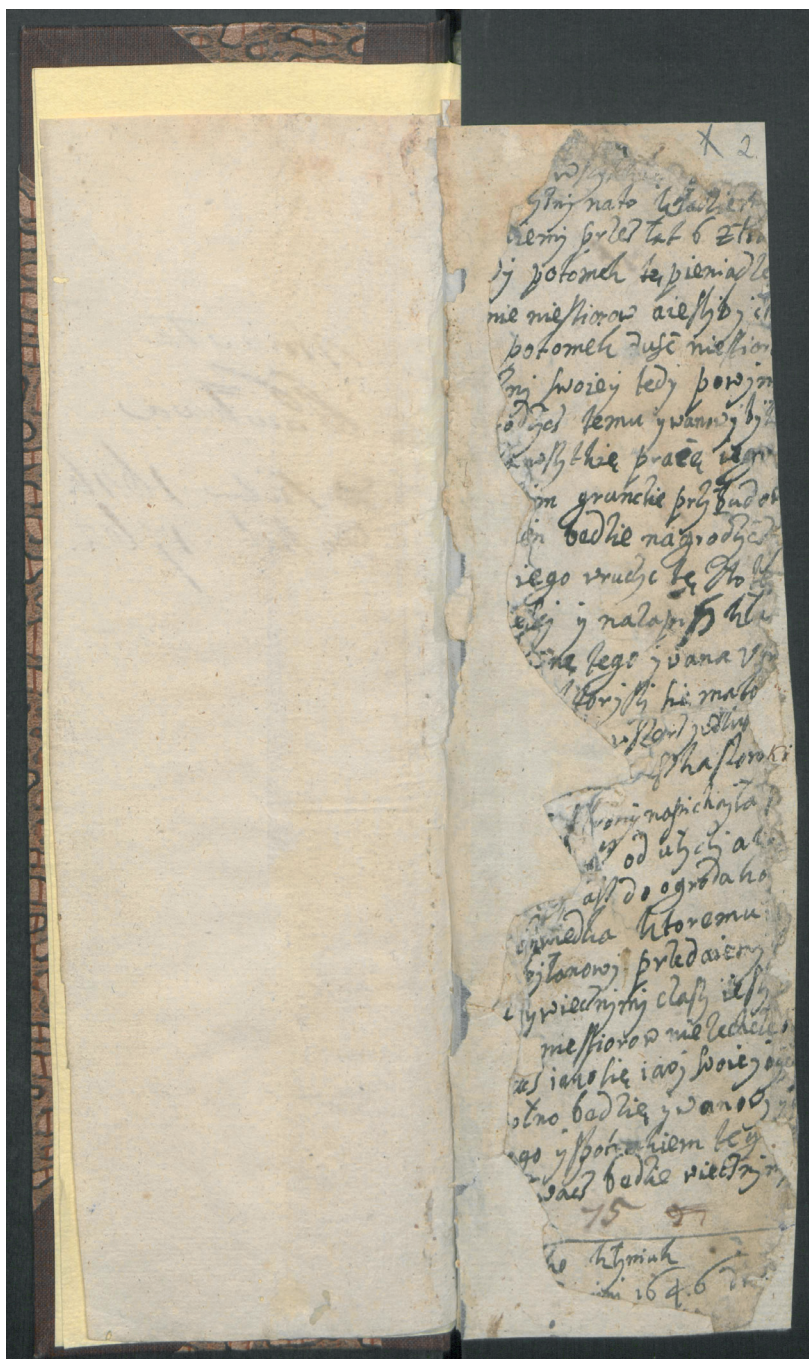
- Zaj Jan 82
- Zasiądko Jakub 9
- Jadwiga, żona Jakuba 9
- Zasiądko Stanisław, 9
- Zawada Krystof v. Zawada Krzysztof
- Zawada Krzysztof 210
- Maryna, żona Krzysztofa 210
- Zawada Stanisław 61
- Wawrzyniec, syn Stanisława 61
- Zawada Wojciech, wójt 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11,
12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21,
22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 42, 43,
44, 45, 46, 47, 70
- Zawadka Stanisław v. Zawada Stanisław
- Zawadka Wawrzyniec 163
- Zawadka Wojciech v. Zawada Wojciech
- Zawadzianka Zofia, córka Zawady Woj-
ciecha 79
- Zawłocki Aleksander 100; ławnik 103, 104,
105, 106, 107, 108, 109, 116, 122; jako
Zabłocki 125; jako Popik Zawłocki
128, 132; jako Zabłocki Aleksander
133; jako Zawłocki Aleksander 137,
138; jako Zabłocki Alexander 139,
140, 141, 142, 143, 144, 147, 149; 151;
rajca (pomyłkowo) 152; ławnik 153;
rajca 154, 155, 156, 157, 158, 159,
160, 161, 162, 163, 164; ławnik 167
- Maryna, żona Aleksandra 100, 108,
128, 151
- Zawłocki Alexander v. Zawłocki
Aleksander
- Zawłocki Olexander v. Zawłocki
Aleksander
- Zielanka Jan 121
- Zieniuk Nazar , młynarz z Siedliszcza 97,
125, 148
- Ziniok Nazar v. Zieniuk Nazar
- Ziniuk Nazar v. Zieniuk Nazar
- Zwoleński Jartym v. Zwoleński Marcin
- Zwoleński Marcin, szwagier Wasyla Soroki
42, 44, 47 cf Woleński Marcin
- Ulijanna, żona Marcina 42, 44, 47
- Anna, córka Marcina 47
- Zwoleński Martin v. Zwoleński Marcin
- Zwolski Marcin, burmistrz 205
- Ż**
- Żuk 15

Wykaz fotografii

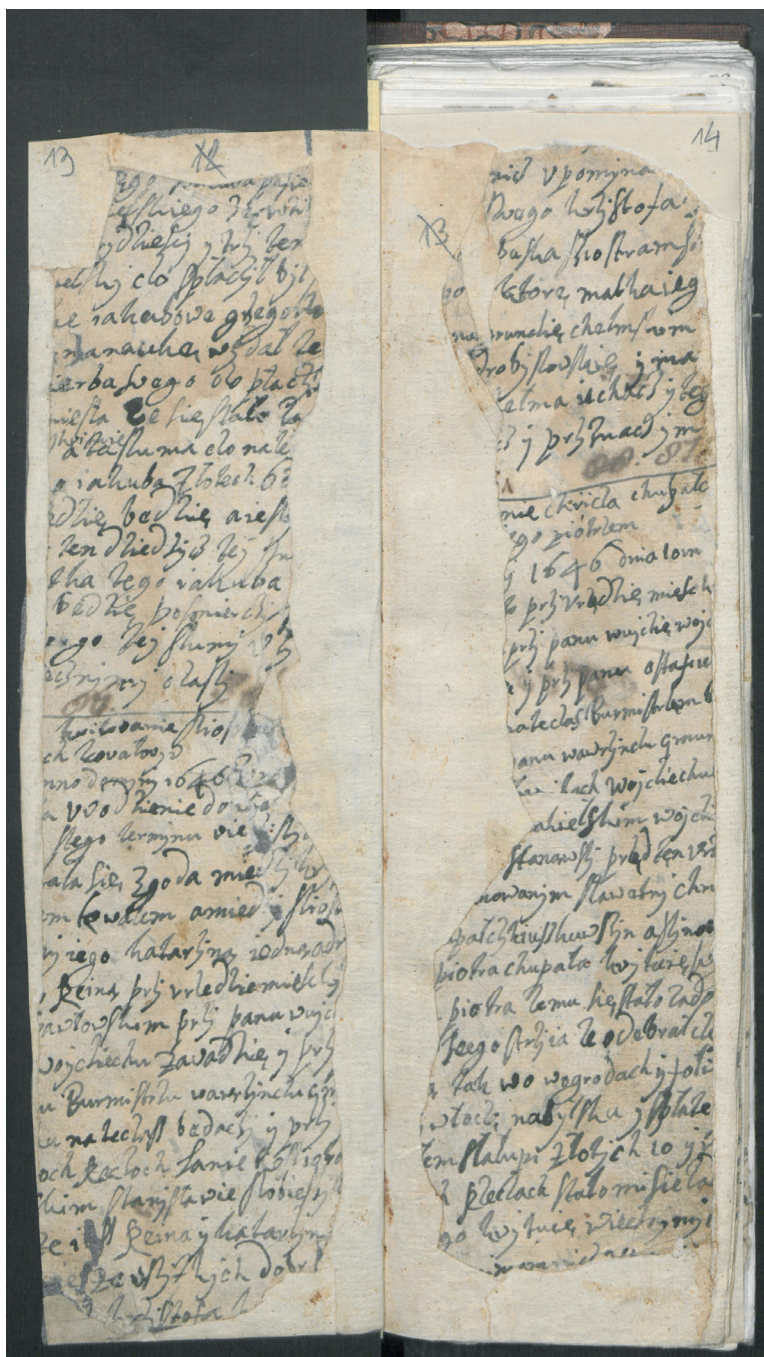
- Fot. 1. Okładka przednia z tytułem księgi – Archiwum Państwowe w Lublinie
- Fot. 2. Początek księgi, wpisy z 1646 r.
- Fot. 3. Stan zachowania tekstu na pierwszych kilkudziesięciu kartach księgi, s. 13 i 14
- Fot. 4. Wpis dotyczący sprzedaży ziemi (połowy folwarku Matyjowskiego) między Paskiem Wasylukiem i Iwanem Biłanem, 1654 r.
- Fot. 5. Wpisy pisarza miejskiego Jana Pogonowskiego, 1656 r.
- Fot. 6. Wpisy pisarza miejskiego Józefa Korpycha, 1689 r.
- Fot. 7. Wpisy pisarza miejskiego Bazylego Postużyńskiego, lata 1747–1748
- Fot. 8. Ostatnie wpisy w księdze z 1762 r. (s. 302) i strona z rejestru (s. 303)

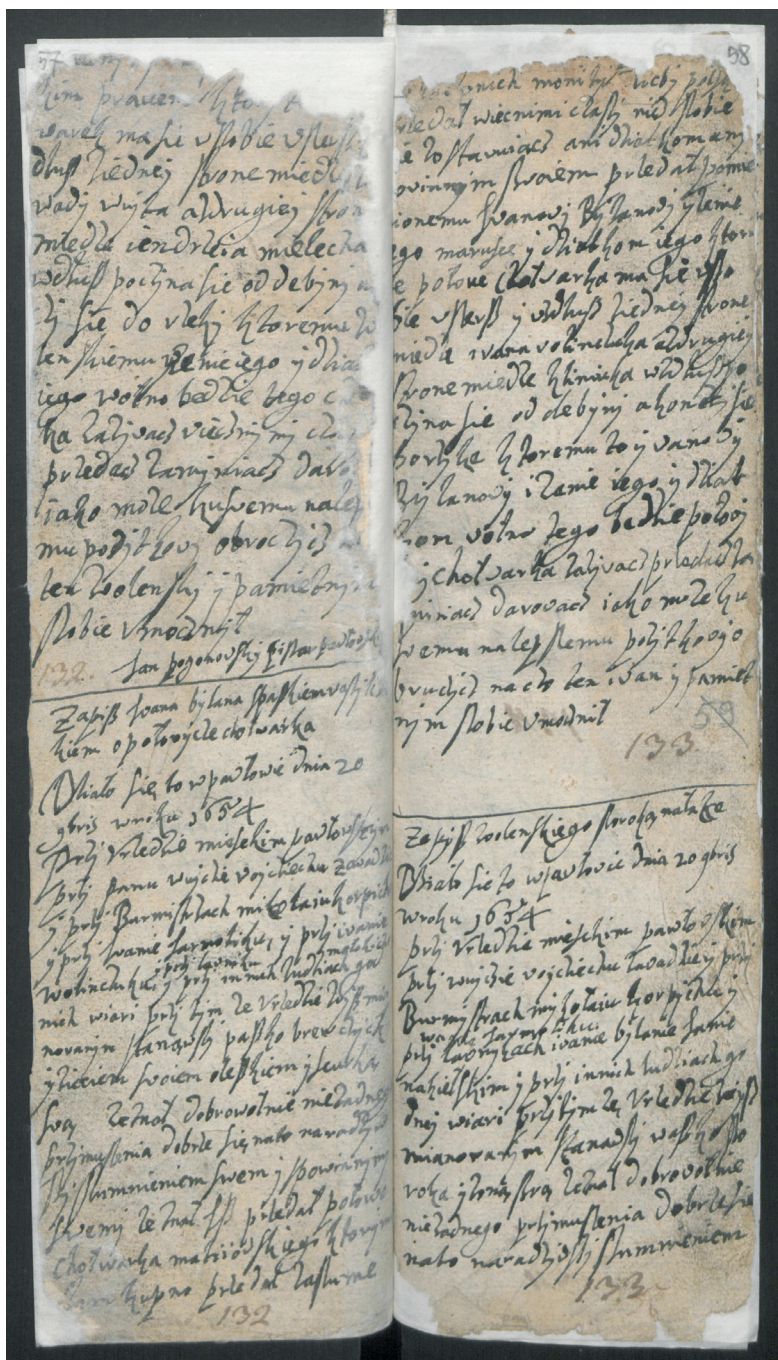
Fot. 1. Okładka przednia z tytułem książki – Archiwum Państwowe w Lublinie, Akta miasta Pawłowa, sygn. 1

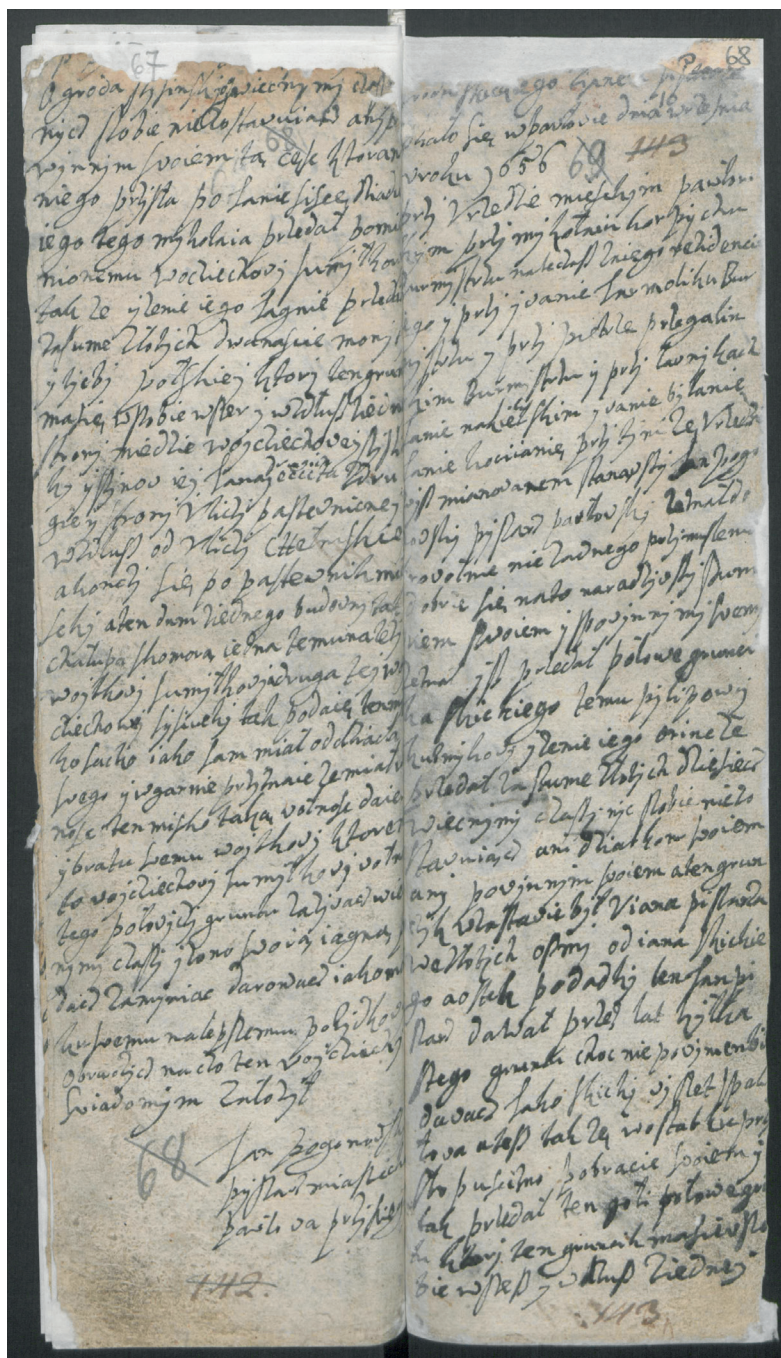
Fot. 2. Początek księgi, wpisy z 1646 r.

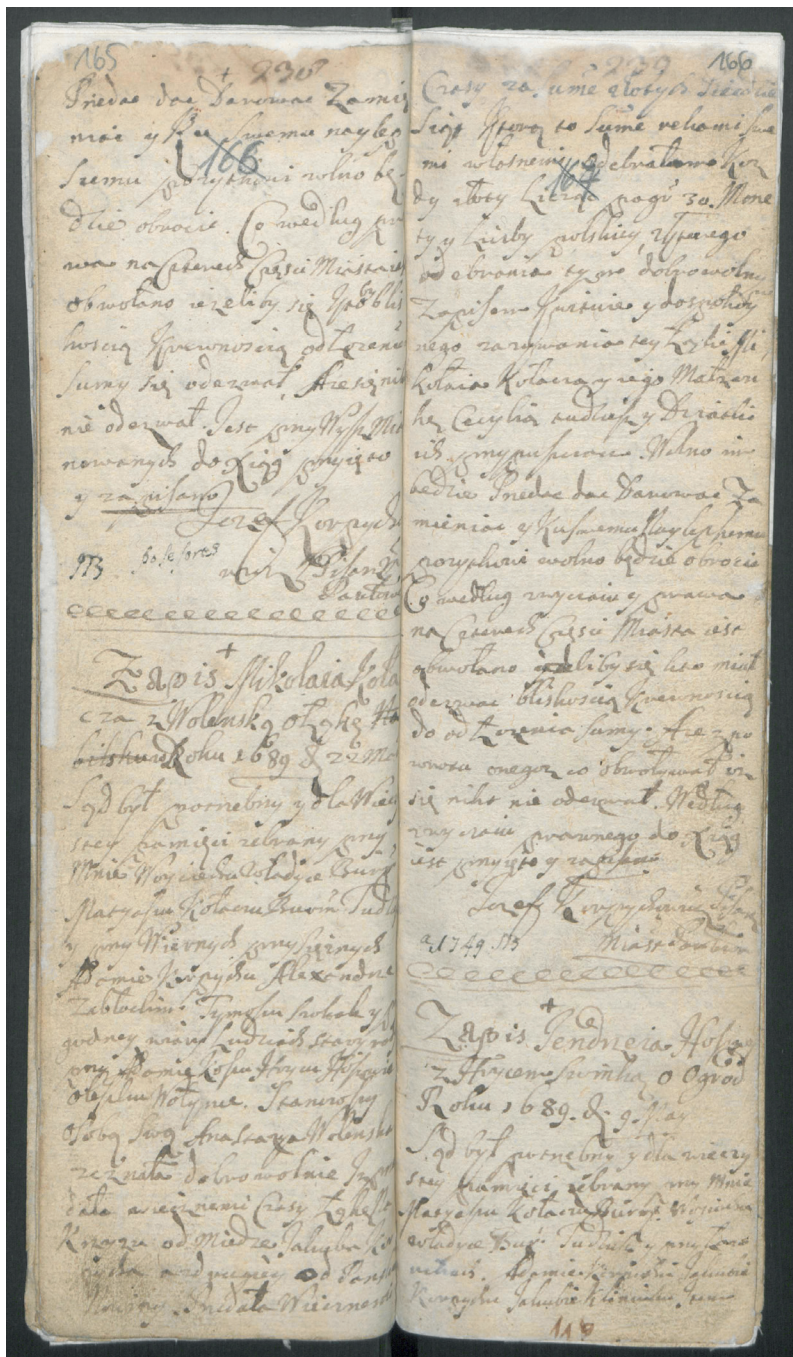
Fot. 3. Stan zachowania tekstu na pierwszych
kilkudziesięciu kartach księgi, s. 13 i 14

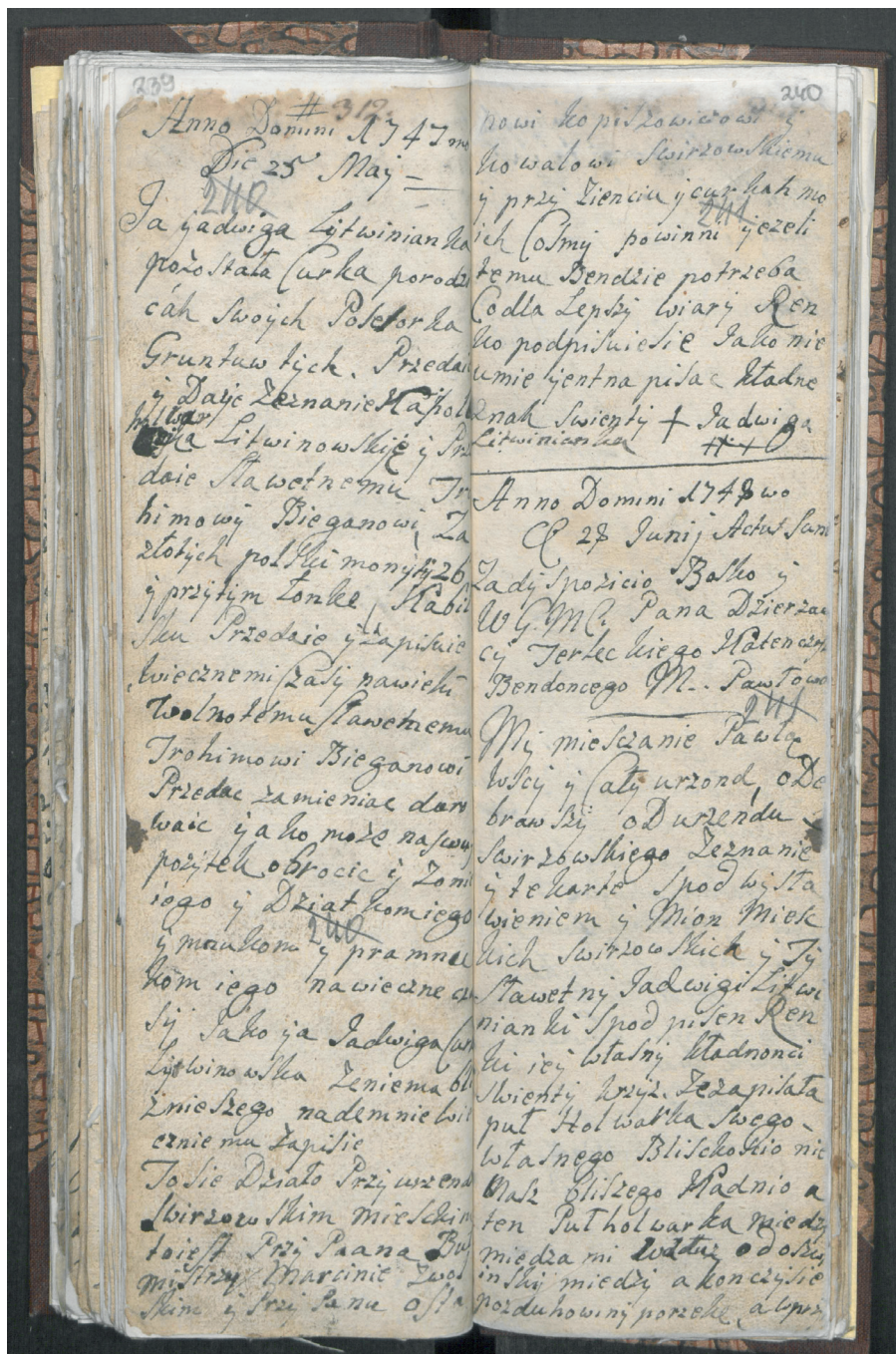
Fot. 4. Wpis dotyczący sprzedaży ziemi (połowy folwarku Matyjowskiego) między Paskiem Wasylukiem i Iwanem Biłanem, 1654 r.

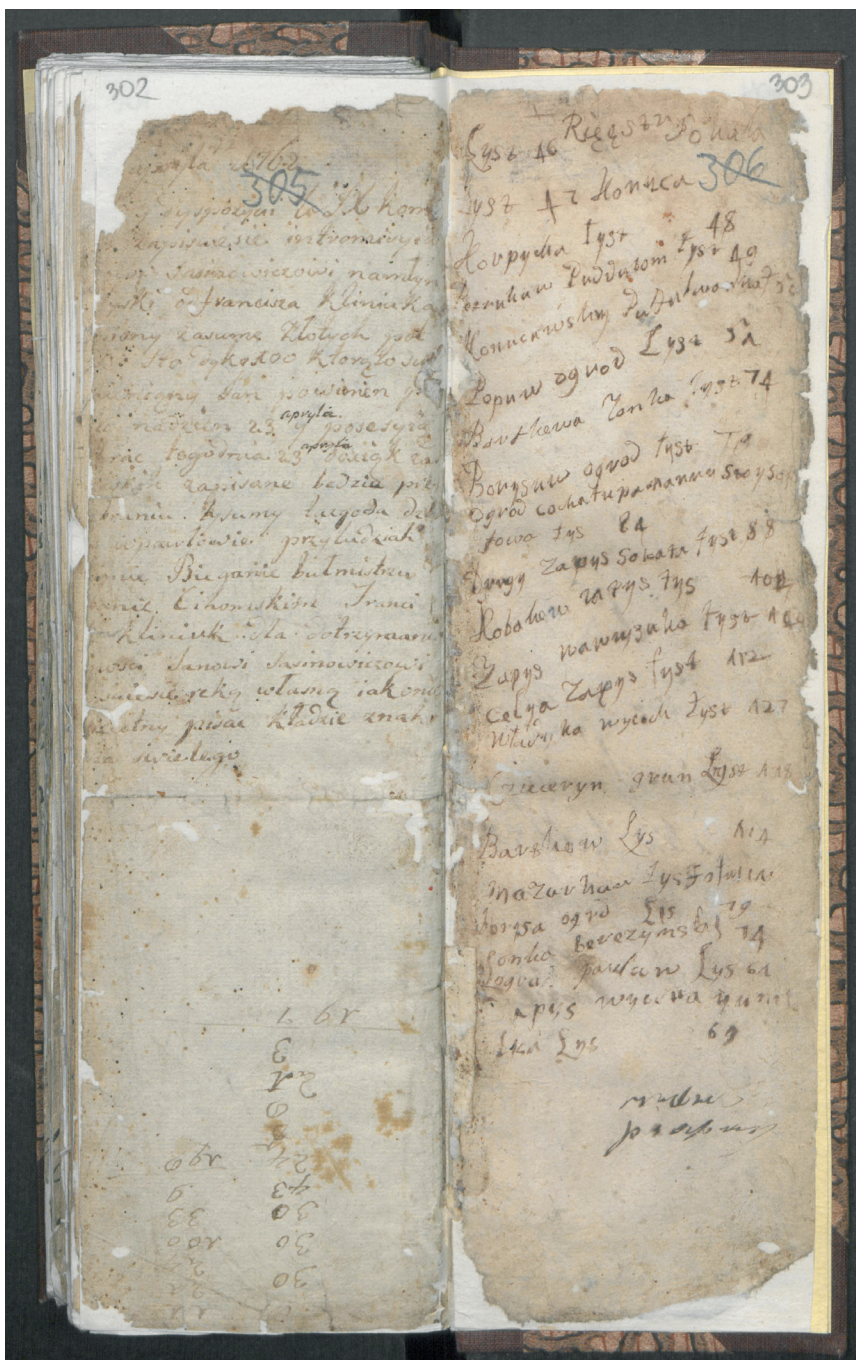
Fot. 5. Wpisy pisarza miejskiego Jana Pogonowskiego,
1656 r.

Fot. 6. Wpisy pisarza miejskiego Józefa Korpycha,
1689 r.

Fot. 7. Wpisy pisarza miejskiego Bazylego Postułyńskiego, lata 1747–1748

Fot. 8. Ostatnie wpisy w księdze z 1762 r. (s. 302)
i strona z rejestru (s. 303)

292. Rok 1731
Miesionca Marcin
Dzie Zernanie na
Maty Hajduzek
ig Kateryno kto
bily winny sus
Dwadziecia y
polskiey Tomas
nowy yzenie i
przy ludzach
przy hawryli
sieglym przy
ku przy Das
przy Jane

Roku 1
Miesionca
Maryna
wure
Bogom
zy wke
29
krey
wra
Sieg
m.
zy inje

NACZELNA DYREKCJA
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
W LUBLINIE

ISBN 978-83-945713-1-3

9 788394 571313 >

Kolon... Miesionca
Dwylys 2
Statase Jemityna
cya miedzy Janu
kosem Dugun
S...
Stawozny Nvod 2gmy
Jan Kocunsky m